

รายงานฉบับสมบูรณ์
รายงานผลการศึกษาเชิงลึกของสหภาพรัฐแทนซาเนีย

โครงการศึกษาระเบียบการลงทุน/การทำธุรกิจ
กลุ่มประเทศตลาดใหม่ ได้แก่ สาธารณรัฐแอฟริกาใต้ สหภาพรัฐแทนซาเนีย
สหพันธ์สาธารณรัฐประชาธิปไตยเอธิโอเปีย สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ และสาธารณรัฐอินเดีย

เสนอต่อ

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน

โดย

บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด

กันยายน 2560

สารบัญ

บทที่ 1 ข้อมูลทั่วไปโดยสังเขปของสหสาธารณรัฐแทนซาเนีย	1-1
1.1 ภาพรวมของสหสาธารณรัฐแทนซาเนีย	1-1
1.2 ข้อมูลพื้นฐาน	1-2
1.2.1 ภูมิประเทศ.....	1-2
1.2.2 ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ.....	1-4
1.2.3 เขตการปกครองและเมืองที่สำคัญ	1-4
1.2.4 สภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรม	1-7
1.3 โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก.....	1-16
1.3.1 โครงสร้างด้านการคมนาคม	1-16
1.3.2 โครงสร้างพื้นฐานสิ่งอำนวยความสะดวก	1-20
บทที่ 2 นโยบายทางเศรษฐกิจ นโยบายการค้า และนโยบายการต่างประเทศ	
ของสหสาธารณรัฐแทนซาเนีย	2-1
2.1 นโยบายทางเศรษฐกิจ	2-1
2.1.1 วิสัยทัศน์แทนซาเนีย พ.ศ. 2568 (Tanzania Vision 2025).....	2-1
2.1.2 แผนแม่บทการพัฒนาทางเศรษฐกิจ / แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ..	2-2
2.1.3 แผน / นโยบายทางเศรษฐกิจอื่นๆ	2-4
2.2 นโยบายการค้า.....	2-5
2.2.1 ภาพรวมนโยบายการค้า	2-5
2.2.2 การเจรจาการตกลงการค้าเสรี (Free Trade Area: FTA).....	2-5
2.2.3 โครงสร้างอัตราภาษีนำเข้า.....	2-7
2.3 นโยบายการต่างประเทศ	2-8
บทที่ 3 ภาพรวมการค้า และการลงทุนของ สหสาธารณรัฐแทนซาเนีย	3-1
3.1 ภาพรวมการค้าสินค้า	3-1
3.1.1 การส่งออกสินค้า	3-1
3.1.2 การนำเข้าสินค้า	3-5
3.2 ภาพรวมการค้าบริการ.....	3-10
3.2.1 การส่งออกบริการ.....	3-10
3.2.2 การนำเข้าบริการ.....	3-11

สารบัญ (ต่อ)

3.3 ภาพรวมการลงทุน	3-13
บทที่ 4 นโยบาย กฎหมาย กฎระเบียบ ที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน	
ของสหสาธารณรัฐแทนซาเนีย	4-1
4.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน.....	4-2
4.1.1 หน่วยงานภาครัฐ.....	4-2
4.1.2 หน่วยงานภาคเอกชน/หน่วยงานอื่นๆ	4-3
4.2 นโยบายด้านการลงทุน	4-4
4.2.1 นโยบายด้านการลงทุนที่สำคัญ	4-4
4.2.2 อุตสาหกรรมที่ได้รับการส่งเสริม.....	4-7
4.2.3 เขตเศรษฐกิจพิเศษและเขตส่งเสริมการส่งออก	4-9
4.3 กฎหมายและกฎระเบียบด้านการลงทุน.....	4-15
4.3.1 กฎหมายด้านการลงทุน	4-15
4.3.2 กฎหมายแรงงาน.....	4-18
4.3.3 กฎหมายที่ดิน	4-29
4.3.4 กฎหมายการเงินและการธนาคาร และการควบคุมเงินตราระหว่างประเทศ	4-31
4.3.5 กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา.....	4-32
บทที่ 5 ขั้นตอนการจัดตั้งธุรกิจและการลงทุนในสหสาธารณรัฐแทนซาเนีย	5-1
5.1 ขั้นตอนก่อนการจัดตั้งธุรกิจ (Pre-Establishment Process)	5-1
5.1.1 รูปแบบการจดทะเบียนที่สามารถทำได้.....	5-1
5.1.2 การจดทะเบียนธุรกิจแทนซาเนีย.....	5-2
5.1.3 การจดทะเบียนธุรกิจในแซนชิบาร์.....	5-7
5.2 ขั้นตอนหลังการจัดตั้งธุรกิจ (Post-Establishment Process)	5-9
5.2.1 ขอลิทธิประโยชน์ทางการลงทุน.....	5-9
5.2.2 กระบวนการนำเข้าส่งออก	5-11
5.2.3 การควบรวมธุรกิจ	5-12
5.3 ขั้นตอนการออกจากธุรกิจ (Exit Process).....	5-12
5.3.1 การเลิกหรือปิดกิจการโดยความสมัครใจ	5-13
5.3.2 การเลิกหรือปิดกิจการโดยคำสั่งศาล.....	5-13

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ 6 ต้นทุนการประกอบธุรกิจ (Cost of Doing Business) ในสหราชอาณาจักรแทนซาเนีย	6-1
6.1 อัตราภาษี	6-1
6.1.1 อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	6-1
6.1.2 อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล	6-2
6.1.3 อัตราภาษีหัก ณ ที่จ่าย	6-2
6.1.4 อัตราภาษีมูลค่าเพิ่ม (VAT)	6-3
6.2 ค่าใช้จ่ายในการรับใบอนุญาตมีถิ่นที่อยู่ (Residence Permit)	6-3
6.3 ราคาเช่าที่ดิน	6-5
6.3.1 ค่าเช่าพื้นที่เฉลี่ยทั่วประเทศ	6-5
6.3.2 ค่าเช่าพื้นที่ในกรุง Dar es Salaam	6-5
6.4 ค่าสาธารณูปโภค	6-6
6.4.1 อัตราค่าน้ำประปาและค่าน้ำบำบัดน้ำเสียแบ่งตามภูมิภาค	6-6
6.4.2 อัตราค่าไฟฟ้า	6-13
6.5 ค่าใช้จ่ายในการสื่อสาร	6-15
บทที่ 7 โอกาสและศักยภาพการลงทุนไทยในอุตสาหกรรมประมง และการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	7-1
ในสหราชอาณาจักรแทนซาเนีย	7-1
7.1 ภาพรวมของอุตสาหกรรม	7-2
7.1.1 โครงสร้างอุตสาหกรรมในปัจจุบัน	7-2
7.2 สถิติด้านการค้าในอุตสาหกรรมประมงของสหราชอาณาจักรแทนซาเนีย	7-3
7.2.1 การส่งออกสินค้า	7-3
7.2.2 การนำเข้าสินค้า	7-6
7.3 การวิเคราะห์ห่วงโซ่อุตสาหกรรมประมงในแทนซาเนีย	7-9
7.3.1 พื้นที่ตั้งและโครงสร้างอุตสาหกรรม	7-9
7.3.2 อุตสาหกรรมการประมงน้ำจืดในแผ่นดิน (In-Land Freshwater Fishery)	7-13
7.3.3 อุตสาหกรรมการประมงทะเล	7-14
7.3.4 อุตสาหกรรมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	7-16
7.3.5 อุตสาหกรรมการแปรรูปสินค้าประมง	7-18
7.3.6 การนำเข้าสินค้าประมง	7-21

สารบัญ (ต่อ)

7.3.7	กรณีศึกษา	7-22
7.4	พื้นที่เป้าหมายสำหรับการลงทุนประมงในสหสาธารณรัฐแทนซาเนีย	7-23
7.4.1	การแปรรูปสินค้าประมงน้ำจืด	7-23
7.4.2	การแปรรูปสินค้าประมงทะเล	7-24
7.4.3	การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ.....	7-25
7.5	นโยบาย กฎหมาย และกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมประมงใน สหสาธารณรัฐแทนซาเนีย.....	7-26
7.5.1	นโยบาย กฎหมาย และกฎระเบียบด้านการลงทุนภายในประเทศ.....	7-26
7.5.2	มาตรการด้านการค้าระหว่างประเทศ	7-29
7.6	ปัญหาและอุปสรรคที่อาจพบในการลงทุนในอุตสาหกรรมประมงใน สหสาธารณรัฐแทนซาเนีย.....	7-33
7.6.1	ปัญหาและอุปสรรคในปัจจุบัน	7-33
7.6.2	ความเสี่ยงในอนาคต.....	7-34
7.7	ข้อเสนอแนะสำหรับนักลงทุนไทยในการลงทุนในอุตสาหกรรมประมงใน สหสาธารณรัฐแทนซาเนีย.....	7-35
7.7.1	รูปแบบธุรกิจที่เหมาะสมสำหรับนักลงทุนไทย.....	7-35
7.7.2	สินค้าหรือกิจกรรมเป้าหมายสำหรับการลงทุน	7-37
7.7.3	สรุปรูปแบบธุรกิจที่เหมาะสมสำหรับนักลงทุนไทย	7-38
บทที่ 8 โอกาสและศักยภาพการลงทุนไทยในอุตสาหกรรมพืชกรรมสวนในสหสาธารณรัฐ		
แทนซาเนีย		8-1
8.1	ภาพรวมของอุตสาหกรรม	8-2
8.2	สถิติด้านการค้าในอุตสาหกรรมพืชกรรมสวนของสหสาธารณรัฐแทนซาเนีย	8-3
8.3	การวิเคราะห์ห่วงโซ่มูลค่าการผลิตอุตสาหกรรมพืชกรรมสวนใน สหสาธารณรัฐแทนซาเนีย.....	8-9
8.3.1	ห่วงโซ่มูลค่าของอุตสาหกรรมพืชกรรมสวน.....	8-9
8.3.2	ผู้เล่นสำคัญในอุตสาหกรรมพืชกรรมสวน	8-19
8.3.3	บริษัทกรณีศึกษา.....	8-23
8.4	พื้นที่เป้าหมายสำหรับการลงทุนในอุตสาหกรรมพืชกรรมสวนใน สหสาธารณรัฐแทนซาเนีย.....	8-24

สารบัญ (ต่อ)

8.5 นโยบาย กฎหมาย และกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมพืชกรรมสวนใน สหราชอาณาจักรแทนซาเนีย.....	8-26
8.5.1 นโยบาย กฎหมาย และกฎระเบียบด้านการลงทุนภายในประเทศ.....	8-26
8.5.2 มาตรการด้านการค้าระหว่างประเทศ	8-30
8.6 ปัญหาและอุปสรรคที่อาจพบในการลงทุนในอุตสาหกรรมพืชกรรมสวนใน สหราชอาณาจักรแทนซาเนียแทนซาเนีย	8-33
8.7 ข้อเสนอแนะสำหรับนักลงทุนไทยในการลงทุนในอุตสาหกรรมพืชกรรมสวนใน สหราชอาณาจักรแทนซาเนีย.....	8-36
8.7.1 รูปแบบธุรกิจที่เหมาะสมสำหรับนักลงทุนไทย.....	8-36
8.7.2 สินค้าเป้าหมาย	8-36
8.7.3 สรุปรูปแบบธุรกิจที่เหมาะสมสำหรับนักลงทุนไทย	8-37
บทที่ 9 สรุปผลการเดินทางศึกษาข้อมูลเชิงลึก (Fact Finding) ณ สหราชอาณาจักรแทนซาเนีย	9-1
9.1 สรุปการเตรียมการเดินทาง.....	9-1
9.2 สรุปผลการหารือ	9-2
บรรณานุกรม	บ-1

สารบัญภาพ

ภาพที่ 1-1 ข้อมูลพื้นฐานของสหสาธารณรัฐแทนซาเนีย.....	1-2
ภาพที่ 1-2 แผนที่ของสหสาธารณรัฐแทนซาเนีย.....	1-3
ภาพที่ 1-3 แผนที่ประเทศแทนซาเนีย แบ่งตามเขตการปกครอง	1-5
ภาพที่ 1-4 มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (GDP) ปี พ.ศ. 2549 – 2559 และประมาณการ ต่อถึงปี พ.ศ. 2563	1-8
ภาพที่ 1-5 สัดส่วน GDP ของประเทศแทนซาเนีย ปี พ.ศ.2559.....	1-9
ภาพที่ 1-6 ระดับรายได้ต่อหัว (GDP Per Capita) ของประเทศแทนซาเนีย ปี พ.ศ. 2549-2559 และประมาณการต่อถึงปี พ.ศ. 2563	1-10
ภาพที่ 1-7 โครงสร้างประชากรของประเทศแทนซาเนีย ปี พ.ศ.2559.....	1-13
ภาพที่ 1-8 ประชากรวัยเด็กนปัจจุบันของประเทศแทนซาเนีย.....	1-15
ภาพที่ 1-9 แผนที่ทางรถไฟของประเทศแทนซาเนีย	1-18
ภาพที่ 1-10 สนามบินในแทนซาเนีย	1-19
ภาพที่ 3-1 มูลค่าการส่งออกสินค้าของแทนซาเนีย ปี พ.ศ. 2554-2558.....	3-2
ภาพที่ 3-2 ตลาดส่งออกหลักของแทนซาเนีย ปี พ.ศ. 2554-2558.....	3-5
ภาพที่ 3-3 มูลค่าการนำเข้าสินค้าของแทนซาเนีย ปี พ.ศ. 2554-2558.....	3-6
ภาพที่ 3-4 แหล่งนำเข้าหลักของแทนซาเนีย ปี พ.ศ. 2554-2558.....	3-9
ภาพที่ 3-5 มูลค่าการส่งออกบริการของแทนซาเนีย ปี พ.ศ. 2554-2558	3-10
ภาพที่ 3-6 มูลค่าการนำเข้าบริการของแทนซาเนีย ปี พ.ศ. 2554-2558	3-12
ภาพที่ 7-1 มูลค่าการส่งออกสินค้าประมงของแทนซาเนีย ปี 2554 - 2558	7-4
ภาพที่ 7-2 ตลาดส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมประมงของแทนซาเนีย ปี 2554 - 2558.....	7-6
ภาพที่ 7-3 มูลค่าการนำเข้าสินค้าประมงของแทนซาเนีย ปี 2554 - 2558	7-7
ภาพที่ 7-4 แหล่งนำเข้าสินค้าอุตสาหกรรมประมงของแอฟริกาใต้ ปี 2554 - 2558	7-9
ภาพที่ 7-5 ห่วงโซ่อุตสาหกรรมประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในแทนซาเนีย.....	7-10
ภาพที่ 7-6 ปริมาณการผลิตสินค้าประมงของแทนซาเนีย.....	7-11
ภาพที่ 7-7 พื้นที่อุตสาหกรรมประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในแทนซาเนีย	7-12
ภาพที่ 7-8 พื้นที่การลงทุนอุตสาหกรรมประมงในแทนซาเนีย	7-23
ภาพที่ 8-1 มูลค่าการส่งออกสินค้าพืชกรรมสวนแทนซาเนีย ปี 2554 – 2558.....	8-4
ภาพที่ 8-2 ตลาดส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมพืชกรรมสวนของแทนซาเนีย ปี 2554 – 2558	8-6
ภาพที่ 8-3 มูลค่าการนำเข้าสินค้าพืชกรรมสวนแทนซาเนีย ปี 2554 – 2558.....	8-7

สารบัญภาพ

ภาพที่ 8-4 แหล่งนำเข้าสินค้าอุตสาหกรรมปิโตรเคมีของแทนซาเนีย ปี 2554 – 2558	8-9
ภาพที่ 8-5 ห่วงโซ่อุตสาหกรรมปิโตรเคมีในแทนซาเนีย	8-10
ภาพที่ 8-6 ประเภทปิโตรเคมีในพื้นที่ต่างๆ ของแทนซาเนีย	8-13

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1-1 ข้อมูลดัชนีเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศแทนซาเนีย	1-10
ตารางที่ 1-2 ข้อมูลพื้นฐานด้านประชากรของประเทศแทนซาเนีย	1-13
ตารางที่ 1-3 ธนาคารพาณิชย์ (Fully Fledged Commercial Bank)	1-21
ตารางที่ 1-4 สถาบันการเงิน (Financial Institutions)	1-23
ตารางที่ 1-5 ธนาคารชุมชน (Community Bank).....	1-23
ตารางที่ 1-6 สถาบันการเงินชุมชน (Deposit Taking Microfinance Banks)	1-23
ตารางที่ 1-7 บริษัทจัดหาเงินทุนโดยการเช่าสินทรัพย์ (Financial Leasing Companies).....	1-23
ตารางที่ 2-1 ความตกลงการค้าเสรีของแทนซาเนียและประเทศคู่ภาคี	2-6
ตารางที่ 2-2 โครงสร้างอัตราภาษีของแทนซาเนีย	2-7
ตารางที่ 2-3 โครงสร้างอัตราภาษีนำเข้าของแทนซาเนีย จำแนกตามประเภทสินค้า	2-7
ตารางที่ 3-1 สินค้าส่งออกหลัก 10 อันดับแรกของแทนซาเนีย ปี พ.ศ. 2554-2558.....	3-2
ตารางที่ 3-2 ตลาดส่งออกหลัก 5 อันดับแรกของแทนซาเนียปี พ.ศ. 2554-2558	3-4
ตารางที่ 3-3 สินค้านำเข้าหลัก 10 อันดับแรกของแทนซาเนีย ปี พ.ศ. 2554-2558.....	3-6
ตารางที่ 3-4 แหล่งนำเข้าหลัก 5 อันดับแรกของแทนซาเนีย ปี พ.ศ. 2554-2558.....	3-9
ตารางที่ 3-5 สัดส่วนการส่งออกภาคบริการของแทนซาเนียปี พ.ศ. 2554-2558.....	3-11
ตารางที่ 3-6 สัดส่วนการนำเข้าภาคบริการของแทนซาเนีย ปี พ.ศ. 2554-2558.....	3-12
ตารางที่ 4-1 ข้อแม้การลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ (Special Economic Zones: SEZ) และเขตส่งเสริมการส่งออก (Export Processing Zones: EPZ).....	4-11
ตารางที่ 4-2 สิทธิประโยชน์ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ (Special Economic Zones: SEZ) และเขตส่งเสริมการส่งออก (Export Processing Zones: EPZ).....	4-12
ตารางที่ 4-3 รายชื่อเขตเศรษฐกิจพิเศษ (Special Economic Zones: SEZ) และเขตส่งเสริม การส่งออก (Export Processing Zones: EPZ).....	4-13
ตารางที่ 4-4 รายชื่อเขตเศรษฐกิจเสรี (Free Economic Zone) และเขตทำสินค้าเสรี (Freeport Zone) ในแซนชิบาร์.....	4-14
ตารางที่ 4-5 อัตราค่าจ้างขั้นต่ำในแทนซาเนีย	4-18
ตารางที่ 4-6 โควตาการขอใบอนุญาตทำงานสำหรับชาวต่างชาติในแซนชิบาร์.....	4-28
ตารางที่ 5-1 อัตราค่าทำเนียมในการจดทะเบียนจัดตั้งบริษัทในสหราชอาณาจักรแทนซาเนีย	5-3
ตารางที่ 5-2 สรุปการจดทะเบียนธุรกิจแซนชิบาร์	5-8

สารบัญญัตราสาร (ต่อ)

ตารางที่ 5-3 ค่าธรรมเนียมการขอรับสิทธิประโยชน์การลงทุน กับสำนักงานส่งเสริมการลงทุน แซนชิบาร์	5-10
ตารางที่ 6-1 อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	6-1
ตารางที่ 6-2 อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามแหล่งรายได้	6-1
ตารางที่ 6-3 อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล	6-2
ตารางที่ 6-4 อัตราภาษีหัก ณ ที่จ่าย	6-2
ตารางที่ 6-5 อัตราภาษีมูลค่าเพิ่ม.....	6-3
ตารางที่ 6-6 ค่าใช้จ่ายในการรับใบอนุญาตเพื่อเข้าอยู่อาศัย	6-3
ตารางที่ 6-7 ค่าธรรมเนียมในการขอใบอนุญาตพำนักอาศัย Class A	6-4
ตารางที่ 6-8 ค่าธรรมเนียมในการขอใบอนุญาตพำนักอาศัย Class B	6-4
ตารางที่ 6-9 ค่าธรรมเนียมในการขอใบอนุญาตพำนักอาศัย Class C.....	6-4
ตารางที่ 6-10 อัตราค่าเช่าย่านใจกลางเมือง ใน กรุง Dar es Salaam	6-5
ตารางที่ 6-11 อัตราค่าน้ำประปาและค่าบริการน้ำเสียของกรุงอรุชา.....	6-6
ตารางที่ 6-12 อัตราค่าน้ำประปาของกรุงโดโดมา.....	6-6
ตารางที่ 6-13 อัตราค่าน้ำประปาของเมือง Iringa.....	6-7
ตารางที่ 6-14 อัตราค่าน้ำประปาของเมือง Mbeya.....	6-7
ตารางที่ 6-15 อัตราค่าน้ำประปาของเมือง Morogoro	6-7
ตารางที่ 6-16 อัตราค่าน้ำประปาของเมือง Moshi	6-8
ตารางที่ 6-17 อัตราค่าน้ำประปาของเมือง Mtwara.....	6-8
ตารางที่ 6-18 อัตราค่าน้ำประปาของเมือง Musoma.....	6-8
ตารางที่ 6-19 อัตราค่าน้ำประปาของเมืองมวันชา.....	6-9
ตารางที่ 6-20 อัตราค่าน้ำประปาของเมือง Songea	6-9
ตารางที่ 6-21 อัตราค่าน้ำประปาของเมือง Tabora	6-9
ตารางที่ 6-22 อัตราค่าน้ำประปาของเมือง Tanga	6-9
ตารางที่ 6-23 อัตราค่าน้ำประปาของเมือง Bariadi	6-10
ตารางที่ 6-24 อัตราค่าน้ำประปาของเมือง Bukoba	6-10
ตารางที่ 6-25 อัตราค่าน้ำประปาของเมือง Kigoma	6-10
ตารางที่ 6-26 อัตราค่าน้ำประปาของเมือง Singida.....	6-11
ตารางที่ 6-27 อัตราค่าน้ำประปาของเมือง Sumbawanga	6-11

สารบัญญัตราสาร (ต่อ)

ตารางที่ 6-28 อัตราค่าน้ำประปาของเมือง Babati	6-11
ตารางที่ 6-29 อัตราค่าน้ำประปาของเมือง Lindi	6-12
ตารางที่ 6-30 อัตราค่าน้ำประปาของเมือง Geita	6-12
ตารางที่ 6-31 อัตราค่าน้ำประปาของเมือง Mpanda	6-12
ตารางที่ 6-32 อัตราค่าน้ำประปาของเมือง Njombe	6-13
ตารางที่ 6-33 อัตราค่าน้ำประปาของกรุงดาร์เอสซาลาม	6-13
ตารางที่ 6-34 อัตราค่าไฟฟ้าในแทนซาเนีย (ไม่รวมแซนชิบาร์)	6-13
ตารางที่ 6-35 นิยามประเภทการใช้งานไฟฟ้าในแทนซาเนีย	6-14
ตารางที่ 6-36 อัตราค่าไฟฟ้าในแซนชิบาร์	6-14
ตารางที่ 6-37 อัตราค่าบริการโดยเฉลี่ย (ตุลาคม – ธันวาคม 2016)	6-15
ตารางที่ 7-1 สินค้าส่งออกหลัก 10 อันดับแรก ของอุตสาหกรรมประมงแทนซาเนีย ปี 2554 – 2558	7-5
ตารางที่ 7-2 สินค้านำเข้าหลัก 10 อันดับแรก ของอุตสาหกรรมประมงแทนซาเนีย ปี 2554 – 2558	7-7
ตารางที่ 7-3 บริษัทในห่วงโซ่อุตสาหกรรมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในแทนซาเนีย	7-18
ตารางที่ 7-4 บริษัทแปรรูปสินค้าประมง ที่ได้รับมาตรการส่งออกสินค้าไปยังสหภาพยุโรป (การประมงน้ำจืด)	7-19
ตารางที่ 7-5 บริษัทแปรรูปสินค้าประมงขนาดเล็ก	7-19
ตารางที่ 7-6 บริษัทแปรรูปสินค้าประมงโดยการตากแห้ง	7-20
ตารางที่ 7-7 บริษัทแปรรูปสินค้าประมง ที่ได้รับมาตรการส่งออกสินค้าไปยังสหภาพยุโรป (การประมงทะเล)	7-21
ตารางที่ 7-8 บริษัทผู้นำเข้าสินค้าประมง	7-21
ตารางที่ 7-9 อัตราการนำเข้าสินค้าประมงจากแทนซาเนีย	7-29
ตารางที่ 7-10 คำอธิบายรหัสสินค้าประมง	7-32
ตารางที่ 7-11 สรุปรูปแบบธุรกิจที่เหมาะสมสำหรับนักลงทุนไทย	7-38
ตารางที่ 8-1 สินค้าส่งออกหลัก 10 อันดับแรก ของอุตสาหกรรมพีชกรรมสวนแทนซาเนีย ปี 2554 - 2558	8-4
ตารางที่ 8-2 สินค้านำเข้าหลัก 10 อันดับแรก ของอุตสาหกรรมพีชกรรมสวนแทนซาเนีย ปี 2554 - 2558	8-7

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่ 8-3 ปริมาณการปลูกผักในแทนซาเนีย	8-15
ตารางที่ 8-4 ปริมาณการปลูกผลไม้ในแทนซาเนีย	8-15
ตารางที่ 8-5 เครื่องเทศที่มีการปลูกในแทนซาเนีย สถานะและปริมาณการเพาะปลูก	8-16
ตารางที่ 8-6 อัตราอาการการนำเข้าสินค้าพืชกรรมสวนจากแทนซาเนีย	8-30
ตารางที่ 8-7 คำอธิบายรหัสสินค้าพืชกรรมสวน	8-33
ตารางที่ 8-8 สรุปรูปแบบธุรกิจที่เหมาะสมสำหรับนักลงทุนไทย	8-37
ตารางที่ 9-1 หน่วยงานที่นัดหมายเข้าพบ บทบาทหน้าที่รับผิดชอบ และประเด็นการหารือ	9-2

บทที่ 1

ข้อมูลทั่วไปโดยสังเขปของสหสาธารณรัฐแทนซาเนีย

1.1 ภาพรวมของสหสาธารณรัฐแทนซาเนีย

สหสาธารณรัฐแทนซาเนีย (United Republic of Tanzania) หรือประเทศแทนซาเนียเป็นประเทศบนชายฝั่งตะวันออกของแอฟริกา ติดกับมหาสมุทรอินเดีย ในปี 2559 แทนซาเนียมีประชากรทั้งหมดประมาณ 52.48 ล้านคน หรือมากเป็นอันดับที่ 27 ของโลก มีแรงงานในระบบเศรษฐกิจทั้งหมด 26.1 ล้านคน มีขนาดเศรษฐกิจหรือผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) ประมาณ 47.2 ล้านล้านชิลลิงแทนซาเนีย (Tanzania Shilling) หรือประมาณ 46,700 ล้านดอลลาร์สหรัฐ¹ โดยมีการเติบโตทางเศรษฐกิจจริงร้อยละ 7.2 เมื่อเทียบกับปี 2558 ส่วนตลาดส่งออกที่สำคัญได้แก่ อินเดีย (ร้อยละ 21.8 ของมูลค่าส่งออก) จีน (ร้อยละ 8.2) ญี่ปุ่น (ร้อยละ 5.1) และเคนยา (ร้อยละ 4.6) ตามลำดับ โดยสินค้าที่ส่งออกมากที่สุดได้แก่ ทองคำ แร่เหล็กมีค่า มะพร้าวและเม็ดมะม่วงหิมพานต์ ตามลำดับ²

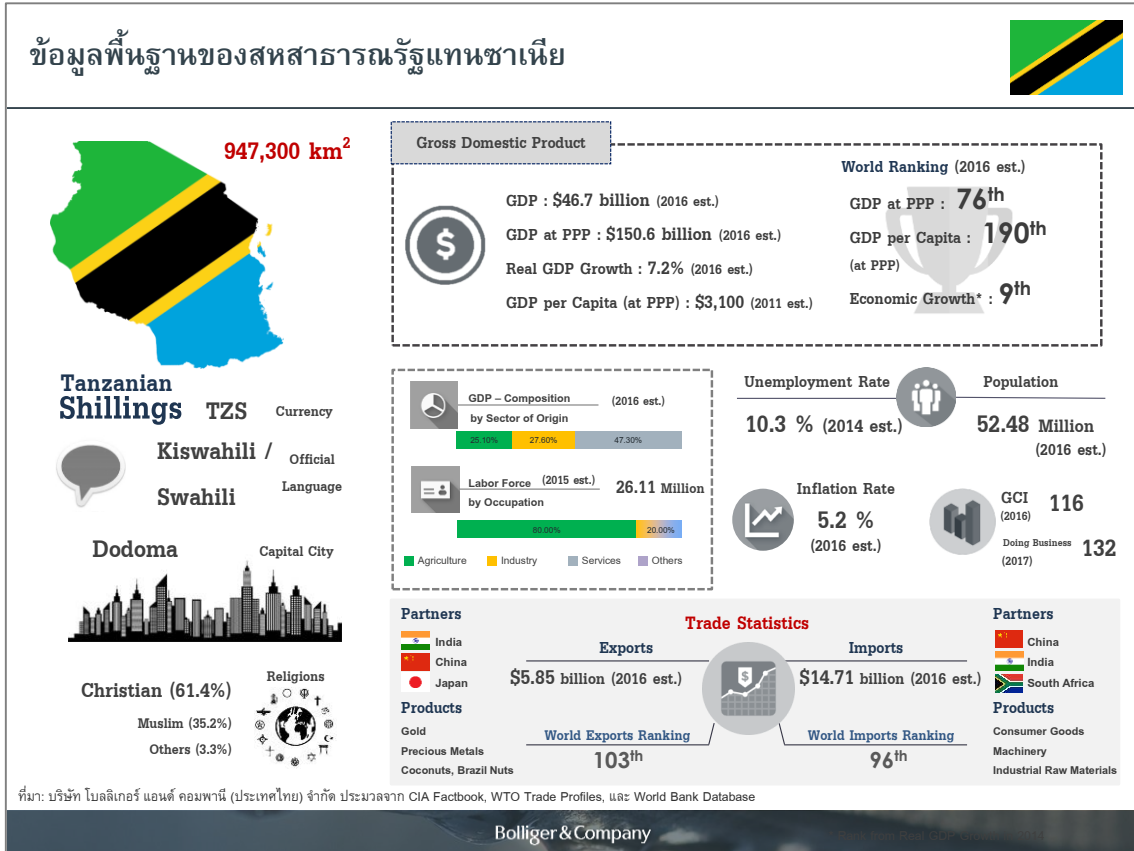
เมืองหลวงของประเทศแทนซาเนียคือกรุงโดโดมา (Dodoma) ตั้งอยู่ในตอนกลางของประเทศ มีประชากรประมาณ 410,000 คน เป็นเมืองหลวงแห่งใหม่ของประเทศ ย้ายมาในปี 2516 โดยก่อนหน้านี้เมืองหลวงของแทนซาเนียคือนครดาร์เอสซาลาม (Dar es Salaam) ซึ่งในปัจจุบันเป็นยังเมืองที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจและการค้าขายของประเทศ เป็นที่ตั้งของหน่วยงานราชการหลายแห่ง และเป็นเมืองที่มีประชากรมากที่สุดในประเทศ

¹ ข้อมูลจาก IMF World Economic Outlook October 2016

² ข้อมูลจาก International Trade Center ณ เดือนกุมภาพันธ์ 2559

ภาพที่ 1-1 ข้อมูลพื้นฐานของสหสาธารณรัฐแทนซาเนีย

ที่มา: CIA World Factbook, WTO Tariff Profiles และ World Bank Database

1.2 ข้อมูลพื้นฐาน

1.2.1 ภูมิประเทศ

แทนซาเนียตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของทวีปแอฟริกา มีอาณาเขตทางเหนือจรดประเทศเคนยา (Kenya) และยูกันดา (Uganda) ทางตะวันตกจรดประเทศรวันดา (Rwanda) บูร์นดี (Burundi) และคองโก (Congo) ทางตอนใต้ติดกับประเทศแซมเบีย (Zambia) มาลาวี (Malawi) และโมซัมบิก (Mozambique) ส่วนในทิศตะวันออกมีชายฝั่งติดกับมหาสมุทรอินเดีย

แทนซาเนียมีพื้นที่ประมาณ 947,300 ตารางกิโลเมตร ภูมิประเทศอาจแบ่งได้เป็นสามส่วน ได้แก่ พื้นที่ชายฝั่งทางตะวันออก พื้นที่ภูเขาทางตอนกลางของประเทศ และพื้นที่ราบสูงในภาค

ตะวันตก มีพื้นที่เพื่อการเกษตร (Agriculture Land) คิดเป็นร้อยละ 43.7 ของพื้นที่ทั้งหมด หรือประมาณ 414,000 ตารางกิโลเมตร

ภาพที่ 1-2 แผนที่ของสหสาธารณรัฐแทนซาเนีย

ที่มา: Nations Online Project

ยอดเขาคิลิมันจาโร (Mount Kilimanjaro) เป็นยอดเขาที่สูงที่สุดในแทนซาเนีย และทวีปแอฟริกา ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศใกล้ชายแดนติดกับประเทศ

เคนยา เป็นแหล่งที่อยู่ของสัตว์ป่าหลากหลายชนิด สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวจากทั่วโลกได้เป็นจำนวนมาก

1.2.2 ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ

แทนซาเนียมีทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลาย และเป็นสินค้าส่งออกสำคัญ เช่น ทอง ยาสูบดิบ เพชร ถ่านหิน แร่โลหะมีค่า เมล็ดพืชน้ำมัน และทองแดง

สภาพดินในแทนซาเนียเหมาะแก่การเพาะปลูกมาก โดยดินจะมีลักษณะแตกต่างกันไปในแต่ละภูมิภาค ทำให้สามารถปลูกพืชได้หลากหลายชนิด อาทิเช่น เมล็ดกาแฟในทางตอนเหนือ ฝ้ายในทางตอนเหนือและตอนกลาง ป่านศรนารายณ์ในพื้นที่ใกล้ชายฝั่ง ใบชาในทางทิศตะวันตก และมะม่วงหิมพานต์ในทางตอนใต้ เป็นต้น

ภายในประเทศมีทะเลสาบน้ำจืดขนาดใหญ่อีกหลายแห่ง ได้แก่ ทะเลสาบวิกตอเรีย (Lake Victoria) ซึ่งเป็นทะเลสาบน้ำจืดที่ใหญ่ที่สุดในทวีปแอฟริกา (โดยวัดจากพื้นที่ผิว) และทะเลสาบแทนกันยิกา (Lake Tanganyika) ซึ่งเป็นทะเลสาบน้ำจืดที่มีปริมาตรสูงที่สุดเป็นอันดับสองของโลก แทนซาเนียจึงมีทรัพยากรทางประมงที่อุดมสมบูรณ์ โดยปลากะพงแม่น้ำไนล์ (Nile Perch) เป็นปลาที่มีชื่อเสียงของแทนซาเนีย และเป็นสินค้าส่งออกสำคัญของประเทศ ส่วนในทะเลและเขตเศรษฐกิจจำเพาะ (Exclusive Economic Zone)³ นั้น พันธุ์ปลาที่สำคัญได้แก่ (ปลาทูน่าครีบน้ำเงิน) Yellow Fin Tuna ปลาทูน่าพันธุ์ครีบน้ำเงิน (Albacore) ปลาทูน่าทองแถบ (Skip Jack) เป็นต้น โดยสัตว์น้ำประเภทนี้ล้วนเป็นมีมูลค่าสูง อีกทั้งการประมงในทะเลยังมีไม่มากนัก

1.2.3 เขตการปกครองและเมืองที่สำคัญ

1.2.3.1 เขตการปกครอง

แทนซาเนียมีการปกครองแบบสหพันธรัฐ มี 2 เขตการปกครองหลัก คือ แทนกันยิกา (Tanganyika) ซึ่งเป็นแผ่นดินหลัก (Mainland) และแซนซิบาร์ (Zanzibar) โดยมีเขตการปกครอง

³ เขตเศรษฐกิจจำเพาะ คือ บริเวณที่อยู่เลยไป 200 ไมล์ทะเล จากทะเลอาณาเขต (12 ไมล์ทะเลจากแนวน้ำลดชายฝั่ง) (ที่มา: กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง)

ทั้งหมด 30 รัฐ (Mkoa) โดยอยู่ในแผ่นดินหลักทั้งหมด 25 รัฐ และอยู่ในแซนชิบาร์อีก 5 แห่ง ดังปรากฏในภาพที่ 1-3

ภาพที่ 1-3 แผนที่ประเทศแทนซาเนีย แบ่งตามเขตการปกครอง

ที่มา : www.emapsworld.com

เมืองหลวงของแทนซาเนียคือกรุงโดโดมา (Dodoma) ตั้งอยู่ทางตอนกลางของประเทศ ทั้งนี้ มีเพียงรัฐสภาและหน่วยงานภาครัฐบางแห่งเท่านั้นที่มีสำนักงานตั้งอยู่ เพราะส่วนใหญ่ยังคงอยู่ที่นครดาร์เอสซาลาม (Dar es Salaam) โดยย้ายมาในปี 2516 เพื่อให้อยู่ในตำแหน่งยุทธศาสตร์ที่สามารถสื่อสารกับชนเผ่าทางตะวันตกของประเทศได้ดียิ่งขึ้น

1.2.3.2 เมืองสำคัญ

นครดาร์เอสซาลาม (Dar es Salaam)

นครดาร์เอสซาลาม (Dar es Salaam) เป็นอดีตเมืองหลวงของแทนซาเนีย ตั้งอยู่บนชายฝั่งทางตะวันออก เป็นเมืองที่มีประชากรมากที่สุดในแทนซาเนีย ประมาณ 2.9 ล้านคนและเป็นที่ยกย่องว่าประชากรจะเพิ่มขึ้นเป็น 5.2 ล้านคนภายในปี 2563 ในศตวรรษที่ผ่านมา นครดาร์เอสซาลามได้พัฒนาจากหมู่บ้านชาวประมงเป็นท่าเรือที่มีตู้สินค้าผ่านมากที่สุดในอันดับที่สองในแถบแอฟริกาตะวันออก โดยสามารถเก็บสินค้าแห่งความจุ 4.1 ล้าน DWT⁴ และ สินค้าเหลวความจุ 6 ล้าน DWT

แม้ปัจจุบันนครดาร์เอสซาลามจะไม่ใช่อเมืองหลวงของประเทศแทนซาเนียแล้ว แต่ยังคงเป็นที่ตั้งของหน่วยงานต่างๆของรัฐบาล รวมถึงยังเป็นศูนย์กลางด้านการค้า การเงิน การลงทุน และวัฒนธรรมของประเทศแทนซาเนีย

มวานซา (Mwanza)

มวานซา (Mwanza) เป็นเมืองที่ตั้งอยู่ทางตะวันตกเฉียงเหนือของประเทศ ตั้งอยู่ที่ชายฝั่งทางใต้ของทะเลสาบวิกตอเรีย (Victoria Lake) มวานซาเป็นเมืองที่มีประชากรมากเป็นอันดับที่สองของประเทศแทนซาเนีย เป็นศูนย์กลางทางอุตสาหกรรมของประเทศ ทั้งการทำเหมือง การประมง การเกษตร ฯลฯ และเป็นช่องทางทางการส่งออกไปยังประเทศเคนยาและยูกันดา

แซนซิบาร์ (Zanzibar)

แซนซิบาร์ เป็นเขตพื้นที่กึ่งปกครองตนเอง เป็นเกาะที่อยู่ห่างจากชายฝั่งนครดาร์เอสซาลามไปทางเหนือประมาณ 50 กม. มีความสำคัญต่อแทนซาเนียทั้งในด้านการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจ เป็นเมืองท่าสำคัญในภูมิภาคแอฟริกาตะวันออก และยังเป็นที่ตั้งของเมืองหินแซนซิบาร์ (Zanzibar Stone Town) ซึ่งเป็นเมืองที่ตึกต่างๆ ถูกก่อสร้างขึ้นด้วยหินปะการัง ได้รับอิทธิพลทางสถาปัตยกรรมจากหลายวัฒนธรรมทั่วโลก ทั้งจากอาหรับ เปอร์เซีย อินเดีย ยุโรป และแอฟริกัน และได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกในปี 2543

⁴ Deadweight Tonnage (DWT) คือ น้ำหนักของสินค้า น้ำมัน น้ำและเสบียงเมื่อเรือลอยอยู่ในระดับของเส้นระวางขับน้ำ (Summer Loadline)

อรุชา (Arusha)

อรุชา (Arusha) เป็นเมืองที่มีความสำคัญทางการทูตและการต่างประเทศของแทนซาเนีย เป็นที่ตั้งสำนักงานใหญ่ของประชาคมแอฟริกาตะวันออก (East Africa Community: EAC) ซึ่งเป็นองค์การความร่วมมือระหว่าง 6 ประเทศในแถบ African Great Lakes ได้แก่ บุรุนดี เคนยา รวันดา ซูดานใต้ แทนซาเนีย และยูกันดา รวมถึงเป็นศูนย์กลางด้านการค้า การลงทุน และการเงินของภูมิภาคอรุชา (Arusha Region) นอกจากนี้ เมืองอรุชายังที่ตั้งของบริษัทผู้ผลิตเวชภัณฑ์รายใหญ่ของประเทศ อีกอุตสาหกรรมหลักที่สร้างรายได้ให้แก่อรุชาคือการท่องเที่ยว ซึ่งถือเป็นอุตสาหกรรมที่สร้างรายได้สูงสุดของแทนซาเนีย โดยอรุชาอยู่ใกล้กับแหล่งท่องเที่ยวซาฟารีหลายแห่ง ทั้งอุทยานแห่งชาติคิลิมันจาโร (Kilimanjaro National Park) และอุทยานแห่งชาติเซเรนเกตี (Serengeti National Park) เป็นต้น

1.2.4 สภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรม

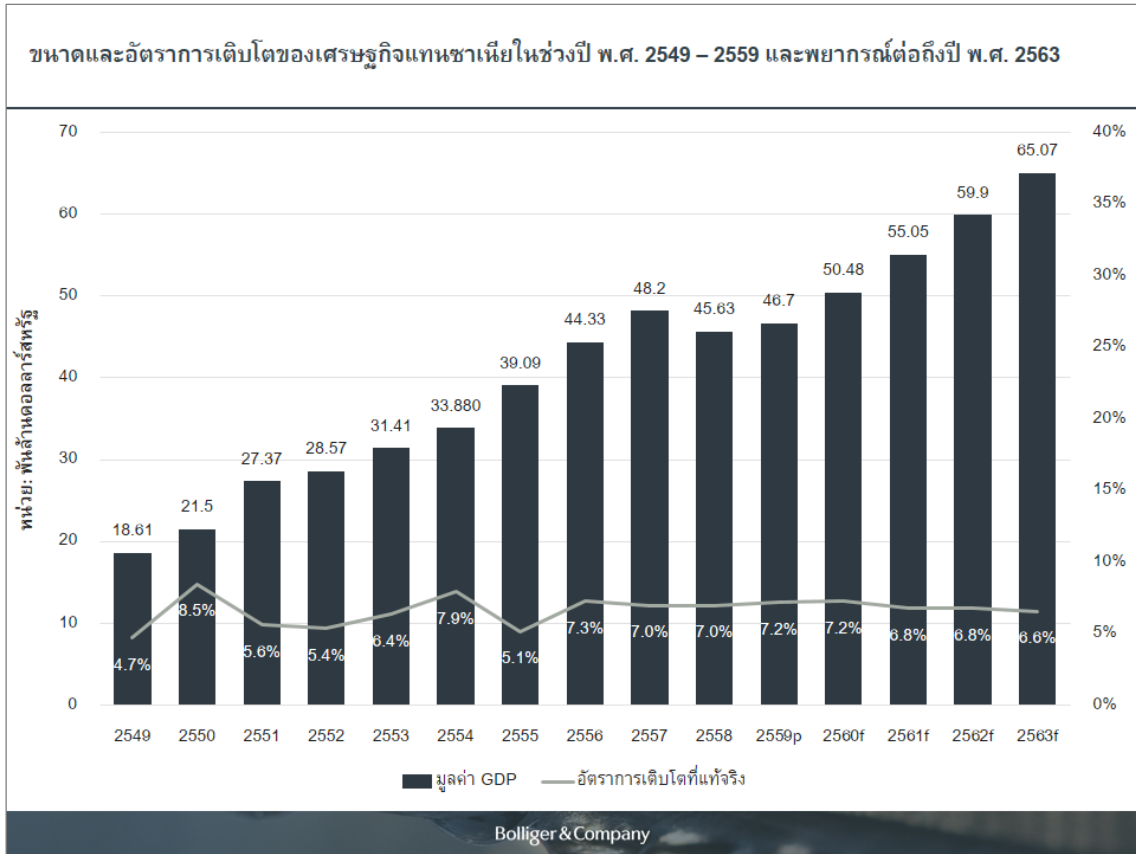
1.2.4.1 สภาพเศรษฐกิจ

➤ สถานการณ์เศรษฐกิจในปัจจุบัน

จากข้อมูลของ International Monetary Fund (IMF) พบว่า เศรษฐกิจแทนซาเนียมีการเติบโตอย่างต่อเนื่องนับแต่ปี 2550 จาก 21,500 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เป็น 46,700 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2559 และมีการเติบโตทางเศรษฐกิจจริงที่ร้อยละ 7.2 ในช่วงเวลาเดียวกัน ดังที่ปรากฏในภาพที่ 1-4 และหากพิจารณาระหว่างปี 2549 ถึง 2559 พบว่ามีอัตราการเติบโตแบบเฉลี่ยสะสม (อัตราการเติบโตแบบ CAGR) ปีละร้อยละ 6.7

**ภาพที่ 1-4 มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (GDP)
ปี 2549 – 2559 และประมาณการต่อถึงปี 2563**

หมายเหตุ: ข้อมูลล่าสุดเดือนกันยายน 2560

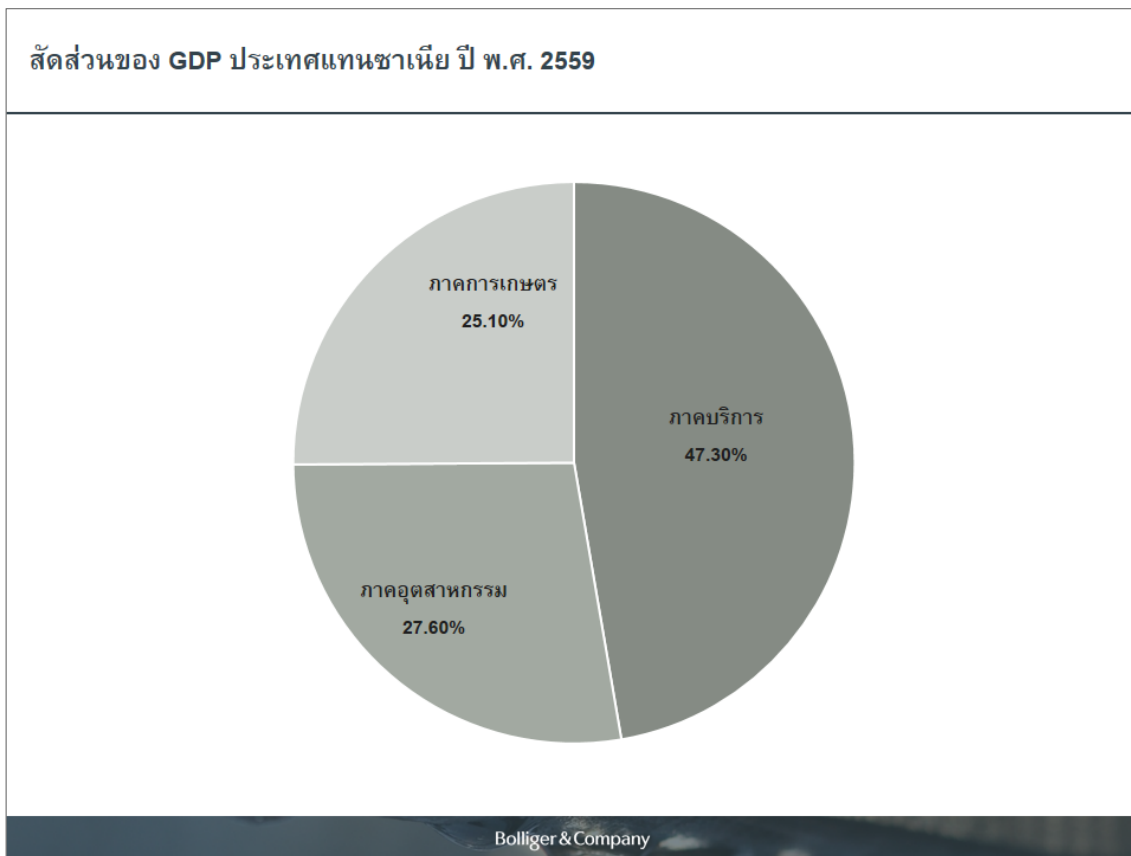
ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด รวบรวมข้อมูลจาก International Monetary Fund (IMF)

ส่วนโครงสร้างเศรษฐกิจ ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (GDP) ของประเทศแทนซาเนียส่วนใหญ่มาจากภาคบริการ (ร้อยละ 47.3) ตามมาด้วยภาคอุตสาหกรรม (ร้อยละ 27.6) และภาคเกษตร (ร้อยละ 25.1) ดังปรากฏในภาพที่ 1-5

ถึงแม้กำลังแรงงาน (Labor Force) ของแทนซาเนียเพียงร้อยละ 26.6 ทำงานในภาคบริการ แต่กลับเป็นภาคส่วนที่เติบโตอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะการสื่อสารและการโทรคมนาคม การธนาคาร บริการทางการเงิน การประกัน และการท่องเที่ยว ซึ่งล้วนเป็นอุตสาหกรรมที่มีมูลค่าสูง ทำให้ภาคบริการมีส่วนต่อ GDP สูงกว่าภาคการเกษตรและอุตสาหกรรม

ภาพที่ 1-5 สัดส่วน GDP ของประเทศแทนซาเนีย ปี 2559

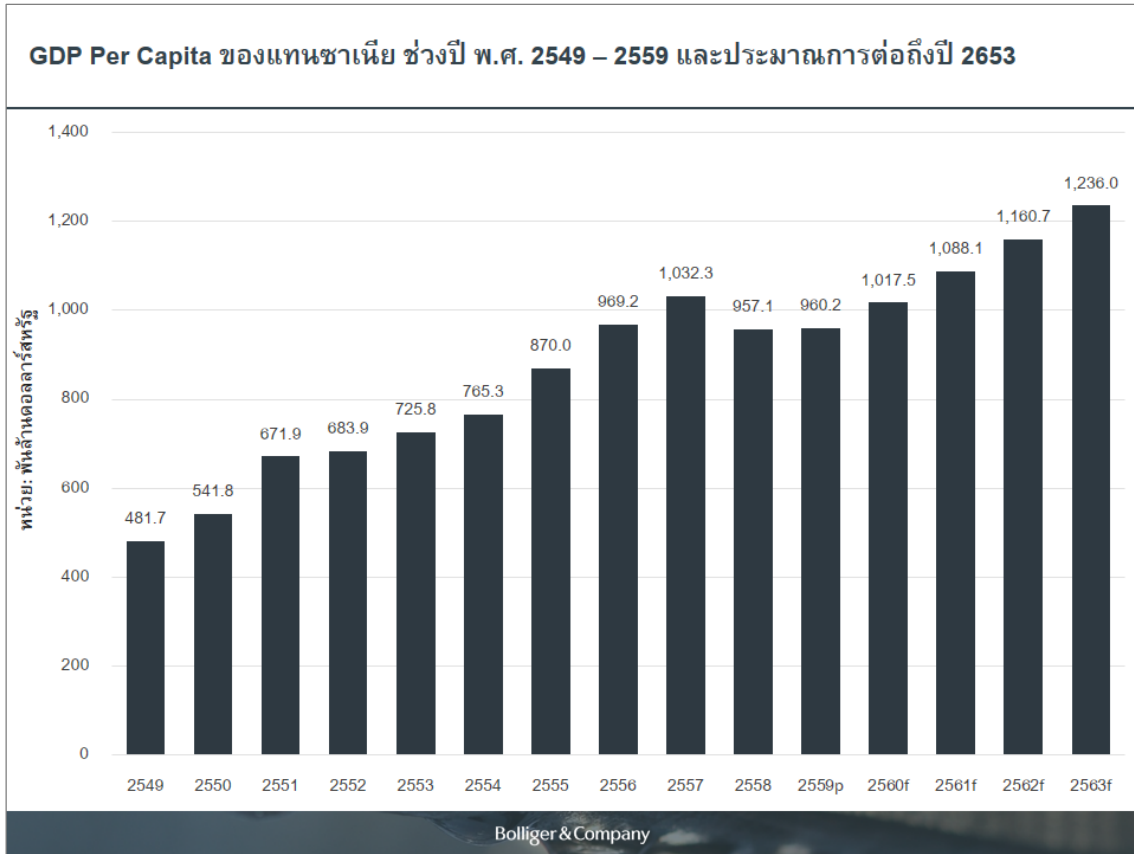
หมายเหตุ: ข้อมูลล่าสุดเดือนกันยายน 2560

ที่มา: บริษัทโบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด รวบรวมข้อมูลจาก CIA Factbook

ทั้งนี้ หากพิจารณาถึงรายได้ต่อหัว หรือ GDP Per Capita พบว่าอยู่ที่ระดับ 960.2 ดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2559 เพิ่ม 957.1 ดอลลาร์สหรัฐในปี 2558 และสูงขึ้นมากกว่าเท่าตัวเมื่อเทียบกับปี 2549 โดยมีสาเหตุหลักมาจากเศรษฐกิจที่มีการเติบโตเฉลี่ยร้อยละ 7 ต่อปี ดังที่ปรากฏในภาพที่ 1-6 ทั้งนี้ หากคิดอัตราการเติบโตของรายได้ต่อหัวจริง พบว่า ระหว่างปี 2549 ถึง 2559 นั้น มีการเติบโตแบบเฉลี่ยสะสม (CAGR) ที่ร้อยละ 4.3 ต่อปี

ภาพที่ 1-6 ระดับรายได้ต่อหัว (GDP Per Capita) ของประเทศแทนซาเนีย
ปี 2549-2559 และประมาณการต่อถึงปี 2563

ที่มา: บริษัทโบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด รวบรวมข้อมูลจาก International Monetary Fund (IMF)

ดัชนีทางเศรษฐกิจที่สำคัญของแทนซาเนีย เป็นดังที่ปรากฏในตารางที่ 1-1

ตารางที่ 1-1 ข้อมูลดัชนีเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศแทนซาเนีย

ดัชนีเศรษฐกิจที่สำคัญ	หน่วย	ปี	ข้อมูล	แหล่งข้อมูล
ตัวเลขทางเศรษฐกิจและดัชนีเศรษฐกิจ				
มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ (Gross Domestic Product: GDP)	พันล้าน ดอลลาร์สหรัฐ	2559	46.7	International Monetary Fund (as of February 2017)
อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจที่แท้จริง (Real GDP growth)	ร้อยละ	2559	7.2	International Monetary Fund (as of February 2017)
อัตราเงินเฟ้อ (Inflation Rate)	ร้อยละ	2559	5.6	Bank of Tanzania Annual Report 2015/16
อัตราการว่างงาน (Unemployment Rate)	ร้อยละ	2557	3.1	World Bank

ดัชนีเศรษฐกิจที่สำคัญ	หน่วย	ปี	ข้อมูล	แหล่งข้อมูล
อัตราดอกเบี้ยนโยบาย (Policy Rate/Discount Rate)	ร้อยละ	2559	16	Bank of Tanzania Annual Report 2015/16
หนี้สาธารณะ (Public Debt)	ร้อยละของ GDP	2558	36.9	CIA Factbook (as of February 2017)
อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (เฉลี่ยรายปี)	ซิลลิงต่อ ดอลลาร์สหรัฐ	2560	2,236.8	Bank of Tanzania (as of February 2017)
ข้อมูลและดัชนีตัวชี้วัดอื่น ๆ				
Global Competitiveness Index (GCI)	อันดับ	2559	116	World Economic Forum (as of February 2017)
Network Readiness Index (NRI)	อันดับ	2558	126	World Economic Forum (as of February 2017)
Doing Business Index	อันดับ	2559	132	World Bank (as of February 2017)
Economic Freedom Index	อันดับ	2560	105	The Heritage Foundation (as of February 2017)
Human Development Index (HDI)	อันดับ	2558	151	United Nations Development Programme (as of February 2017)
Human Capital Index	อันดับ	2559	116	World Economic Forum (as of February 2017)
Corruption Perceptions Index (CPI)	อันดับ	2559	116	Transparency International (as of February 2017)
Travel and Tourism Competitiveness Index	อันดับ	2558	93	World Economic Forum (as of February 2017)

ที่มา: บริษัทโบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด รวบรวมข้อมูลจาก World Bank Economic Forum (WEF), International Monetary Fund (IMF), Transparency International, The Heritage Foundation และอื่นๆ

➤ ประเด็นทางเศรษฐกิจที่น่าสนใจ

เงินเพื่อเป็นประเด็นท้าทายทางเศรษฐกิจที่แทนซาเนียประสบมาเป็นเวลานาน โดยในช่วงปี 2549 ถึงปัจจุบัน อัตราเงินเฟ้อในแทนซาเนียอยู่ในระดับไม่ต่ำกว่าร้อยละ 4.5 (หากพิจารณาเปรียบเทียบรายปี) และอยู่ในระดับสูงสุดที่ร้อยละ 19.8 ในปี 2554 ธนาคารกลางแทนซาเนีย (Bank of Tanzania) จึงต้องตอบสนองด้วยการดำเนินนโยบายทางการเงินแบบหดตัว โดยปรับอัตราดอกเบี้ยนโยบายให้อยู่ในระดับสูง (ปัจจุบันอยู่ที่ร้อยละ 16) ซึ่งมีผลทำให้อัตราเงินเฟ้อปรับตัวลดลงเป็นลำดับขั้น แต่ในขณะเดียวกัน ดอกเบี้ยที่อยู่ในระดับสูงยังมีผลกระทบต่อ การเข้าถึงเงินทุน โดยมีผลกระทบสูงสุดกับภาคอุตสาหกรรมที่ต้องใช้เงินลงทุนสูง อันเป็นสาเหตุให้เศรษฐกิจแทนซาเนียไม่สามารถเติบโตได้เท่าที่ควร

ราคาน้ำมันในตลาดโลกเป็นปัจจัยหลักที่ส่งผลกระทบต่อเงินเฟ้อในแทนซาเนีย ประกอบกับราคาผลิตพืชผลการเกษตร ที่มีความผันผวนสูงเนื่องจากภาวะแล้งในบางปี ซึ่งทำให้ราคาสินค้าเหล่านี้ปรับตัวสูงขึ้น

1.2.4.2 สภาพทางสังคม

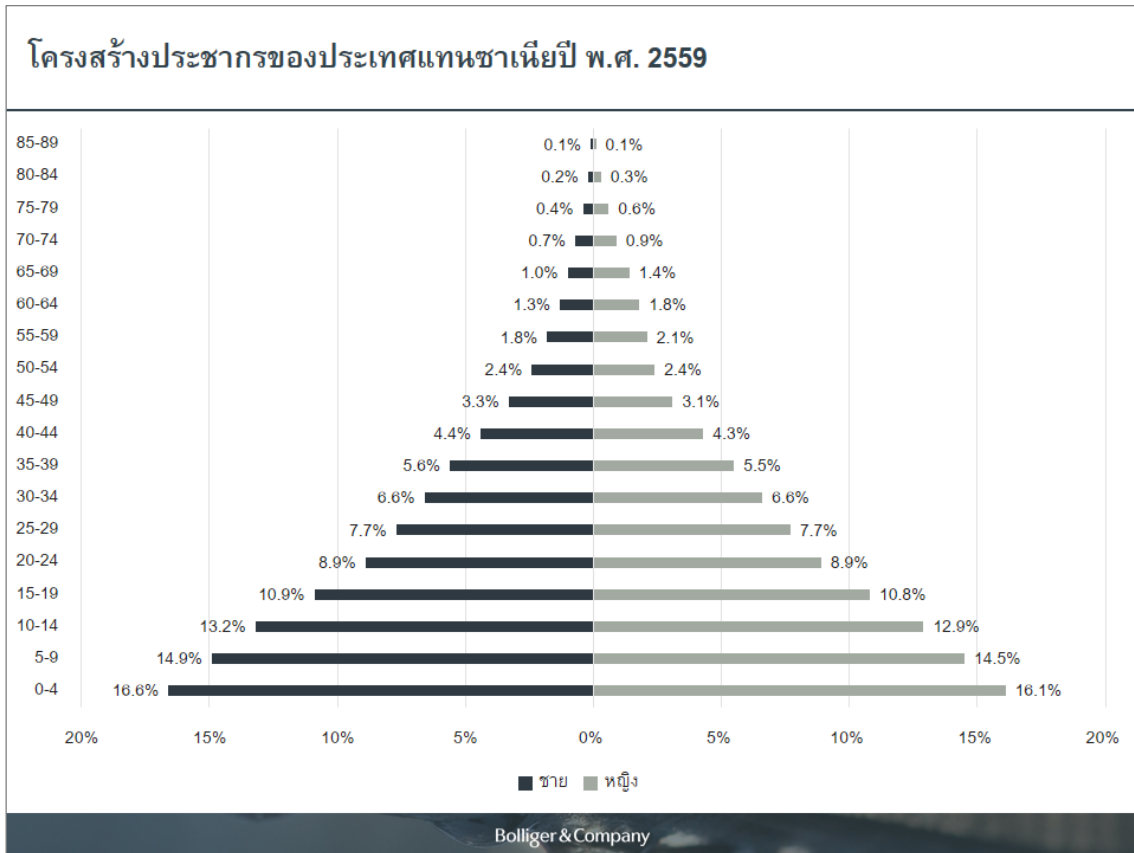
➤ ประชากร

แทนซาเนียมีประชากรทั้งหมดประมาณ 52.4 ล้านคน โดยประชากรในแผ่นดินใหญ่ร้อยละ 99 จะเป็นชาวแอฟริกันจากเผ่าต่างๆ ประมาณ 130 เผ่า และอีกร้อยละ 1 ประกอบไปด้วยชาวเอเชีย ยุโรป และอาหรับ ส่วนประชากรในแซนชิบาร์จะเป็นชาวแอฟริกัน ชาวอาหรับ และลูกครึ่งอาหรับแอฟริกัน

หากพิจารณาโครงสร้างประชากรในปี 2559 พบว่า มากกว่าร้อยละ 60 ของประชากรในประเทศมีอายุน้อยกว่า 25 ปี ส่วนคนในวัยทำงาน (ช่วงอายุระหว่าง 20 – 60 ปี) มีสัดส่วนประมาณร้อยละ 41 ของประชากรทั้งหมดดังปรากฏในภาพที่ 1-7

ภาพที่ 1-7 โครงสร้างประชากรของประเทศแทนซาเนีย ปี 2559

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด รวบรวมข้อมูลจาก U.S. Census

ในปี 2559 อัตราการเติบโตของประชากรอยู่ที่ร้อยละ 2.8 โดยมีอัตราการเกิดอยู่ที่ 36 คนต่อประชากร 1000 คน ซึ่งสูงเป็นอันดับที่ 17 ของโลก และจากการคาดการณ์ของ U.S. Census แทนซาเนียจะมีประชากรเพิ่มขึ้นเป็น 68,700,000 คนในปี 2569 ดังที่ปรากฏในตารางที่ 1-2

ตารางที่ 1-2 ข้อมูลพื้นฐานด้านประชากรของประเทศแทนซาเนีย

ตัวเลขดัชนีที่สำคัญ	2539	2549	2559	2569
จำนวนประชากร (ล้านคน)	29.7	38.6	52.5	68.7
อัตราการเติบโต (ร้อยละ)	1.6	2.9	2.8	2.6
อัตราการเกิดใหม่ (ต่อผู้หญิง 1 คน)	5.8	5.5	4.8	4.2
จำนวนเด็กที่เกิดใหม่ (ต่อประชากร 1000 คน)	43	41	36	33
อัตราการตาย (ต่อประชากร 1000 คน)	15	11	8	6
อายุขัย (ปี)	49	56	62	66

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด รวบรวมข้อมูลจาก U.S. Census

➤ การศึกษา

ระบบการศึกษาของประเทศแทนซาเนียแบ่งระดับชั้นการศึกษาออกเป็น 5 ระดับดังนี้

- ระดับอนุบาล (Pre-Primary Education) เรียนเป็นเวลา 2 ปี
- ระดับประถมศึกษา (Primary Education) เรียนเป็นเวลา 7 ปี
- ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (Secondary Ordinary Level Education) เรียนเป็นเวลา 4 ปี
- ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (Secondary Advanced Level Education) เรียนเป็นเวลา 2 ปี
- ระดับมหาวิทยาลัย (University Level Education) เรียนตั้งแต่ 3 ปีขึ้นไป

ตามกฎหมายของประเทศแทนซาเนีย เยาวชนต้องได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานจนถึงระดับประถมศึกษา และในปี 2558 รัฐบาลได้กำหนดนโยบายไม่เก็บค่าเล่าเรียนจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ทั้งนี้ ในระดับประถมศึกษา ภาษา Kiswahili จะเป็นภาษาหลักที่ใช้ในการเรียนการสอน เช่นเดียวกับหนังสือและแบบเรียน หลังจากนั้น การเรียนการสอนจะใช้ภาษาอังกฤษ และหากพิจารณาอัตราการรู้หนังสือ (Literacy rate) ที่รวบรวมโดย CIA Word Factbook พบว่า ประชากรแทนซาเนียที่มีอายุมากกว่า 15 ปี ร้อยละ 70.6 สามารถอ่านและเขียนหนังสือได้

1.2.4.3 สภาพทางการเมือง

ประเทศแทนซาเนียมีการปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยอันมีประธานาธิบดีเป็นประมุข โดยประธานาธิบดีจะดำรงตำแหน่งได้ไม่เกิน 2 วาระ (วาระละ 5 ปี) โดยประธานาธิบดีและผู้นำรัฐบาลคนปัจจุบันคือ Dr. John Magufuli ซึ่งดำรงตำแหน่งมาตั้งแต่วันที่ 5 พฤศจิกายน 2558 รัฐธรรมนูญแทนซาเนียกำหนดให้แซนชิบาร์มีอิสระในการบริหารกิจการภายในทุกประการ ยกเว้นด้านการต่างประเทศ การกลาโหม การศาล การราชทัณฑ์ และกิจการตำรวจ

ภาพที่ 1-8 ประธานาธิบดีคนปัจจุบันของประเทศแทนซาเนีย

1.2.4.4 วัฒนธรรมและศาสนา

➤ วัฒนธรรม

ประชากรในประเทศแทนซาเนียส่วนใหญ่เป็นชาวแอฟริกันจากหลากหลายเผ่าพันธุ์ ดังนั้นวัฒนธรรมจึงมีความหลากหลาย ในแผ่นดินใหญ่ จะมีชาวยุโรปและเอเชียอาศัยอยู่ประมาณร้อยละ 1 ส่วนที่แซนชิบาร์ (Zanzibar) นอกจากชาวแอฟริกันแล้วยังมีชาวอาหรับ และ ลูกครึ่งแอฟริกันอาหรับอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก รวมถึงมีชาวเปอร์เซียอาศัยอยู่จำนวนหนึ่ง

➤ ศาสนา

ประชากรชาวแทนซาเนียมากกว่าร้อยละ 60 นับถือศาสนาคริสต์ มีประชาชนประมาณร้อยละ 36 นับถือศาสนาอิสลาม ประมาณร้อยละ 2 นับถือความเชื่อท้องถิ่น และมีบางส่วนที่ไม่ได้ นับถือศาสนาใดๆ ส่วนประชากรในบริเวณแซนชิบาร์ส่วนใหญ่ นับถือศาสนาอิสลาม

➤ ภาษา

ประเทศแทนซาเนียใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาราชการ รวมถึงเป็นภาษาที่สอนในโรงเรียน ส่วนภาษาราชการอีกภาษาคือภาษา Kiswahili (Swahili) นอกจากแทนซาเนียแล้ว ภาษา Kiswahili ยังเป็นภาษาราชการในประเทศเคนยาและคองโก รวมถึงยังเป็นภาษาถิ่นของ

ชาว Swahili โดยปัจจุบันเป็นภาษาที่ใช้กันอย่างแพร่หลายในภูมิภาคแอฟริกาตะวันออก มีผู้ใช้ประมาณ 50 ถึง 100 ล้านคน

นอกจากภาษา Kiswahili ที่เป็นภาษาราชการ อีกภาษาที่ใช้กันอย่างแพร่หลายในบริเวณแชนซิบาร์คือภาษาอาหรับ และมีการใช้ภาษาท้องถิ่นตามแต่เผ่าพันธุ์ รวมทั้งมีประชากรบางส่วนที่ใช้ภาษาภาษาฝรั่งเศสและภาษาอิตาลี

1.3 โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก

1.3.1 โครงสร้างด้านการคมนาคม

1.3.1.1 การคมนาคมทางถนน

โครงข่ายถนนในประเทศแทนซาเนีย (ไม่รวมบริเวณแชนซิบาร์) มีความยาวรวมกันทั้งหมด 86,472 กิโลเมตร มีทั้งหมด 8,804 กิโลเมตรที่เป็นถนนลาดยาง สำหรับภูมิภาคตะวันตกเป็นภูมิภาคที่การเดินทางอาจยังไม่สะดวกนักเนื่องจากมีทางลูกรังตัดผ่านเพียงเส้นเดียว

สำหรับการเดินทางระหว่างประเทศ ถนนทางหลวงหมายเลข 4 ไคโร – เคปทาวน์ ตัดผ่านประเทศแทนซาเนีย ทำให้สามารถเดินทางไปยังประเทศเคนยาโดยผ่านเมือง Namanga และสามารถเดินทางไปประเทศแซมเบียโดยผ่านเมือง Tunduma

Dar es Salaam Bus Rapid Transit (DART)

นครดาร์เอสซาลาม (Dar Es Salaam) เป็นเมืองที่มีประชากรมากที่สุดในประเทศแทนซาเนีย และมีการคาดการณ์ว่าประชากรจะเพิ่มเป็น 10 ล้านคนภายในปี 2573 ดังนั้นประธานาธิบดี John Magufuli จึงออกนโยบายสร้าง Dar es Salaam Bus Rapid Transit (DART) ภายใต้แนวคิดเพื่อรองรับการเพิ่มขึ้นของประชากรและเพิ่มความสะดวกสบายในการเดินทาง โดย DART จะวิ่งจากชานเมืองรอบๆ นครดาร์เอสซาลามเข้าสู่ใจกลางเมืองซึ่งเป็นแหล่งรวมธุรกิจและการลงทุน โดยการสร้างแบ่งเป็นทั้งหมด 6 ระยะดังนี้

- **ระยะที่ 1:** จาก Kimara ไป Kawawa North ไป Msimbazi Street และถึงปลายทางที่ Kivukoni รวมเป็นระยะทางทั้งหมด 20.9 กิโลเมตร
- **ระยะที่ 2:** จาก Kilwa ไป Kivukoni และ Kawawa south แล้วถึงปลายทางที่ถนน Kilwa รวมเป็นระยะทาง 19.3 กิโลเมตร
- **ระยะที่ 3:** จากสนามบินนานาชาติ Julius Nyerere ไปถึงถนน Uhuru โดยวิ่งตามแนวถนน Nyerere รวมเป็นระยะทาง 23.6 กิโลเมตร
- **ระยะที่ 4:** รถวิ่งตามแนวถนน Bagamoyo และถนน Sam Nujoma รวมเป็นระยะทาง 16.1 กิโลเมตร
- **ระยะที่ 5:** วิ่งตามแนวถนน Mandela รวมเป็นระยะทาง 22.8 กิโลเมตร
- **ระยะที่ 6:** วิ่งตามแนวถนน Bagamoyo เก่า รวมเป็นระยะทาง 27.6 กิโลเมตร

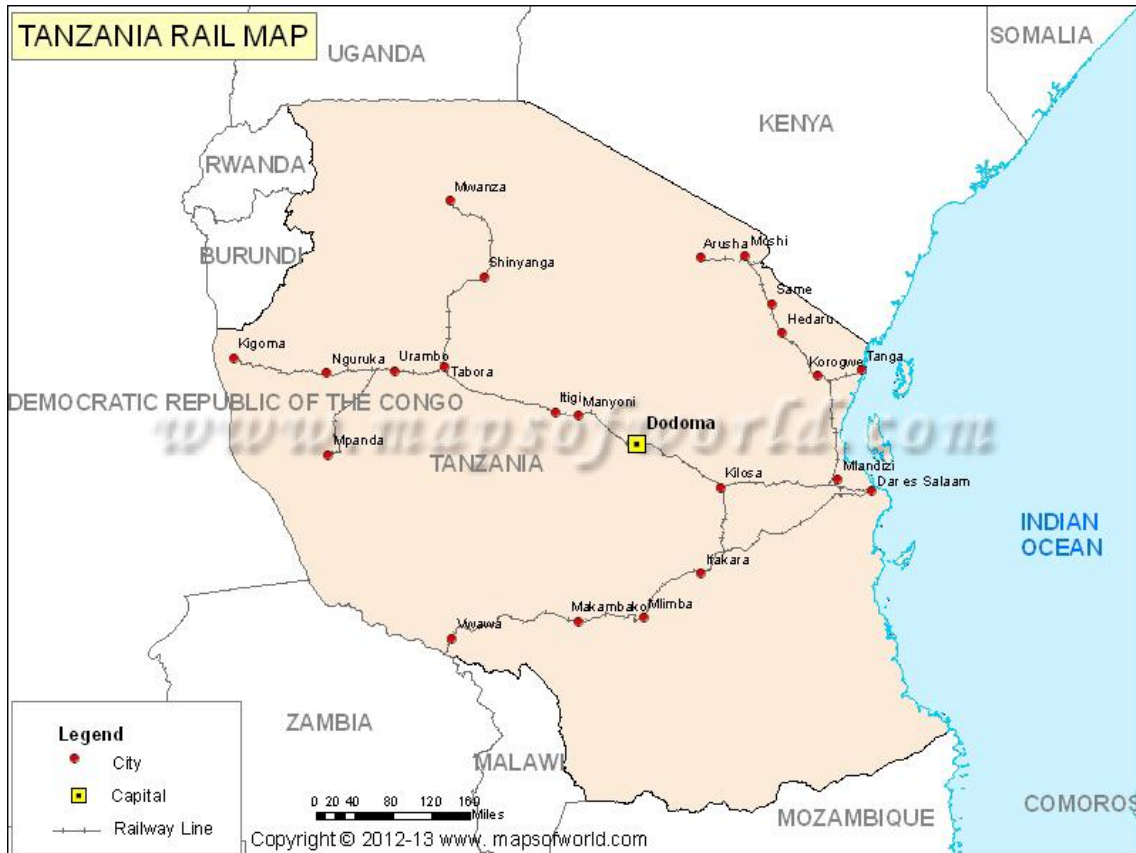
โดยในเดือนมกราคม 2560 โครงการระยะที่ 1 ได้เปิดให้บริการแล้ว

1.3.1.2 การคมนาคมทางรถไฟ

โครงข่ายรถไฟในประเทศแทนซาเนียมีความยาว 3,689 กิโลเมตร หรือเป็นอันดับที่ 46 ของโลก บริษัทที่เป็นเจ้าของสัมปทานรถไฟในแทนซาเนียมี 2 บริษัทได้แก่ Tanzania Railways Corporation (TRC) และ Tanzania-Zambia Railway Authority (TAZARA) โดยเส้นทางรถไฟในแทนซาเนียเป็นดังที่ปรากฏในภาพที่ 1-9

ภาพที่ 1-9 แผนที่ทางรถไฟของประเทศแทนซาเนีย

ที่มา: www.mapsofworld.com

1.3.1.3 การคมนาคมทางอากาศ

ประเทศแทนซาเนียมีสนามบินทั้งหมด 28 แห่ง โดยมีสนามบินระหว่างประเทศทั้งหมด 5 แห่ง ได้แก่

- Julius Nyerere International Airport (นครดาร์เอสซาลาม)
- Kilimanjaro International Airport (เมืองอรุชา)
- Mwanza International Airport (เมืองมวันซา)
- Songwe International Airport (เมืองมบียา)
- Abeid Amani Karume International Airport (เกาะแซนชิบาร์)

ภาพที่ 1-10 สนามบินในแทนซาเนีย

ที่มา: www.mapsofworld.com

1.3.1.4 การคมนาคมทางเรือ

ประเทศแทนซาเนียมีท่าเรือน้ำลึกขนาดกลางและขนาดใหญ่ทั้งหมด 6 แห่ง ดังนี้

- ท่าเรือนครดาร์เอสซาลาม (Port of Dar es Salaam) ทางชายฝั่งตอนกลางของประเทศ
- ท่าเรือแทงกา (Port of Tanga) ทางชายฝั่งตอนเหนือของประเทศ ห่างจากกรุงดาร์เอสซาลามไปทางเหนือประมาณ 300 กม.
- ท่าเรือมัตวารา (Port of Mtwara) ทางชายฝั่งตอนใต้ของประเทศ ห่างจากกรุงดาร์เอสซาลามไปทางใต้ประมาณ 560 กม.
- ท่าเรือลินดี (Port of Lindi) ทางชายฝั่งตอนใต้ของประเทศ ห่างจากกรุงดาร์เอสซาลามไปทางใต้ประมาณ 530 กม.
- ท่าเรือแซนซิบาร์ (Port of Zanzibar) บนชายฝั่งทางตะวันตกของเกาะแซนซิบาร์
- ท่าเรือคิลวา มาโซโก (Port of Kilwa Masoko) ห่างจากกรุงดาร์เอสซาลามไปทางใต้ประมาณ 300 กม.

โดยท่าเรือที่ใหญ่ที่สุดคือ Port of Dar es Salaam โดยรองรับร้อยละ 90 ของการขนส่งสินค้าในประเทศแทนซาเนีย

1.3.2 โครงสร้างพื้นฐานสิ่งอำนวยความสะดวก

1.3.3.1 ระบบไฟฟ้า

ไฟฟ้าที่ใช้ในประเทศแทนซาเนียส่วนใหญ่เป็นไฟฟ้าที่ผลิตจากก๊าซธรรมชาติและพลังน้ำ โดยการผลิตของ Tanzania Electric Supply Company Limited (TANESCO) ซึ่งอยู่ภายใต้การดูแลของกระทรวงพลังงานและแร่ธาตุ และแทนซาเนียยังคงนำเข้าไฟฟ้าจากประเทศยูกันดาและแซมเบีย อย่างไรก็ตาม พื้นที่ในชนบทบางแห่งยังไม่สามารถเข้าถึงไฟฟ้าได้

แทนซาเนียใช้ระบบไฟฟ้าแบบ 230 โวลต์ และใช้ปลั๊ก 3 หัวแบบประเทศอังกฤษหรือปลั๊ก 3 หัวแบบแอฟริกาใต้

1.3.3.2 ระบบน้ำประปา

รัฐบาลแทนซาเนียมีนโยบายที่เพิ่มคุณภาพน้ำและการเข้าถึงระบบน้ำประปา จากข้อมูลของ World Health Organization (WHO) ในปี 2558 ประชากรของแทนซาเนียร้อยละ 56 สามารถเข้าถึงระบบน้ำประปาได้ แต่การเข้าถึงน้ำประปาส่วนใหญ่จะอยู่บริเวณในเมือง โดยร้อยละ 77 ของประชากรที่อาศัยในเมืองสามารถเข้าถึงน้ำประปาได้ ส่วนในชนบทสามารถเข้าถึงได้เพียงร้อยละ 46

1.3.3.3 ระบบโทรคมนาคมและการสื่อสาร

ประเทศแทนซาเนียมีผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่หลายเครือข่ายด้วยกัน เช่น Airtel Tanzania, tiGO, Halotel ฯลฯ โดยมีจำนวนเบอร์โทรศัพท์ประมาณ 39.6 ล้านเลขหมาย อย่างไรก็ตาม การใช้งานอินเทอร์เน็ตถือว่ายังไม่แพร่หลายนัก โดยจากข้อมูลของ World Bank ในปี 2558 มีเพียงร้อยละ 5 ของประชากรที่สามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้ (Internet Penetration Rate)

1.3.3.4 ระบบการเงินและการธนาคาร

จากข้อมูลของธนาคารกลางแทนซาเนีย (Bank of Tanzania: BOT) แทนซาเนียมีสถาบันการเงินทั้งหมด 5 ประเภท ได้แก่ ธนาคารพาณิชย์ที่ได้รับการรับรอง (Fully Fledged Commercial Bank) สถาบันการเงิน (Financial Institution) ธนาคารชุมชน (Community Bank) สถาบันการเงินชุมชน (Deposit Taking Microfinance Bank) และบริษัทจัดหาเงินทุนโดยการเช่าสินทรัพย์ (Financial Leasing Company) โดยรายชื่อแสดงอยู่ในตารางที่ 1-3 ถึงตารางที่ 1-6 ตามลำดับ

ตารางที่ 1-3 ธนาคารพาณิชย์ (Fully Fledged Commercial Bank)

ลำดับ	ธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงิน	ช่องทางการติดต่อ
1	AccessBank (Tanzania) Limited	www.accessbank.co.tz
2	African Banking Corporation (Tanzania) Limited)	www.bancabc.co.tz
3	Akiba Commercial Bank Plc.	www.acbtz.com
4	Amana Bank Limited	www.amanabank.co.tz
5	Azania Bank Limited	www.azaniabank.co.tz
6	Bank M (Tanzania) Public Limited Company	www.bankm.com
7	Bank of Africa (Tanzania) Limited	www.boatanzania.com

ลำดับ	ธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงิน	ช่องทางการติดต่อ
8	Bank of Baroda (Tanzania) Limited	www.boatanzania.com
9	Bank of India (Tanzania) Limited	www.boitanzania.co.tz
10	Barclays Bank (Tanzania) Limited	www.africa.barclays.com
11	Canara Bank (Tanzania) Limited	www.canarabank.co.tz
12	China Commercial Bank Limited	www.ccbank.co.tz
13	Citibank (Tanzania) Limited	www.citibank.co.tz
14	Commercial Bank of Africa (Tanzania) Limited	www.cba.co.tz
15	CRDB Bank Plc.	www.crdb.com
16	DCB Commercial Bank Plc.	www.dcb.co.tz
17	Diamond Trust Bank (Tanzania) Limited	www.dtbafrica.com
18	Ecobank (Tanzania) Limited	www.ecobank.com
19	Exim Bank (Tanzania) Limited	www.eximbank-tz.org
20	Equity bank (Tanzania) Limited	www.equitybank.co.tz
21	FBME Bank Limited	www.fbme.com
22	First National Bank (Tanzania) Limited	www.fnb Tanzania.co.tz
23	Habib African Bank Limited	www.habib.com
24	I & M Bank (Tanzania) Limited	www.imbank.com
25	International Commercial Bank (Tanzania) Limited	www.icbank.com
26	KCB Bank (Tanzania) Limited	www.kcb.co.ke
27	Letshego Bank (Tanzania) Limited	www.advansbank Tanzania.com
28	Mkombozi Commercial Bank Plc.	www.mkombozibank.com
29	Mwalimu Commercial Bank Plc.	www.mcb.co.tz
30	National Microfinance Bank Plc.	www.nmbtz.com
31	NBC Bank Limited	www.nbc Ltd.com
32	NIC Bank (Tanzania) Limited	www.nic-bank.com
33	Peoples' Bank of Zanzibar Limited	www.pbz Ltd.com
34	Stanbic Bank (Tanzania) Limited	www.stanbicbank.co.tz
35	Standard Chartered Bank (Tanzania) Limited	www.stanndardchartered.com
36	Tanzania Postal Bank Limited	www.postalbank.co.tz
37	Tanzania Women's Bank Plc.	www.womensbank.co.tz
38	TIB Corporate Bank Limited	www.tib.co.tz
39	Twiga Bancorp Limited	www.twigabancorp.com
40	United Bank for Africa (Tanzania) Limited	www.ubagroup.com
41	UBL Bank (Tanzania) Limited	www.ubl direct.com

ที่มา: Bank of Tanzania

ตารางที่ 1-4 สถาบันการเงิน (Financial Institutions)

ลำดับ	ธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงิน	ช่องทางการติดต่อ
42	Tanzania Agricultural Development Bank Limited	www.tadb-kilimo.co.tz
43	Tanzania Mortgage Refinance Company	www.tmrc.co.tz
44	TIB Development Bank Limited	www.tib.co.tz

ที่มา: Bank of Tanzania

ตารางที่ 1-5 ธนาคารชุมชน (Community Bank)

ลำดับ	ธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงิน	ช่องทางการติดต่อ
45	Covenant Bank for Women Tanzania Limited	www.covenantbankforwomen.co.tz
46	Efatha Bank Limited	www.efathabank.co.tz
47	Kagera Farmers' Cooperative Bank Limited	
48	Kilimanjaro Cooperative Bank Limited	www.kilicobank.com
49	Maendeleo Bank Plc.	www.maendeleobank.co.tz
50	Mbinga Community Bank Limited	
51	Meru Community Bank Limited	www.mecob.com
52	MUCOBA Bank Plc.	www.mucoba.co.tz
53	Mwanga Rural Community Bank Limited	www.mwangabank.co.tz
54	Njombe Community Bank Limited	
55	Tandahimba Community Bank Limited	
56	Uchumi Commercial Bank Limited	www.uchumibank.com

ที่มา: Bank of Tanzania

ตารางที่ 1-6 สถาบันการเงินชุมชน (Deposit Taking Microfinance Banks)

ลำดับ	ธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงิน	ช่องทางการติดต่อ
57	EFC Tanzania Microfinance Bank Limited	www.efctz.com
58	Finca Microfinance Bank Limited	www.finca.org
59	Hakika Microfinance Bank Limited	www.hakikabank.co.tz
60	Vision Fund Tanzania Microfinance Bank Limited	www.vftz.co.tz

ที่มา: Bank of Tanzania

ตารางที่ 1-7 บริษัทจัดหาเงินทุนโดยการเช่าสินทรัพย์ (Financial Leasing Companies)

ลำดับ	ธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงิน	ช่องทางการติดต่อ
63	Alios Finance Tanzania Ltd	www.aliosfinance.com
64	Equity for Tanzania Limited (EFTA)	www.efta.co.tz

ลำดับ	ธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงิน	ช่องทางการติดต่อ
65	Salute Finance Limited	www.salutefinance.com

ที่มา: Bank of Tanzania

บทที่ 2

นโยบายทางเศรษฐกิจ นโยบายการค้า และนโยบายการต่างประเทศ ของสหสาธารณรัฐแทนซาเนีย

2.1 นโยบายทางเศรษฐกิจ

ในประเทศแทนซาเนีย หน่วยงานที่ทำหน้าที่กำหนดทิศทางและวางแผนยุทธศาสตร์การ พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศคือ Planning Commission ผู้กำหนดนโยบายการค้าคือ Ministry of Finance and Planning ส่วนหน่วยงานหลักที่กำหนดนโยบายการค้า คือ Ministry of Industry, Trade and Investment นอกจากนี้ ยังมีหน่วยงานสนับสนุนด้านการค้าขายระหว่าง ประเทศอีก รวมถึง Tanzanian Revenue Authority และ Ministry of Foreign Affairs and International Co-operation

2.1.1 วิสัยทัศน์แทนซาเนีย พ.ศ. 2568 (Tanzania Vision 2025)

คณะกรรมการวางแผนส่วนกลางหรือ Planning Commission ได้ร่างวิสัยทัศน์ แทนซาเนีย ปี 2568 (Tanzania Vision 2025) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและความ เป็นอยู่ของประชาชน แก้ไขปัญหาความยากจน พัฒนาให้แทนซาเนียเป็นประเทศรายได้ปานกลาง (Middle-Income Country) และเป็นประเทศกึ่งอุตสาหกรรม (Semi-Industrialized Country) โดย มุ่งเน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งเป็นพื้นฐานในการเพิ่มผลผลิตและการเติบโตของเศรษฐกิจ อย่างยั่งยืน วิสัยทัศน์แทนซาเนียมีเป้าหมายการพัฒนา 5 ประการ ได้แก่

- **คุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน (High Quality Livelihood):** การดำเนินนโยบาย เศรษฐกิจมีประชาชนเป็นศูนย์กลาง โดยมุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาเรื่องความยากจนและ ความไม่เท่าเทียมกันในสังคมในทุกมิติ
- **เสถียรภาพ เสถียรภาพ และเอกภาพ (Peace, Stability and Unity):** แทนซาเนียจะ เป็นประเทศที่สงบสุข มีเสถียรภาพทางการเมือง มีภูมิคุ้มกันทางสังคม และมี เอกภาพ ภายใต้ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย

- **มีธรรมาภิบาลที่ดี (Good Governance):** รัฐบาลและเจ้าหน้าที่ดำเนินงานการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างมีคุณภาพ โดยไม่มีการทุจริต ภายใต้การควบคุมของประชาชน
- **เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ (A Well Educated and Learning Society):** ประชาชนได้รับการศึกษาและมีความรู้ที่สามารถนำไปต่อยอดในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และประเทศชาติ
- **เศรษฐกิจแข็งแกร่งและมีความสามารถในการแข่งขัน (A Strong and Competitive Economy):** พัฒนาให้เศรษฐกิจไทยมีความแข็งแกร่ง ความยืดหยุ่น และสามารถรับมือกับปัญหาต่างๆ รวมถึงปรับตัวตามการเปลี่ยนแปลงของตลาดโลกและเทคโนโลยี

2.1.2 แผนแม่บทการพัฒนาทางเศรษฐกิจ / แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ประเทศไทยได้จัดทำ Development Plan 2016/17 – 2020/21 ภายใต้แนวคิด “Nurturing Industrialization for Economic Transformation and Human Development” โดยมีวัตถุประสงค์หลักคือการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การแก้ปัญหาความยากจน และพัฒนาความเป็นอยู่ของประชากร โดยมีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ ได้แก่

- สร้างรากฐานเพื่อเตรียมพร้อมต่อการเป็นประเทศกึ่งอุตสาหกรรม (Semi-Industrialized country) ภายในปี 2568
- เพิ่มผลิตภาพการผลิตของภาคอุตสาหกรรมเพื่อรองรับการส่งออก
- พัฒนาสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ เพื่อให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางของภูมิภาคในด้าน การผลิต การค้า และการขนส่ง
- เพิ่มแรงงานฝีมือในอาชีพที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรม (เช่น การจัดการการค้าและการผลิต และการควบคุมคุณภาพการผลิต เป็นต้น) รวมถึงแรงงานมีทักษะด้านการผลิตและการบริการ
- สร้างอาชีพให้ประชาชนอย่างทั่วถึง โดยเฉพาะเยาวชน กลุ่มผู้ด้อยโอกาสและทุพพลภาพ
- ปรับปรุงคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของประชากร

- เพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินนโยบายภาครัฐ รวมถึงการจัดลำดับความสำคัญของมาตรการต่างๆ
- ให้องค์กรส่วนท้องถิ่นและประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนและการพัฒนาประเทศมากยิ่งขึ้น
- ใช้ประโยชน์จากข้อตกลงสากลและข้อตกลงในภูมิภาค เช่น Africa Agenda 2063 และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) เป็นต้นแบบในการวางแผนการพัฒนาประเทศ

การดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ข้างต้น แบ่งออกเป็น 4 ยุทธศาสตร์ ได้แก่

- **เพิ่มการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและเปลี่ยนให้แทนซาเนียเป็นประเทศอุตสาหกรรม (Promotion of Growth and Industrialization for Economic Transformation)** เป้าหมายคือ การเพิ่มการผลิต ควบคู่ไปกับการพัฒนาอุตสาหกรรมต่างๆ (เช่น เหมือง อาหาร และ เกษษัตริย์ เป็นต้น) การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ การท่องเที่ยว วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมถึงส่งเสริมการค้าเพื่อเพิ่มสัดส่วนของสินค้าจากแทนซาเนียในตลาดโลก
- **พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Enhancement of Human Development)** เป้าหมายคือ ให้ประชากรทุกคนมีโอกาสเท่าเทียมกัน ทั้งในด้านโอกาสการจ้างงาน ผ่านนโยบายพัฒนาการศึกษา การจัดอบรมทักษะงานที่เป็นที่ต้องการของตลาด การพัฒนาระบบสาธารณสุข ระบบประกันสุขภาพและประกันสังคม พัฒนาสุขอนามัยของประชาชน พัฒนาการวางผังเมือง รวมถึงพัฒนาระบบการปกครองและลดการทุจริต
- **ปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้เอื้ออำนวยต่อการเติบโตของธุรกิจ (Improvement of Enabling Environment for Enterprise Development)** ทั้งในด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ระบบขนส่ง และระบบสาธารณูปโภคที่ทั่วถึง รวมถึงการออกนโยบายและกฎหมายที่อำนวยความสะดวกแก่การลงทุน
- **เพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานภาครัฐ (Improvement Implementation Effectiveness)** กล่าวคือ รัฐบาลเลือกดำเนินมาตรการสำคัญที่จะส่งผลกระทบต่อเชิงบวกต่อเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะโครงการที่สร้างความพร้อมด้าน

อุตสาหกรรมให้แทนซาเนีย เช่น โครงการเกี่ยวกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เป็นต้น

2.1.3 แผน / นโยบายทางเศรษฐกิจอื่น ๆ

➤ Big Result Now

Big Result Now เป็นแผนการดำเนินงานระยะสั้น เป็นการดำเนินงานตามเป้าหมายของ Development Plan 2016/17 – 2020/21 รวมถึงสร้างรากฐานการก้าวสู่การเป็นประเทศรายได้ปานกลางในปี 2568 มีต้นแบบมาจากแผน Big Fast Results ของประเทศมาเลเซีย โดยมีเป้าหมายที่จะพัฒนาภาคส่วนดังต่อไปนี้

- พลังงานและก๊าซธรรมชาติ (Energy and Natural Gas)
- เกษตรกรรม (Agriculture)
- น้ำ (Water)
- การศึกษา (Education)
- คมนาคม (Transport)
- การเคลื่อนย้ายทรัพยากร (Mobilization of Resource)

มิติการดำเนินงานของ Big Result Now ที่แทนซาเนียมีการดำเนินงานเข้มข้นที่สุดคือในด้านการศึกษา โดยก่อนหน้านี้ แทนซาเนียสามารถเพิ่มอัตราการเข้าเรียนได้อย่างน่าประทับใจ แต่กลับต้องเผชิญกับปัญหาคุณภาพการศึกษาที่ลดลง เนื่องจากปริมาณผู้สอนยังมีสัดส่วนน้อยเมื่อเทียบกับปริมาณนักเรียน เป้าหมายหลักของการพัฒนาระบบการศึกษาภายใต้ Big Result Now คือการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนของโรงเรียนในระดับประถมและมัธยมศึกษา ผ่านการให้เงินทุนสนับสนุนกับโรงเรียนที่นักเรียนมีผลการเรียนดีและพัฒนาครูผู้สอน และการวางแผนทิศทางการพัฒนาการศึกษาอย่างมีระบบ โดยการระบุถึงจุดแข็งจุดอ่อน การตั้งเป้าหมายและจัดลำดับความสำคัญ และการวางแผนการดำเนินงานอย่างละเอียด

นอกจากนี้ Big Result Now ยังให้ความสำคัญกับการพัฒนาอุตสาหกรรมพื้นฐานอันได้แก่ อุตสาหกรรมเหมืองและเกษตรกรรม ซึ่งเป็นแหล่งรายได้หลักของประเทศ โดยเชิญผู้เชี่ยวชาญจากมาเลเซียมาให้ความรู้กับผู้เชี่ยวชาญในแทนซาเนีย

2.2 นโยบายการค้า

2.2.1 ภาพรวมนโยบายการค้า

หน่วยงานหลักที่ดูแลรับผิดชอบนโยบายทางการค้าของแทนซาเนียคือ Ministry of Industry, Trade and Investment โดยรัฐบาลแทนซาเนียมีนโยบายการค้าแบบกึ่งเสรี กล่าวคือ มีการคุ้มครองอุตสาหกรรมที่เป็นรายได้หลักของประเทศ โดยใช้มาตรการภาษีและมาตรการที่มีใช้ภาษี (Non-Tariff Measures) เป็นเครื่องมือในการดำเนินนโยบายทางการค้า เพื่อจุดมุ่งหมายในการเพิ่มการส่งออกและสัดส่วนตลาดของสินค้าแทนซาเนียในตลาดโลก

2.2.2 การเจรจาการตกลงการค้าเสรี (Free Trade Area: FTA)

สำหรับทิศทางการจัดทำความตกลงการค้าเสรีของแทนซาเนียที่ผ่านมา พบว่าแทนซาเนียมุ่งเน้นสร้างความตกลงทางการค้ากับประเทศที่มีพัฒนาการทางเศรษฐกิจใกล้เคียงกัน รวมถึงประเทศในกลุ่ม East African Community (EAC) และประเทศทางตอนใต้ของทวีปแอฟริกา

สำหรับประเทศอื่นๆ นอกทวีปแอฟริกา แทนซาเนียเจรจาข้อตกลงทางการค้าภายใต้กรอบของ EAC โดยได้จัดทำข้อตกลง Trade and Investment Framework Agreement (TIFA) กับประเทศสหรัฐอเมริกา และ Economic Partnership Agreement Between the EU and the Eastern African Community (EU-EAC EPA) กับสหภาพยุโรป (European Union) ซึ่งสร้างความน่าดึงดูดทางการลงทุนให้กับอุตสาหกรรมส่งออกของแทนซาเนีย โดยนักลงทุนสามารถตั้งโรงงานผลิตสินค้าอุปโภคบริโภค เกษตรและอาหารแปรรูป ฯลฯ และส่งออกไปยังประเทศในทวีปยุโรปและสหรัฐฯ ได้โดยไม่ต้องเสียอากรนำเข้าหรือเสียในปริมาณน้อย

นอกจากนี้ แทนซาเนียยังได้ยอมรับข้อตกลง Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights (TRIPS) ซึ่งกำหนดสิทธิให้ประเทศสมาชิกที่มีรายได้น้อยสามารถเข้าถึงยารักษาโรคได้มากขึ้น โดยยอมให้ประเทศผู้ผลิตและส่งออกยารักษาโรคได้รับอนุญาตให้ส่งออกรวมถึงสามารถผลิตยาที่ประเทศผู้รับการลงทุน (Host Country) ภายใต้เงื่อนไขว่าต้องเป็นยาที่ประเทศนั้นไม่สามารถผลิตเองได้

ความตกลงการค้าเสรีของแทนซาเนียและประเทศคู่ภาคี รวมถึงความตกลงที่อยู่ระหว่างการเจรจาเป็นดังที่ปรากฏในตารางที่ 2-1

ตารางที่ 2-1 ความตกลงการค้าเสรีของแทนซาเนียและประเทศคู่ภาคี

ความตกลงการค้าเสรี	ประเทศคู่ภาคี	สถานะเจรจา
เขตการค้าเสรี (Free Trade Agreements :FTAs)		
East African Community (EAC) Customs Union	บุรุนดี – เคนยา – ยูกันดา – รวันดา – ซูดานใต้	มีผลบังคับใช้ ตั้งแต่ปี 2553
Southern African Development Community (SADC) FTA	แองโกลา – บอตสวานา – คองโก – เลโซโท – มาดากัสการ์ – มาลาวี – มอริเชียส – โมซัมบิก – นามิเบีย – เซเชลล์ – แอฟริกาใต้ – ซวาซิแลนด์ – แซมเบีย – ซิมบับเว	มีผลบังคับใช้ เดือนสิงหาคม 2551 ยกเว้นผลิตภัณฑ์น้ำตาล และกระดาษ มีผลบังคับใช้ปี 2558
ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ (Economic Partnership Agreement: EPA)		
Trade and Investment Framework Agreement (TIFA)	สหรัฐอเมริกา	
Economic Partnership Agreement Between the EU and the Eastern African Community (EU-EAC EPA)	สหภาพยุโรป	มีผลบังคับใช้ ตั้งแต่ 16 ตุลาคม 2557
ข้อตกลงการค้าที่อยู่ระหว่างการเจรจา (Current Trade Negotiations)		
SADC-EAC-COMESA Tripartite FTA	27 ประเทศ ¹	ลงนามแล้ว 10 มิถุนายน 2558
Continental Free Trade Area (CFTA)	ทุกประเทศในทวีปแอฟริกา	อยู่ระหว่างการเจรจา

หมายเหตุ: ข้อมูล ณ เดือนกันยายน 2560

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) รวบรวมจาก WTO Trade Policy Review, Ministry of Industry, Trade and Investment และ United Nation Economic Commission of Africa

¹ แองโกลา บอตสวานา บุรุนดี คอโมโรส จิบูตี สาธารณรัฐประชาธิปไตยคองโก อียิปต์ เอิเรเทรีย สาธารณรัฐเอธิโอเปีย เคนยา เลโซโท ลิเบีย มาดากัสการ์ มาลาวี มอริเชียส โมซัมบิก นามิเบีย รวันดา เซเชลล์ แอฟริกาใต้ ซูดานใต้ ซูดาน สวาซิแลนด์ แทนซาเนีย ยูกันดา แซมเบีย และซิมบับเว

2.2.3 โครงสร้างอัตราภาษีนำเข้า

โครงสร้างภาษีนำเข้าของแทนซาเนียเป็นดังที่ปรากฏในตารางที่ 2-2 และตารางที่ 2-3 โดยพบว่า อัตราภาษีนำเข้าเฉลี่ยที่ใช้จริง (MFN Applied Rate) ของแทนซาเนียอยู่ที่ร้อยละ 12.9 โดยสินค้าเกษตรจะมีอัตราภาษีสูงกว่ากลุ่มสินค้าอื่นๆ และเมื่อพิจารณาแยกตามรายประเภทสินค้า พบว่า สินค้าผลิตภัณฑ์นม (Dairy Products) มีอัตราภาษีนำเข้าที่ใช้จริงสูงกว่าผลิตภัณฑ์อื่นๆ โดยมีอัตราภาษีเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 51.7 รองลงมาได้แก่ สินค้าน้ำตาลและขนมทำจากน้ำตาล (Sugar and Confectionery) และสินค้าในกลุ่มเครื่องดื่มและยาสูบ (Beverages and Tobacco) โดยอยู่ที่ร้อยละ 40.0 และ 25.3 ตามลำดับ

ตารางที่ 2-2 โครงสร้างอัตราภาษีของแทนซาเนีย

อัตราภาษี	สินค้า		
	ทั้งหมด	สินค้าเกษตร	สินค้านำเข้าใช้เกษตร
อัตราภาษีเฉลี่ยผูกพัน (Simple Average Final Bound)	120.0	120.0	120.0
อัตราภาษีเฉลี่ย MFN ที่ใช้จริง (Simple Average MFN Applied)	12.9	20.5	11.6
อัตราภาษีเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักการค้า (Trade Weighted Average)	8.4	21.5	7.0

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด รวบรวมจาก WTO Tariff Profiles 2016

ตารางที่ 2-3 โครงสร้างอัตราภาษีนำเข้าของแทนซาเนีย จำแนกตามประเภทสินค้า

กลุ่มสินค้า	อัตราภาษีเฉลี่ยผูกพัน	อัตราภาษีเฉลี่ย MFN ที่ใช้จริง	สัดส่วนการนำเข้า*
ผลิตภัณฑ์จากสัตว์	120.0	23.1	0.2
ผลิตภัณฑ์นม	120.0	51.7	0.2
พืชผักและผลไม้	120.0	22.1	0.2
ชาและกาแฟ	120.0	19.6	0.0
ธัญพืชและของปรุงแต่งจากธัญพืช	120.0	24.0	3.4
เมล็ดพืชและผลไม้ที่มีน้ำมัน	120.0	11.6	3.7
น้ำตาลและขนมทำจากน้ำตาล	120.0	40.0	0.9
เครื่องดื่มและยาสูบ	120.0	25.3	0.8
ฝ้าย	120.0	0.0	0.0
ผลิตภัณฑ์เกษตรอื่นๆ	120.0	10.9	0.2
ปลาและผลิตภัณฑ์จากปลา	120.0	24.7	0.1

กลุ่มสินค้า	อัตราภาษีเฉลี่ยผูกพัน	อัตราภาษีเฉลี่ย MFN ที่ใช้จริง	สัดส่วนการนำเข้า*
ผลิตภัณฑ์แร่และเหล็ก	-	10.8	13.5
น้ำมัน	-	4.3	26.9
เคมีภัณฑ์	120.0	3.9	13.9
ไม้และของทำด้วยไม้	-	14.4	2.4
สิ่งทอ	120.0	19.5	1.8
เครื่องนุ่งห่ม	-	25.1	0.7
เครื่องหนังและรองเท้า	-	12.7	2.0
เครื่องจักรที่ไม่ใช้ไฟฟ้า	120.0	3.2	10.4
เครื่องจักรไฟฟ้า เครื่องใช้ไฟฟ้า	-	10.8	5.8
พาหนะและอุปกรณ์การขนส่ง	120.0	2.2	10.7
อุตสาหกรรมอื่นๆ	120.0	14.7	2.3

หมายเหตุ: * สัดส่วนการนำเข้ากลุ่มสินค้านี้ต่อมูลค่าการนำเข้าทั้งหมด

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด รวบรวมจาก WTO Tariff Profiles 2016

2.3 นโยบายการต่างประเทศ

Ministry of Foreign Affairs and African Cooperation เป็นหน่วยงานผู้รับผิดชอบด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของแทนซาเนีย โดยที่ผ่านมา แทนซาเนียได้สานสัมพันธ์กับประเทศต่างๆ รวมถึงองค์การระหว่างประเทศ เพื่อจุดประสงค์ทั้งด้านการทูต และเพื่อการส่งเสริมการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ การท่องเที่ยว รวมถึงเพื่อให้แทนซาเนียเป็นที่รู้จักในหมู่นานาชาติมากขึ้น

ปัจจุบัน Ministry of Foreign Affairs and African Cooperation ได้จัดตั้งสถานทูตและสถานกงสุลรวมทั้งหมด 42 แห่งทั่วโลก โดยสำหรับประเทศไทย อยู่ระหว่างขั้นตอนการแต่งตั้งเอกอัครราชทูตแทนซาเนียประจำประเทศไทย ถิ่นพำนัก ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย ส่วนไทยได้มอบหมายให้สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงไนโรบี ประเทศเคนยา มีเขตอาณาครอบคลุมแทนซาเนีย

บทที่ 3

ภาพรวมการค้า และการลงทุนของ สหราชอาณาจักรแทนซาเนีย

3.1 ภาพรวมการค้าสินค้า

3.1.1 การส่งออกสินค้า

การส่งออกสินค้าของแทนซาเนียตั้งแต่ปี 2554 – 2558 โดยรวมมีทิศทางที่เพิ่มขึ้น โดยมูลค่าการส่งออกสินค้าของแทนซาเนียในปี 2554 มีมูลค่าที่ 4,734.96 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หลังจากนั้น มูลค่าการส่งออกเพิ่มสูงขึ้นเรื่อยมา โดยในปี 2558 มูลค่าการส่งออกอยู่ที่ 5,854.23 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ทั้งนี้ อัตราการเติบโตเฉลี่ยสะสมต่อปี (Compound Annual Growth Rate หรือ CAGR¹) ตั้งแต่ปี 2554 ถึง 2558 ของมูลค่าการส่งออกสินค้าของแทนซาเนียอยู่ที่ร้อยละ 5.45

¹ อัตราการเติบโตเฉลี่ยสะสมต่อปี (CAGR) เป็นอัตราการเติบโตที่เสมือนว่าการเติบโตเกิดขึ้นเท่าๆ กันทุกปี โดยวัดจากมูลค่าในปีแรกและปีสุดท้าย ซึ่งมีสูตรการคำนวณดังต่อไปนี้

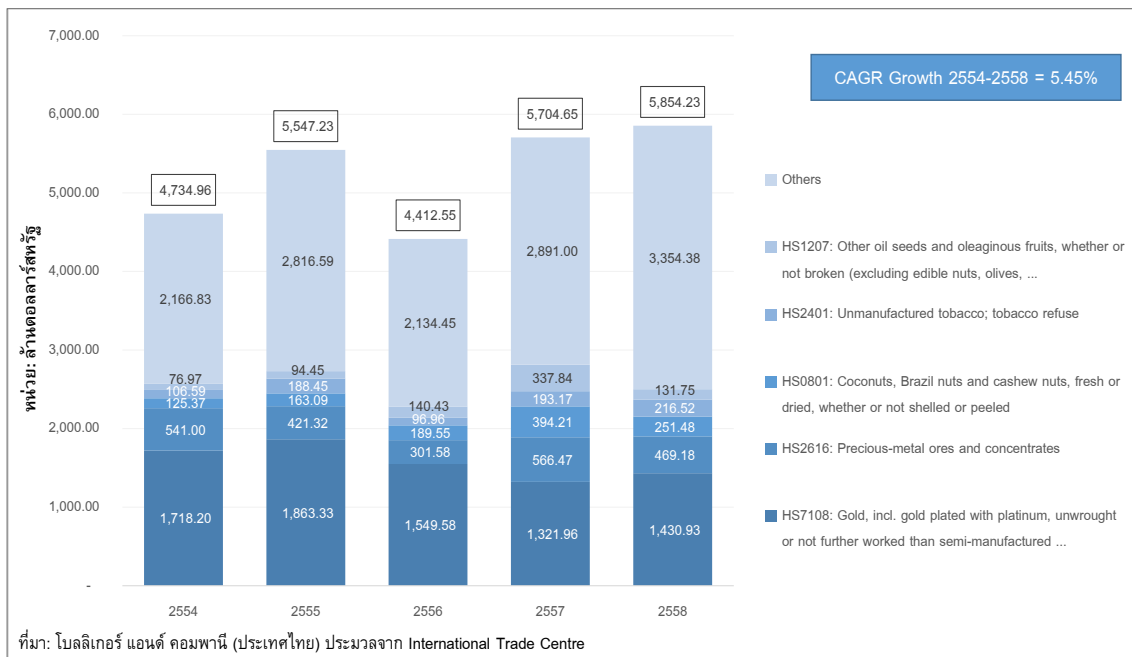
$$CAGR(t_0, t_n) = \left(\frac{V(t_n)}{V(t_0)} \right)^{\frac{1}{t_n - t_0}} - 1$$

โดย $V(t_0)$ คือ มูลค่าของปีที่เริ่มคำนวณ
 $V(t_n)$ คือ มูลค่าของปีที่สิ้นสุดการคำนวณ
 $(t_n - t_0)$ คือ ปีที่สิ้นสุดคำนวณลบด้วยปีที่เริ่มคำนวณ

ยกตัวอย่างเช่น สมมติว่ามูลค่าส่งออกในปี 2544 เท่ากับ 11,217.97 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และมีมูลค่าการส่งออกในปี 2554 เท่ากับ 35,735.77 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ดังนั้น อัตราการเติบโตเฉลี่ยที่จะทำให้มูลค่าการค้าในปี 2544 โจนถึงมูลค่าการค้าในปี 2554 คือร้อยละ 12.28 เป็นต้น

ภาพที่ 3-1 มูลค่าการส่งออกสินค้าของแทนซาเนีย ปี 2554-2558

ที่มา : บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลข้อมูลจาก International Trade Centre (ITC)

รายการสินค้าที่แทนซาเนียส่งออกมากที่สุดในช่วงปี 2554 – 2558 คือ ทองคำ โดยมีสัดส่วนมูลค่าการส่งออกเท่ากับร้อยละ 30.03 ของการส่งออกทั้งหมดในช่วงปีดังกล่าว ส่วนสินค้าที่มีการส่งออกรองลงมา ได้แก่ สินแร่และหัวแร่ของโลหะมีค่า มะพร้าว บราซิลชนิด เมล็ดมะม่วงหิมพานต์ ยาสูบที่ยังไม่แปรรูป เมล็ดพืชและผลไม้อื่น ๆ ที่มีน้ำมัน กาแฟ เนื้อปลาแบบฟิลเล เนื้อปลาแบบอื่น สินแร่และหัวแร่ และสินแร่และหัวแร่แมงกานีส ดังแสดงในตารางที่ 3-1

ตารางที่ 3-1 สินค้าส่งออกหลัก 10 อันดับแรกของแทนซาเนีย ปี 2554 – 2558

อันดับ	รหัสพิกัดศุลกากร	รายการสินค้า	มูลค่าการส่งออกเฉลี่ยปี 2554 – 2558 (ล้านเหรียญสหรัฐ)	อัตราการเติบโตเฉลี่ยของมูลค่าการส่งออกปี 2554 – 2558	ส่วนแบ่งของมูลค่าการส่งออกปี 2554 – 2558
		รายการสินค้าทั้งหมด	5,250.72	5.45%	100.00%
1	HS7108	ทองคำ (รวมถึงทองคำชุบด้วยแพลทินัม) ยังไม่ได้ขึ้นรูปหรืออยู่ในลักษณะ กึ่งสำเร็จรูปหรือเป็นผง	1,576.80	-4.47%	30.03%
2	HS2616	สินแร่และหัวแร่ของโลหะมีค่า	459.91	-3.50%	8.76%

อันดับ	รหัสพิกัด ศุลกากร	รายการสินค้า	มูลค่าการส่งออกเฉลี่ย ปี 2554 – 2558 (ล้านเหรียญสหรัฐ)	อัตราการเติบโตเฉลี่ย ของมูลค่าการส่งออก ปี 2554 – 2558	ส่วนแบ่งของ มูลค่าการส่งออก ปี 2554 – 2558
3	HS0801	มะพร้าว บราซิลนัต และเมล็ด มะม่วงหิมพานต์สดหรือแห้ง จะเอาเปลือกออกหรือไม่ก็ตาม	224.74	19.01%	4.28%
4	HS2401	ยาสูบที่ยังไม่เป็นผลิตภัณฑ์ สำเร็จรูป เศษของยาสูบ	160.34	19.39%	3.05%
5	HS1207	เมล็ดพืชและผลไม้อื่น ๆ ที่มี น้ำมัน จะทำให้แตกหรือไม่ก็ ตาม	156.29	14.38%	2.98%
6	HS0901	กาแฟ จะคั่วหรือแยกกาแฟอื่น ออกแล้วหรือไม่ก็ตาม เปลือกและเยื่อของกาแฟ รวมทั้งของที่ใช้แทนกาแฟ ที่มีกาแฟผสมอยู่ในอัตราส่วน เท่าใดก็ตาม	155.85	1.92%	2.97%
7	HS0713	พืชผักตระกูลถั่วแห้งและเอา เปลือกออก จะลอกเยื่อหรือทำ ให้แยกจากกันหรือไม่ก็ตาม	139.58	41.01%	2.66%
8	HS0304	เนื้อปลาแบบฟิลเล และเนื้อ ปลาแบบอื่น (จะบดหรือไม่ก็ ตาม) สด แช่เย็น หรือแช่เย็น จนแข็ง	125.47	5.06%	2.39%
9	HS2603	สินแร่และหัวแร่ทองแดง	112.61	-36.65%	2.14%
10	HS2602	สินแร่และหัวแร่แมงกานีส รวมถึงสินแร่และหัวแร่ แมงกานีสปนเหล็ก ที่มี แมงกานีสตั้งแต่ร้อยละ 20 ขึ้นไป โดยน้ำหนักเมื่อคำนวณ ในสภาพแห้ง	112.29	-100.00%	2.14%

หมายเหตุ : อัตราการเติบโตที่ปรากฏ คือ อัตราการเติบโตเฉลี่ยสะสมต่อปี (อัตราการเติบโตแบบ CAGR)

ที่มา : บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลข้อมูลจาก International Trade Centre (ITC)

สำหรับตลาดส่งออกสำคัญ 5 อันดับแรกของแทนซาเนีย ได้แก่ แอฟริกาใต้ (793.9 ล้านเหรียญสหรัฐ หรือร้อยละ 15.12 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมด) อินเดีย (769.4

ล้านเหรียญสหรัฐ หรือร้อยละ 14.65) จีน (551.6 ล้านเหรียญสหรัฐ หรือร้อยละ 10.51) สวิตเซอร์แลนด์ (484.5 ล้านเหรียญสหรัฐ หรือร้อยละ 9.23) และเคนยา (407.9 ล้านเหรียญสหรัฐ หรือร้อยละ 7.77) ตามลำดับ ดังที่ปรากฏในตารางที่ 3-2

ตารางที่ 3-2 ตลาดส่งออกหลัก 5 อันดับแรกของแทนซาเนียปี 2554 – 2558

อันดับ	ประเทศ	มูลค่าการส่งออกเฉลี่ย ปี 2554 – 2558 (ล้านเหรียญสหรัฐ)	อัตราการเติบโต เฉลี่ยของมูลค่า การส่งออก ปี 2554 - 2558	ส่วนแบ่งของ มูลค่าการ ส่งออก ปี 2554 - 2558
โลก		5,250.72	5.45%	100.00%
1	แอฟริกาใต้	793.91	-5.80%	15.12%
2	อินเดีย	769.41	52.92%	14.65%
3	จีน	551.62	-4.55%	10.51%
4	สวิตเซอร์แลนด์	484.50	-35.98%	9.23%
5	เคนยา	407.86	37.62%	7.77%
ประเทศอื่นๆ		2,243.43	7.99%	42.73%

หมายเหตุ : อัตราการเติบโตที่ปรากฏ คือ อัตราการเติบโตเฉลี่ยสะสมต่อปี (อัตราการเติบโตแบบ CAGR)

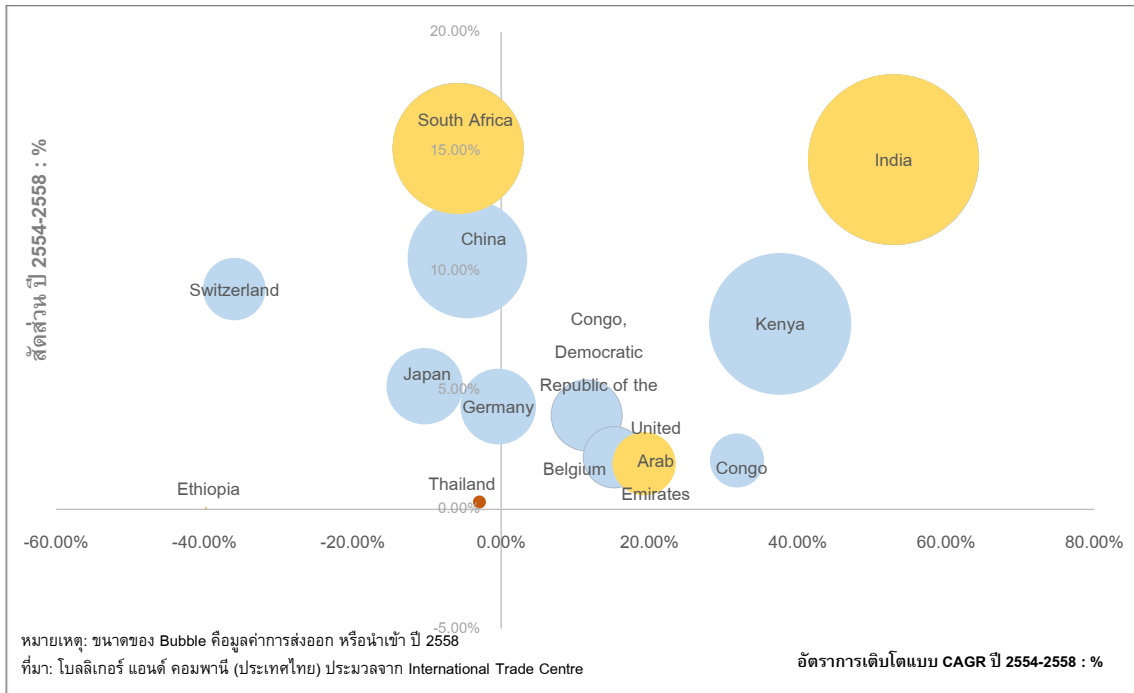
ที่มา : บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลข้อมูลจาก International Trade Centre (ITC)

หากพิจารณาตลาดส่งออกสำคัญของแทนซาเนีย จะพบว่า ในช่วงปี 2554 – 2558 อินเดียเป็นตลาดส่งออกที่มีอัตราการเติบโตที่สูงที่สุด และมีสัดส่วนของการส่งออกมากเป็นอันดับที่สอง รองจากประเทศแอฟริกาใต้ เมื่อเปรียบเทียบกับตลาดส่งออกสำคัญอื่นๆ จึงถือเป็นตลาดศักยภาพหนึ่งที่สำคัญของแทนซาเนีย ส่วนตลาดส่งออกสำคัญอื่นที่มีอัตราการเติบโตที่สูง ได้แก่ เคนยา และคองโก ดังแสดงในภาพที่ 3-2

ทั้งนี้ ไทยเป็นตลาดส่งออกอันดับ 33 ของแทนซาเนียโดยมีส่วนแบ่งตลาดอยู่ที่ร้อยละ 0.31 และมีอัตราการเติบโตของการส่งออกของแทนซาเนียมายังไทยอยู่ที่ร้อยละ -2.94

ภาพที่ 3-2 ตลาดส่งออกหลักของแทนซาเนีย ปี 2554 – 2558

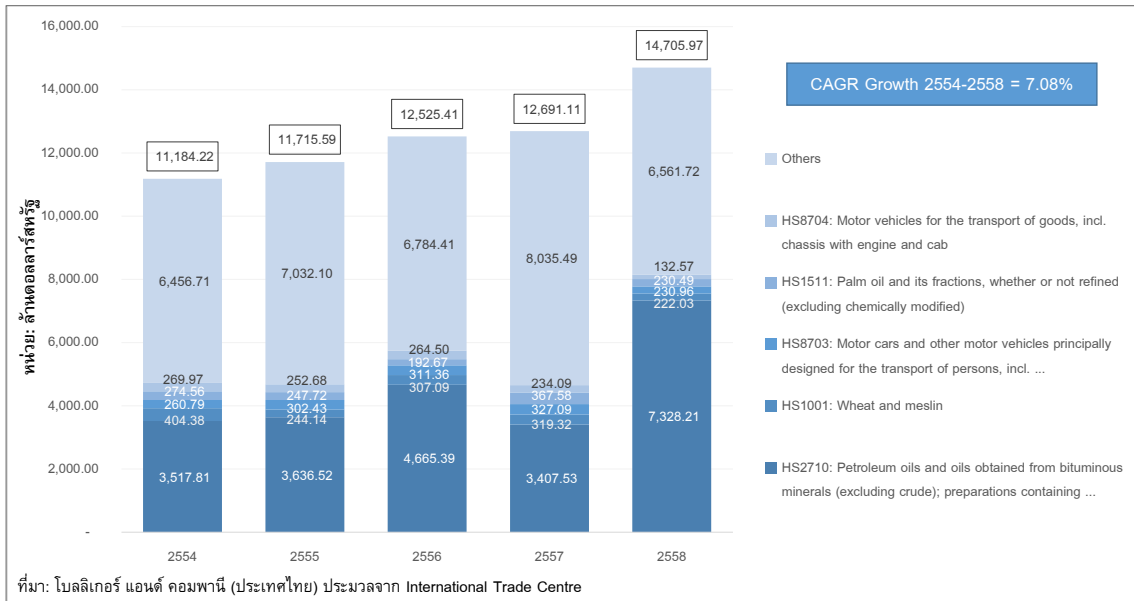
ที่มา : บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลข้อมูลจาก International Trade Centre (ITC)

3.1.2 การนำเข้าสินค้า

การนำเข้าสินค้าของแทนซาเนียโดยรวมมีทิศทางเพิ่มขึ้นอย่างค่อยเป็นค่อยไป โดยมูลค่าการนำเข้าของแทนซาเนียเพิ่มจาก 11,184.22 ล้านดอลลาร์สหรัฐในปี 2554 เป็น 14,705.97 ล้านดอลลาร์สหรัฐในปี 2558 คิดเป็นอัตราการเติบโตแบบ CAGR ร้อยละ 7.08 ดังแสดงภาพที่ 3-3

ภาพที่ 3-3 มูลค่าการนำเข้าสินค้าของแทนซาเนีย ปี 2554 – 2558

ที่มา : บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลข้อมูลจาก International Trade Centre (ITC)

รายการสินค้าที่แทนซาเนียนำเข้ามากที่สุดในช่วงปี 2554 – 2558 คือ น้ำมันปิโตรเลียมและน้ำมันที่ได้จากแร่ปิทูมินัส โดยมีสัดส่วนมูลค่าการนำเข้าเท่ากับร้อยละ 35.90 ของการนำเข้าทั้งหมดในช่วงปีดังกล่าว ส่วนสินค้าที่มีการนำเข้ารองลงมา ได้แก่ ข้าวสาลี ข้าวเมสลิน รถยนต์และยานยนต์อื่น ๆ น้ำมันปาล์ม ยานยนต์สำหรับขนส่งของ ยารักษาหรือป้องกันโรค ผลิตภัณฑ์แผ่นรีดทำด้วยเหล็กหรือเหล็กกล้าไม่เจือ แทรกเตอร์ ส่วนประกอบที่เหมาะสมสำหรับใช้เฉพาะหรือส่วนใหญ่ใช้กับเครื่องจักร และเครื่องโทรศัพท์ ดังแสดงในตารางที่ 3-3

ตารางที่ 3-3 สินค้านำเข้าหลัก 10 อันดับแรกของแทนซาเนีย ปี 2554-2558

อันดับ	รหัสพิกัดศุลกากร	รายการสินค้า	มูลค่าการนำเข้าเฉลี่ยปี 2554 – 2558 (ล้านเหรียญสหรัฐ)	อัตราการเติบโตเฉลี่ยของมูลค่าการนำเข้าปี 2554 – 2558	ส่วนแบ่งของมูลค่าการนำเข้าปี 2554 – 2558
รายการสินค้าทั้งหมด			12,564.46	7.08%	100.00%
1	HS2710	น้ำมันปิโตรเลียมและน้ำมันที่ได้จากแร่ปิทูมินัส นอกจากนี้ยังเป็นน้ำมันดิบ รวมทั้งสิ่งปรุงแต่งที่ไม่ระบุหรือรวมไว้ในที่อื่น ซึ่งมีน้ำมันปิโตรเลียมหรือน้ำมันที่ได้จากแร่ปิทูมินัสตั้งแต่ 70% ขึ้น	4,511.09	20.14%	35.90%

อันดับ	รหัสพิกัดศุลกากร	รายการสินค้า	มูลค่าการนำเข้าเฉลี่ยปี 2554 – 2558 (ล้านเหรียญสหรัฐ)	อัตราการเติบโตเฉลี่ยของมูลค่าการนำเข้าปี 2554 – 2558	ส่วนแบ่งของมูลค่าการนำเข้าปี 2554 – 2558
		ไปโดยน้ำหนัก ซึ่งน้ำมันเหล่านี้เป็องค์ประกอบหลักของสิ่งปรุงร้งแตงนั้น			
2	HS1001	ข้าวสาลีและข้าวเมสลิน	299.39	-13.92%	2.38%
3	HS8703	รถยนต์และยานยนต์อื่น ๆ ที่ออกแบบสำหรับขนส่งบุคคลเป็นหลัก นอกจากของตามประเภทที่ 87.02 (ยานยนต์สำหรับขนส่งบุคคลตั้งแต่สิบคนขึ้นไป (รวมถึงคนขับ)) รวมทั้งสเตชันแวกอนและรถแข่ง	286.53	-2.99%	2.28%
4	HS1511	น้ำมันปาล์ม และเศษของน้ำมันปาล์ม จะทำให้บริสุทธิ์หรือไม่ก็ตาม แต่ต้องไม่ดัดแปลงทางเคมี	262.60	-4.28%	2.09%
5	HS8704	ยานยนต์สำหรับขนส่งของ	230.76	-16.29%	1.84%
6	HS3004	ยารักษาหรือป้องกันโรค (ไม่รวมถึงของตามประเภทที่ 30.02 30.05 หรือ 30.06) ที่ประกอบด้วยผลิตภัณฑ์ผสมหรือผลิตภัณฑ์ที่ไม่ผสม สำหรับใช้รักษาหรือป้องกันโรค ที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ตามขนาดที่กำหนด (รวมถึงของที่จัดทำขึ้นในลักษณะเพื่อให้ผ่านทางผิวหนัง) หรือในลักษณะหรร	221.15	18.67%	1.76%
7	HS7208	ผลิตภัณฑ์แผ่นรีดทำด้วยเหล็กหรือเหล็กกล้าไม่เจือ มีความกว้างตั้งแต่ 600 มิลลิเมตรขึ้นไป ได้จากการรีดร้อน ไม่หุ้มติด ไม่ชุบ หรือไม่เคลือบ	197.93	-15.74%	1.58%
8	HS8701	แทรกเตอร์ นอกจากแทรกเตอร์ตามประเภทที่ 87.09	187.23	-2.32%	1.49%

อันดับ	รหัสพิกัดศุลกากร	รายการสินค้า	มูลค่าการนำเข้าเฉลี่ยปี 2554 – 2558 (ล้านเหรียญสหรัฐ)	อัตราการเติบโตเฉลี่ยของมูลค่าการนำเข้าปี 2554 – 2558	ส่วนแบ่งของมูลค่าการนำเข้าปี 2554 – 2558
		(แทรกเตอร์ชนิดที่ใช้บนขานชลสถานี่รถไฟ)			
9	HS8517	เครื่องโทรศัพท์ รวมถึงเครื่องโทรศัพท์สำหรับเครือข่ายเซลลูลาร์หรือสำหรับเครือข่ายไร้สายอื่น ๆ เครื่องอุปกรณ์อื่น ๆ สำหรับการส่งหรือการรับเสียงภาพ หรือข้อมูลอื่น ๆ รวมถึงเครื่องอุปกรณ์สำหรับการสื่อสารในระบบเครือข่ายทางสายหรือไร้สาย (เช่น เครือข่ายเฉพาะกลุ่มหรือเครือข่ายบริเวณกว้าง) นอกจากนี้เครื่องส่งหรือเครื่องรับตามประเภท 84.43 85.25 85.27 หรือ 85.28	185.23	5.37%	1.47%
10	HS8431	ส่วนประกอบที่เหมาะสมสำหรับใช้เฉพาะหรือส่วนใหญ่ใช้กับเครื่องจักรตามประเภทที่ 84.25 ถึง 84.30	165.11	-17.50%	1.31%

หมายเหตุ : อัตราการเติบโตที่ปรากฏ คือ อัตราการเติบโตเฉลี่ยสะสมต่อปี (อัตราการเติบโตแบบ CAGR)

ที่มา : บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลข้อมูลจาก International Trade Centre (ITC)

สำหรับแหล่งนำเข้าสำคัญ 5 อันดับแรกของแทนซาเนียได้แก่ อินเดีย (1,693.4 ล้านเหรียญสหรัฐ หรือร้อยละ 13.48 ของมูลค่าการนำเข้าทั้งหมด) จีน (1,543.1 ล้านเหรียญสหรัฐ หรือร้อยละ 12.28) ซาอุดีอาระเบีย (1,357 ล้านเหรียญสหรัฐ หรือร้อยละ 10.80) สวิตเซอร์แลนด์ (1,128.1 ล้านเหรียญสหรัฐ หรือร้อยละ 8.98) และสหรัฐอเมริกาหรับเอมิเรตส์ (1,095.2 ล้านเหรียญสหรัฐ หรือร้อยละ 8.72) ตามลำดับ ทั้งนี้ ไทยมีส่วนแบ่งตลาดอยู่ที่ร้อยละ 0.68 อยู่ในอันดับที่ 27 ของแหล่งนำเข้าทั้งหมดของแทนซาเนีย

ตารางที่ 3-4 แหล่งนำเข้าหลัก 5 อันดับแรกของแทนซาเนีย ปี 2554 – 2558

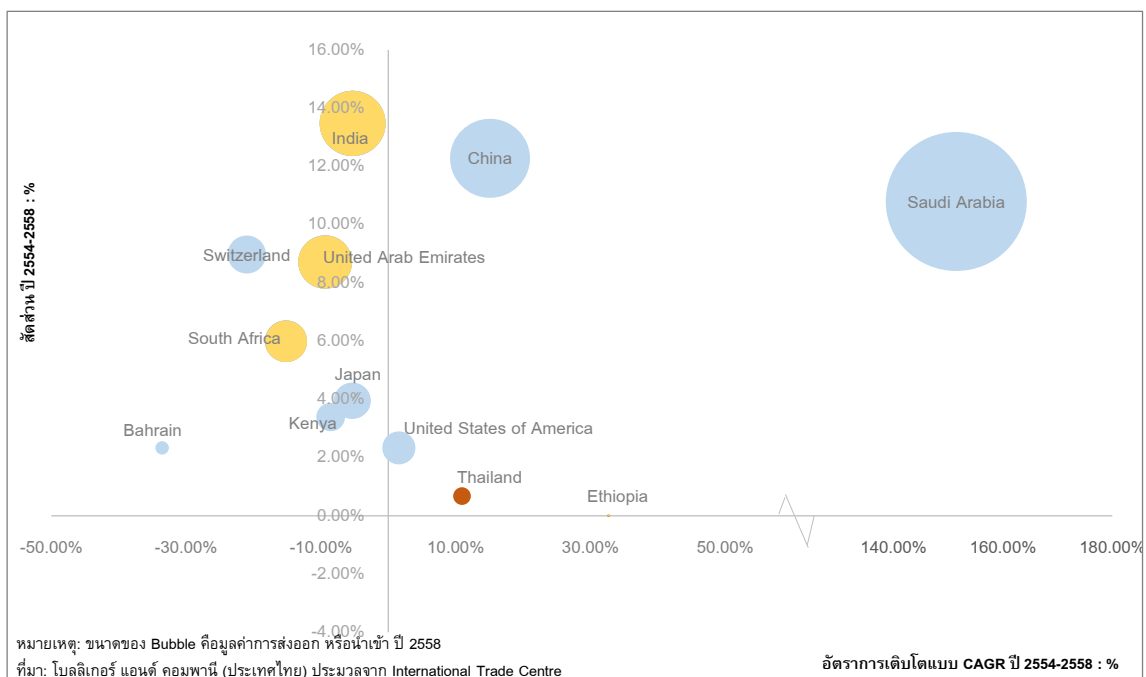
อันดับ	ประเทศ	มูลค่าการนำเข้าเฉลี่ย ปี 2554 – 2558 (ล้านเหรียญสหรัฐ)	อัตราการเติบโตเฉลี่ย ของมูลค่าการนำเข้า ปี 2554 – 2558	ส่วนแบ่งของ มูลค่าการนำเข้า ปี 2554 – 2558
โลก		12,564.46	7.08%	100.00%
1	อินเดีย	1,693.39	-5.30%	13.48%
2	จีน	1,543.13	15.10%	12.28%
3	ซาอุดีอาระเบีย	1,356.99	151.46%	10.80%
4	สวิตเซอร์แลนด์	1,128.09	-21.01%	8.98%
5	สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์	1,095.23	-9.37%	8.72%
ประเทศอื่นๆ		5,747.63	-7.99%	45.75%

หมายเหตุ : อัตราการเติบโตที่ปรากฏ คือ อัตราการเติบโตเฉลี่ยสะสมต่อปี (อัตราการเติบโตแบบ CAGR)

ที่มา : บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลข้อมูลจาก International Trade Centre (ITC)

หากพิจารณาดำแหน่งแหล่งนำเข้าสำคัญของแทนซาเนีย จะพบว่า ในช่วงปี 2554-2558 การนำเข้าจากประเทศแหล่งนำเข้าส่วนใหญ่มีอัตราการเติบโตที่หดตัว ในขณะที่แหล่งนำเข้าสำคัญของแทนซาเนียที่มีการเติบโตในอัตราที่สูง ได้แก่ ซาอุดีอาระเบีย และจีน อันจะเห็นได้จาก ภาพที่ 3-4

ภาพที่ 3-4 แหล่งนำเข้าหลักของแทนซาเนีย ปี 2554 – 2558

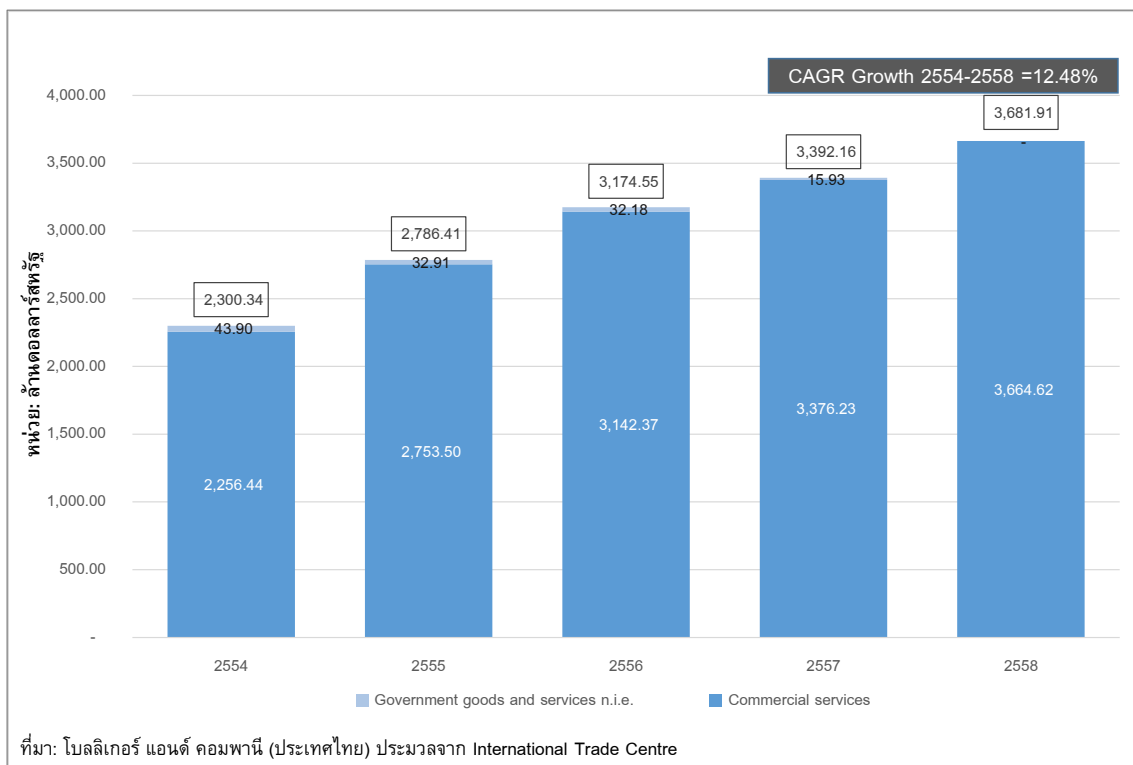

3.2 ภาพรวมการค้าบริการ

3.2.1 การส่งออกบริการ

การส่งออกบริการของแทนซาเนียโดยรวมมีทิศทางเพิ่มขึ้นตั้งแต่ปี 2554 เป็นต้นมา โดยเพิ่มขึ้นจาก 2,300.34 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2554 เป็น 3,681.91 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2558 คิดเป็นอัตราการเติบโตแบบ CAGR อยู่ที่ร้อยละ 12.48 ดังแสดงในภาพที่ 3-5

ภาพที่ 3-5 มูลค่าการส่งออกบริการของแทนซาเนีย ปี 2554 – 2558

การส่งออกบริการของแทนซาเนียในช่วงปี 2554-2558 เกือบทั้งหมดนั้น เป็นบริการเชิงพาณิชย์ คิดเป็นสัดส่วนเฉลี่ยร้อยละ 99.07 และที่เหลืออีกร้อยละ 0.81 เป็นบริการภาครัฐ ทั้งนี้ บริการเชิงพาณิชย์ที่แทนซาเนียส่งออกมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ บริการด้านการท่องเที่ยว ซึ่งมีสัดส่วนอยู่ที่ร้อยละ 60.07 ของการส่งออกบริการทั้งหมดของประเทศ บริการด้านการคมนาคม ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 25.25 และบริการด้านอื่นๆ ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 11.16 อันจะเห็นได้จากตารางที่ 3-5

ตารางที่ 3-5 สัดส่วนการส่งออกภาคบริการของแทนซาเนียปี 2554 – 2558

ประเภทบริการ	มูลค่าเฉลี่ย ปี 2554 – 2558 (ล้านเหรียญสหรัฐ)	สัดส่วนเฉลี่ย ปี 2554 – 2558
Government goods and services n.i.e.	25	0.93%
Memo item: Commercial services	3038.6	99.07%
- Travel	1385.1	60.07%
- Transport	582..	25.25%
- Other Business Services	257.2	11.16%
- Financial Services	14.0	0.61%
- Telecommunications, Computer, and Information Services	35	1.52%
- Insurance and Pension Services	27.4	1.19%
- Personal, Cultural, and Recreational Services	4.5	0.19%
- Charges for the Use of Intellectual Property n.i.e.	0	0.00%

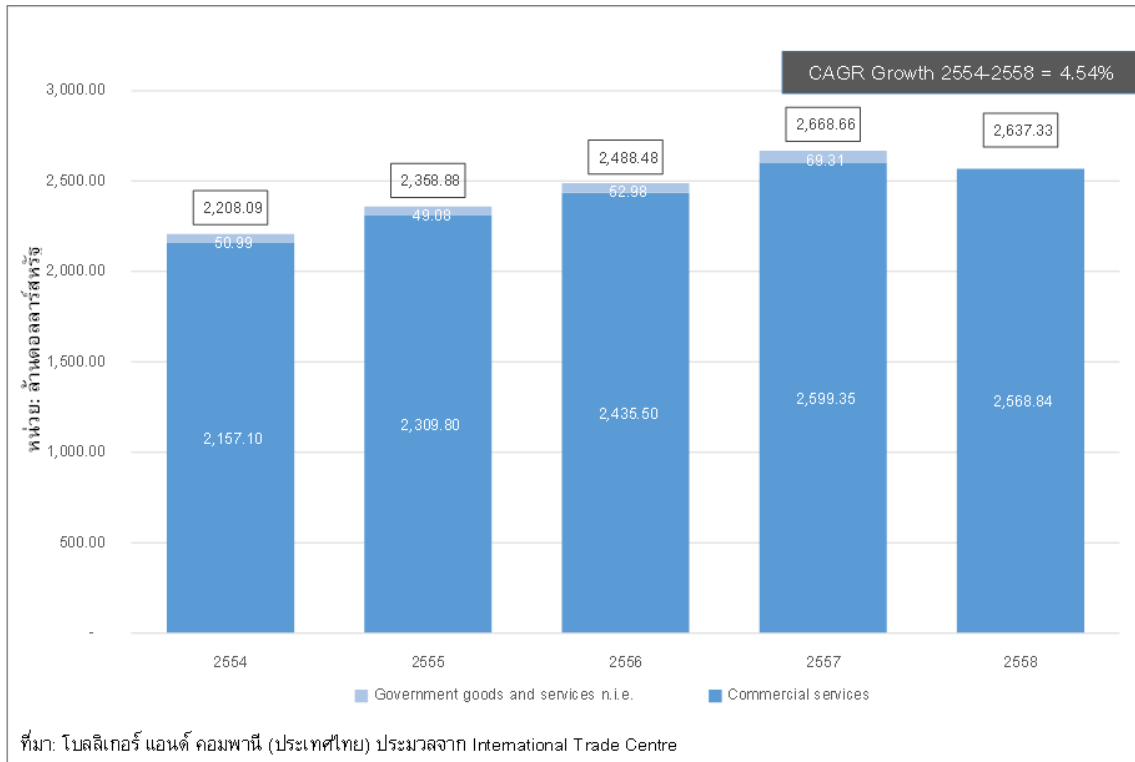
ที่มา : บริษัท โบลีเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลข้อมูลจาก International Trade Centre (ITC)

3.2.2 การนำเข้าบริการ

การนำเข้าบริการของแทนซาเนียโดยภาพรวมมีทิศทางขยายตัว จาก 2,208.09 ล้านเหรียญสหรัฐ ในปี 2554 เป็น 2,637.33 ล้านเหรียญสหรัฐ ในปี 2558 คิดเป็นอัตราการเติบโตแบบ CAGR อยู่ที่ร้อยละ 4.54 ดังแสดงในภาพที่ 3-6

ภาพที่ 3-6 มูลค่าการนำเข้าบริการของแทนซาเนีย ปี 2554-2558

การนำเข้าบริการของแทนซาเนียในช่วงปี 2554 – 2558 เกือบทั้งหมดนั้น เป็นบริการเชิงพาณิชย์ คิดเป็นสัดส่วนเฉลี่ยร้อยละ 97.65 และที่เหลืออีกร้อยละ 1.8 เป็นบริการภาครัฐ ทั้งนี้ บริการเชิงพาณิชย์ที่แทนซาเนียนำเข้ามากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ บริการด้านการคมนาคม ซึ่งมีสัดส่วนอยู่ที่ร้อยละ 45.52 ของการนำเข้าบริการทั้งหมดของประเทศ บริการด้านการท่องเที่ยว ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 42.11 และบริการด้านอื่นๆ ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 7.11 อันจะเห็นได้จาก ภาพที่ 3-6

ตารางที่ 3-6 สัดส่วนการนำเข้าภาคบริการของแทนซาเนีย ปี 2554 – 2558

ประเภทบริการ	มูลค่าเฉลี่ยปี 2554 – 2558 (ล้านเหรียญสหรัฐ)	สัดส่วนเฉลี่ย ปี 2554 – 2558
Government goods and services n.i.e.	44.5	2.35%
Memo item: Commercial services	2414.1	97.65%
- Travel	800.2	42.11%
- Transport	865.1	45.52%
- Other business services	135.1	7.11%
- Financial services	4.6	0.24%

ประเภทบริการ	มูลค่าเฉลี่ยปี 2554 – 2558 (ล้านเหรียญสหรัฐ)	สัดส่วนเฉลี่ย ปี 2554 – 2558
- Telecommunications, computer, and information services	31.6	1.66%
- Insurance and pension services	49	2.58%
- Personal, cultural, and recreational services	0.9	0.5%
- Charges for the use of intellectual property n.i.e.	1.0	0.5%
- Construction	12.8	0.67%

ที่มา : บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลข้อมูลจาก International Trade Centre (ITC)

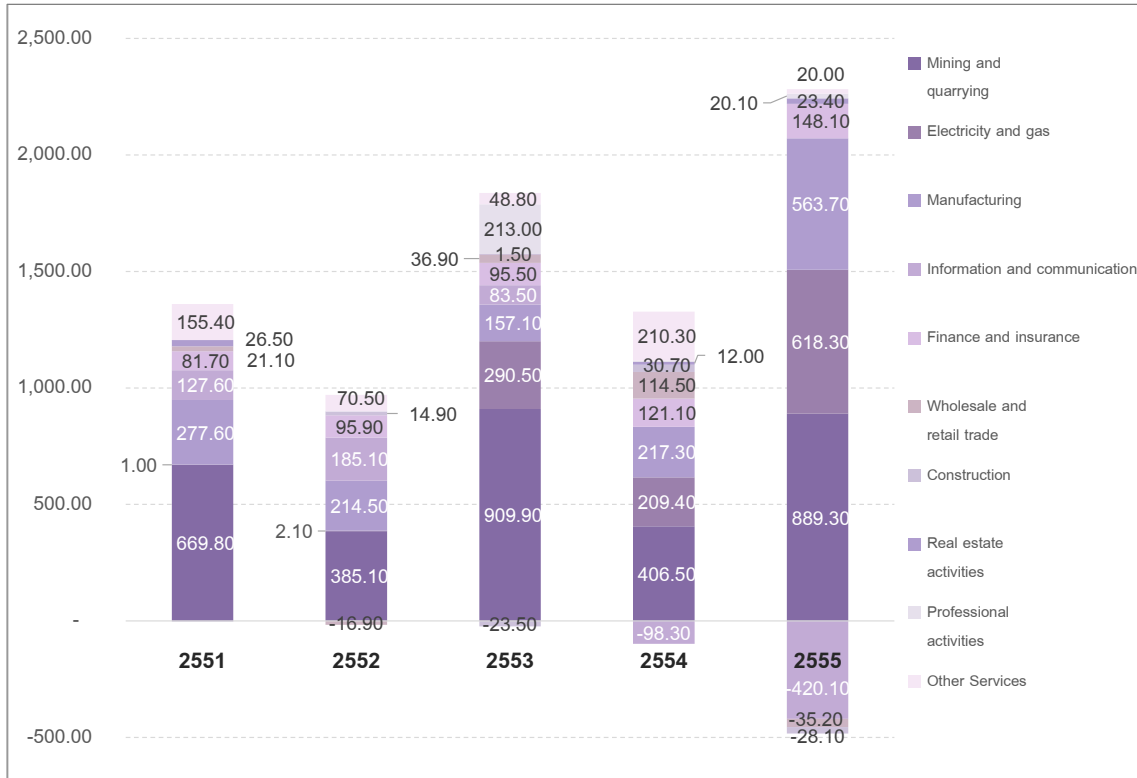
3.3 ภาพรวมการลงทุน

หากพิจารณาข้อมูลลงทุนของแทนซาเนียจาก United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD) ในช่วงปี 2551 – 2555 พบว่า การลงทุนจากต่างประเทศโดยตรงในแทนซาเนียมีมูลค่าประมาณปีละ 1,500 – 2,100 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และมีการเพิ่มสลับกับลดลงในแต่ละปีโดยภาคส่วนที่มีการลงทุนมากที่สุดคือการทำเหมือง (889.3 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) รองลงมาเป็นการผลิตไฟฟ้าและแก๊ส (618.3 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) อุตสาหกรรมการผลิต (563.7 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) การเงินและการประกัน (148.1 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) และโทรคมนาคมและการสื่อสาร (23.4 ล้านดอลลาร์สหรัฐ)² ตามลำดับ ดังแสดงในภาพที่ 3-7

² ข้อมูลดังกล่าว เป็นข้อมูลของปี 2555 อ้างอิงจาก Tanzania Investment Report 2013

ภาพที่ 3-7 มูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในแทนซาเนีย
ปี 2551 – 2555 จำแนกตามอุตสาหกรรม

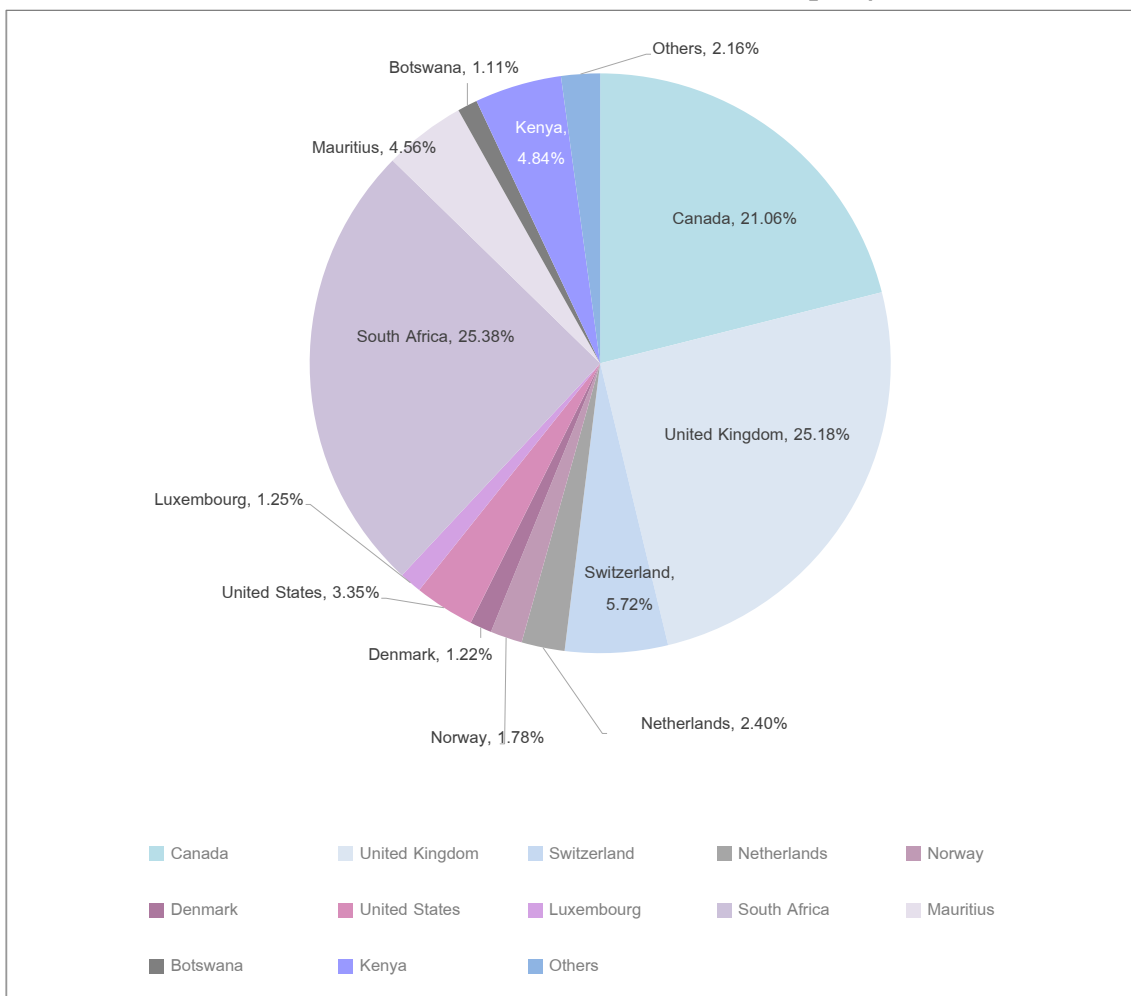
ที่มา : บริษัทโบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลข้อมูลจาก Tanzania Investment Report 2013

จากภาพที่ 3-8 จะเห็นได้ว่า ประเทศผู้ลงทุนหลักในแทนซาเนียได้แก่ แอฟริกาใต้ (ร้อยละ 25.4) สหราชอาณาจักร (ร้อยละ 25.2) แคนาดา (ร้อยละ 21.1) และสวีตเซอร์แลนด์ (ร้อยละ 5.7) ตามลำดับ³

³ ข้อมูลดังกล่าว เป็นข้อมูลของปี 2555 อ้างอิงจาก Tanzania Investment Report 2013

ภาพที่ 3-8 สัดส่วนมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในแทนซาเนีย
ปี 2551 – 2555 จำแนกตามประเทศผู้ลงทุน

ที่มา : บริษัทโบลีเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลข้อมูลจาก Tanzania Investment Report 2013

บทที่ 4

นโยบาย กฎหมาย กฎระเบียบ ที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน ของสหสาธารณรัฐแทนซาเนีย

ในการศึกษาบทนี้ คณะผู้วิจัยได้รวบรวมนโยบาย กฎหมาย กฎระเบียบ ที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนในสหสาธารณรัฐแทนซาเนีย (แทนซาเนียและแซนชิบาร์) โดยเนื้อหาที่จะนำเสนอแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

- รายชื่อหน่วยงานด้านการลงทุน ทั้งหน่วยงานภาครัฐที่ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกการลงทุน และหน่วยงานเอกชนที่อาจเป็นประโยชน์ต่อนักลงทุน ในด้านการหาพันธมิตรทางธุรกิจ
- นโยบายการส่งเสริมการลงทุน อุตสาหกรรมที่ได้รับการส่งเสริม และพื้นที่ที่ได้รับการส่งเสริม ซึ่งได้แก่ เขตเศรษฐกิจพิเศษ (Special Economic Zones: SEZ) เขตส่งเสริมการส่งออก (Export Processing Zone: EPZ) เขตส่งเสริมการค้าเสรี (Free Trade Zone)
- กฎหมายและกฎระเบียบด้านการลงทุน ข้อจำกัดการถือหุ้นต่างชาติ กฎหมายแรงงาน กฎหมายที่ดิน กฎหมายการเงินและการธนาคาร การควบคุมเงินตรา ระหว่างประเทศ และกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา

ดังที่ได้นำเสนอไปในบทที่ 1 รัฐบาลแซนชิบาร์มีอำนาจปกครองตนเองในระดับหนึ่ง ซึ่งรวมถึงประเด็นด้านการลงทุน ซึ่งส่งผลให้กฎหมายด้านการลงทุน นโยบายด้านการลงทุน การคัดเลือกอุตสาหกรรมที่ได้รับการส่งเสริม พื้นที่ที่ได้รับการส่งเสริม และประเด็นอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง แตกต่างกับแทนซาเนีย เนื้อหาแต่ละส่วนในบทนี้จึงแบ่งการนำเสนอไว้อย่างชัดเจน

4.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน

4.1.1 หน่วยงานภาครัฐ

- **Tanzania Investment Center (TIC)** มีหน้าที่ส่งเสริมการลงทุนในแทนซาเนีย และอำนวยความสะดวกแก่นักลงทุนชาวแทนซาเนียและนักลงทุนต่างชาติ โดยมี One-Stop-Shop เป็นจุดให้บริการนักลงทุน ทั้งการขออนุญาตประกอบธุรกิจ การเช่าที่ดิน การรับคำปรึกษาด้านกฎระเบียบและกฎหมายการลงทุน รวมถึงการให้บริการหลังจัดตั้งธุรกิจแล้ว (Aftercare) อีกทั้งให้ข้อเสนอแนะด้านนโยบายการส่งเสริมการลงทุนกับรัฐบาล
- **Ministry of Industry, Trade and Investment (MIT)** มีหน้าที่ส่งเสริมการแข่งขัน และกำหนดนโยบายและกลยุทธ์การพัฒนาอุตสาหกรรมและการค้า และการส่งเสริมผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs Sector)
- **Ministry of Agriculture Food Security and Cooperatives** มีหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ความยั่งยืนและความมั่นคงทางอาหารในประเทศ รวมถึงการพัฒนา ระบบสหกรณ์ในแทนซาเนีย
- **Ministry of Livestock Development and Fisheries** มีหน้าที่ส่งเสริมการศึกษาวิจัย และการลงทุนเพื่อพัฒนาระบบการปศุสัตว์และการประมงในแทนซาเนีย
- **Export Processing Zone Authority (EPZA)** เป็นหน่วยงานภายใต้ Ministry of Industry, Trade and Investment (MIT) เป็นผู้บริหารจัดการ กำหนดนโยบาย และส่งเสริมการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ Special Economic Zone (SEZ) ของแทนซาเนีย รวมถึงอำนวยความสะดวกการขอหนังสือรับรองธุรกิจ (Business License) และการให้ข้อมูลกับนักลงทุน
- **Zanzibar Investment Promotion Authority (ZIPA)** เป็นหน่วยงานของรัฐบาล แซนชิบาร์ มีบทบาทสนับสนุนและอำนวยความสะดวกการลงทุนในเกาะแซนชิบาร์ รวมถึงการลงทุนในเขตเศรษฐกิจเสรี (Free Economic Zone) และให้การช่วยเหลือ นักลงทุนที่ประสบปัญหาทางด้านกฎระเบียบ
- **Zanzibar Deep Sea Fishing Authority (DSFA)** มีหน้าที่หลักในการกำกับดูแล อุตสาหกรรมการประมงน้ำในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ (Exclusive Economic Zone)¹ และส่งเสริมการประมงให้ขับเคลื่อนเศรษฐกิจไปพร้อมกับการบริหารทรัพยากรและ

¹ บริเวณที่อยู่เลยไปจากและประชิดกับทะเลอาณาเขต โดยเขตเศรษฐกิจจำเพาะจะต้องไม่ขยายออกไปเลย 200 ไมล์ทะเล (ที่มา: สถาบันวิจัยทรัพยากรทางน้ำ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)

ระบบนิเวศสัตว์น้ำให้เกิดความยั่งยืน พร้อมทั้งกำกับการประมงให้เป็นไปตามกฎหมายในประเทศและกฎหมายระหว่างประเทศ

4.1.2 หน่วยงานภาคเอกชน/หน่วยงานอื่นๆ

- **Tanzania Chamber of Commerce, Industry and Agriculture (TCCIA)** มีบทบาทในการอำนวยความสะดวกการประกอบธุรกิจ การให้คำปรึกษา ข้อมูล และเป็นตัวกลางเพื่อเชื่อมโยงธุรกิจ และยังให้บริการการออกเอกสารรับรองถิ่นกำเนิดสินค้า (Certificates of Origin) รวมถึงการให้คำปรึกษาด้านการตลาด
- **Confederation of Tanzania Industries (CTI)** เป็นการรวมตัวของผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรม มีบทบาทเป็นตัวกลางระหว่างภาคเอกชนและรัฐบาล ส่งผ่านความคิดเห็นของสมาชิกไปยังรัฐบาล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการให้คำแนะนำเกี่ยวกับกฎหมาย การค้าระหว่างประเทศ และภาษี
- **The Zanzibar National Chamber of Commerce, Industry & Agriculture (ZNCCIA)** เป็นการร่วมกลุ่มของผู้ประกอบการเอกชนในเกาะแซนชิบาร์ มีหน้าที่เชื่อมโยงสมาชิก เพื่อสร้างโอกาสทางการค้า โอกาสทางการตลาด พร้อมทั้งมีบริการให้คำปรึกษา การฝึกอบรม พร้อมประสานความร่วมมือกับต่างประเทศเพื่อเพิ่มโอกาสในการขยายช่องทางธุรกิจ
- **Tanzania Horticultural Association (TAHA)** เป็นการรวมตัวของผู้ผลิต ผู้ค้าและผู้แปรรูปพืชสวนกรรม (Horticulture) ในแทนซาเนีย โดยเป็นผู้ประสานความร่วมมือระหว่างผู้ประกอบการ ให้เกิดการพัฒนาอุตสาหกรรมพืชสวนกรรมร่วมกัน ผ่านการให้บริการทางเทคนิคในกระบวนการผลิตและแปรรูป
- **Tanzania Industrial Fishing and Processors Association (TIFPA)** เป็นการรวมตัวของบริษัทผู้ผลิตและแปรรูปสัตว์น้ำ มีบทบาทเป็นตัวกลางระหว่างภาคเอกชนในอุตสาหกรรมกับรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมประมงในแทนซาเนีย

4.2 นโยบายด้านการลงทุน

แทนซาเนีย (ไม่รวมแซนซิบาร์) มีนโยบายการลงทุนที่เปิดกว้างในระดับหนึ่ง กล่าวคือ ชาวต่างชาติสามารถลงทุนได้โดยไม่ต้องขออนุญาต มีเพียงบางอุตสาหกรรมที่ได้มีการกำหนดสัดส่วนการถือหุ้นต่างชาติ ได้แก่ อุตสาหกรรมการเงิน การประกันภัย โทรคมนาคม สื่อ การขนส่ง สินค้า และการก่อสร้าง โดยแทนซาเนียให้สิทธิประโยชน์ในรูปแบบของการยกเว้นอากรนำเข้าสินค้า และการหักค่าใช้จ่ายด้วยมูลค่าการลงทุน (Capital Allowance) ทั้งนี้ หากเป็นการลงทุนในเขต เศรษฐกิจพิเศษ (Special Economic Zones: SEZ) และเขตส่งเสริมการส่งออก (Export Processing Zone: EPZ) จะได้รับสิทธิประโยชน์ทางการลงทุนเพิ่มขึ้น ซึ่งรวมถึง การยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล การยกเว้นภาษีหัก ณ ที่จ่าย การยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม ฯลฯ

สำหรับแซนซิบาร์ ซึ่งมีรัฐบาลกึ่งปกครองตนเอง มีกฎหมายการลงทุนที่เข้มงวดกว่า แทนซาเนีย โดยกำหนดให้ชาวต่างชาติต้องลงทะเบียนและได้รับอนุญาตการลงทุนกับ Zanzibar Investment Promotion Authority (ZIPA) และได้กำหนดมูลค่าการลงทุนขั้นต่ำไว้ที่ 300,000 ดอลลาร์สหรัฐ ทั้งนี้ แซนซิบาร์ห้ามชาวต่างชาติให้บริการด้านการท่องเที่ยว

ทั้งนี้ สิทธิประโยชน์ทางการลงทุนของแซนซิบาร์แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ (1) สิทธิประโยชน์สำหรับการลงทุนในพื้นที่เขตเศรษฐกิจเสรี (Free Economic Zone) และท่าสินค้าเสรี (Free Port Zone) และ (2) สิทธิประโยชน์สำหรับการลงทุนนอกพื้นที่ 2 แห่งดังกล่าว โดยพื้นที่เขตเศรษฐกิจเสรีและท่าเสรีให้สิทธิประโยชน์การลงทุนที่มีнадังดูดีกว่า โดยมีระยะเวลาการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลที่ยาวนานกว่า รวมถึงมีการยกเว้นภาษีเงินปันผล และการบันทึกค่าเสื่อมการลงทุน ฯลฯ

4.2.1 นโยบายด้านการลงทุนที่สำคัญ

นโยบายทางการลงทุนของแทนซาเนีย

นักลงทุนหรือบริษัทต่างชาติไม่จำเป็นต้องได้รับอนุญาตจากรัฐบาลเพื่อลงทุนหรือประกอบธุรกิจในแทนซาเนีย อย่างไรก็ตาม หากนักลงทุนหรือบริษัทต่างชาติประสงค์จะรับสิทธิประโยชน์ทางการลงทุนในแทนซาเนีย ต้องได้รับหนังสือรับรองการลงทุน (Investment Certificate) จากสำนักงานส่งเสริมการลงทุนแทนซาเนีย (TIC) โดยการลงทุนต้องมีมูลค่าอย่างน้อย 500,000 ดอลลาร์สหรัฐ และนอกจากสิทธิประโยชน์ที่อาจได้รับแล้ว TIC จะรับบทบาท

ช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกการลงทุน การขอใบอนุญาตการค้าเงินธุรกิจ (เฉพาะบางอุตสาหกรรม ข้อมูลนี้จะได้รับการนำเสนอไว้ในส่วนที่ 4.3.1) การหาพื้นที่ลงทุน การจดทะเบียนธุรกิจ และการขอใบอนุญาตทำงาน (Work Permit) สำหรับบุคลากรชาวต่างประเทศ

สิทธิประโยชน์ทางการลงทุนที่ TIC ให้แบ่งออกเป็นสามประเภท ได้แก่

- สิทธิประโยชน์ทั่วไป
- สิทธิประโยชน์การลงทุนในเขตส่งเสริมการส่งออก (Export Processing Zone: EPZ)
- สิทธิประโยชน์การลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ (Special Economic Zone: SEZ)

สิทธิประโยชน์ทั่วไป ถูกจัดเตรียมไว้ให้การลงทุนที่จดทะเบียนกับ TIC แต่ไม่ได้ตั้งโรงงานหรือสำนักงานในเขตส่งเสริมการส่งออกหรือเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยจะพิจารณาให้เฉพาะการลงทุนในบางอุตสาหกรรม ดังต่อไปนี้

- การหักค่าใช้จ่ายด้วยมูลค่าการลงทุน (Capital Allowance) ในสัดส่วนร้อยละ 100 สำหรับการลงทุนในอุตสาหกรรมเหมืองและการเกษตร
- การหักค่าใช้จ่ายด้วยมูลค่าการลงทุน (Capital Allowance) ในสัดส่วนร้อยละ 50 สำหรับการลงทุนเครื่องจักรที่ใช้ในโรงงาน ฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ หรือในโรงแรม
- ผลขาดทุนทางภาษียกไป (Tax Loss Carry Forwards) โดยไม่กำหนดระยะเวลาที่สามารถนำมาลดหย่อนได้
- ชำระอากรนำเข้าสินค้าทุนในสัดส่วน 1 ใน 4 ของภาระทางภาษีทั้งหมด และยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม
- ยกเว้นอากรนำเข้าสินค้าสำหรับรถยนต์ขับเคลื่อน 4 ล้อที่ใช้เพื่อการท่องเที่ยว
- ยกเว้นอากรนำเข้าสินค้าสำหรับเครื่องใช้ในโรงแรม

นอกจากนี้ TIC ยังให้สิทธิประโยชน์เฉพาะอุตสาหกรรมอีกส่วนหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- โครงการลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน – ยกเว้นอากรนำเข้าสินค้าทุน
- อุตสาหกรรมแร่ธาตุ – ยกเว้นอากรนำเข้าสินค้าทุนและเชื้อเพลิง
- การเกษตร – ยกเว้นอากรนำเข้าเครื่องจักร อุปกรณ์ทางการเกษตร ปุ๋ย และยาฆ่าแมลง

ส่วนสิทธิประโยชน์การลงทุนในเขตส่งเสริมการส่งออก (Export Processing Zone: EPZ) และการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ (Special Economic Zone: SEZ) จะได้รับการนำเสนอต่อไปในส่วนที่ 4.2.3

นโยบายทางการลงทุนของแซนซิบาร์

ในแซนซิบาร์ นักลงทุนหรือบริษัทต่างชาติที่จะเข้ามาประกอบธุรกิจในแซนซิบาร์ต้องได้รับอนุญาตจากสำนักงานส่งเสริมการลงทุนแซนซิบาร์ (Zanzibar Investment Promotion Authority: ZIPA) โดย ZIPA จะให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกการลงทุน ในด้านการจดทะเบียนธุรกิจ การจัดหาพื้นที่ลงทุน และการขอใบอนุญาตทำงาน (Work Permit) สำหรับบุคลากรชาวต่างประเทศ เช่นเดียวกับสำนักงานส่งเสริมการลงทุนแทนซาเนีย (Tanzania Investment Center: TIC) ทั้งนี้ แซนซิบาร์ได้กำหนดมูลค่าการลงทุนขั้นต่ำจากต่างประเทศไว้ที่ไว้ที่ 3 แสนดอลลาร์สหรัฐ (มีเฉพาะอุตสาหกรรมการโรงแรมที่ต้องลงทุนไม่ต่ำกว่า 2.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐ)

ZIPA ให้สิทธิประโยชน์ดังต่อไปนี้กับการลงทุนในแซนซิบาร์

- ได้รับการยกเว้นอากรนำเข้าส่งออกหรือภาษีอื่นๆ ที่เก็บกับเครื่องจักร อุปกรณ์ อะไหล่ วัสดุดิบ ยานพาหนะ หรือสิ่งของอื่นๆ ที่ใช้ระหว่างการก่อสร้าง
- ได้รับการยกเว้นอากรนำเข้าวัสดุดิบที่ใช้ระหว่างการทดลองดำเนินงาน (Trial Operation)
- ได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นเวลา 5 ปี

นอกจากนี้ ZIPA ยังให้สิทธิประโยชน์กับการลงทุนใน การลงทุนในเขตเศรษฐกิจเสรี (Free Economic Zones) และเขตท่าสินค้าเสรี (Free Port Zones) โดยจะได้รับการนำเสนอไว้ในส่วนที่ 4.2.3

4.2.2 อุตสาหกรรมที่ได้รับการส่งเสริม

➤ แทนซาเนีย

รัฐบาลแทนซาเนียกำหนดให้อุตสาหกรรมดังต่อไปนี้ได้รับการส่งเสริม (Priority Sector)

- **เกษตรกรรมและปศุสัตว์ (Agriculture and Livestock Development)** เช่น การผลิตอ้อย ข้าว การเลี้ยงปศุสัตว์ และพืชสวนกรรม เพื่อการผลิตเพื่อบริโภคในประเทศและการส่งออก
- **อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติ (Natural Resources)** ได้แก่ การประมง (การจับสัตว์น้ำ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และการเพาะเลี้ยงสาหร่าย) หรือการป่าไม้ (การแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ เช่น เครื่องเรือน แผ่นไม้ หรือไม้อัด เป็นต้น) และการเลี้ยงผึ้ง
- **ภาคการผลิต (Manufacturing)** เช่น การแปรรูปและขึ้นรูปเหล็ก และการผลิตสินค้าอื่นๆ
- **อสังหาริมทรัพย์ (Real Estate)** เช่น การพัฒนาที่พักอาศัย อาคารสำนักงาน ศูนย์การค้า โรงพยาบาลและสถานบันเทิง และโรงแรม เป็นต้น
- **การขนส่ง (Transportation)** ได้แก่ การขนส่งทางบก การขนส่งทางราง (รถไฟในเมือง และรถไฟในภูมิภาค) การขนส่งทางน้ำ และการขนส่งทางอากาศ
- **เทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT)** เช่น การพัฒนาซอฟต์แวร์ การให้บริการ Call Center และสื่อมัลติมีเดีย เป็นต้น
- **พลังงาน (Energy)** โดยอาจผลิตจากเชื้อเพลิงฟอสซิล เช่น ถ่านหิน หรือก๊าซธรรมชาติ ฯลฯ หรืออาจเป็นพลังงานทางเลือก เช่น พลังงานแสงอาทิตย์ พลังงานลม และพลังงานความร้อนใต้พิภพ
- **สถาบันการเงิน (Financial Institutions)** เช่น ธนาคาร สถาบันการเงินเฉพาะกิจ บริษัทหลักทรัพย์ เป็นต้น (เป็นธุรกิจที่จำกัดสัดส่วนหุ้นต่างชาติ)
- **การโทรคมนาคม (Telecommunications)** เช่น ผู้ให้บริการเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต (เป็นธุรกิจที่จำกัดสัดส่วนหุ้นต่างชาติ)
- **ธุรกิจวิทยุและโทรทัศน์ (Broadcasting)** เช่น การผลิตรายการโทรทัศน์ การให้บริการกระจายสัญญาณ และสำนักงานข่าว เป็นต้น (เป็นธุรกิจที่จำกัดสัดส่วนหุ้นต่างชาติ)

ส่วนเขตส่งเสริมการส่งออก (EPZ) และเขตเศรษฐกิจพิเศษ (SEZ) มีอุตสาหกรรมที่ได้รับการส่งเสริมดังต่อไปนี้

กิจกรรมที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนในเขตส่งเสริมการส่งออก (EPZ)

- อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม
- อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป
- อุตสาหกรรมหนังและผลิตภัณฑ์หนัง
- อุตสาหกรรมประมง
- อุตสาหกรรมป่าไม้ และผลิตภัณฑ์จากไม้

อุตสาหกรรมที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ (SEZ)

- อุตสาหกรรมการเกษตรและเกษตรแปรรูป
- อุตสาหกรรมการผลิต (Manufacturing)
- อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว
- การพาณิชย์ ค้าขาย
- อุตสาหกรรมป่าไม้
- อุตสาหกรรมดิจิทัล และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT)
- ธนาคารและสถาบันการเงิน

➤ **แซนชิบาร์**

แซนชิบาร์กำหนดให้อุตสาหกรรม 5 ประเภท ได้รับการส่งเสริม (Priority Sector) ดังต่อไปนี้

- **การท่องเที่ยว (Tourism)** โดยเฉพาะการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Eco-Tourism)
- **การเกษตร (Agriculture)** ได้แก่ การผลิตพืชสวนกรรม การแปรรูปและส่งออกสินค้าเกษตรและผลไม้ โดยเฉพาะกล้วย ส้ม มังคุด ทุเรียน มะม่วง และเครื่องเทศ

- **การประมง (Fisheries)** ได้แก่ การประมงน้ำลึกในพื้นที่เขตเศรษฐกิจจำเพาะ (Exclusive Economic Zone) ประมงแปรรูป การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และการเพาะเลี้ยงสาหร่ายทะเล
- **การลงทุนในเขตเศรษฐกิจเสรี (Free Economic Zones)**
 - การพัฒนาพื้นที่รองรับการลงทุน (Zone Development) เช่น การลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน ระบบจำกัดขยะและสิ่งปฏิกูล การเชื่อมโยงระบบไฟฟ้า ระบบโทรคมนาคม และระบบสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication Technology: ICT)
 - การลงทุนอุตสาหกรรม (Industry) เช่น การผลิตทั่วไป (Manufacturing) การแปรรูปสินค้า ผลิตภัณฑ์นม สิ่งทอและเครื่องแต่งกาย เวชภัณฑ์ กระดาษ และพลาสติก สบู่และผลิตภัณฑ์ทำความสะอาด คอมพิวเตอร์และเครื่องใช้อิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น
 - บริการจัดการสินค้าที่ท่าเรือ (Free Port Services) รวมถึง การลงทุนก่อสร้างคลังสินค้า และบริการขนส่งสินค้าไปยังสนามบินและท่าเรือ
- **การลงทุนในเขตท่าสินค้าเสรี (Free Port Zones)**
 - ธุรกิจบริการได้รับการส่งเสริมในพื้นที่นี้ อาทิ การให้บริการคลังสินค้า การท่าฉลากและบรรจุภัณฑ์ และบริการส่งสินค้าไปยังสนามบินและท่าเรือ เป็นต้น

4.2.3 เขตเศรษฐกิจพิเศษและเขตส่งเสริมการส่งออก

➤ เขตเศรษฐกิจพิเศษและเขตส่งเสริมการส่งออกในแทนซาเนีย

ในปี 2549 แทนซาเนียประกาศใช้กฎหมาย Special Economic Zones Act (2006) ที่กำหนดให้มีการพัฒนาพื้นที่เพื่อรองรับการลงทุน ซึ่งการลงทุนในพื้นที่เหล่านั้นอาจได้รับสิทธิประโยชน์ทางการลงทุน การยกเว้นอากรนำเข้าสินค้า หรือการลดหย่อนค่าใช้จ่ายอื่นๆ โดยพื้นที่ที่ได้รับการพัฒนามีหลายรูปแบบ ดังต่อไปนี้

- เขตส่งเสริมการส่งออก (Export Processing Zones: EPZ)
- เขตการค้าเสรี (Free Ports, Free Trade Zones)
- นิคมอุตสาหกรรม (Industrial Parks)
- สำนักงานท้องถิ่น (Regional Headquarters)
- นิคมอุตสาหกรรมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (Science and Technology Parks)

- นิคมอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT Parks)
- เขตส่งเสริมการเกษตร (Agricultural Free Zones)
- พื้นที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวและบ่มเพาะธุรกิจ (Tourism Development Zones and Business Incubation)

ทั้งนี้ ปัจจุบันประเทศไทยมีพื้นที่ส่งเสริมการลงทุน 2 ประเภท ได้แก่ เขตส่งเสริมการส่งออก (Export Processing Zone: EPZ) และเขตเศรษฐกิจพิเศษ (Special Economic Zones: SEZ)² โดยสิทธิประโยชน์ ข้อแม้การขอรับสิทธิประโยชน์ และรายละเอียดอื่นๆ จะได้รับการนำเสนอในลำดับต่อไป

นักลงทุนอาจมีส่วนร่วมในพื้นที่ทั้งสองนี้ได้ทั้งในฐานะผู้พัฒนาพื้นที่ (Developer) การลงทุนเพื่อจัดตั้งโรงงาน (Operator) หรือการให้บริการบริษัทในพื้นที่ (Service Provider) โดยนักลงทุนต้องได้รับใบอนุญาตตามประเภทการลงทุน ดังต่อไปนี้

- ใบอนุญาตการพัฒนาพื้นที่ (Developer's License) – สำหรับการลงทุนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การก่อสร้างโรงงาน โกดัง ถนน การปรับปรุงพื้นที่ การวางรั้ว ฯลฯ
- ใบอนุญาตการลงทุนในพื้นที่ (Operator's License) – สำหรับการลงทุนเพื่อการจัดตั้งโรงงานผลิตสินค้า การบรรจุสินค้า การเตรียมสินค้าเพื่อส่งออก ฯลฯ
- ใบอนุญาตการให้บริการในพื้นที่ (Service Provider's License) – สำหรับการให้บริการด้านการเงิน ประกัน โทรคมนาคม และการสื่อสาร ฯลฯ

เงื่อนไขการลงทุนใน SEZ และ EPZ มีความแตกต่างกัน ดังที่ปรากฏในตารางที่ 4-1

² ในทางปฏิบัติ การนิยามเขตเศรษฐกิจพิเศษ (Special Economic Zones: SEZ) จะรวมพื้นที่รองรับการลงทุนอื่นๆ ดังที่นำเสนอไปตอนต้นหัวข้อ 4.2.3 ด้วย

ตารางที่ 4-1 ข้อแม้การลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ (Special Economic Zones: SEZ) และเขตส่งเสริมการส่งออก (Export Processing Zones: EPZ)

ข้อแม้การลงทุน	เขตเศรษฐกิจพิเศษ (Special Economic Zones: SEZ)	เขตส่งเสริมการส่งออก (Export Processing Zones: EPZ)
มูลค่าการลงทุน	-	<ul style="list-style-type: none"> มูลค่าการลงทุนไม่ต่ำกว่า 100,000 และ 500,000 ดอลลาร์สหรัฐ สำหรับนักลงทุนในประเทศ และนักลงทุนชาวต่างชาติ ตามลำดับ
รูปแบบการลงทุน	เป็นการลงทุนใหม่ (Greenfield Investment)	
สัดส่วน/มูลค่าการส่งออก	<ul style="list-style-type: none"> ส่งออกร้อยละ 80 ของสินค้าที่ผลิต มูลค่าการส่งออกไม่ต่ำกว่า 100,000 และ 500,000 ดอลลาร์สหรัฐต่อปี สำหรับนักลงทุนชาวแทนซาเนียและชาวต่างชาติ ตามลำดับ 	<ul style="list-style-type: none"> มูลค่าการส่งออกไม่ต่ำกว่า 1,000,000 และ 5,000,000 ดอลลาร์สหรัฐต่อปี สำหรับนักลงทุนชาวแทนซาเนียและชาวต่างชาติ ตามลำดับ

ที่มา: Tanzania Investment Center (TIC)

นักลงทุนที่ได้รับอนุญาตให้ลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ (Special Economic Zones: SEZ) หรือเขตส่งเสริมการส่งออก (Export Processing Zones: EPZ) จะได้รับการยกเว้นการขอใบอนุญาตธุรกิจ (Business License)³ ซึ่งได้รับการนำเสนอในบทที่ 5

ส่วนสิทธิประโยชน์สำหรับการลงทุนเขตเศรษฐกิจพิเศษ (Special Economic Zones: SEZ) และเขตส่งเสริมการส่งออก (Export Processing Zones: EPZ) เป็นดังที่ปรากฏในตารางที่ 4-2

³ บริษัทในแทนซาเนียต้องได้รับหนังสือรับรองธุรกิจ (Business License) ก่อนเริ่มดำเนินธุรกิจ จาก Department of Trade, Industry and Marketing

ตารางที่ 4-2 สรุปสิทธิประโยชน์ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ (Special Economic Zones: SEZ)
และเขตส่งเสริมการส่งออก (Export Processing Zones: EPZ)

สิทธิประโยชน์	พื้นที่การลงทุน	
	เขตส่งเสริมการส่งออก	เขตเศรษฐกิจพิเศษ
<u>สิทธิประโยชน์ทางการเงิน</u>		
ภาษีเงินได้นิติบุคคล	ยกเว้นเป็นเวลา 10 ปี	ยกเว้นเป็นเวลา 10 ปี
ภาษีหัก ณ ที่จ่าย	ยกเว้นเป็นเวลา 10 ปี สำหรับการจ่ายค่าเช่า บันผล และดอกเบี๋ย	
ภาษีมูลค่าเพิ่ม	ยกเว้นเป็นเวลา 10 ปี เฉพาะค่าสาธารณูปโภคและค่าบริการ ท่าเรือ (Wharfage Charge)	ยกเว้นเป็นเวลา 10 ปี เฉพาะค่าสาธารณูปโภค
ภาษีท้องถิ่น	ยกเว้นภาษีท้องถิ่น ที่เก็บจากสินค้าที่ผลิตในพื้นที่ EPZ	
ภาษีที่เก็บกับวัตถุดิบ เครื่องจักร และ อุปกรณ์การผลิต	ยกเว้นภาษีนำเข้า ภาษีมูลค่าเพิ่ม และภาษีอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง	ยกเว้นภาษีนำเข้า ภาษีมูลค่าเพิ่ม และภาษีอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง (ในกรณีของ SEZ รวมถึงสินค้าทุนที่ใช้ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานใน SEZ ด้วย)
ภาษีโรงเรือนและที่ดิน		ยกเว้นเป็นเวลา 10 ปี
อื่นๆ		ยกเว้นค่าอากรแสตมป์
<u>สิทธิประโยชน์อื่นๆ</u>		
สิทธิประโยชน์อื่นๆ	การอนุญาตให้พนักงานชาวต่างชาติ ไม่เกิน 5 คนเข้าเมืองโดยอัตโนมัติ	การอนุมัติวีซ่าธุรกิจ (Business Visa) แบบเร่งด่วน แก่เจ้าหน้าที่เทคนิค เจ้าหน้าที่บริหารและพนักงาน เป็นระยะเวลาไม่เกิน 2 เดือน
การตรวจสอบสินค้าก่อนส่งออก	ยกเว้นการตรวจสอบสินค้าขาออก	ยกเว้นการตรวจสอบสินค้าขาออก

ที่มา: PKF International Limited "Tanzania Tax Guide 2016/17." และ Clyde&Co "Export Processing and Special Economic Zones in Tanzania"

ตารางที่ 4-3 นำเสนอรายชื่อเขตเศรษฐกิจพิเศษในแทนซาเนีย

ตารางที่ 4-3 รายชื่อเขตเศรษฐกิจพิเศษ (Special Economic Zones: SEZ) และเขตส่งเสริมการส่งออก (Export Processing Zones: EPZ)

ชื่อ	ที่ตั้ง / พื้นที่	อุตสาหกรรมเป้าหมาย
Benjamin William Mkapa SEZ (Industrial Park)	นครดาร์เอสซาลาม (พื้นที่ 65 เอเคอร์)	-
Bagamoyo SEZ (Industrial and Commercial Park)	บากาโมโย (Bagamoyo)	-
Kigoma Special Economic Zone (Industrial and Commercial Complex)	บากาโมโย (Bagamoyo)	อุตสาหกรรมอาหาร และอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงาน (Labor Intensive Industry)
Hifadhi EPZ	เมือง Ubungo (ใกล้นครดาร์เอสซาลาม) (พื้นที่ 20 เอเคอร์)	ส่งเสริมการผลิตเพื่อส่งออก โดยเฉพาะอุตสาหกรรมยานยนต์ ชิ้นส่วน และอุปกรณ์ อุตสาหกรรมพลาสติก และอุตสาหกรรมอาหาร
Kamal Industrial Estate EPZ	เมืองบากานาโมโย (Bagamoyo) (พื้นที่ 300 เอเคอร์)	ส่งเสริมการผลิตเพื่อส่งออก โดยเฉพาะอุตสาหกรรมเหล็ก และผลิตภัณฑ์จากเหล็ก
Global Industrial Park EPZ	เมือง Mkuranga (พื้นที่ 50 เอเคอร์)	-
Kisongo EPZ	เมืองอรูชา (พื้นที่ 70 เอเคอร์)	ส่งเสริมการผลิตเพื่อส่งออก โดยเฉพาะอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์และเครื่องใช้ไฟฟ้า
Millennium Business Park EPZ	เมือง Ubungo (ใกล้นครดาร์เอสซาลาม) (พื้นที่ 25 เอเคอร์)	ส่งเสริมการผลิตเพื่อส่งออก โดยเฉพาะอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด รวบรวมจากหลายแหล่งข้อมูล

➤ **เขตเศรษฐกิจเสรีและเขตทำสินค้าเสรีในแซนชิบาร์**

พื้นที่ส่งเสริมการลงทุนในแซนชิบาร์มี 2 เขต ได้แก่ เขตเศรษฐกิจเสรี (Free Economic Zone) และเขตทำสินค้าเสรี (Freeport Zone) โดยการขอรับสิทธิประโยชน์การลงทุนในแซนชิบาร์ให้นักลงทุนดำเนินการผ่าน Zanzibar Investment Promotion Authority (ZIPA) และแต่ละพื้นที่ให้สิทธิประโยชน์ทางการลงทุนแตกต่างกัน ดังต่อไปนี้

สิทธิประโยชน์ทางการลงทุนในเขตเศรษฐกิจเสรี (Free Economic Zone)

- ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นเวลา 10 ปี และในอีก 10 ปีต่อมา ให้ชำระ 1 ใน 4 ของอัตราภาษีปกติ

- ยกเว้นภาษีหัก ณ ที่จ่าย ที่เก็บกับเงินปันผล (Dividend) ที่จ่ายผู้ถือหุ้นที่ไม่ได้อยู่อาศัยในแทนซาเนีย (Non-Resident) เป็นเวลา 10 ปี
- ยกเว้นภาษีเงินปันผล (Dividend Tax) เป็นเวลา 10 ปี
- ยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มและอากรนำเข้าที่เก็บกับวัตถุดิบ เครื่องจักร และอุปกรณ์การผลิตในอัตราร้อยละ 75 (ชำระเพียงร้อยละ 25)
- ยกเว้นอากรแสตมป์
- บันทึกค่าเสื่อมการลงทุน (Capital Expenditure) ด้ร้อยละ 100 เป็นเวลา 20 ปี
- ยกเว้นอากรนำเข้าสินค้า และวัสดุก่อสร้างโรงงาน
- ยกเว้นอากรส่งออกของสินค้าที่ผลิต
- ยกเว้นภาษีเงินได้ที่เก็บกับเงินได้ดอกเบี้ยกู้ยืม (Interest on Borrowed Capital)
- ยกเว้นภาษีทุกประเภทที่เก็บกับสินค้าที่ผลิตในเขตเศรษฐกิจเสรี

สิทธิประโยชน์ทางการลงทุนในเขตทำสินค้าเสรี (Freeport Zone)

- ยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม อากรนำเข้า ภาษีสรรพสามิต หรือภาษีอื่นๆ ที่เก็บกับสินค้านำเข้า
- ยกเว้นอากรส่งออกของสินค้าที่ผลิต
- ยกเว้นภาษีทุกประเภทที่เก็บกับสินค้าที่ผลิตในเขตทำสินค้าเสรี
- ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นเวลา 20 ปี

ตารางที่ 4-4 นำเสนอรายชื่อเขตเศรษฐกิจเสรี (Free Economic Zone) และเขตทำสินค้าเสรี (Freeport Zone) ในแซนชิบาร์

ตารางที่ 4-4 รายชื่อเขตเศรษฐกิจเสรี (Free Economic Zone) และเขตทำสินค้าเสรี (Freeport Zone) ในแซนชิบาร์

ชื่อ	อุตสาหกรรมเป้าหมาย
Fumba Free Zone (Free Economic Zone)	ส่งเสริมการผลิตเพื่อส่งออก โดยเฉพาะอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป และอุตสาหกรรมประมง และอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงาน เช่น อุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่ม
Amaan Industrial Park (Free Economic Zone)	ส่งเสริมการผลิตเพื่อส่งออก โดยเฉพาะอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป
Micheweni Free Zone (Free Economic Zone)	ส่งเสริมการผลิตเพื่อส่งออก โดยเฉพาะอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป และอุตสาหกรรมประมง

ชื่อ	อุตสาหกรรมเป้าหมาย
Muruhubi Zone (Free Port Zone)	-
Airport Zone (Free Port Zone)	

ที่มา: Zanzibar Investment Promotion Authority "Zanzibar Investment Guide 2017"

4.3 กฎหมายและกฎระเบียบด้านการลงทุน

4.3.1 กฎหมายด้านการลงทุน

แทนซาเนียและแซนชิบาร์ต่างมีกฎหมายการลงทุนของตนเอง ดังนั้น ข้อห้ามหรือข้อจำกัดทางการลงทุนต่างชาติจะแตกต่างกันไปในแต่ละพื้นที่ โดยในภาพรวม แทนซาเนียมีข้อห้ามทางการลงทุนต่างชาติในอุตสาหกรรมที่เป็นรายได้หลักของประเทศ ได้แก่ เหมืองแร่ และธุรกิจท่องเที่ยว ส่วนแซนชิบาร์ห้ามการลงทุนในธุรกิจขนาดเล็ก เช่น ร้านค้า ร้านตัดผม ร้านเสริมสวย เป็นต้น

➤ แทนซาเนีย

แทนซาเนียเปิดกว้างต่อการลงทุนจากต่างประเทศพอสมควร มีข้อห้ามการลงทุนต่างชาติในบางอุตสาหกรรมเท่านั้น ประกอบกับในระยะหลัง รัฐบาลแทนซาเนียให้ความสำคัญกับการลงทุนจากต่างชาติมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในด้านการโอนถ่ายเทคโนโลยี เพื่อเพิ่มศักยภาพทางการผลิตของภาคอุตสาหกรรมและภาคการเกษตรในประเทศ และให้สิทธิประโยชน์ทางการลงทุนที่น่าดึงดูด

สำหรับข้อจำกัดทางการลงทุนในรายอุตสาหกรรม มีดังต่อไปนี้

อุตสาหกรรมที่ห้ามชาวต่างชาติลงทุน

- **อุตสาหกรรมเหมืองแร่ (Mining Sector)** – เป็นอุตสาหกรรมที่ห้ามชาวต่างชาติลงทุน อีกทั้งห้ามแต่งตั้งชาวต่างชาติเป็นผู้บริหารหรือกรรมการบริษัท เว้นแต่ต้องใช้เทคโนโลยีขั้นสูง ซึ่งต้องได้รับการสนับสนุนจากชาวต่างชาติ โดยต้องได้รับอนุญาต

จาก Minister for Energy and Minerals และต้องมีสัดส่วนการถือหุ้นต่างชาติไม่เกิน ร้อยละ 50

- **อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว (Tourism Sector)** – บริการนำเที่ยว บริการเช่ารถ ได้รับการสงวนไว้ให้ชาวแทนซาเนียดำเนินกิจการเท่านั้น

อุตสาหกรรมที่มีเงื่อนไขในการลงทุนสำหรับนักลงทุนต่างชาติ

แทนซาเนียกำหนดเงื่อนไขการลงทุนโดยชาวต่างชาติในบางอุตสาหกรรม ดังต่อไปนี้

- **อุตสาหกรรมการเงิน (Banking Sector)** – ต้องมีทุนจดทะเบียนไม่ต่ำกว่า 15 ล้าน แทนซาเนียชิลลิง (สามารถเริ่มกิจการโดยมีทุนจดทะเบียนต่ำกว่าที่กำหนดได้ แต่ต้องเพิ่มทุนให้ครบภายใน 3 ปี หลังจากเริ่มดำเนินกิจการ)
- **อุตสาหกรรมประกันภัย (Insurance Sector)** – ต้องมีชาวแทนซาเนียถือหุ้นไม่น้อยกว่า 1 ใน 3 นอกจากนี้ กฎหมายประกันของแทนซาเนีย (Tanzania Insurance Act 2009) ยังกำหนดด้วยว่าชาวแทนซาเนียและบริษัทในแทนซาเนียสามารถซื้อประกันที่ครอบคลุมความเสี่ยงในประเทศ ได้จากบริษัทประกันภัยในประเทศเท่านั้น แต่หากประสงค์จะซื้อประกันภัยจากบริษัทต่างชาติ ต้องได้รับการอนุญาตจาก Tanzania Insurance Regulatory Authority
- **อุตสาหกรรมโทรคมนาคม (Telecommunications)** – ในกรณีที่ เป็นผู้ให้บริการ โทรคมนาคมหรือบริการไปรษณีย์ ต้องมีชาวแทนซาเนียถือหุ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 25 ส่วนธุรกิจบริการเนื้อหา (Content Service) ต้องมีชาวแทนซาเนียถือหุ้นไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 51
- **อุตสาหกรรมสื่อ (Media Sector)** – ต้องมีชาวแทนซาเนียถือหุ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 51 และหากมีชาวต่างชาติถือหุ้น ต้องได้รับอนุญาตให้ดำเนินกิจการจาก Information Services Department
- **อุตสาหกรรมขนส่งสินค้า (Shipping Sector)** – ต้องมีชาวแทนซาเนียถือหุ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 51
- **อุตสาหกรรมก่อสร้าง (Construction Industry)** – บริษัทผู้รับเหมาก่อสร้างต่างชาติต้องได้รับอนุญาตจาก Contractors Registration Board (CRB) ก่อนดำเนิน ธุรกิจ ในแทนซาเนีย ส่วนบริษัทออกแบบหรือสถาปนิกต่างชาติที่จะให้บริการใน แทนซาเนีย จะต้องร่วมงานกับบริษัทหรือสถาปนิกแทนซาเนีย

➤ แชนชิบาร์

สำหรับข้อห้ามหรือข้อจำกัดทางการลงทุนในแชนชิบาร์ มีธุรกิจบางประเภทที่ห้ามชาวต่างชาติเป็นผู้ถือหุ้น ได้แก่

- ร้านตัดผม (Barbershop) และร้านแต่งผม (Hairdressing)
- ร้านเสริมสวย (Hair Dressing)
- ร้านขายสินค้า (Retail Shop)
- การให้บริการนำเที่ยว (Tour Operation)
- ร้านอาหาร

ทั้งนี้ ธุรกิจการพนันผิดกฎหมายในแชนชิบาร์ และยังมีธุรกิจบางประเภทที่ต้องได้รับอนุญาตจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในแต่ละธุรกิจก่อนเริ่มดำเนินการ ดังต่อไปนี้

- การพิมพ์และหนังสือพิมพ์ (Printing and Publishing of Newspaper)
- การประมง (Fishing)
- การนำเข้าและส่งออกสินค้า
- โรงพยาบาล และศูนย์การแพทย์
- ธุรกิจป่าไม้
- การขายเหล้าสุรา
- การให้ประกันและการขายประกัน
- การส่งสินค้า
- โทรคมนาคมและไปรษณีย์
- การกระจายเสียง (Broadcasting)
- ธนาคารและสถาบันทางการเงิน
- โรงแรมและภัตตาคาร
- การขายยาและเวชภัณฑ์
- การเข้าผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม

4.3.2 กฎหมายแรงงาน

4.3.2.1 ค่าจ้างขั้นต่ำ (Minimum Wage)

คณะกรรมการแรงงาน (Wage Board) เป็นหน่วยงานรัฐผู้กำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ (Minimum Wage) ทั้งในแทนชาเนี่ยและแซนชิบาร์

➤ แทนชาเนี่ย

อัตราค่าจ้างขั้นต่ำในแทนชาเนี่ยแบ่งตาม 13 สาขาอุตสาหกรรม ส่วนแรงงานที่ไม่เข้าข่ายอุตสาหกรรมที่กำหนดไว้ให้ใช้อัตราทั่วไป ดังที่นำเสนอในตารางที่ 4-5 นี้ (อัตรานี้มีผลบังคับใช้นับตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2556)

ตารางที่ 4-5 อัตราค่าจ้างขั้นต่ำในแทนชาเนี่ย

อุตสาหกรรม	สาขาย่อย	อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ (แทนชาเนี่ยซิลลิง)				
		ต่อชั่วโมง	ต่อวัน	ต่อสัปดาห์	ต่อ 2 สัปดาห์	ต่อเดือน
อัตรารายอุตสาหกรรม						
บริการด้านสุขภาพ	-	677	5,077.3	30,463.9	60,927.	-
การเกษตร	-	512.9	3,846.5	23,078.7	46,157.4	100,000
การค้า อุตสาหกรรม และการพาณิชย์	-	589.8	4,423.4	26,540.5	53,081.0	115,000
การเงิน	-	2,051.5	15,385.5	92,314.8	184,629.6	400,000
โทรคมนาคม	บริการโทรคมนาคม	2,051.5	15,385.8	92,314.8	184,629.6	400,000
	การกระจายภาพและเสียง ไปรษณีย์ และการส่งพัสดุ	769.3	5,769.7	34,618.1	69,236.1	150,000
เหมืองแร่	การสำรวจเหมือง (Mining and Prospecting Licenses)	2,051.5	15,385.8	92,314.4	184,629.6	400,000
	การทำเหมืองแร่ (Primary Mining Licenses)	1,025.8	7,692.9	46,157.4	91,314.8	200,000
	ตัวแทนจำหน่ายหรือผู้จัดจำหน่าย (Dealers Licenses)	2,367.1	11,539.4	69,236.1	138,472.2	-
	นายหน้า (Brokers Licenses)	1,025.8	7,692.9	46,157.4	92,314.8	200,000
โรงเรียนเอกชน	-	718	5,385.0	32,310.2	64,620.4	140,000
แรงงานทั่วไป (Domestic Workers)	แรงงานทั่วไปในสถานทูต หรือสถานที่ราชการที่สำคัญ	769.3	5,769.7	34,618.1	69,236.1	150,000
	แรงงานทั่วไปที่ถูกว่าจ้างโดยเจ้าหน้าที่ภาครัฐ	666.7	5,000.4	30,002.3	60,004.6	130,000

อุตสาหกรรม	สาขาย่อย	อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ (แทนซาเนียชิลลิง)				
		ต่อชั่วโมง	ต่อวัน	ต่อสัปดาห์	ต่อ 2 สัปดาห์	ต่อเดือน
	แรงงานทั่วไปที่ไม่ได้อยู่อาศัยในครัวเรือนของผู้ว่าจ้าง	410.3	3,077.2	18,463.0	36,925.9	80,000
	แรงงานทั่วไปอื่นๆ ที่ไม่จำกัดอยู่ในประเภทข้างต้น	-	-	-	-	40,000
	โรงแรมขนาดเล็ก	1,282.2	9,616.1	57,696.8	115,393.5	250,000
	โรงแรมขนาดกลาง	769.3	5,769.7	34,618.1	69,136.1	150,000
	ร้านอาหาร ที่พักขนาดเล็ก (Guest House) และร้านนั่ง (Bar)	666.7	5,000.4	30,002.3	115,393.5	130,000
การรักษาความปลอดภัย	บริษัทระหว่างประเทศ	769.3	5,769.7	34,618.1	69,136.1	150,000
	บริษัทขนาดเล็ก	512.9	3,846.5	23,078.7	46,157.4	100,000
พลังงาน	บริษัทระหว่างประเทศ	2,051.5	15,385.8	92,314.8	184,629.6	400,000
	บริษัทขนาดเล็ก	769.3	5,769.7	34,618.1	69,136.1	150,000
การขนส่ง	การขนส่งทางอากาศ	1,795.1	13,462.6	80,775.5	161,550.9	300,000
	การส่งต่อสินค้า (Clearing and Forwarding)	1,538.8	11,539.4	69,136.1	138,472.2	300,000
	การขนส่งทางบก	1,025.8	-	46,157.4	92,314.8	200,000
การก่อสร้าง	แรงงานประเภท 1 (Class I)	1,666.8	12,501	75,005.8	150,011.5	325,000
	แรงงานประเภท 2 - 4 (Class II-IV)	1,435.1	10,770.1	64,620.4	129,240.7	280,000
	แรงงานประเภท 5 - 7 (Class V-VII)	1,282.2	9,616.1	5,769.8	115,393.5	250,000
การประมงและบริการทางน้ำ	-	1,025.8	7,692.9	46,157.4	92,314.8	200,000.0
อัตราทั่วไป						
อุตสาหกรรมหรือบริการอื่นที่ไม่ได้ระบุไว้	-	512.9	38,446.5	23,078.7	46,157.4	100,000.0

*เข้าถึงข้อมูล ณ วันที่ 6 พฤษภาคม 2560

**1 แทนซาเนียชิลลิงมีมูลค่าประมาณ 0.01 บาท

ที่มา: Ministry of Labour and Employment "Notice to the Public New Minimum Wages for Private Sectors"

➤ แชนชิบาร์

อัตราค่าจ้างขั้นต่ำในแชนชิบาร์แบ่งเป็นสองประเภท ดังต่อไปนี้

- อัตราค่าจ้างขั้นต่ำในภาครัฐ (Public Sector) ที่ 300,000 แทนซาเนียชิลลิงต่อเดือน
- อัตราค่าจ้างขั้นต่ำในภาคเอกชน (Private Sector) ที่ 10,000 แทนซาเนียชิลลิงต่อวัน สำหรับลูกจ้างที่มีทักษะ และ 7,000 แทนซาเนียชิลลิงต่อวัน สำหรับลูกจ้างไร้ทักษะ

4.3.2.2 การจัดจ้าง การทำสัญญา และการบอกเลิกจ้าง

ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับการว่าจ้างแรงงาน ทั้งในเรื่องการทำสัญญาจ้าง ประกันสังคม จำนวนวันหยุด/วันลา ช่วงเวลาการทำงาน สวัสดิการการทำงาน จะแตกต่างกันระหว่าง แทนซาเนียและแซนชิบาร์

➤ การทำสัญญา

แทนซาเนีย

- การจ้างงานในแทนซาเนียมี 3 ประเภท ได้แก่ การจ้างโดยไม่ระบุเวลาเลิกจ้าง (Unspecified Period of Time) การจ้างที่มีกรอบเวลา (Specified Period of Time) และการจ้างงานเฉพาะ (Specific Task) โดยสัญญาต้องระบุประเภทการจ้างงานไว้อย่างชัดเจน
- สัญญาจ้างต้องระบุข้อมูลดังต่อไปนี้
 - ลักษณะงาน
 - ระยะเวลาการจ้าง
 - สถานที่ทำงาน
 - ชั่วโมงการทำงาน
 - การจ้างค่าจ้างและค่าชดเชย
 - รายละเอียดอื่นที่เกี่ยวข้อง
- สัญญาจ้างจะต้องระบุสิทธิหรือสวัสดิการของลูกจ้างไว้อย่างชัดเจน

ทั้งนี้ กฎหมายแรงงานของแทนซาเนียมิได้ระบุระยะเวลาทดลองงาน (Probation Period) ไว้อย่างชัดเจน แต่ได้ระบุไว้ว่า ลูกจ้างไม่สามารถกล่าวหานายจ้างว่าให้ออกจากงานอย่างไม่เป็นธรรม (Unfair Termination) หากทำงานไม่ถึง 6 เดือน

แซนชิบาร์

- สัญญาจ้างในแซนชิบาร์มีสามประเภท ได้แก่ สัญญาลูกจ้างประจำ (Permanent Contract) และสัญญาลูกจ้างชั่วคราว (Temporary Contract) โดยสัญญาจ้างชั่วคราว

ต้องมีระยะเวลาไม่เกิน 3 ปี ทั้งนี้ สัญญาจ้างทุกฉบับต้องได้รับการรับรองความถูกต้องจากผู้ตรวจแรงงานแซนชิบาร์ (Labour Inspector)

- ต้องมีการทำสัญญาจ้างเป็นลายลักษณ์อักษร และต้องระบุข้อมูลต่อไปนี้ไว้อย่างครบถ้วน
 - ชื่อและที่อยู่ของนายจ้างและลูกจ้าง
 - ลักษณะงาน
 - ระยะเวลาการจ้าง
 - วันสิ้นสุดสัญญา (ในกรณีที่เป็นลูกจ้างชั่วคราว)
 - แนวทางการดำเนินการหากลูกจ้างเสียชีวิตก่อนวันสิ้นสุดสัญญา
 - แนวทางการดำเนินการหากลูกจ้างประสบเหตุทุพพลภาพจนไม่สามารถทำงานต่อได้
 - แนวทางการดำเนินการหากนายจ้างล้มละลาย

➤ ประกันสังคม และประกันสุขภาพ

แทนซาเนีย

- นายจ้างทุกคนในแทนซาเนียต้องลงทะเบียนกับระบบประกันสังคม และต้องให้ความช่วยเหลือลูกจ้าง และให้ข้อมูลเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ประกันสังคม
- สิทธิประโยชน์ที่จะได้รับจากประกันสังคม มีดังต่อไปนี้
 - สิทธิประโยชน์ระยะยาว (Long-Term Benefits) เมื่อเกษียณอายุหรือทุพพลภาพจนไม่สามารถทำงานต่อไปได้
 - สิทธิประโยชน์ระยะสั้น (Short-Term Benefits) จะสามารถใช้ได้เมื่อมีการรักษาพยาบาล ได้รับอุบัติเหตุ คลอดบุตร เสียชีวิต
- นายจ้างและลูกจ้างต้องร่วมกันสมทบทุนเงินเข้ากองทุนประกันสังคม โดยนายจ้างต้องสมทบในอัตราร้อยละ 10 ของรายได้ลูกจ้างต่อเดือน (อาจช่วยสมทบได้มากกว่าร้อยละ 10 สูงสุด ร้อยละ 20) ส่วนลูกจ้างต้องสมทบเข้ากองทุนร้อยละ 10 ของรายได้ต่อเดือน

แซนซิบาร์

- สิทธิประโยชน์ที่ลูกจ้างจะได้รับจากประกันสังคม ได้แก่ เงินสำรองเลี้ยงชีพที่จะจ่ายเมื่อลูกจ้างเกษียณ เงินช่วยเหลือค่าใช้จ่ายการคลอดบุตร การดูแลสุขภาพ การรักษาพยาบาล โดยสิทธิประโยชน์นี้อาจมีการเปลี่ยนแปลงได้หาก คณะกรรมการที่กำกับกฎหมายว่าด้วยสวัสดิการสังคม (Zanzibar Social Security Fund :ZSSF) เห็นชอบ
- นายจ้างและลูกจ้างต้องร่วมกันสมทบทุนเงินเข้ากองทุนประกันสังคม โดยนายจ้างต้องสมทบในอัตราร้อยละ 10 ของรายได้ลูกจ้างต่อเดือน ส่วนลูกจ้างต้องสมทบเข้ากองทุนร้อยละ 5 ของรายได้ต่อเดือน

➤ ช่วงเวลาการทำงาน

แทนซาเนีย

- ห้ามลูกจ้างทำงานเกินวันละ 12 ชั่วโมง
- ลูกจ้างสามารถทำงานได้สูงสุด 6 วันต่อสัปดาห์ และหากคิดเป็นจำนวนชั่วโมงต้องไม่เกิน 45 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ หรือ 9 ชั่วโมงต่อวัน
- ลูกจ้างสามารถทำงานล่วงเวลา (Overtime) ได้ก็ต่อเมื่อสัญญาจ้างระบุไว้ และชั่วโมงทำงานล่วงเวลา ต้องไม่เกิน 50 ชั่วโมงต่อ 4 สัปดาห์
- ห้ามลูกจ้างเหล่านี้ทำงานในเวลากลางคืน (การทำงานกลางคืนระหว่างเวลา 20.00 – 06.00 น.)
 - สตรีมีครรภ์
 - สตรีที่คลอดบุตรไม่ถึง 2 เดือน
 - ลูกจ้างเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี
 - ลูกจ้างที่มีใบรับรองแพทย์ว่าไม่สามารถปฏิบัติงานกลางคืนได้

ทั้งนี้ หากเป็นการทำงานล่วงเวลา ลูกจ้างต้องได้รับค่าตอบแทนไม่น้อยกว่า 1.5 เท่าของค่าจ้างปกติ และ 2 เท่าหากเป็นการทำงานในวันพักหรือวันหยุดนักขัตฤกษ์ ส่วนการทำงานกลางคืน ลูกจ้างต้องได้รับค่าตอบแทนเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า 5 จากอัตราค่าจ้างล่วงเวลา

แซนชิบาร์

- ลูกจ้างสามารถทำงานได้ไม่เกิน 8 ชั่วโมงต่อวัน หรือ 42 ชั่วโมงต่อสัปดาห์
- ลูกจ้างสามารถทำงานล่วงเวลาได้ไม่เกิน 10 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ หรือ 12 ชั่วโมงต่อวัน (รวมเวลาทำงานปกติ) และต้องมีการระบุไว้ในสัญญาการจ้างงาน
- ลูกจ้างสามารถทำงานได้สูงสุด 6 วันต่อสัปดาห์ และหากคิดเป็นจำนวนชั่วโมงต้องไม่เกิน 45 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ หรือ 9 ชั่วโมงต่อวัน

ทั้งนี้ หากมีการทำงานในวันหยุด (Holiday) ต้องได้รับค่าจ้างเพิ่มไม่น้อยกว่า 2.5 เท่าของอัตราค่าจ้างปกติ ส่วนการทำงานล่วงเวลา ต้องได้รับค่าจ้างเพิ่มไม่น้อยกว่า 2 เท่าในวันทำงานปกติ และ 3 เท่าในวันหยุด (คิดจากอัตราค่าจ้างในวันหยุด)

สำหรับการทำงานในเวลากลางคืน (ระหว่างเวลา 22.00 – 05.00 น.) ลูกจ้างจะต้องได้รับค่าจ้างเพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ 5 จากอัตราค่าจ้างล่วงเวลา

➤ วันหยุดและวันลา

แทนซาเนีย

- มีสิทธิลาโดยได้รับค่าจ้าง (Paid Leave) จำนวน 28 วันต่อปี โดยจำนวนวันลาที่รวมวันหยุดนักขัตฤกษ์ (Public Holidays) ทั้งนี้ ลูกจ้างที่มีสิทธิในการลาดังกล่าวต้องทำงานมาแล้วไม่น้อยกว่า 6 เดือน
- มีเวลาพักผ่อนประจำสัปดาห์ (Weekly Rest Day) เป็นเวลา 24 ชั่วโมงติดต่อกัน โดยปกติเป็นวันอาทิตย์
- ในหนึ่งปีปฏิทิน สามารถลาป่วย (Sick Leave) ได้ 63 วันแรก โดยได้รับค่าจ้างเต็มจำนวน และ 63 วันต่อไปจะได้รับค่าจ้างครึ่งหนึ่ง โดยต้องได้รับใบรับรองแพทย์เป็นหลักฐาน
- การลาคลอด ลูกจ้างมีสิทธิลาได้สูงสุด 3 เดือน และต้องมีใบรับรองแพทย์เป็นหลักฐานประกอบ โดยสามารถลาได้ 4 อาทิตย์ก่อนกำหนดคลอด ทั้งนี้ ลูกจ้างจะได้รับค่าจ้างเป็นเวลา 84 วัน และต้องแจ้งนายจ้างก่อนกำหนดคลอดอย่างน้อย 3 เดือน
- การลาอื่นๆ ลูกจ้างสามารถลาได้ 4 วัน ในกรณีป่วย หรือคู่สมรส ลูก หรือญาติถึงแก่กรรม

แซนชิบาร์

- มีสิทธิลาโดยได้รับค่าจ้าง (Paid Leave) จำนวน 7 วันต่อปี
- กรณีบิดามารดา คู่สมรส หรือบุตร/ธิดาเสียชีวิต สามารถลาได้ 3 วัน หากเป็นพี่น้องหรือญาติ สามารถลาได้ 1 วัน
- ในหนึ่งปีปฏิทิน สามารถลาป่วยโดยรับค่าจ้างเต็มจำนวนได้สูงสุด 60 วัน ในกรณีที่เป็นการลาป่วยด้วยโรค (Disease) แต่หากเป็นการประสบอุบัติเหตุ สามารถลาป่วยโดยรับค่าจ้างเต็มจำนวนได้สูงสุด 6 เดือน ทั้งนี้ ต้องมีใบรับรองแพทย์เป็นหลักฐานประกอบการลา
- การลาคลอด ลูกจ้างมีสิทธิลาได้ 100 วัน และต้องมีใบรับรองแพทย์เป็นหลักฐานประกอบการลา โดยสามารถเริ่มลาได้ 4 อาทิตย์ก่อนกำหนดคลอด
- สำหรับการลาโดยไม่รับค่าจ้าง (Leave Without Pay) สามารถลาได้เป็นระยะเวลาไม่เกิน 3 เดือน ในกรณีดังต่อไปนี้
 - ลาเพื่อเลี้ยงดูบุตร
 - ลาเพื่อดูแลบุตรธิดา บิดามารดา หรือญาติที่ป่วย
 - เดินทางออกนอกแซนชิบาร์กับคู่สมรส

➤ สวัสดิการอื่นๆ ที่นายจ้างต้องจัดสรร

แทนซาเนีย

- นายจ้างต้องมีมาตรการความปลอดภัยและอำนวยความสะดวกในการทำงานให้แก่ลูกจ้างทุพพลภาพทุกคน
- ในส่วนของการอำนวยความสะดวกอื่นๆ เช่น ที่พัก หรือรถรับส่งในวันทำงาน กฎหมายแทนซาเนียมิได้กำหนดไว้ แต่นายจ้างและลูกจ้างอาจตกลงในการให้สวัสดิการดังกล่าวได้

แซนชิบาร์

- นายจ้างต้องสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปกลับ (Transportation Fare) ให้แก่ลูกจ้าง รวมถึงคู่สมรส และบุตร 2 คนที่อายุไม่เกิน 18 ปี ตามสถานที่ที่ลูกจ้างประสงค์จะเดินทางไป ทุกๆ 3 ปี

- กรณีที่ครอบครัวของลูกจ้างต้องเดินทางไปยังสถานที่ทำงานด้วย นายจ้างจะต้องสนับสนุนค่าเดินทาง ค่าอาหารระหว่างเดินทาง และค่าใช้จ่ายในการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในระยะเวลาไม่เกิน 2 สัปดาห์

➤ การบอกเลิกจ้างและการจ่ายเงินชดเชย

แทนซาเนีย

- ในการเลิกจ้าง นายจ้างจะต้องมีหนังสือแจ้งทันทีเมื่อเป็นที่แน่นอนแล้วว่าจะเลิกจ้าง โดยต้องเปิดเผยถึงเหตุผลในการเลิกจ้าง วิธีการคัดเลือกลูกจ้างที่จะเลิกจ้าง กำหนดเวลา และมูลค่าเงินชดเชย
- เงินชดเชยการเลิกจ้าง ต้องมีมูลค่าอย่างน้อยคิดเป็นอัตราค่าจ้าง 7 วันต่อการทำงาน 1 ปี (สูงสุด 10 ปี) ซึ่งลูกจ้างที่มีสิทธิได้เงินชดเชยต้องทำงานกับบริษัทมาแล้วเป็นเวลาอย่างน้อย 1 ปี

แชนซิบาร์

- ในการบอกเลิกจ้าง นายจ้างต้องมีหนังสือแจ้งการเลิกจ้างล่วงหน้า 6 เดือน แต่หากเป็นการจ้างรายปี สามารถแจ้งล่วงหน้าได้ไม่เกิน 1 เดือน โดยต้องระบุถึงสาเหตุที่เลิกจ้าง มูลค่าเงินชดเชย และเงินสวัสดิการสังคมที่ลูกจ้างมีสิทธิได้รับ
- กรณีลูกจ้างเสียชีวิตระหว่างทำงาน นายจ้างจะต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการจัดงานศพบางส่วน ส่วนในกรณีที่ลูกจ้างบาดเจ็บจากการทำงาน นายจ้างต้องแบกรับค่ารักษาพยาบาลทั้งหมด

➤ การว่าจ้างแรงงานเด็ก

แทนซาเนีย

สำหรับการว่าจ้างแรงงานเด็กในแทนซาเนีย เด็กต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 14 ปี และงานที่ต้องทำต้องเป็นงานเบา (Light Work) ซึ่งไม่กระทบต่อสุขภาพและความปลอดภัยของเด็ก

แซนชิบาร์

ส่วนในแซนชิบาร์ เด็กที่ได้รับการว่าจ้างต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 14 ปี และงานที่ต้องเป็นงานเบา (Light Work) ซึ่งไม่กระทบต่อสุขภาพและความปลอดภัยของเด็ก อีกทั้งเด็กที่ได้รับการว่าจ้างต้องผ่านการตรวจสุขภาพก่อน (Medical Check Up)

4.3.2.3 การขอใบอนุญาตทำงานสำหรับชาวต่างชาติ (Work Permit)

แรงงานชาวต่างชาติต้องได้รับใบอนุญาตทำงาน (Work Permit) โดยกฎระเบียบ และวิธีการขอใบอนุญาตทำงานในแทนซาเนียและแซนชิบาร์จะแตกต่างกัน ดังต่อไปนี้

➤ แทนซาเนีย

สำหรับการจ้างแรงงานชาวต่างชาติในแทนซาเนีย ต้องได้รับอนุญาตจาก Labour Commissioner โดยนักลงทุนที่มีหนังสือรับรองการลงทุน (Certificate of Investment) ที่ Tanzania Investment Center (TIC) จะได้รับอนุญาตโควตาการว่าจ้างแรงงานชาวต่างชาติ 5 คน ในทันที (หากนักลงทุนประสงค์จะว่าจ้างแรงงานต่างชาติเกิน 5 คน หรือมีได้จดทะเบียนการลงทุนกับ Tanzania Investment Center และประสงค์จะว่าจ้างชาวต่างชาติ สามารถทำได้ โดยต้องแจ้งกับ Labour Commissioner ถึงเหตุผลการว่าจ้างแรงงานชาวต่างชาติผู้นั้น และแสดงหลักฐานว่าไม่สามารถหาชาวแทนซาเนียในตำแหน่งที่ต้องการได้) ทั้งนี้ ใบอนุญาตการทำงาน (Work Permit) ในแทนซาเนียแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

- ใบอนุญาตการทำงาน **Class A** สำหรับนักลงทุนต่างชาติ
- ใบอนุญาตการทำงาน **Class B** สำหรับชาวต่างชาติที่ปฏิบัติงานด้านวิชาชีพที่บังคับไว้ตามกฎหมาย
- ใบอนุญาตการทำงาน **Class C** สำหรับชาวต่างชาติที่ปฏิบัติงานด้านวิชาชีพอื่นๆ

นักลงทุนต้องขอใบอนุญาตทำงานจากผู้ตรวจการแรงงาน (Labour Commissioner) โดยสามารถดำเนินการได้ผ่าน Tanzania Investment Commission โดยให้ยื่นหนังสือขอใบอนุญาตทำงาน พร้อมหลักฐานประกอบการพิจารณาดังต่อไปนี้

- สำเนาหนังสือเดินทางของบุคคลที่จะเข้ามาทำงานในแทนซาเนีย 2 ฉบับ

- สำเนาหนังสือรับรองธุรกิจ (Business License)
- สำเนาหนังสือรับรองการจดทะเบียนภาษี (Tax Identification Number: TIN) 2 ฉบับ
- สำเนาหนังสือรับรองการจดทะเบียนบริษัท (Certificate of Incorporation)
- สำเนาหนังสือรับรองการได้รับสิทธิประโยชน์ 2 ฉบับ
- สำเนาใบอนุญาตการดำเนินธุรกิจ 2 ฉบับ (ในกรณีที่ธุรกิจ/อุตสาหกรรมนั้นต้องได้รับอนุญาตจากกระทรวงหรือหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง)
- สำเนาหนังสือรับรองการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม (VAT Certificate)
- สำเนาหนังสือรับรองการจ่ายเงินเดือนให้ลูกจ้างที่ขอใบอนุญาตทำงาน
- สำเนาหนังสือบริคณห์สนธิ (Memorandum of Association) และสำเนาหนังสือข้อบังคับของบริษัท (Article of Association)
- สำเนาหนังสือรับรองใบผ่านภาษีอากร (Tax Clearance Certificate)
- เอกสารข้อมูลบริษัทและลูกจ้างของบริษัท (Employee/Employer Data Sheet)
- ประวัติผู้ยื่นขอใบอนุญาตทำงาน
- สำเนาหนังสือรับรองการถือหุ้นของบริษัท (Share Certificate)

พร้อมกันนี้ ให้ยื่นคำขอใบอนุญาตพำนักอาศัย (Residence Permit) พร้อมกับการขอใบอนุญาตทำงาน โดยขั้นตอนทั้งหมดมีค่าใช้จ่ายประมาณ 4,355 ดอลลาร์สหรัฐ

➤ แซนชิบาร์

ชาวต่างชาติที่จะเข้ามาทำงานในแซนชิบาร์ต้องได้รับอนุญาตจากสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองแซนชิบาร์ (Department of Immigration Service) นอกจากนี้ Zanzibar Investment Promotion Authority ยังได้จำกัดจำนวนชาวต่างชาติที่สามารถว่าจ้างได้ โดยต้องไม่เกินร้อยละ 15 ของจำนวนบุคลากรทั้งหมดของบริษัท และยังได้กำหนดโควตาตามมูลค่าการลงทุน ดังที่นำเสนอในตารางที่ 4-6

ตารางที่ 4-6 โควตาการขอใบอนุญาตทำงานสำหรับชาวต่างชาติในแซนซิบาร์

มูลค่าการลงทุน (ดอลลาร์สหรัฐ)	มากกว่า 6 ล้านดอลลาร์สหรัฐ	ระหว่าง 3 - 6 ล้านดอลลาร์สหรัฐ	ระหว่าง 1 - 3 ล้านดอลลาร์สหรัฐ	น้อยกว่า 1 ล้านดอลลาร์สหรัฐ
	หน่วย: คน			
จำนวนที่สามารถจ้างได้ทั้งหมด	15	10	6	4
จำนวนพนักงานระดับหัวหน้า	5	3	2	2
จำนวนพนักงานระดับบริหาร	5	3	2	1
จำนวนพนักงานอื่นๆ	5	4	2	1

ที่มา: Zanzibar Investment Promotion Authority (ZIPA) "Zanzibar Investment Guide 2017"

ทั้งนี้ ใบอนุญาตทำงานต้องได้รับการต่ออายุทุกปี โดยสามารถต่ออายุได้สูงสุด 2 ปี สำหรับพนักงานที่ไม่ใช่ระดับหัวหน้าหรือบริหาร 4 ปี สำหรับพนักงานระดับบริหาร ส่วนพนักงานระดับหัวหน้า มิได้กำหนดระยะเวลาสูงสุดไว้

ใบอนุญาตการทำงานในแซนซิบาร์แบ่งออกเป็นสามประเภท ดังต่อไปนี้

- ใบอนุญาตการทำงาน **Class A** สำหรับนักลงทุนต่างชาติ
- ใบอนุญาตการทำงาน **Class B** สำหรับชาวต่างชาติที่ปฏิบัติงานด้านวิชาชีพให้บริษัทในแทนซาเนีย (Expatriate)
- ใบอนุญาตการทำงาน **Class C** สำหรับชาวต่างชาติที่เข้ามาทำงานด้านการศึกษาวิจัย (Researcher)

การขอใบอนุญาตทำงานสามารถดำเนินการได้ผ่านสำนักงานส่งเสริมการลงทุนแซนซิบาร์ โดยให้ยื่นคำขอ พร้อมหลักฐานประกอบการพิจารณาดังต่อไปนี้

- สำเนาหนังสือเดินทาง 3 ฉบับ
- ประวัติผู้ยื่นขอใบอนุญาตทำงาน 3 ฉบับ
- รูปถ่ายติดบัตร 9 รูป
- สำเนาหนังสือรับรองประวัติจากหน่วยงานตำรวจในประเทศของผู้ยื่นคำขอ 3 ฉบับ พร้อมรับรองสำเนา

สำหรับการขอใบอนุญาตทำงาน Class A (สำหรับนักลงทุนต่างชาติ) ให้ยื่นหลักฐานเพิ่มเติมดังต่อไปนี้

- สำเนาหนังสือบริคณห์สนธิ (Memorandum of Association) และสำเนาหนังสือข้อบังคับของบริษัท (Article of Association) 3 ฉบับ
- สำเนาหนังสือรับรองการจดทะเบียนบริษัท (Certificate of Incorporation) 3 ฉบับ
- สำเนาบันทกการประชุมของคณะกรรมการบริษัทเพื่อจัดตั้งบริษัท (Board Resolution) 3 ฉบับ พร้อมได้รับการรับรองจากนายทะเบียนบริษัท
- สำเนาหนังสือรับรองการลงทุน (Investment Certificate) 2 ฉบับ
- หลักฐานที่แสดงถึงที่ตั้งบริษัท
- สำเนาหนังสือรับรองการจดทะเบียนภาษี (Tax Identification Number: TIN) 3 ฉบับ

ส่วนการขอใบอนุญาตทำงาน Class B หรือ Class C (สำหรับบุคลากรหรือนักวิจัยชาวต่างชาติ) ให้ยื่นหลักฐานเพิ่มเติมดังต่อไปนี้

- สำเนาหนังสือรับรองความสามารถทางวิชาชีพ หรือหนังสือรับความสามารถทางวิชาการ (Professional or Academic Certificates) 3 ฉบับ
- สำเนาสัญญาว่าจ้าง 3 ฉบับ
- สำเนาหนังสือข้อมูลลักษณะงาน (Job Description)
- ใบรับรองแพทย์
- หลักฐานที่แสดงว่าบริษัทไม่สามารถว่าจ้างบุคลากรท้องถิ่นได้

ขั้นตอนการขอใบอนุญาตทำงานมีค่าใช้จ่ายการดำเนินงาน 300 ดอลลาร์สหรัฐ

4.3.3 กฎหมายที่ดิน

4.3.3.1 แทนซาเนีย

ที่ดินในแทนซาเนียมี 3 ประเภท ได้แก่ ที่ดินทั่วไป (General Land) ที่ดินหมู่บ้าน (Village Land)⁴ และที่ดินสงวน (Reserved Land) ประชาชนชาวแทนซาเนียไม่สามารถถือครองที่ดินได้ โดยประธานาธิบดีเป็นผู้มีอำนาจในการจัดสรรสิทธิการใช้ที่ดินตามความเหมาะสม ทั้งนี้ ประชาชนชาวแทนซาเนียสามารถขอใช้ที่ดินทั่วไปได้ โดยสามารถใช้ที่ดินได้นานสูงสุด 99 ปี ซึ่งกรรมสิทธิ์นี้สามารถโอนย้ายหรือขายระหว่างบุคคลได้

⁴ ที่ดินหมู่บ้าน (Village Area) คือพื้นที่ที่ชนเผ่าท้องถิ่นอาศัยอยู่มาเป็นเวลานาน โดยผู้ที่อยู่อาศัยสามารถใช้ประโยชน์ที่ดินได้ตามความเหมาะสม

ในส่วนของนักลงทุนหรือบริษัทต่างชาติ ไม่สามารถเป็นเจ้าของที่ดินได้เช่นกัน แต่สามารถเช่าที่ดินได้ยาวนานสุด 99 ปี⁵ (นิยามคำว่าบริษัทต่างชาติในแทนซาเนีย คือบริษัทที่ชาวต่างชาติถือหุ้นทั้งหมด หรือชาวต่างชาติถือหุ้นส่วนใหญ่) และต้องเป็นการเช่าเพื่อการลงทุน หรือการประกอบธุรกิจเท่านั้น โดยวิธีการเช่าสามารถทำได้ผ่าน 3 ช่องทาง ดังต่อไปนี้

- การรับสิทธิ (**Derivative Rights**) – Tanzania Investment Centre (TIC) ได้จัดสรรที่ดินเพื่อรองรับการลงทุนไว้แล้วส่วนหนึ่ง เช่น พื้นที่ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ (Special Economic Zones: SEZ) หรือเขตส่งเสริมการส่งออก (Export Processing Zones: EPZ) ซึ่งนักลงทุนสามารถยื่นคำขอใช้พื้นที่ที่ได้รับ TIC ได้โดยตรง ทั้งนี้ TIC สามารถขอคืนสิทธิการใช้ที่ดินได้ โดยนักลงทุนจะได้รับค่าชดเชยตามสัญญาการใช้ที่
- การเช่าต่อผู้ถือกรรมสิทธิ์ที่ดินที่ได้รับการจัดสรรแล้ว (**Lease**) – ในกรณีนี้ นักลงทุนเช่าใช้ที่ดินที่ได้รับการจัดสรรให้ประชาชนหรือบริษัทแทนซาเนีย ผ่านการทำสัญญาเช่า (Lease Agreements) กับผู้มีสิทธิในที่ดินดังกล่าว ทั้งนี้ วิธีการเช่าที่ดินนี้ เป็นวิธีที่รวดเร็วที่สุดสำหรับนักลงทุนต่างชาติที่เข้ามาดำเนินธุรกิจในแทนซาเนีย เนื่องจากไม่มีขั้นตอนใดที่ต้องติดต่อหน่วยงานภาครัฐในแทนซาเนีย
- เช่าที่ดินที่ยังไม่ได้รับการจัดสรร (**Government-Granted Rights of Occupancy**) – ในกรณีนี้ นักลงทุนสำรวจที่ดินด้วยตนเอง และดำเนินขั้นตอนการเช่าที่ดินกับรัฐบาลแทนซาเนียโดยตรง

หากเกิดข้อพิพาทขึ้นระหว่างนักลงทุนและประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ ให้รัฐบาลประจำเขต (District) หรือภูมิภาค (Regional) ทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการไกล่เกลี่ย โดยให้มีตัวแทนของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย สำนักนายกรัฐมนตรี (Office of the Prime Minister) และ Tanzania Investment Center (TIC) เข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของพิธีการ

4.3.3.2 แชนชิบาร์

ประชาชนในแชนชิบาร์และชาวต่างชาติไม่สามารถครอบครองที่ดินได้เช่นเดียวกับแทนซาเนีย โดยสำหรับประชาชนท้องถิ่นหรือบริษัทที่คนในพื้นที่เป็นเจ้าของ สามารถขอใช้ที่ดินจาก

⁵ นักลงทุนสามารถเช่าที่ดินได้ 33, 66 หรือ 99 ปี อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติ ระยะเวลาจริงในการใช้พื้นที่ (Duration of Occupancy) จะน้อยกว่าที่ระบุไว้ในสัญญาเช่า 1 ปี ดังนั้น นักลงทุนจะสามารถใช้พื้นที่เพื่อประกอบธุรกิจได้สูงสุด 32, 65 และ 98 ปี ตามลำดับ

สำนักงานที่ดินแซนชิบาร์ (Department of Lands and Registration) ซึ่งเป็นหน่วยงานผู้มีอำนาจในการจัดสรรที่ดิน

ในกรณีที่ชาวต่างชาติต้องใช้ที่ดินเพื่อลงทุนหรือประกอบธุรกิจ สามารถเช่าที่ดินได้นานสูงสุด 99 ปี โดยต้องได้รับอนุญาตให้ลงทุนจากสำนักงานส่งเสริมการลงทุนแซนชิบาร์ (ZIPA) ทั้งนี้ ชาวต่างชาติอาจเช่าที่ดินในแซนชิบาร์ได้ผ่านสองช่องทาง ดังต่อไปนี้

- การรับสิทธิ (**Derivative Rights**) – สำนักงานส่งเสริมการลงทุนแซนชิบาร์ (ZIPA) ได้จัดสรรที่ดินเพื่อรองรับการลงทุนไว้แล้วส่วนหนึ่ง เช่น พื้นที่ในเขตเศรษฐกิจเสรี (Free Economic Zone) หรือ เขตท่าสินค้าเสรี (Free Port Zone) ซึ่งนักลงทุนสามารถยื่นคำขอใช้พื้นที่ที่ได้รับ ZIPA ได้โดยตรง
- การเช่าต่อผู้ถือกรรมสิทธิ์ที่ดินที่ได้รับการจัดสรรแล้ว (**Lease**) – ในกรณีนี้ นักลงทุนเช่าใช้ที่ดินที่ได้รับการจัดสรรให้ประชาชนหรือบริษัทแซนชิบาร์แล้ว ผ่านการทำสัญญาเช่า (Lease Agreements) กับผู้มีสิทธิในที่ดินดังกล่าว
- เช่าที่ดินที่ยังไม่ได้รับการจัดสรร (**Government-Granted Rights of Occupancy**) – ในกรณีนี้ นักลงทุนสำรวจที่ดินด้วยตนเอง และดำเนินขั้นตอนการเช่าที่ดินกับสำนักงานที่ดินแซนชิบาร์ (Department of Lands and Registration) โดยตรง

4.3.4 กฎหมายการเงินและการธนาคาร และการควบคุมเงินตราระหว่างประเทศ

แทนซาเนียอนุญาตให้นักลงทุนโอนกำไรคืนกลับประเทศของนักลงทุน (Repatriate) ได้อย่างเสรี ไม่มีนโยบายเกี่ยวกับการควบคุมเงินตราเข้าออก แต่ต้องเป็นการโอนผ่านธนาคารที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการด้านการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (Freely Convertible Currency)

ทั้งนี้ ธนาคารผู้เป็นตัวกลางการโอนกำไรการลงทุนคืนประเทศของนักลงทุน การชำระคืนเงินต้นหรือดอกเบี้ยต่างประเทศ จะต้องรายงานการเคลื่อนย้ายเงินกับธนาคารกลางแทนซาเนีย (Tanzania Central Bank)

4.3.5 กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา

ทรัพย์สินทางปัญญาในแทนซาเนียและแซนชิบาร์ได้รับความคุ้มครองภายใต้กฎหมายต่างฉบับกัน แต่มีข้อยกเว้นการให้ความคุ้มครองเหมือนกัน โดยในปัจจุบัน แทนซาเนียให้การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา 3 ประเภท ได้แก่ สิทธิบัตร (Patent) เครื่องหมายการค้า (Trademarks) และ ลิขสิทธิ์ (Copyright)

4.3.5.1 ลิขสิทธิ์

สำหรับลิขสิทธิ์ (Copyright) กระบวนการจดทะเบียนจะดำเนินการผ่าน Copyright Society of Tanzania ในแทนซาเนีย ส่วนในแซนชิบาร์ ให้ดำเนินการผ่าน Copyright Society of Zanzibar โดยกฎหมายลิขสิทธิ์ของแทนซาเนียและแซนชิบาร์กำหนดข้อยกเว้นการให้ความคุ้มครองไว้ดังต่อไปนี้

- ลิขสิทธิ์จะได้รับการคุ้มครองเป็นเวลา 50 ปี และหลังจากผู้ทรงสิทธิ์เสียชีวิตจะได้รับการคุ้มครองอีก 50 ปี ส่วนงานศิลปะประยุกต์ (Applied Art) จะได้รับการคุ้มครอง 25 ปีหลังจากที่ผลิตผลงานออกมาแล้ว
- แทนซาเนียและแซนชิบาร์อนุญาตให้งานศิลปะดังต่อไปนี้จดลิขสิทธิ์ได้
 - งานด้านศิลปกรรม
 - งานวรรณกรรม
 - ผลวิจัยทางวิทยาศาสตร์
 - งานนาฏกรรม
 - ดนตรีกรรม
 - งานโสตทัศนวัสดุ
 - ภาพถ่าย
 - สื่อกระจายภาพและเสียง
- งานศิลปะบางประเภทไม่สามารถรับความคุ้มครองภายใต้กฎหมายลิขสิทธิ์ได้ เช่น กฎหมายหรือคำตัดสินของศาล หรือข่าว
- ในส่วนของกรรมสิทธิ์จากทรัพย์สินทางปัญญา (Moral Rights) ผู้ทรงสิทธิ์สามารถอ้างสิทธิในงานของตนได้ในกรณีที่งานถูกรวมอยู่ในภาพถ่าย เสียง หรือการบันทึกภาพ

4.3.5.2 สิทธิบัตร

สำหรับสิทธิบัตร (Patent) กระบวนการรับจดทะเบียนจะดำเนินการผ่าน Business Registrations and Licensing Agency (BRELA) ในแทนซาเนีย ส่วนในแซนชิบาร์ ให้ดำเนินการผ่าน Zanzibar Business and Property Registration Agency (BPRA) โดยกฎหมายสิทธิบัตรของแทนซาเนียและแซนชิบาร์กำหนดข้อแม้การให้ความคุ้มครองไว้ดังต่อไปนี้

- สิทธิบัตรต้องเป็นนวัตกรรมหรือการประดิษฐ์ที่มีความใหม่ (Novel) ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในภาคอุตสาหกรรมได้
- นวัตกรรมหลายประเภทไม่สามารถรับความคุ้มครองภายใต้กฎหมายสิทธิบัตรของแทนซาเนียได้ ได้แก่ กฎเกณฑ์หรือทฤษฎีทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ ระเบียบวิธีการดำเนินธุรกิจ (Business Method) วิธีการวินิจฉัย บำบัด หรือรักษาโรคที่เกิดในมนุษย์หรือสัตว์ จุลชีพและส่วนประกอบส่วนใดส่วนหนึ่งของจุลชีพที่มีอยู่ตามธรรมชาติ สัตว์ พืช หรือสารสกัดจากสัตว์หรือพืช งานที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดี สุขอนามัยหรือสวัสดิภาพของประชาชน
- ในแทนซาเนีย สิทธิบัตรจะได้รับความคุ้มครองเป็นเวลา 10 ปี นับจากวันยื่นคำขอจดทะเบียน และสามารถต่ออายุได้อีก 5 ปี ส่วนในแซนชิบาร์ สิทธิบัตรจะได้รับความคุ้มครองอายุ 20 ปี นับจากวันยื่นคำขอจดทะเบียน และสามารถต่ออายุได้อีก 4 ปี

4.3.5.3 เครื่องหมายการค้า

สำหรับเครื่องหมายการค้า (Copyrights) กระบวนการรับจดทะเบียนจะดำเนินการผ่าน Business Registrations and Licensing Agency (BRELA) ในแทนซาเนีย ส่วนในแซนชิบาร์ ให้ดำเนินการผ่าน Zanzibar Business and Property Registration Agency (BPRA) โดยกฎหมายเครื่องหมายการค้าของแทนซาเนียและแซนชิบาร์กำหนดข้อแม้การให้ความคุ้มครองไว้ดังต่อไปนี้

- เครื่องหมายการค้าที่มีลักษณะหรือรูปร่างที่ขัดต่อศีลธรรมหรือกฎหมายของประเทศ เป็นเหตุให้เกิดความเข้าใจผิดถึงกระบวนการผลิตหรือถิ่นกำเนิดของสินค้า จงใจเลียนแบบเครื่องหมายอื่นที่ได้รับการคุ้มครองแล้ว หรือจงใจให้เกิดความเข้าใจผิดว่าเป็นการหน่วยงานรัฐ จะไม่ได้รับความคุ้มครองภายใต้กฎหมายเครื่องหมายการค้าของแทนซาเนีย

บทที่ 5

ขั้นตอนการจัดตั้งธุรกิจและการลงทุนในสหราชอาณาจักรแทนซาเนีย

การจัดตั้งธุรกิจและการลงทุนในแทนซาเนียและแซนชิบาร์มีกระบวนการที่คล้ายคลึงกัน แต่หน่วยงานที่รับผิดชอบนั้นจะแตกต่างกันไปตามพื้นที่ตั้งของบริษัท โดยแทนซาเนียและแซนชิบาร์มีกฎหมายที่กำกับดูแลการจดทะเบียนบริษัทของตนเอง เช่นเดียวกับกฎหมายการลงทุน ทั้งนี้ การนำเข้าส่งออก การรวบรวมธุรกิจ และการปิดกิจการ เป็นกิจกรรมทางธุรกิจที่ทั้งแทนซาเนียและแซนชิบาร์ใช้กฎหมายฉบับเดียวกัน

5.1 ขั้นตอนก่อนการจัดตั้งธุรกิจ (Pre-Establishment Process)

5.1.1 รูปแบบการจดทะเบียนที่สามารถทำได้

ในแทนซาเนียและแซนชิบาร์ นักลงทุนสามารถจดทะเบียนบริษัทได้ 4 รูปแบบ ได้แก่

- **บริษัทจำกัด (Private Limited Liability Company)** – มีผู้ถือหุ้นตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป แต่ไม่เกิน 50 คน โดยมีทุนจดทะเบียนขั้นต่ำ 20,000 ชิลลิง
- **บริษัทมหาชน (Public Company)** ประกอบด้วยผู้ถือหุ้นตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป มีทุนจดทะเบียนขั้นต่ำ 20,000 ชิลลิง โดยหุ้นของบริษัทจะถูกซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์ดาร์เอสซาลาม (Dar es Salaam Stock Exchange)
- **กิจการเจ้าของคนเดียว (Sole Proprietorship)** เป็นธุรกิจที่เจ้าของมีอำนาจในการบริหารแต่เพียงผู้เดียว
- **สำนักงานตัวแทน (Representative Office)** บริษัทต่างชาติในรูปแบบของสำนักงานสาขา โดยมีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ต่างประเทศ

ในแทนซาเนียสำนักงานทะเบียนธุรกิจแทนซาเนีย (Business Registration and Licensing Agency: BRELA) เป็นหน่วยงานผู้รับจดทะเบียนธุรกิจ ส่วนในแซนซิบาร์ หน่วยงานที่รับผิดชอบคือ สำนักงานทะเบียนธุรกิจแซนซิบาร์ (Zanzibar Business & Property Registration Agency: BPRA) โดยวิธีการจดทะเบียนในแต่ละพื้นที่มีความแตกต่างกันเล็กน้อย

5.1.2 การจดทะเบียนธุรกิจแทนซาเนีย

5.1.2.1 การจองชื่อบริษัท

สำหรับการจองชื่อบริษัท ให้ดำเนินการโดยเสนอชื่ออย่างน้อย 3 ชื่อให้กับนายทะเบียนของ Business Registration and Licensing Authority (BRELA) พร้อมหนังสือบริคณห์สนธิ (Memorandum of Association) และข้อบังคับของบริษัท (Article of Association) ประกอบการพิจารณา โดยขั้นตอนนี้สามารถดำเนินการผ่านระบบอินเทอร์เน็ตได้ บนเว็บไซต์ของ BRELA (www.brela.go.tz)

ขั้นตอนนี้ใช้เวลาประมาณ 1 วัน และไม่มีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน

5.1.2.2 การจดทะเบียนธุรกิจ (Incorporation)

หลังจากได้รับอนุมัติชื่อบริษัท ให้นักลงทุน เลขานุการบริษัท หรือกรรมการบริษัทคนใดคนหนึ่งยื่นคำขอจดทะเบียนบริษัทกับสำนักงานทะเบียนธุรกิจแทนซาเนีย (BRELA) ณ นครดาร์เอสซาลาม (สามารถยื่นได้เฉพาะที่ดาร์เอสซาลามเท่านั้น) พร้อมเอกสารหลักฐานดังต่อไปนี้ประกอบการพิจารณา

- หนังสือบริคณห์สนธิ (Memorandum of Association) และข้อบังคับของบริษัท (Article of Association)
- แบบฟอร์ม 14A (รายงานแจ้งกรรมการบริษัท เลขานุการ และที่ตั้งสำนักงาน)
- แบบฟอร์ม 14A (รับรองการปฏิบัติตามข้อบังคับการจดทะเบียนบริษัท โดยผู้ที่สามารถลงนามได้ต้องเป็นกรรมการเลขานุการบริษัท)

ค่าธรรมเนียมที่นักลงทุนต้องชำระให้ BRELA ในขั้นตอนนี้จะแปรผันไปตามทุนจดทะเบียนบริษัท ดังแสดงในตารางที่ 5-1 และมีค่าดำเนินการอีกประมาณ 77,200 แทนซาเนียชิลลิง

ตารางที่ 5-1 อัตราค่าทำเนียมในการจดทะเบียนจัดตั้งบริษัทในสหสาธารณรัฐแทนซาเนีย

ทุนจดทะเบียน (แทนซาเนียชิลลิง)	ค่าธรรมเนียม (แทนซาเนียชิลลิง)
20,000 ถึง 1,00,000	95,000
1,000,000 ถึง 5,000,000	175,000
5,000,000 ถึง 20,000,000	260,000
20,000,000 ถึง 50,000,000	290,000
50,000,000 ขึ้นไป	440,000

ที่มา: World Bank Doing Business Tanzania 2017

หลังจากที่ยื่นเอกสารและชำระค่าธรรมเนียมข้างต้นเรียบร้อยแล้ว BRELA จะพิจารณาออกหนังสือรับรองการจดทะเบียนบริษัท (Certificate of Incorporation) ให้ต่อไป โดยขั้นตอนนี้ใช้เวลาประมาณ 3 วัน

5.1.2.3 การยื่นจดทะเบียนภาษี

นักลงทุนยื่นขอจดทะเบียนภาษีที่สำนักงานสรรพากรแทนซาเนีย (Tanzania Revenue Authority: TRA) โดยให้ยื่นคำขอพร้อมกับหนังสือรับรองการจดทะเบียนบริษัท (Certificate of Incorporation)

ทั้งนี้ ในการรับหมายเลขการจดทะเบียนภาษี (Tax Identification Number: TIN) กรรมการบริษัทอย่างน้อยหนึ่งคนต้องไปรับหมายเลขด้วยตนเอง โดยเจ้าหน้าที่ของสำนักงานสรรพากรแทนซาเนียอาจขอให้กรรมการบริษัทท่านนั้นคาดการณ์รายได้ของบริษัท และสอบถามถึงกิจกรรมทางธุรกิจของบริษัท

ขั้นตอนนี้ใช้เวลาประมาณ 2 วัน และไม่มีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน

5.1.2.4 การยื่นขอรับหนังสือรับรองธุรกิจ (Business License)

บริษัทที่จดทะเบียนในแทนซาเนียต้องขอรับหนังสือรับรองธุรกิจ (Business License) เพื่อแจ้งกระทรวงอุตสาหกรรมและการค้า (Ministry of Industry and Trade) หรือสำนักงานเขต (Municipality) ถึงการดำเนินธุรกิจในแทนซาเนีย โดยให้ยื่นเอกสารต่อไปนี้ประกอบการพิจารณา

- หนังสือรับรองการจดทะเบียนบริษัท (Certificate of Incorporation)
- หนังสือบริคณห์สนธิ (Memorandum of Association) และข้อบังคับของบริษัท (Article of Association)
- หลักฐานที่ตั้งบริษัท (Proof of a Suitable Company Premises)
- หมายเลขการจดทะเบียนภาษี (Tax Identification Number: TIN)

ทั้งนี้ ให้บริษัทประเภท A (Schedule A Company) ขอหนังสือรับรองธุรกิจจากกระทรวงอุตสาหกรรมและการค้า (Ministry of Industry and Trade) ส่วนบริษัทประเภท B (Schedule A Company) โดยรัฐบาลไทยได้กำหนดประเภทบริษัทตามรูปแบบธุรกิจ ดังต่อไปนี้

บริษัทประเภท A (Schedule A Company)

- บริษัทนายหน้าซื้อขายที่ดินและอสังหาริมทรัพย์ พัฒนาที่ดิน บริหารจัดการตึก (Estate Agent, Estate Developer, Property Management, Real Estate Agent)
- นายหน้าขนส่งสินค้า (Shipping Agent)
- บริษัทขนส่งสินค้า (Shipping Business)
- บริการท่องเที่ยว (Commercial Traveler)
- บริษัทเคลียร์ริ่งและส่งต่อสินค้า (Clearing and Forwarding/Freight Forwarders)
- บริษัทประกัน (Insurance and Assurance, Insurance Broker, Reinsurance)
- โรงแรม ที่พัก แคมป์ บริษัททัวร์ ซาฟารีล่าสัตว์ บริการเช่ารถ บริษัทถ่ายรูป ท่องเที่ยว และบริการส่งเสริมการท่องเที่ยว (Tourist Hotels, Lodges, Camps, Tour Operators, Hunting Safaris, Travel Agent, Car Hiring and Renting, Tourist Photographic and Tourist Promotion)
- ธนาคารและสถาบันการเงิน บริการตลาดทุน และบริการเครดิตการ์ด (Banking And Financial Institutions, Capital Markets and Credit Card Management)
- บริการซื้อขายหลักทรัพย์ (Stock Exchange and Stock Exchange Brokers)
- บริษัทขนส่งผู้โดยสารทางอากาศ บริษัทขนส่งสินค้าทางอากาศ (Transportation of Passenger or Goods By Air)
- บริการไปรษณีย์ (Postal Services)
- บริษัทขนส่งผู้โดยสารทางรถไฟ และบริษัทขนส่งสินค้าทางรถไฟ (Transportation of Passenger or Goods By Railway)

- บริการแฟกซ์ โทรเลข อีเมล การให้บริการอินเทอร์เน็ต อินเทอร์เน็ตคาเฟ่ บริการโทรคมนาคม และการขายอุปกรณ์โทรคมนาคม (Fax, Telex, Email, Internet Service Providers, Internet Café, Internet Surfing, Telecommunications Service and Sales Of Telecommunication Equipment)
- บริการประเมินมูลค่าสินค้า การควบคุมและตรวจสอบสินค้าก่อนขนส่ง (Cargo Valuation, Cargo Superintendence and Pre-Shipment Inspection)
- บริการท่าเรือและการจัดการสินค้า (Harbors and Cargo Handling)
- การผลิตไฟฟ้า และการส่งกระแสไฟฟ้า Electricity production and distribution
- บริการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (Bureau de Change)
- บริการรับขนของขึ้นจากเรือหรือลงเรือ (Stevedoring or Lighterage)
- บริการการส่งพัสดุหรือเอกสาร (Courier Services and Mail Agent)
- บริการกระจายภาพและเสียง และโทรทัศน์ (Broadcasting and Television)
- การขายเครื่องเรือ และบริการที่เกี่ยวข้องกับท่าเรือ (Ship Chandlers/Miscellaneous Port Services)
- การกลั่นน้ำมัน (Refining Crude Oil)
- ไนท์คลับ (Night Clubs)
- การขายอาวุธและกระสุน (Dealers in Arms and Ammunition)
- การขายระเบิด (Dealers in Explosive)
- การขายประกันสังคม (Social Security Provider)
- การส่งออกสินค้า (Export and Selling)
- การขุดเจาะน้ำ (Water Drilling and Supply)
- นายหน้าขายอุปกรณ์กระจายภาพและเสียง (Dealers in Broadcasting Apparatus)
- การผลิตและขายสินค้า (Manufacturing and Selling)
- บริการนายหน้าขายยานยนต์ (Motor Vehicles And Dealers)
- นายหน้าขายสินค้า หรือตัวแทนบริษัทผู้ผลิต (Commission Agent or Manufacture's Representatives)
- บริการนำเข้าสินค้า (Import and Selling)
- นายหน้าขายทอง เงิน และเพชรพลอย (Gold and Silver Smith and Gemstone Dealers)
- กิจกรรมประเภทอื่นๆ ที่ได้รับการควบคุมโดยนโยบายรัฐ

บริษัทประเภท B (Schedule B Company)

- นายหน้าขายประกัน (Insurance Agent)
- ร้านอาหาร โรงแรมขนาดเล็ก และเกสต์เฮ้าส์ (Restaurant and Ordinary Hotels and Guest Houses)
- บริการประมูล (Auctioneers)
- การสินค้าแบบไม่มีร้านค้าเป็นหลักแหล่ง (Itinerant Trade)
- ซูเปอร์มาร์เก็ต และห้างสรรพสินค้า (Supermarkets and Departmental Stores)
- บริษัทค้าขายสินค้าในภูมิภาค (Regional Trading Companies)
- สหกรณ์ (Cooperative Societies)
- การขายส่ง (Wholesale Trade)
- ผู้รับเหมาก่อสร้าง (Building Contractors, Electrical Contractors, Mechanical Contractors and Civil Works Contractors)
- การให้บริการวิชาชีพ (Specified Professionals)
- การตีพิมพ์หนังสือและหนังสือพิมพ์ (Printing and Publishing of Books and Newspapers)
- อะไหล่และอุปกรณ์ที่ใช้กับเครื่องจักร (Spare Parts and Machine Tools)
- โบรกเกอร์ (Broker)
- บริการขนส่งผู้โดยสารในตัวเมือง (Municipal and Township) (Transportation Of Passengers Within The City, Municipal and Township)
- ธุรกิจการผลิตสินค้าแบบมีปริมาณการผลิตต่ำ (Small Scale Manufacturing and Selling)
- บริการโทรศัพท์ (Attended Telephone Services)
- บริษัทอื่นๆ ที่มีได้ดำเนินกิจการในระดับประเทศหรือระหว่างประเทศ หรือกิจการประเภทอื่นๆ ที่ไม่มีนโยบายรัฐควบคุม (Any Other Business Which is not of National/International Nature or Not Governed/Proceeded by Policy)

ขั้นตอนการขอหนังสือรับรองธุรกิจ (Business License) ใช้เวลาประมาณ 6 วันและมีค่าใช้จ่ายประมาณ 1,000 แทนซาเนียชิลลิง

5.1.2.5 การยื่นขอจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม (VAT Certificate)

เมื่อได้รับหนังสือรับรองธุรกิจ (Business License) เรียบร้อยแล้ว ให้นักลงทุนยื่นขอจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม (VAT Certificate) กับสำนักงานสรรพากรแทนซาเนีย (Tanzania Revenue Authority: TRA)

ขั้นตอนนี้ใช้เวลาประมาณ 4 วันและไม่มีค่าใช้จ่าย

5.1.2.6 การจดทะเบียนประกันทดแทนแรงงาน (Workmen's Compensation Insurance)

นายจ้างสามารถจดทะเบียนประกันทดแทนแรงงาน (Workmen's Compensation Insurance) ในกรณีลูกจ้างไม่มีประกันเป็นของตนเอง โดยให้ยื่นคำขอและรายละเอียดของลูกจ้างกับสำนักงานประกันทดแทนแรงงาน (Workers Compensation Fund: WCF) และสำนักงานกำกับธุรกิจประกันแทนซาเนีย (Tanzania Insurance Regulatory Authority: TIRA)

ขั้นตอนนี้ใช้เวลาประมาณ 1 วันและไม่มีค่าใช้จ่าย

5.1.2.7 การยื่นขอจดทะเบียนประกันสังคม (Social Security)

ในขั้นตอนสุดท้าย ให้นักลงทุนยื่นขอจดทะเบียนประกันสังคม (Social Security) กับสำนักงานประกันสังคมแทนซาเนีย Social Security Regulatory Authority (SSRA) โดยขั้นตอนนี้ใช้เวลาประมาณ 7 วัน และไม่มีค่าใช้จ่าย

5.1.3 การจดทะเบียนธุรกิจในแซนชิบาร์

การจดทะเบียนธุรกิจในแซนชิบาร์มีกระบวนการใกล้เคียงแทนซาเนีย แต่หน่วยงานที่รับผิดชอบในขั้นตอนต่างๆ อาจเป็นหน่วยงานในท้องถิ่น หรือในบางขั้นตอนอาจเป็นหน่วยงานกลางในแทนซาเนีย โดยอาจสรุปขั้นตอนการจดทะเบียนธุรกิจและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดังที่ปรากฏในตารางที่ 5-2

ตารางที่ 5-2 สรุปการจดทะเบียนธุรกิจในแซนซิบาร์

ลำดับ	ขั้นตอนการจดทะเบียน	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
1	การจดทะเบียนบริษัทในแซนซิบาร์	สำนักงานทะเบียนธุรกิจแซนซิบาร์ (Zanzibar Business & Property Registration Agency: BPPRA)
2	การจดทะเบียนธุรกิจ (Incorporation)	สำนักงานทะเบียนธุรกิจแซนซิบาร์ (Zanzibar Business & Property Registration Agency: BPPRA)
3	การจัดทำตราบริษัท	-
4	การยื่นจดทะเบียนภาษี	สำนักงานสรรพากรแทนซาเนีย (Tanzania Revenue Authority: TRA)
5	การยื่นขอรับหนังสือรับรองธุรกิจ (Business License)	สำนักงานสรรพากรแซนซิบาร์ (Zanzibar Revenue Board: ZRB)
6	การยื่นขอจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม (VAT Certificate)	สำนักงานสรรพากรแซนซิบาร์ (Zanzibar Revenue Board: ZRB)
7	การจดทะเบียนประกันทดแทนแรงงาน (Workmen's Compensation Insurance)	สำนักงานประกันกลาง (National Insurance Corporation: NIC)
8	การยื่นขอจดทะเบียนประกันสังคม (Social Security)	สำนักงานประกันสังคมแซนซิบาร์ (Zanzibar Social Security Fund: ZSSF)
9	ลงทะเบียนภาษีหักจากค่ารายเดือน (Pay as You Earn: PAYE)	สำนักงานสรรพากรแทนซาเนีย (Tanzania Revenue Authority: TRA)
10	รายงานสัญญาว่าจ้างแรงงาน (Employees' Contracts)	สำนักงานคณะกรรมการแรงงานแซนซิบาร์ (Labour Commission of Zanzibar)

ที่มา: Doing Business in Zanzibar 2010

สำหรับขั้นตอนที่ 3 “การจัดทำตราบริษัท” ขั้นตอนที่ 9 “ลงทะเบียนภาษีหักจากค่ารายเดือน (Pay as You Earn: PAYE)” และขั้นตอนที่ 10 “รายงานสัญญาว่าจ้างแรงงาน (Employees' Contracts)” เป็นขั้นตอนที่มีเฉพาะในกระบวนการจดทะเบียนธุรกิจในแซนซิบาร์เท่านั้น

5.2 ขั้นตอนหลังการจัดตั้งธุรกิจ (Post-Establishment Process)

5.2.1 ขอสสิทธิประโยชน์ทางการลงทุน

5.2.1.1 แทนซาเนีย

การขอรับรองสิทธิประโยชน์ทางการลงทุน (Incentives Certificate)

นักลงทุนที่ประสงค์จะขอรับสิทธิประโยชน์ทางการลงทุนในแทนซาเนีย จะต้องยื่นคำร้องผ่านสำนักงานส่งเสริมการลงทุนแทนซาเนีย (Tanzania Investment Center: TIC) พร้อมให้ข้อมูลดังต่อไปนี้ลงในคำขอรับสิทธิประโยชน์ทางการลงทุน

- ชื่อธุรกิจ
- กำหนดการเริ่มกิจการ (Date of Business Commencement)
- ชื่อ นามสกุล และสัญชาติของผู้ถือหุ้น (Name and nationality of owners)
- กิจกรรมทางธุรกิจทั้งหมดและธุรกิจหลักของบริษัท (Nature and Core Activity of the Business)
- จำนวนลูกจ้างทั้งหมด (Number of Employees in the Business) และลูกจ้างในแต่ละสาขาของบริษัท
- ที่ตั้งบริษัท
- รายชื่อผู้บริหาร
- รายชื่อบริษัทย่อย (Subsidiary) ที่ตั้งสำนักงานและหมายเลขการจดทะเบียนภาษี (Tax Identification Number)

ทั้งนี้ ให้นักลงทุนยื่นหลักฐานดังต่อไปนี้คู่กับคำขอรับสิทธิประโยชน์

- รายงานการศึกษาความเป็นไปได้ทางธุรกิจและแผนธุรกิจ (Project Business Plan/ Feasibility Study) 3 ฉบับ
- หนังสือบริคณห์สนธิ (Memorandum of Association) และข้อบังคับของบริษัท (Article of Association)
- หนังสือรับรองการจดทะเบียนบริษัท (Certificate of Incorporation)

- สำเนามติคณะกรรมการบริษัทเพื่อขอรับสิทธิประโยชน์ทางการลงทุน (Company Board Resolution)
- โฉนดที่ดินในแทนซาเนียที่บริษัทมี
- หลักฐานที่แสดงถึงความพร้อมของเงินทุน (Evidence of Financing)

5.2.1.2 แซนซิบาร์

นักลงทุนที่ประสงค์จะขอรับสิทธิประโยชน์ทางการลงทุนในแซนซิบาร์ จะต้องยื่นคำร้องผ่านสำนักงานส่งเสริมการลงทุนแซนซิบาร์ (Zanzibar Investment Promotion Authority: ZIPA) พร้อมให้เอกสารต่อไปนี้ประกอบการพิจารณา

- รายงานการศึกษาความเป็นไปได้ทางธุรกิจและแผนธุรกิจ (Project Business Plan/ Feasibility Study) 10 ฉบับ
- หลักฐานที่แสดงถึงความพร้อมของเงินทุน (Evidence of Financing) เช่น หนังสือรับรองจากธนาคาร (Bank Statements)
- สำเนาหนังสือเดินทาง รูปติดพาสปอร์ต ประวัติ และหนังสือรับประวัติจากสำนักงานตำรวจในประเทศของนักลงทุนทุกท่านที่ถือหุ้นบริษัท
- หนังสือรับรองการจดทะเบียนบริษัท (Certificate of Incorporation)
- หนังสือบริคณห์สนธิ (Memorandum of Association) และข้อบังคับของบริษัท (Article of Association)

ค่าใช้จ่ายการขอรับสิทธิประโยชน์ทางการลงทุนจะแปรผันตามมูลค่าการลงทุน ดังที่ปรากฏในตารางที่ 5-3

**ตารางที่ 5-3 ค่าธรรมเนียมการขอรับสิทธิประโยชน์การลงทุน
กับสำนักงานส่งเสริมการลงทุนแซนซิบาร์**

มูลค่าการลงทุน	ค่าธรรมเนียมการขอรับสิทธิประโยชน์
น้อยกว่า 500,000 ดอลลาร์สหรัฐ	600 ดอลลาร์สหรัฐ
500,001 – 2,000,000 ดอลลาร์สหรัฐ	1000 ดอลลาร์สหรัฐ
2,000,001 – 4,000,000 ดอลลาร์สหรัฐ	1,200 ดอลลาร์สหรัฐ
มากกว่า 4,000,001 ดอลลาร์สหรัฐ	1,500 ดอลลาร์สหรัฐ

มูลค่าการลงทุน	ค่าธรรมเนียมการขอรับสิทธิประโยชน์
โครงการในพื้นที่เขตเศรษฐกิจเสรี (Free Economic Zones) ¹	1,000 ดอลลาร์สหรัฐ

ที่มา: Zanzibar Investment Guide 2016/17

5.2.2 กระบวนการนำเข้าส่งออก

สำนักงานสรรพากรแทนซาเนีย (Tanzania Revenue Authority: TRA) เป็นหน่วยงาน ผู้กำกับดูแลการนำเข้าส่งออกของแทนซาเนีย และควบคุมเรื่องการชำระอากรนำเข้าส่งออก โดยในปัจจุบัน แทนซาเนียได้จัดทำระบบออนไลน์เพื่อจัดการเอกสารหลักฐานที่ใช้ในการนำเข้าส่งออกสินค้า หรือเรียกว่า Tanzania Customs Integrated System (TANCIS)

ผู้นำเข้าส่งออกสินค้าในแทนซาเนียต้องส่งมอบหลักฐานดังต่อไปนี้ให้กับ TRA ในการส่งออกหรือนำเข้าสินค้าแต่ละครั้ง

การส่งออกสินค้า

- ใบตราส่งสินค้าทางเรือ (Bill of Lading)
- ใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า (Certificate of Origin)
- ใบแจ้งหนี้การค้า (Commercial Invoice)
- ใบขนสินค้าขาออก (Custom Export Declaration)
- ใบสั่งการผลิต (Release Order)
- ใบอนุญาตส่งออก (Export Permit)
- ใบรับรองการรมควัน (Fumigation Certificate) (ถ้ามี)
- ใบรับรองปลอดศัตรูพืช (Phytosanitary Certificate) (ถ้ามี)
- หนังสืออนุญาต (Letter of Authorization)
- รายการบรรจุภัณฑ์ (Packing List) (ถ้ามี)

การนำเข้าสินค้า

- ใบตราส่งสินค้าทางเรือ (Bill of Lading)

¹ รายละเอียดของเขตเศรษฐกิจเสรีได้รับการนำเสนอไว้ในบทที่ 4 ส่วนที่ 4.2.3

- ใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า (Certificate of Origin)
- ใบแจ้งหนี้การค้า (Commercial Invoice)
- รายการบรรจุภัณฑ์ (Packing List)
- ใบรับรองมาตรฐาน (Certificate of Conformity)
- แบบฟอร์ม C41 (หนังสือรับรองการนำเข้า)
- ใบส่งสินค้า (Delivery Order)
- ใบอนุญาตนำเข้าสินค้า (Import Permit)
- จดหมายมอบอำนาจ (Authority Letter)
- ใบรับรองเลขประจำตัวผู้เสียภาษี (TIN Certificate)

5.2.3 การควบรวมธุรกิจ

การควบรวมธุรกิจในประเทศไทยต้องได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการการแข่งขัน (Fair Competition Commission: FCC) โดยนักลงทุนต้องแสดงความจำนงการควบรวมกิจการ พร้อมยื่นหลักฐานดังต่อไปนี้ประกอบการพิจารณา

- หนังสือบริคณห์สนธิ (Memorandum of Association) และข้อบังคับของบริษัท (Article of Association) ของบริษัทที่จะควบรวม
- งบการเงินรายปีของบริษัท
- แผนทางธุรกิจหลังควบรวมกิจการ (Business Plan)
- รายชื่อสำนักงานทั้งหมดของบริษัท
- ข้อมูลเกี่ยวกับส่วนแบ่งการตลาดของบริษัท
- สำเนาแผนการควบรวมธุรกิจ (จะต้องยื่น 14 วันก่อนทำการควบรวมธุรกิจ)

FCC จะตรวจสอบเอกสารและพิจารณาอนุมัติการควบรวมกิจการต่อไป

5.3 ขั้นตอนการออกจากธุรกิจ (Exit Process)

การเลิกดำเนินกิจการในประเทศไทยอาจเกิดขึ้นได้ในสองกรณี ได้แก่ การเลิกหรือปิดกิจการโดยความสมัครใจ (Voluntary Winding Up) และการปิดกิจการโดยคำสั่งศาล (Winding Up by the Court)

5.3.1 การเลิกหรือปิดกิจการโดยความสมัครใจ

ในกรณีนี้ คณะกรรมการบริษัทต้องร่วมกันออกมติพิเศษเพื่อปิดบริษัทและแต่งตั้งผู้ดูแลการขายทอดตลาด (Liquidator) โดยต้องประกาศมติดังกล่าว พร้อมอธิบายถึงเหตุผลการปิดกิจการ ลงในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ภายใน 14 วันหลังจากคณะกรรมการบริษัทตกลงปิดบริษัท ทั้งนี้ Companies Act (2002) ได้กำหนดว่า บริษัทจะสามารถเลิกกิจการด้วยตัวเองได้ ก็ต่อเมื่อสามารถชำระหนี้ที่ค้างอยู่ได้ภายในเวลาไม่เกิน 12 เดือนปิดบริษัท

บริษัทต้องรายงานมติการปิดบริษัทให้กับสำนักงานทะเบียนธุรกิจแทนซาเนีย (BRELA) หรือสำนักงานทะเบียนธุรกิจแซนชิบาร์ (BPRA) ภายใน 30 วันหลังมีมติ พร้อมส่งมอบงบการเงินล่าสุดประกอบการรายงาน

5.3.2 การเลิกหรือปิดกิจการโดยคำสั่งศาล

ในกรณีที่บริษัทไม่สามารถชำระหนี้ได้ เจ้าหนี้สามารถยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อออกคำสั่งให้บริษัทเลิกกิจการได้ ในกรณีที่บริษัทโดนฟ้องล้มละลายตามคำสั่งศาล ทรัพย์สินของทางบริษัททั้งหมดจะถูกนำไปขายทอดตลาดและชำระหนี้คืน

บทที่ 6

ต้นทุนการประกอบธุรกิจ (Cost of Doing Business) ในสหภาพรัฐแทนซาเนีย

6.1 อัตราภาษี

6.1.1 อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ตารางที่ 6-1 อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

รายได้ต่อปี	อัตราภาษี (ร้อยละ)
ส่วนที่น้อยกว่า 2,040,000	0
2,040,001 – 4,320,000	11
4,320,001 – 6,480,000	20
6,480,001 – 8,640,000	25
ส่วนที่เกินจาก 8,640,000	30

หน่วย: แทนซาเนียชิลลิง

ที่มา: KPMG

ตารางที่ 6-2 อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามแหล่งรายได้

ประเภทเงินได้	อัตราภาษี (ร้อยละ)
ภาษีเงินได้	0 – 30**
เงินได้จากเงินปันผล: • รับจากบริษัทที่มีถิ่นที่อยู่ในต่างประเทศ	0 – 30**
ดอกเบี้ยได้จากสถาบันการเงินในประเทศ: • ได้รับจากการประกอบธุรกิจ • ได้รับมานอกเหนือจากการประกอบธุรกิจ	0 – 30** 10*
เงินได้จากค่าเช่า: • ได้รับจากการประกอบธุรกิจ • ได้รับมานอกเหนือจากการประกอบธุรกิจ	0 – 30** 10*

หมายเหตุ: * การเสียภาษีดังกล่าวเป็นภาษีหัก ณ ที่จ่ายและเป็นการจัดเก็บเสียภาษีขั้นสุดท้าย (Final Tax)

** ดูรายละเอียดในภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ที่มา: KPMG

6.1.2 อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล

ตารางที่ 6-3 อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล

ประเภทเงินได้	อัตราภาษี (ร้อยละ)
ภาษีเงินได้นิติบุคคล	
<ul style="list-style-type: none"> บริษัทที่ทำการเสนอขายหุ้นครั้งแรกแก่สาธารณชน (IPO) โดยมีมูลค่าหุ้นอย่างน้อย ร้อยละ 30 ของทุนจำนวนใน 3 ปีแรกที่หุ้นของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ Dares Salaam Stock Exchange (DSE) บริษัทอื่น ๆ 	25 30
ภาษีกำไรส่วนทุน (Capital gains)	30
เงินได้จากเงินปันผล:	
<ul style="list-style-type: none"> รับจากบริษัทที่อยู่ในประเทศ <ul style="list-style-type: none"> บริษัทที่อยู่ใน DSE บริษัทที่ไม่ได้อยู่ใน DSE ได้รับจากบริษัทที่อยู่ต่างประเทศ 	5 10 10
ภาษีดอกเบี้ยรับ (Interest Income)	10
ภาษีค่าลิขสิทธิ์ (Royalty Income)	15
ภาษีเงินได้ค่าเช่า (Rent Income)	10
ภาษีเงินได้จากกิจการเหมืองแร่	5

ที่มา: KPMG

6.1.3 อัตราภาษีหัก ณ ที่จ่าย

ตารางที่ 6-4 อัตราภาษีหัก ณ ที่จ่าย

ประเภทรายได้	อัตราสำหรับคนในประเทศ (ร้อยละ)	อัตราสำหรับชาวต่างชาติ (ร้อยละ)
เงินได้จากนายจ้าง	0 – 30*	15
เงินปันผล:		
<ul style="list-style-type: none"> บริษัทที่จ่ายอยู่ใน DSE¹ บริษัทที่จ่ายไม่ได้อยู่ใน DSE 	5 10	5 10
ดอกเบี้ย	10	10
ค่าธรรมเนียมบริการเหมืองแร่	5	15
ค่าธรรมเนียมบริการอื่น ๆ	5	15
ค่าเช่า		

¹ DSE คือ Dar es Salaam Stock Exchange

ประเภทรายได้	อัตราสำหรับคนในประเทศ (ร้อยละ)	อัตราสำหรับชาวต่างชาติ (ร้อยละ)
<ul style="list-style-type: none"> • สำหรับจ่ายค่าเช่าที่ดินและอาคารสถานที่ • สำหรับจ่ายค่าเช่าเครื่องบินและ สิทธิประโยชน์อื่น ๆ 	10	15
ค่าลิขสิทธิ์	15	15
บำนาญขาดเขต	10	15
บำนาญประกันภัย	15	15
บำนาญประกันชีวิต	0	5

หมายเหตุ: * ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ที่มา: KPMG

6.1.4 อัตราภาษีมูลค่าเพิ่ม (VAT)

ตารางที่ 6-5 อัตราภาษีมูลค่าเพิ่ม

ประเภทสินค้าและบริการ	อัตราภาษี (ร้อยละ)
สำหรับสินค้าและบริการที่ผลิตในแทนซาเนีย	18
สำหรับสินค้าและบริการที่ถูกนำเข้าจากที่อื่น	0

ที่มา: Tanzania Revenue Authority

6.2 ค่าใช้จ่ายในการรับใบอนุญาตมีถิ่นที่อยู่ (Residence Permit)

ตารางที่ 6-6 ค่าใช้จ่ายในการรับใบอนุญาตเพื่อเข้าอยู่อาศัย

รายละเอียดของค่าใช้จ่าย	ค่าใช้จ่าย
Residence Permits Class 'A'	
ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตการเข้าอยู่อาศัยสำหรับผู้บริหารของบริษัทที่ทำธุรกิจเหมืองแร่ Class A-1 Visa	3,000
ค่าธรรมเนียมตัวเข้าใหม่ ตัวนี้จะอนุญาตให้ผู้อยู่อาศัยที่มีตัวนี้สามารถเข้าประเทศได้ โดยไม่ต้องขอ Visa โดยค่าใช้จ่ายจะเกิดขึ้นหลังได้รับอนุญาต	50
ค่าธรรมเนียมผู้อยู่อาศัยที่ได้รับอนุญาตจากการลงทุนใน TIC Facilitation Services ภายใต้ Act 1997 Art. 13	305
Residence Permits Class 'B'	
ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตผู้อยู่อาศัยที่ได้รับการจ้างงานที่เฉพาะเจาะจงจากผู้ว่าจ้างที่ เฉพาะเจาะจง Class B	2,000

รายละเอียดของค่าใช้จ่าย	ค่าใช้จ่าย
ค่าธรรมเนียมตัวเข้าใหม่ ตัวนี้จะอนุญาตให้ผู้อยู่อาศัยที่มีตัวนี้สามารถเข้าประเทศได้ โดยไม่ต้องขอ Visa โดยค่าใช้จ่ายจะเกิดขึ้นหลังได้รับอนุญาต	50
ค่าธรรมเนียมผู้อาศัยที่ได้รับอนุญาตจากการลงทุนใน TIC Facilitation Services ภายใต้ Act 1997 Art. 13	205

หน่วย: ดอลลาร์สหรัฐ

ที่มา: Tanzania Investment Centre

6.2.1.1 ค่าธรรมเนียมในการขอใบอนุญาตพำนักอาศัย Class A

ตารางที่ 6-7 ค่าธรรมเนียมในการขอใบอนุญาตพำนักอาศัย Class A

หมวด	คุณลักษณะของผู้ที่ขอใบอนุญาต	ค่าธรรมเนียม
A-1	สำหรับผู้ที่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องในการทำเหมืองแร่	3,000
A-2	สำหรับผู้ที่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องในการประกอบธุรกิจค้าขายที่มีลักษณะเฉพาะ	3,000
A-3	สำหรับสมาชิกของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ ด้านยารวมถึงบริการการให้คำปรึกษา	3,000
A-4	สำหรับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในธุรกิจปศุสัตว์ การเกษตร การประมง ขนาดเล็ก	1,000
A-5	สำหรับนักลงทุนรายย่อยที่มีเชื้อสายแทนซาเนียโดยกำเนิด	1,000

หน่วย: ดอลลาร์สหรัฐ

ที่มา: Immigration Services Department

6.2.1.2 ค่าธรรมเนียมในการขอใบอนุญาตพำนักอาศัย Class B

ตารางที่ 6-8 ค่าธรรมเนียมในการขอใบอนุญาตพำนักอาศัย Class B

หมวด	คุณลักษณะของผู้ที่ขอใบอนุญาต	ค่าธรรมเนียม
B	สำหรับผู้ที่ได้รับการเสนอตำแหน่งงานโดยผู้ว่าจ้าง ที่เฉพาะเจาะจง ซึ่งผู้ถูกจ้างมีคุณสมบัติและ ประสบการณ์ตามที่กำหนด	2,000

หน่วย: ดอลลาร์สหรัฐ

ที่มา: Immigration Services Department

6.2.1.3 ค่าธรรมเนียมในการขอใบอนุญาตพำนักอาศัย Class C

ตารางที่ 6-9 ค่าธรรมเนียมในการขอใบอนุญาตพำนักอาศัย Class C

หมวด	คุณลักษณะของผู้ที่ขอใบอนุญาต	ค่าธรรมเนียม
C-1	นักวิจัยและลูกจ้างที่ถูกจ้างโดยองค์กรนอกภาครัฐ (NGO) ที่จดทะเบียน	500

หมวด	คุณลักษณะของผู้ที่ขอใบอนุญาต	ค่าธรรมเนียม
C-2	ผู้ที่เกษียณจากงานแล้วที่ได้รับเงินบำนาญเพื่อการดำรงชีพ	500
C-3	สำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางศาสนาที่ได้รับ การรับรอง เช่น มิชชันนารี และ อาสาสมัคร และนักเรียน	250
C-4	ผู้ที่หมดสัญญากับกิจการและผู้ป่วยที่รอรับการรักษา	200

หน่วย: ดอลลาร์สหรัฐ

ที่มา: Immigration Services Department

6.3 ราคาเช่าที่ดิน

6.3.1 ค่าเช่าพื้นที่เฉลี่ยทั่วประเทศ

ค่าเช่าพื้นที่เฉลี่ยต่อปี คิดเป็น 500 แทนซาเนียชิลลิง ต่อตารางเมตร² และต้องจ่ายค่าธรรมเนียมสิ่งอำนวยความสะดวก (Facilitation Fee) ต่อ Tanzania Investment Centre ในอัตราร้อยละ 10

6.3.2 ค่าเช่าพื้นที่ในดาร์เอสซาลาม

ตารางที่ 6-10 อัตราค่าเช่าย่านใจกลางเมืองในดาร์เอสซาลาม

ประเภทอาคาร	ค่าเช่าอัตรา Prime Rate
สำนักงาน	21 ดอลลาร์สหรัฐ ต่อตารางเมตรต่อเดือน
ร้านค้า	16 ดอลลาร์สหรัฐ ต่อตารางเมตรต่อเดือน
โรงงานอุตสาหกรรม	6 ดอลลาร์สหรัฐ ต่อตารางเมตรต่อเดือน
ที่อยู่อาศัย	4,500 ดอลลาร์สหรัฐ ต่อเดือน

หมายเหตุ: ข้อมูล ณ เดือนเมษายน 2560

ที่มา: Knight Frank LLP

² ข้อมูลจาก Tanzania Investment Center (TIC)

6.4 ค่าสาธารณูปโภค

6.4.1 อัตราค่าน้ำประปาและค่าบำบัดน้ำเสียแบ่งตามภูมิภาค

อัตราค่าน้ำประปาจะแตกต่างกันไปในแต่ละพื้นที่ และตามประเภทผู้ใช้งาน (บ้าน สำนักงาน ร้านค้า อุตสาหกรรม หรือจุดจ่ายน้ำ (Kiosk)) ส่วนค่าบำบัดน้ำเสียอาจคิดเป็นอัตราคงที่หรือคิดเป็นสัดส่วนของค่าน้ำประปา ดังที่นำเสนอในตารางที่ 6-11 ถึงตารางที่ 6-33

อรุชา (Arusha)

ตารางที่ 6-11 อัตราค่าน้ำประปาและค่าบำบัดน้ำเสียของอรุชา

อัตราค่าน้ำประปา	บ้าน	สำนักงาน	ร้านค้า	อุตสาหกรรม
น้อยกว่า 5 ลบ.ม.	855	855	1,000	1,415
5 – 15 ลบ.ม.	1,000	935	1,220	1,545
ส่วนที่มากกว่า 15 ลบ.ม.	1,165	1,000	1,415	1,675
อัตราค่าบำบัดน้ำเสีย	บ้าน	สำนักงาน	ร้านค้า	อุตสาหกรรม
อัตราค่าบำบัดน้ำเสีย	270	350	560	670

หน่วย: แทนซาเนียชิลลิง/ลบ.ม.

ที่มา: Energy and Water Utilities Regulatory Authority (EWURO)

กรุงโดโดมา (Dodoma)

ตารางที่ 6-12 อัตราค่าน้ำประปาของกรุงโดโดมา

	บ้าน	สำนักงาน	ร้านค้า	ศาสนสถาน	Kiosks	รถบรรทุกน้ำ
อัตราค่าน้ำประปา (แทนซาเนียชิลลิง/ลบ.ม.)	980 – 1,155	1,280 – 1,380	1,280 – 1,380	980 – 1,155	1,000	3,280
อัตราค่าบำบัดน้ำเสีย	อัตราค่าบำบัดน้ำเสียคิดเป็นร้อยละ 40 ของค่าน้ำ					

ที่มา: Energy and Water Utilities Regulatory Authority (EWURO)

เมือง Iringa

ตารางที่ 6-13 อัตราค่าน้ำประปาของเมือง Iringa

	บ้าน	สำนักงาน	ร้านค้า	อุตสาหกรรม	Kiosks
อัตราค่าน้ำประปา (แทนซาเนียชิลลิง / ลบ.ม.)	1,080 – 1,305	1,055 – 1,305	995-1,145	1,130-1,305	1000
อัตราค่าบำบัดน้ำเสีย	ร้อยละ 40	ร้อยละ 80	ร้อยละ 80	ร้อยละ 80	-

ที่มา: Energy and Water Utilities Regulatory Authority (EWURO)

เมือง Mbeya

ตารางที่ 6-14 อัตราค่าน้ำประปาของเมือง Mbeya

	บ้าน	สำนักงาน	การค้า	อุตสาหกรรม	Kiosks
อัตราค่าน้ำประปา (แทนซาเนียชิลลิง/ลบ.ม.)	670 - 820	820 - 920	920 – 1,070	1,070 – 1,250	500
คิดตามสัดส่วนน้ำที่ใช้ (แทนซาเนียชิลลิง/ลบ.ม.)	290	350	400	490	-
อัตราคงที่ (แทนซาเนียชิลลิง/เดือน)	10,000	12,000	18,000	18,000	-

ที่มา: Energy and Water Utilities Regulatory Authority (EWURO)

เมือง Morogoro

ตารางที่ 6-15 อัตราค่าน้ำประปาของเมือง Morogoro

	บ้าน	สำนักงาน	การค้า	อุตสาหกรรม	Kiosks
อัตราค่าน้ำประปา (แทนซาเนียชิลลิง/ลบ.ม.)	1,025	1,215	1,430	1,825	1,000
อัตราค่าบำบัดน้ำเสีย (แทนซาเนียชิลลิง/ลบ.ม.)	355	510	530	589	-

ที่มา: Energy and Water Utilities Regulatory Authority (EWURO)

เมือง Moshi

ตารางที่ 6-16 อัตราค่าน้ำประปาของเมือง Moshi

อัตราค่าน้ำประปา	บ้าน	สำนักงาน	ร้านค้า	อุตสาหกรรม
น้อยกว่า 10 ลบ.ม.	620	620	735	830
ระหว่าง 10 ลบ.ม. ถึง 30 ลบ.ม.	670	670	785	870
มากกว่า 30 ลบ.ม.	735	735	830	895
อัตราค่าบำบัดน้ำเสีย	322	330	495	588

หน่วย: แทนซาเนียชิลลิง/ลบ.ม.

ที่มา: Energy and Water Utilities Regulatory Authority (EWURO)

เมือง Mtwara

ตารางที่ 6-17 อัตราค่าน้ำประปาของเมือง Mtwara

	บ้าน	สำนักงาน	การค้า	อุตสาหกรรม	Kiosks
อัตราค่าน้ำประปา	865	1,580	1,580	1,580	1,000

หน่วย: แทนซาเนียชิลลิง/ลบ.ม.

ที่มา: Energy and Water Utilities Regulatory Authority (EWURO)

เมือง Musoma

ตารางที่ 6-18 อัตราค่าน้ำประปาของเมือง Musoma

อัตราค่าน้ำประปา	บ้าน	สำนักงาน	การค้า	อุตสาหกรรม
คิดตามสัดส่วนน้ำที่ใช้ (แทนซาเนียชิลลิง/ลบ.ม.)	850 – 1,090	1,140 – 1,250	1,230 – 1,340	1,260 – 1,340
อัตราคงที่ (แทนซาเนียชิลลิง/เดือน)	13,000	39,000	39,000	55,000

ที่มา: Energy and Water Utilities Regulatory Authority (EWURO)

เมืองมวันชา

ตารางที่ 6-19 อัตราค่าน้ำประปาของเมืองมวันชา

	บ้าน	สำนักงาน	การค้า	อุตสาหกรรม	บรรจุขวด	การก่อสร้าง
อัตราค่าน้ำประปา	600 - 705	710	1,120	1,420	2,540	1,420
อัตราค่าน้ำบำบัดน้ำเสีย	250 – 300	300	470	600	-	-

หน่วย: แทนซาเนียชิลลิง/ลบ.ม.

ที่มา: Energy and Water Utilities Regulatory Authority (EWURO)

เมือง Songea

ตารางที่ 6-20 อัตราค่าน้ำประปาของเมือง Songea

	บ้าน	สำนักงาน	การค้า	อุตสาหกรรม	Kiosks
อัตราค่าน้ำประปา	870 – 975	900 - 975	975 - 1045	975 - 1045	500
อัตราค่าน้ำบำบัดน้ำเสีย	355	575	600	625	-

หน่วย: แทนซาเนียชิลลิง/ลบ.ม.

ที่มา: Energy and Water Utilities Regulatory Authority (EWURO)

เมือง Tabora

ตารางที่ 6-21 อัตราค่าน้ำประปาของเมือง Tabora

	บ้าน	สำนักงาน	การค้า	อุตสาหกรรม
อัตราค่าน้ำประปา	910 – 1,210	1,070 – 1,140	1,510 – 1,980	1,980 – 2,120
อัตราค่าน้ำบำบัดน้ำเสีย	355	750	750	900

หน่วย: แทนซาเนียชิลลิง/ลบ.ม.

ที่มา: Energy and Water Utilities Regulatory Authority (EWURO)

เมือง Tanga

ตารางที่ 6-22 อัตราค่าน้ำประปาของเมือง Tanga

อัตราค่าน้ำประปา	บ้าน	สำนักงาน	การค้า	อุตสาหกรรม
น้อยกว่า 5 ลบ.ม.	1,040	1,040	-	-
ระหว่าง 5 ถึง 10 ลบ.ม.	1,100	1,100	1,275	-
ระหว่าง 10 ถึง 30 ลบ.ม.	1,220	1,220	1,395	1,335
มากกว่า 30 ลบ.ม.	1,395	1,395	1,515	1,635

อัตราค่าน้ำประปา	บ้าน	สำนักงาน	การค้า	อุตสาหกรรม
คิดตามสัดส่วนน้ำที่ใช้	240	320	400	440

หน่วย: แทนซาเนียชิลลิง/ลบ.ม.

ที่มา: Energy and Water Utilities Regulatory Authority (EWURO)

เมือง Bariadi

ตารางที่ 6-23 อัตราค่าน้ำประปาของเมือง Bariadi

	บ้าน	สำนักงาน	การค้า
คิดตามสัดส่วนน้ำที่ใช้ (แทนซาเนียชิลลิง/ลบ.ม.)	660	780	900
อัตราคงที่ (แทนซาเนียชิลลิง/เดือน)	6,800	15,300	19,300

ที่มา: Energy and Water Utilities Regulatory Authority (EWURO)

เมือง Bukoba

ตารางที่ 6-24 อัตราค่าน้ำประปาของเมือง Bukoba

อัตราค่าน้ำประปา	บ้าน	สำนักงาน	การค้า	อุตสาหกรรม	Kiosks
น้อยกว่า 5 ลบ.ม.	1,225	1,365	1,375	1,650	750
ระหว่าง 5 – 10 ลบ.ม.	1,250	1,405	1,415	1,680	
ส่วนที่มากกว่า 10 ลบ.ม.	1,270	1,475	1,495	1,745	

หน่วย: แทนซาเนียชิลลิง/ลบ.ม.

ที่มา: Energy and Water Utilities Regulatory Authority (EWURO)

เมือง Kigoma

ตารางที่ 6-25 อัตราค่าน้ำประปาของเมือง Kigoma

อัตราค่าน้ำประปา	บ้าน	สำนักงาน	การค้า	อุตสาหกรรม
คิดตามสัดส่วนน้ำที่ใช้ (แทนซาเนียชิลลิง/ลบ.ม.)	780	1,160	1,200	1,260
อัตราคงที่ (แทนซาเนียชิลลิง/เดือน)	18,000	18,000	18,000	18,000

ที่มา: Energy and Water Utilities Regulatory Authority (EWURO)

เมือง Singida

ตารางที่ 6-26 อัตราค่าน้ำประปาของเมือง Singida

อัตราค่าน้ำประปา	บ้าน	สำนักงาน	การค้า	ศาสนสถาน	อุตสาหกรรม
ส่วนที่น้อยกว่า 10 ลบ.ม.	1,040	1,315	2,125	1,220	2,125
ส่วนที่มากกว่า 10 ลบ.ม.	1,220	1,395	2,125	1,315	2,125

หน่วย: แทนซาเนียชิลลิง/ลบ.ม.

ที่มา: Energy and Water Utilities Regulatory Authority (EWURO)

เมือง Sumbawanga

ตารางที่ 6-27 อัตราค่าน้ำประปาของเมือง Sumbawanga

	บ้าน	สำนักงาน	การค้า	อุตสาหกรรม	Kiosks
คิดตามสัดส่วนน้ำที่ใช้ (แทนซาเนียชิลลิง/ลบ.ม.)	665 - 895	830 - 1120	830 - 1,040	960 - 1,200	500
อัตราคงที่ (แทนซาเนียชิลลิง/เดือน)	5,000	-	-	-	500

ที่มา: Energy and Water Utilities Regulatory Authority (EWURO)

เมือง Babati

ตารางที่ 6-28 อัตราค่าน้ำประปาของเมือง Babati

อัตราค่าน้ำประปา	บ้าน	สำนักงาน	การค้า	อุตสาหกรรม	Kiosks
น้อยกว่า 5 ลบ.ม.	920	1,190	1,320	1,880	500
ระหว่าง 5 - 10 ลบ.ม.	1,080	1,465	1,745		
ส่วนที่มากกว่า 10 ลบ.ม.	1,190	1,600	1,880		

หน่วย: แทนซาเนียชิลลิง/ลบ.ม.

ที่มา: Energy and Water Utilities Regulatory Authority (EWURO)

เมือง Lindi

ตารางที่ 6-29 อัตราค่าน้ำประปาของเมือง Lindi

อัตราค่าน้ำประปา	บ้าน	สำนักงาน	การค้า	อุตสาหกรรม	Kiosks	รถบรรทุกน้ำ
คิดตามสัดส่วนน้ำที่ใช้ (แทนซาเนียซิลลิง/ลบ.ม.)	900	1,100	1,400	1,600	1,000	2,300
อัตราคงที่ (แทนซาเนียซิลลิง/เดือน)	9,000	19,000	32,000	42,000	-	-

ที่มา: Energy and Water Utilities Regulatory Authority (EWURO)

เมือง Geita

ตารางที่ 6-30 อัตราค่าน้ำประปาของเมือง Geita

อัตราค่าน้ำประปา	บ้าน	สำนักงาน	การค้า	อุตสาหกรรม
คิดตามสัดส่วนน้ำที่ใช้ (แทนซาเนียซิลลิง/ลบ.ม.)	390	335	390	-
อัตราคงที่ (แทนซาเนียซิลลิง/เดือน)	10,500	11,500	11,500	-

ที่มา: Energy and Water Utilities Regulatory Authority (EWURO)

เมือง Mpanda

ตารางที่ 6-31 อัตราค่าน้ำประปาของเมือง Mpanda

อัตราค่าน้ำประปา	บ้าน	สำนักงาน	การค้า	อุตสาหกรรม
คิดตามสัดส่วนน้ำที่ใช้ (แทนซาเนียซิลลิง/ลบ.ม.)	650	720	700	800
อัตราคงที่ (แทนซาเนียซิลลิง/เดือน)	12,000	20,000	30,000	48,000

ที่มา: Energy and Water Utilities Regulatory Authority (EWURO)

เมือง Njombe

ตารางที่ 6-32 อัตราค่าน้ำประปาของเมือง Njombe

อัตราค่าน้ำประปา	บ้าน	สำนักงาน	การค้า	อุตสาหกรรม
คิดตามสัดส่วนน้ำที่ใช้ (แทนซาเนียซิลลิง/ลบ.ม.)	855 - 950	940 – 1000	900 – 950	900 - 950
อัตราคงที่ (แทนซาเนียซิลลิง/เดือน)	11,420	-	-	-

ที่มา: Energy and Water Utilities Regulatory Authority (EWURO)

ดาร์เอสซาลาม

ตารางที่ 6-33 อัตราค่าน้ำประปาของดาร์เอสซาลาม

อัตราค่าน้ำประปา	บ้าน	สำนักงาน	การค้า	อุตสาหกรรม
คิดตามสัดส่วนน้ำที่ใช้ (แทนซาเนียซิลลิง/ลบ.ม.)	1,663	1,663	1,663	1,663

ที่มา: Energy and Water Utilities Regulatory Authority (EWURO)

6.4.2 อัตราค่าไฟฟ้า

➤ **แทนซาเนีย**

ตารางที่ 6-34 อัตราค่าไฟฟ้าในแทนซาเนีย (ไม่รวมแซนชิบาร์)

อัตราค่าไฟฟ้า	Domestic Low Usage (D1)*	General Usage (T1)*	Low Voltage Max (T2)*	High Voltage Max (T3)*
0 – 75 กิโลวัตต์ชั่วโมง (แทนซาเนียซิลลิงต่อกิโลวัตต์ชั่วโมง)	100	-	-	-
มากกว่า 75 กิโลวัตต์ชั่วโมง (แทนซาเนียซิลลิงต่อกิโลวัตต์ชั่วโมง)	350	-	-	-
ค่าธรรมเนียมการบริการต่อเดือน (แทนซาเนียซิลลิงต่อเดือน)	-	5,520	14,233	16,550
ค่าธรรมเนียมอุปสงค์ (แทนซาเนียซิลลิงต่อกิโลวัตต์แอมป์)	-	-	15,004	-

อัตราค่าไฟฟ้า	Domestic Low Usage (D1)*	General Usage (T1)*	Low Voltage Max (T2)*	High Voltage Max (T3)*
ค่าธรรมเนียมพลังงาน (แทนซาเนียซึลลิ่งต่อกิโลวัตต์ชั่วโมง)	-	292– 298	195 - 200	152 - 156

หมายเหตุ: * นิยามประเภทการใช้งานได้รับการนำเสนอในตารางที่ 6-35

หน่วย: แทนซาเนียซึลลิ่ง

ที่มา: Tanzania Electricity Supply Company

ตารางที่ 6-35 นิยามประเภทการใช้งานไฟฟ้าในแทนซาเนีย

ประเภทการใช้งาน	นิยาม
Domestic Low Usage (D1)	การใช้งานในประเทศที่มีการบริโภคต่อเดือนต่ำกว่า 75 กิโลวัตต์
General Usage (T1)	การใช้งานทั่วไปในครัวเรือน (Residential Use) ธุรกิจขนาดเล็ก (Light Commercial Use) และอุตสาหกรรมเบา (Light Industrial Use) ไฟสาธารณะ (Public Lighting) และป้ายโฆษณา (Billboards)
Low Voltage Max (T2)	การใช้งานในประเทศที่มีการบริโภคต่อเดือนมากกว่า 7,500 กิโลวัตต์
High Voltage Max (T3)	ผู้ใช้งานที่เชื่อมต่อกับสายไฟฟ้าแรงสูง

➤ แซนซิบาร์

ตารางที่ 6-36 อัตราค่าไฟฟ้าในแซนซิบาร์

ประเภทการใช้งาน	ปริมาณการใช้งาน (กิโลวัตต์-ชั่วโมง)	อัตราค่าไฟฟ้า (ดอลลาร์สหรัฐต่อกิโลวัตต์-ชั่วโมง)	อัตราค่าบริการ (ดอลลาร์สหรัฐ)
การใช้งานในครัวเรือน (Residential Low Use)	1 – 50	0.04	1.29
	51 – 2,000	0.1	
การใช้งานทั่วไป (General Services)	1 – 2,000	0.1	1.29
	มากกว่า 2,000	0.13	
อุตสาหกรรมเบา (Small Industry)	1 – 5,000	0.02	10.09
	มากกว่า 5,000	0.13	
อุตสาหกรรมหนัก (Large Industry)	1 – 10,000	0.1	146.88
	มากกว่า 10,000	0.08	
	1 กิโลวัตต์แอมป์	6.4	

ที่มา: Zanzibar Investment Promotion Authority (ZIPA)

6.5 ค่าใช้จ่ายในการสื่อสาร

ตารางที่ 6-37 อัตราค่าบริการโดยเฉลี่ย (ตุลาคม – ธันวาคม 2016)

	อัตราค่าบริการโดยเฉลี่ยต่อเดือน
การโทรในเครือข่าย	300
การโทรนอกเครือข่าย	405
การโทรไปเขตแอฟริกาตะวันออก	884
การโทรระหว่างประเทศ	1,626

หน่วย: แทนซาเนียชิลลิง

หมายเหตุ: * เป็นอัตราค่าบริการเฉลี่ยของผู้ให้บริการหลักคือ Airtel, Benson, Halotel, Tigo, TTCL, Vodacom และ Zantel

ข้อมูลล่าสุด ณ เดือนเมษายน 2560

ที่มา: Tanzania Communications Regulatory Authority

บทที่ 7

โอกาสและศักยภาพการลงทุนไทยในอุตสาหกรรมประมง และการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในสหสาธารณรัฐแทนซาเนีย

สาระสำคัญ

การประมงน้ำจืดเป็นภาคส่วนของอุตสาหกรรมที่มีขนาดใหญ่ที่สุดของประเทศ หรือมีมูลค่าประมาณร้อยละ 85¹ ของมูลค่าอุตสาหกรรมประมงทั้งหมด เป็นภาคส่วนที่มีการพัฒนามาอย่างยาวนาน เป็นแหล่งงานและรายได้สำคัญของประเทศ โดยเฉพาะกับประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ทะเลสาบวิกตอเรีย

ส่วนการประมงในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ (Exclusive Economic Zone: EEZ) ยังอยู่ในระยะเริ่มต้น มีผู้ประกอบการจำนวนไม่มากนัก โดยเป็นชาวต่างชาติทั้งหมด และมีสัตว์น้ำมูลค่าสูงอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก

โอกาสสำหรับผู้ประกอบการไทย จึงเป็นการลงทุนการประมงในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ (การจับสัตว์น้ำ) และการแปรรูป รวมถึงการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ โดยธุรกิจทั้งสามประเภทนี้ยังอยู่ในระยะเริ่มแรก ยังมีช่องว่างในการพัฒนาอีกมาก

สำหรับช่องทางการตลาด มีโอกาสในประเทศและต่างประเทศ การเติบโตของชนชั้นกลางในแทนซาเนีย ที่เริ่มมีกำลังซื้อสูงขึ้น เป็นปัจจัยที่บ่งชี้ว่าจะมีความต้องการสินค้าแปรรูปหรือสัตว์น้ำมูลค่าสูงเพิ่มขึ้น ส่วนในต่างประเทศ สินค้าประมงจากแทนซาเนียเป็นที่ต้องการทั้งจากประเทศในทวีปยุโรป ตะวันออกกลาง และเอเชีย

¹ ที่มา: The Tanzanian Fisheries Sector Challenges and Opportunities (September 2016)

7.1 ภาพรวมของอุตสาหกรรม

7.1.1 โครงสร้างอุตสาหกรรมในปัจจุบัน

การประมงในแทนซาเนียแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ การประมงน้ำจืด การประมงทะเล และการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ² โดยภาคส่วนที่มีขนาดใหญ่และมีพัฒนาการมากที่สุด คือการประมงน้ำจืดในแหล่งน้ำในแผ่นดิน (In-Land Fishery) ซึ่งมีศูนย์กลางอยู่ที่ทะเลสาบวิกตอเรีย ณ เมือง มวันซ่า ทางตะวันตกเฉียงเหนือของประเทศ โดยสินค้าหลักคือ ปลากระพงแม่น้ำไนล์ (Nile Perch) ปลานิล (Nile Tilapia) และปลาลิ้น (Dagaa) ซึ่งล้วนเป็นแหล่งรายได้การส่งออกที่สำคัญ ได้รับความนิยมนจากผู้บริโภคทั้งในทวีปยุโรป ประเทศแถบตะวันออกกลาง รวมถึงเอเชีย

ในมิติด้านการค้าขายระหว่างประเทศ แทนซาเนียส่งออกสินค้าประมงทั้งหมดมูลค่า 236.6 ล้านดอลลาร์สหรัฐในปี 2558 โดยมีการเติบโตเฉลี่ยต่อปีร้อยละ 14.6 ในช่วงปี 2554 – 2558 โดยตลาดที่การเติบโตมากที่สุดคืออินเดีย ซึ่งมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 622.9 ต่อปี ในช่วงเวลาเดียวกัน ในขณะที่เดียวกัน การนำเข้าสินค้าประมงมีการเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็วในระยะหลัง โดยการเติบโตเฉลี่ยในช่วงปี 2554 – 2556 ที่ร้อยละ 51.8 โดยแหล่งนำเข้าหลักของแทนซาเนียคือจีน ซึ่งเติบโตเฉลี่ยร้อยละ 123.2 ต่อปี ในช่วงเวลาเดียวกัน

ส่วนการประมงในทะเลอาณาเขต (Territorial Sea) เป็นอีกภาคส่วนหนึ่งที่มีพัฒนาการแล้วพอสมควร เป็นแหล่งงานขนาดใหญ่ของชาวประมงท้องถิ่น มีโรงงานแปรรูปขนาดเล็กและขนาดใหญ่หลายแห่ง มีสินค้าหลักได้แก่ กุ้ง กุ้ง ปลาหมึก และกุ้งมังกร

สำหรับการประมงน้ำลึก (การประมงในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ) เป็นภาคส่วนที่ยังต้องได้รับการพัฒนาต่อไป ยังมีผู้ประกอบการจำนวนน้อย ผู้ประกอบการในประเทศยังขาดความรู้ ความเชี่ยวชาญ และอาจเป็นโอกาสการลงทุนหนึ่งของผู้ประกอบการชาวไทย

ความท้าทายในระยะยาวประการหนึ่ง คือการประมงเกินขนาด (Overfishing) ในทะเลสาบวิกตอเรีย และทะเลอาณาเขต (ในอดีต แทนซาเนียมีการจับกุ้งเชิงพาณิชย์ในบริเวณพื้นที่ชายฝั่งอย่างแพร่หลาย อันนำมาซึ่งการลดลงของปริมาณกุ้ง จนรัฐบาลแทนซาเนียต้องออกคำสั่งห้ามจับกุ้งในปี 2550) แต่ด้วยประชากรที่กำลังเติบโต การสั่งห้ามจับสัตว์น้ำจึงอาจสร้างความเสี่ยงต่อความเพียงพอด้านโภชนาการ ดังนั้น รัฐบาลจึงพยายามส่งเสริมการเพาะเลี้ยง

² การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในที่นี้ รวมถึงการเพาะเลี้ยงพืชน้ำ เช่น สาหร่าย เป็นต้น

สัตว์น้ำ ซึ่งในขณะนี้ยังมีพัฒนาการอยู่ในระยะเริ่มแรก และอาจเป็นโอกาสทางการลงทุนหนึ่งของผู้ประกอบการไทย ผู้มีความเชี่ยวชาญในด้านนี้อยู่แล้ว ทั้งการเลี้ยงในบ่อ (Pond Aquaculture) และการเลี้ยงในกระชัง (Cage Aquaculture)

สำหรับหน่วยงานภาครัฐที่กำกับดูแลการประมงในแทนซาเนีย (เฉพาะแผ่นดินใหญ่) ได้แก่ Ministry of Agriculture, Livestock and Fisheries (MALF) ส่วนในแซนชิบาร์คือ Ministry of Natural Resources, Agriculture Livestock and Fisheries (MALF) ทั้งนี้ Deep Sea Fishing Authority เป็นหน่วยงานผู้กำกับดูแลการประมงในพื้นที่เขตเศรษฐกิจจำเพาะ

7.2 สถิติด้านการค้าในอุตสาหกรรมประมงของสหราชอาณาจักรแทนซาเนีย

7.2.1 การส่งออกสินค้า

ในปี 2558 แทนซาเนียส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมประมงคิดเป็นมูลค่า 236.6 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นจากปี 2554 ที่มีมูลค่าการส่งออก 137.1 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยอัตราการเติบโตเฉลี่ยสะสมต่อปีในช่วงปี 2554 – 2558 อยู่ที่ร้อยละ 14.6 ดังที่นำเสนอในภาพที่ 7-1

ภาพที่ 7-1 มูลค่าการส่งออกสินค้าประมงของแทนซาเนีย ปี 2554 – 2558

ที่มา: International Trade Center (ITC)

หากพิจารณาลงในรายสินค้า แทนซาเนียส่งออกเนื้อปลาแช่แข็ง (ไม่รวมเนื้อปลาแบบหันตามยาว) มากที่สุดโดยเฉลี่ยในช่วงปี 2554 – 2558 คิดเป็นส่วนแบ่งตลาดร้อยละ 26.25 ของการส่งออกทั้งหมดในอุตสาหกรรม รองลงมาเป็น (1) เนื้อปลาแบบหันตามยาว (Fillet) แช่แข็ง และ (2) เนื้อปลาแบบหันตามยาว (Fillet) แช่แข็ง ไม่รวมปลากะโทงดาบ (Swordfish) และปลาหิมะ (Toothfish) โดยมีส่วนแบ่งการส่งออกที่ร้อยละ 18.31 และ 14.13 ตามลำดับ ดังที่เสนอไว้ในตารางที่ 7-1

**ตารางที่ 7-1 สินค้าส่งออกหลัก 10 อันดับแรก
ของอุตสาหกรรมประมงแทนซาเนีย ปี 2554 – 2558**

อันดับ	รหัสพิกัด ศุลกากร	รายการสินค้า	มูลค่าส่งออกเฉลี่ย ปี 2554 – 2558	ส่วนแบ่งมูลค่าส่งออก ปี 2554 – 2558
		รายการสินค้าทั้งหมดในอุตสาหกรรม	162,632.4	
1	HS030499	เนื้อปลาแช่แข็ง (ไม่รวมเนื้อปลาแบบหันตามยาว)	42,684.2	26.25%
2	HS030489	เนื้อปลาแบบหันตามยาว (Fillet) แช่แข็ง	29,778.8	18.31%
3	HS030429	เนื้อปลาแบบหันตามยาว (Fillet) แช่แข็ง ไม่รวม ปลากะโทงดาบ (Swordfish) และปลาหิมะ (Toothfish)	22,972.6	14.13%
4	HS030419	เนื้อปลาแบบหันตามยาว (Fillet) สดหรือแช่เย็น ไม่ว่าจะหั่นสับ (Minced) หรือไม่ก็ตาม (ไม่รวม ปลากะโทงดาบ)	16,488.8	10.14%
5	HS030449	เนื้อปลาแบบหันตามยาว (Fillet) สดหรือแช่เย็น	13,387.4	8.23%
6	HS030232	ปลาทูน่าครีบน้ำแข็งสดหรือแช่เย็น	13,102.8	8.06%
7	HS030559	ปลาตากแห้งที่อาจมีการหมักเกลือ แต่ไม่มีการ รมควัน (ไม่รวมเนื้อปลาแล่ตามยาว (Fillet) เครื่องในปลา ปลาเฮร์ริง ปลาค็อด ปลาแอนโชวี และปลาทิลapia)	9,527.8	5.86%
8	HS030759	ปลาหมักรมควัน แช่แข็ง หมักเกลือ หรือหมัก น้ำเกลือเข้มข้น	4,339.4	2.67%
9	HS030569	ปลาหมักเกลือหรือหมักน้ำเกลือเข้มข้นเท่านั้น (ไม่รวมเนื้อปลาแล่ตามยาว (Fillet) เครื่องในปลา และปลาค็อด)	2,607.4	1.60%
10	HS030617	กุ้งแช่แข็งที่อาจได้รับการรมควัน มีหรือไม่มี เปลือกก็ตาม	1,633.8	1.00%

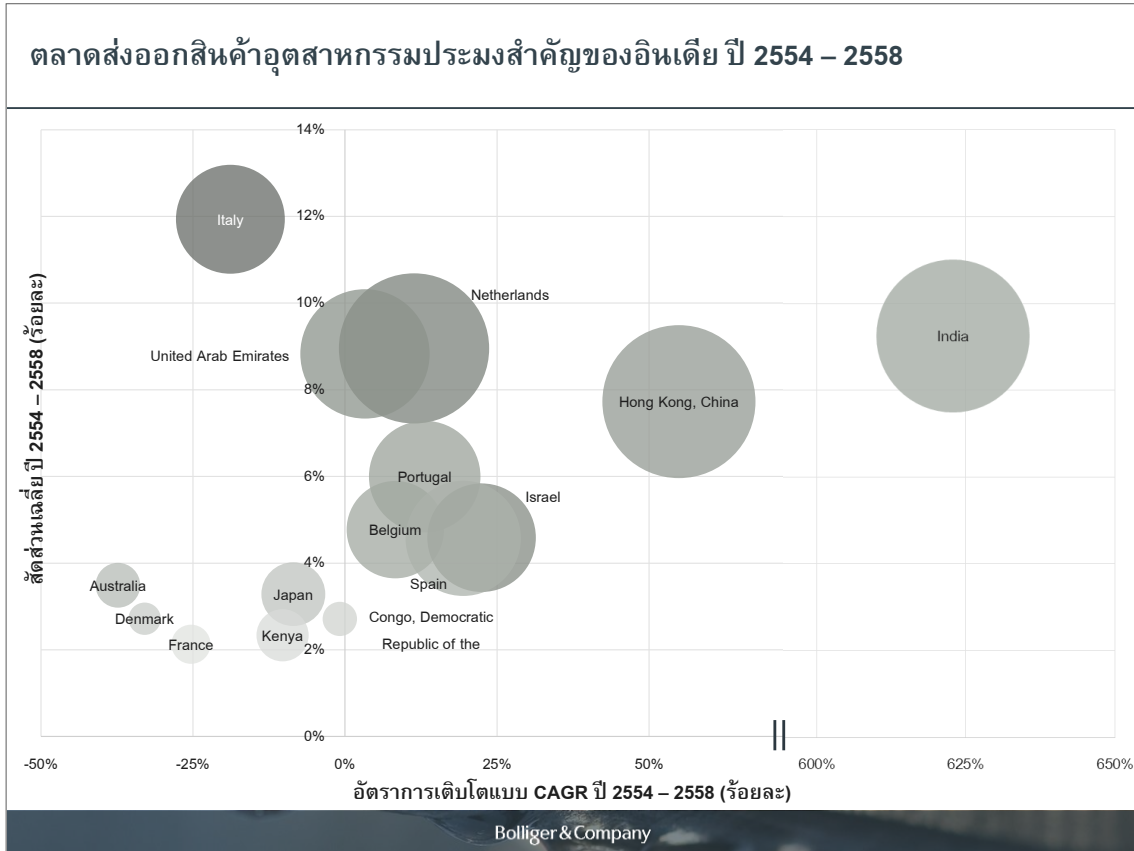
ที่มา: International Trade Center (ITC)

หมายเหตุ: หน่วยของมูลค่าส่งออกเฉลี่ย ปี 2554 – 2558 เป็นต่อพันดอลลาร์สหรัฐ

ตลาดส่งออกสินค้าประมงที่สำคัญของแทนซาเนีย ได้แก่ อิตาลี (ร้อยละ 11.9) อินเดีย (ร้อยละ 9.3) เนเธอร์แลนด์ (ร้อยละ 9) สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ (ร้อยละ 8.8) และฮ่องกง (ร้อยละ 7.7) ตามลำดับ โดยตลาดส่งออกที่มีการเติบโตสูงที่สุดคืออินเดีย มีการเติบโตเฉลี่ย (การเติบโตแบบ CAGR) ที่ร้อยละ 622.9 ระหว่างปี 2554 – 2558 ดังที่ปรากฏในภาพที่ 7-2

ภาพที่ 7-2 ตลาดส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมประมงของแทนซาเนีย ปี 2554 – 2558

ที่มา: International Trade Center (ITC)

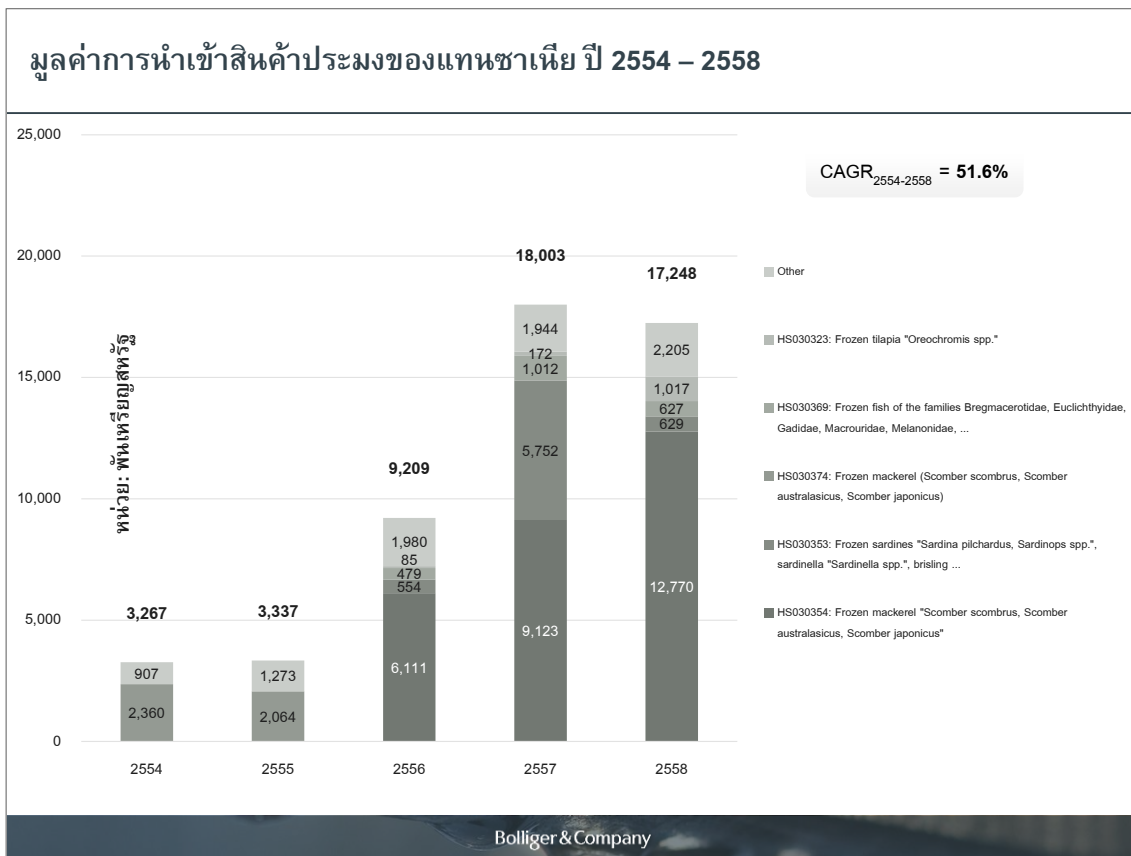
หมายเหตุ: ขนาดของ Bubble คือมูลค่าการส่งออกหรือนำเข้าปี 2558

7.2.2 การนำเข้าสินค้า

ในปี 2558 แทนซาเนียนำเข้าสินค้าอุตสาหกรรมประมงคิดเป็นมูลค่า 17.2 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นจากปี 2554 ที่มีมูลค่าการส่งออกที่ 3.3 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยอัตราการเติบโตเฉลี่ยสะสมต่อปีในช่วงปี 2554 – 2558 อยู่ที่ร้อยละ 51.6 ดังที่นำเสนอในภาพที่ 7-3

ภาพที่ 7-3 มูลค่าการนำเข้าสินค้าประมงของแทนซาเนีย ปี 2554 – 2558

ที่มา: International Trade Center (ITC)

หากพิจารณาลงในรายสินค้า แทนซาเนียนำเข้าปลาแมคเคอเรลแช่แข็ง (สคอมเบอร์สคอมบรัส สคอมเบอร์ออสตราลาซิกัส สคอมเบอร์จาโพนิกัส) มากที่สุดโดยเฉลี่ยในช่วงปี 2554 - 2558 คิดเป็นส่วนแบ่งตลาดร้อยละ 24.84 ของการนำเข้าทั้งหมดในอุตสาหกรรม ดังที่เสนอไว้ในตารางที่ 7-2

ตารางที่ 7-2 สินค้านำเข้าหลัก 10 อันดับแรก
ของอุตสาหกรรมประมงแทนซาเนีย ปี 2554 – 2558

อันดับ	รหัสพิกัด ศุลกากร	รายการสินค้า	มูลค่านำเข้าเฉลี่ย ปี 2554 – 2558	ส่วนแบ่งมูลค่านำเข้า ปี 2554 – 2558
		รายการสินค้าทั้งหมดในอุตสาหกรรม	10,212.8	
1	HS030354	ปลาแมคเคอเรลแช่แข็ง (สคอมเบอร์สคอมบรัส สคอมเบอร์ออสตราลาซิกัส สคอมเบอร์จาโพนิกัส)	5,600.8	54.84%
2	HS030353	ปลาซาร์ดีนแช่แข็ง	1,387	13.58%

อันดับ	รหัสพิกัด ศุลกากร	รายการสินค้า	มูลค่านำเข้าเฉลี่ย ปี 2554 – 2558	ส่วนแบ่งมูลค่านำเข้า ปี 2554 – 2558
3	HS030374	ปลาแมคเคอเรล (สคอมเบอร์สคอมบรัส สคอมเบอร์ออสตราลาลิชัส สคอมเบอร์จาโพนิคัส) แช่แข็ง	884.8	8.66%
4	HS030369	ปลาแช่แข็งชนิดอื่นๆ	423.6	4.15%
5	HS030323	ปลาทิลapiaแช่แข็ง	254.8	2.49%
6	HS030349	ปลาทูน่าของตระกูลทูน่า (ไม่รวมปลาทูน่าครีบกึ่งเหลือง และทูน่าครีบกึ่งยาว)	190.8	1.87%
7	HS030489	เนื้อปลาแบบหันตามยาว (Fillet) แช่แข็ง	182.8	1.79%
8	HS030242	ปลาแอนโชวี (ชนิดเองกรัวลิส) แช่แข็งหรือแช่เย็น	155.6	1.52%
9	HS030319	ปลาแซลมอนแช่แข็ง	145.6	1.43%
10	HS030329	ปลากะพงแม่น้ำไนล์และปลาช่อนแช่แข็ง	127.4	1.25%

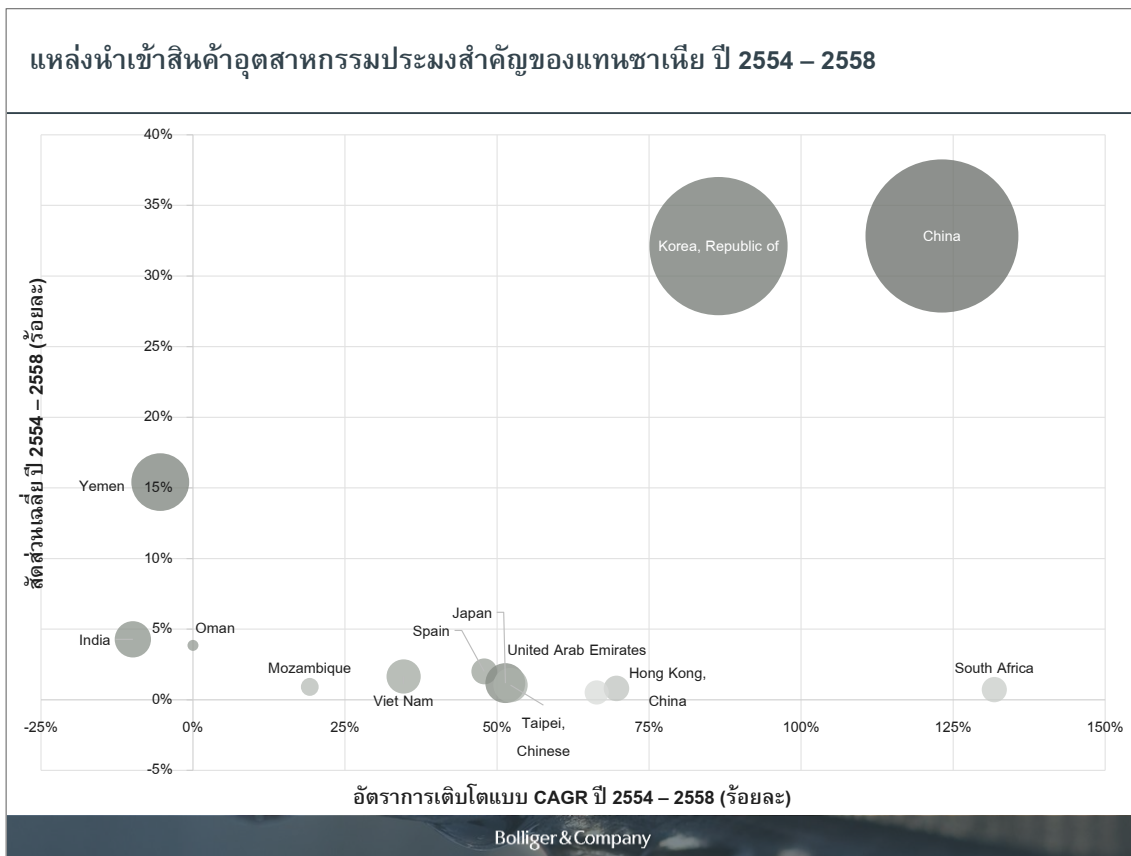
ที่มา: International Trade Center (ITC)

หมายเหตุ: หน่วยของมูลค่าส่งออกเฉลี่ย ปี 2554 – 2558 เป็นต่อพันดอลลาร์สหรัฐ

แหล่งนำเข้าสินค้าประมงที่สำคัญของแทนซาเนีย ได้แก่ จีน (ร้อยละ 32.8) สาธารณรัฐเกาหลี (ร้อยละ 32.1) เยเมน (ร้อยละ 15.4) อินเดีย (ร้อยละ 4.3) และโอมาน (ร้อยละ 3.9) ตามลำดับ โดยตลาดนำเข้าที่มีการเติบโตสูงที่สุดคือจีน มีการเติบโตเฉลี่ย (การเติบโตแบบ CAGR) ที่ร้อยละ 123.2 ระหว่างปี 2554 – 2558 ดังที่ปรากฏในภาพที่ 7-4

ภาพที่ 7-4 แหล่งนำเข้าสินค้าอุตสาหกรรมประมงของแอฟริกาใต้ ปี 2554 – 2558

ที่มา: International Trade Center (ITC)

หมายเหตุ: ขนาดของ Bubble คือมูลค่าการส่งออกหรือนำเข้าปี 2558

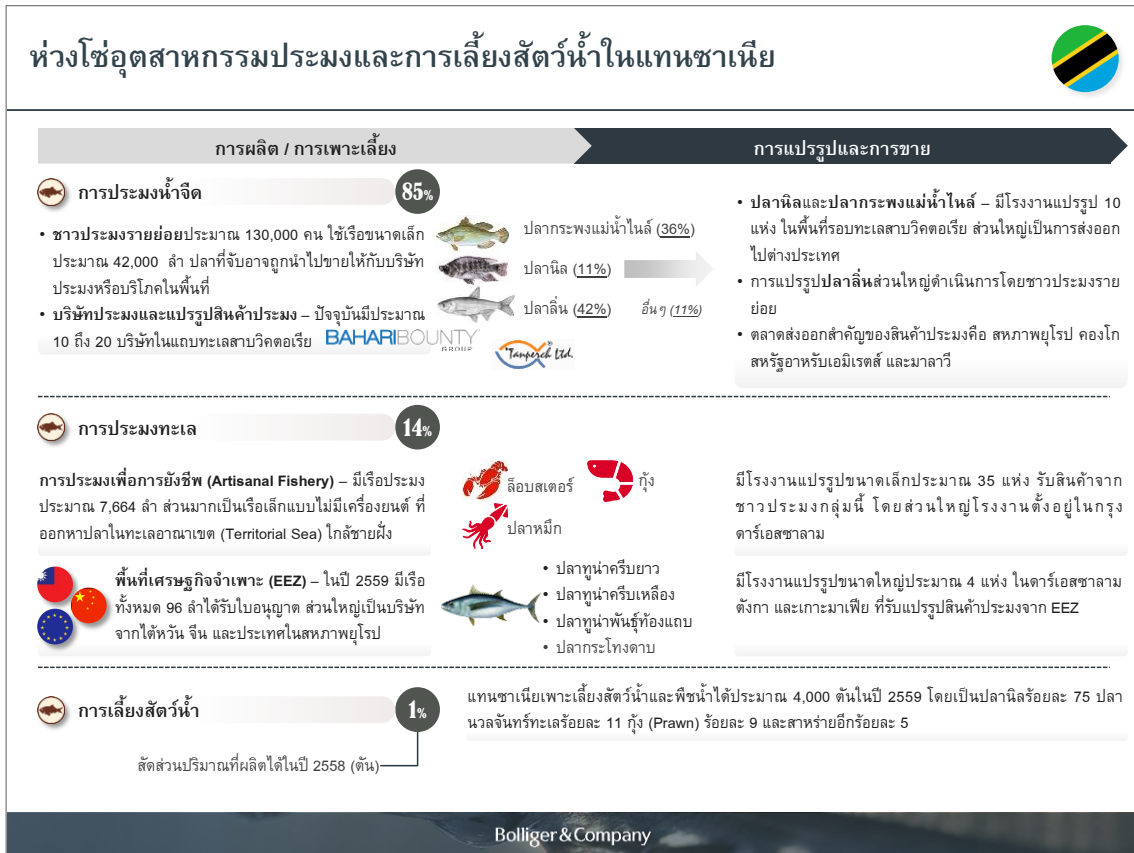
7.3 การวิเคราะห์ห่วงโซ่อุตสาหกรรมประมงในแทนซาเนีย

7.3.1 พื้นที่ตั้งและโครงสร้างอุตสาหกรรม

อุตสาหกรรมประมงในแทนซาเนียอาจพิจารณาแบ่งออกได้เป็น 3 ส่วนหลัก ได้แก่ (1) การประมงน้ำจืด (2) การประมงทะเล และ (3) การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ โดยห่วงโซ่อุตสาหกรรมได้รับการสรุปไว้ในภาพที่ 7-5

ภาพที่ 7-5 ห่วงโซ่อุตสาหกรรมประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในแทนซาเนีย

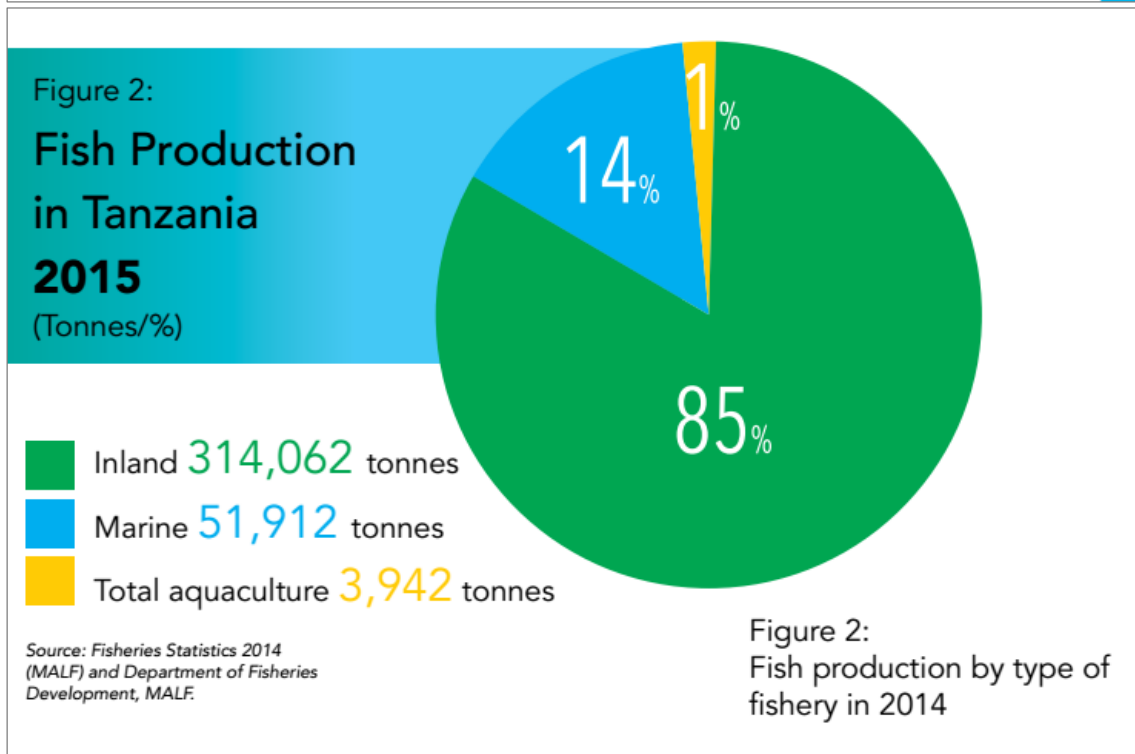
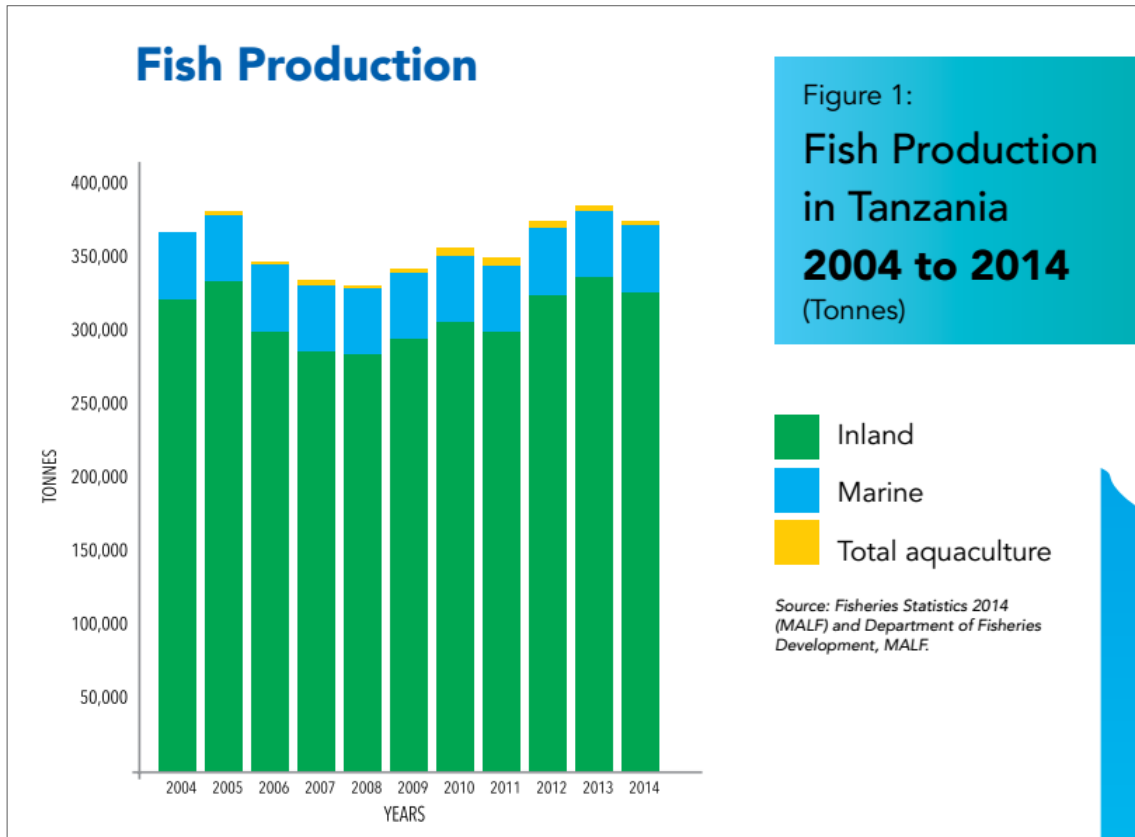
ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด รวบรวมจากหลายแหล่งข้อมูล

ในปี 2558 แทนซาเนียผลิตสินค้าประมงและสัตว์น้ำเพาะเลี้ยงได้ทั้งหมด 369,916 ตัน โดยเป็นสัตว์น้ำจืด 314,062 ตัน สัตว์น้ำเค็ม 51,912 ตัน และสัตว์น้ำเพาะเลี้ยง 3,942 ตัน โดยคิดเป็นสัดส่วนตามน้ำหนักได้ที่ร้อยละ 85, 14 และ 1 ตามลำดับ (สัดส่วนคิดจากปริมาณสัตว์น้ำที่จับได้ทั้งหมด)³ ทั้งนี้ ระหว่างปี 2547 ถึง 2558 ปริมาณการผลิตสินค้าประมงแทนซาเนียค่อนข้างผันผวน โดยปรับตัวลงเล็กน้อยจากประมาณ 360,000 ตัน ในปี 2547 สู่จุดต่ำสุดในรอบ 10 ปี ในปี 2551 แล้วหลังจากนั้นจึงค่อยปรับตัวขึ้นอีกครั้ง ดังที่ปรากฏในภาพที่ 7-5

³ ที่มา: The Tanzanian Fisheries Sector Challenges and Opportunities (September 2016)

ภาพที่ 7-6 ปริมาณการผลิตสินค้าประมงของแทนซาเนีย

ที่มา: Ministry of Agriculture, Livestock and Fisheries (คัดมาจากรายงาน The Tanzanian Fisheries Sector Challenges and Opportunities (September 2016))

พื้นที่การประมงในแทนซาเนียเป็นดังที่ปรากฏในภาพที่ 7-7 โดยพื้นที่หมายเลข 1, 2 และ 3 เป็นแหล่งประมงน้ำจืดในแหล่งน้ำในแผ่นดิน ได้แก่ ทะเลสาบวิกตอเรีย (Lake Victoria) ทะเลสาบแทนกันยิกา (Lake Tanganyika) และทะเลสาบมาลาวิ (Lake Malawi) ตามลำดับ

สำหรับพื้นที่หมายเลข 4, 5 และ 6 เป็นพื้นที่การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีทั้งแหล่งเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดและน้ำเค็ม ได้แก่ ทะเลสาบวิกตอเรีย พื้นที่ชายฝั่ง (Coastal Area) และแซนชิบาร์ ส่วนพื้นที่หมายเลข 7 คือมหาสมุทรอินเดีย ซึ่งมีอุตสาหกรรมประมง 2 ภาคส่วน ได้แก่ การประมงในทะเลอาณาเขต (Territorial Sea) หรือพื้นที่กว้าง 12 ไมล์ทะเลจากชายฝั่ง และการประมงในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ (Exclusive Economic Zone: EEZ) ซึ่งคือการประมงในทะเลน้ำลึก พื้นที่นี้เริ่มตั้งแต่สิ้นสุดทะเลอาณาเขต จนถึงเส้น 200 ไมล์ทะเลจากชายฝั่ง

ภาพที่ 7-7 พื้นที่อุตสาหกรรมประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในแทนซาเนีย

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด รวบรวมจากหลายแหล่งข้อมูล

รายละเอียดของอุตสาหกรรมประมงแต่ละภาคส่วนและผู้เล่นในอุตสาหกรรม จะได้รับการนำเสนอในส่วนต่อไป

7.3.2 อุตสาหกรรมการประมงน้ำจืดในแผ่นดิน (In-Land Freshwater Fishery)

แทนซาเนียมีพื้นที่ทั้งหมด 945,000 ตร.กม. มีผืนน้ำในแผ่นดินประมาณ 61,500 ตร.กม. มีทะเลสาบขนาดใหญ่ 3 แห่งที่เป็นแหล่งประมงน้ำจืดสำคัญของประเทศ ได้แก่

- **ทะเลสาบวิกตอเรีย (Lake Victoria)** – เป็นทะเลสาบที่มีขนาดใหญ่ที่สุดเป็นอันดับ 2 ของโลก มีพื้นที่ประมาณ 68,800 ตร.กม. ตั้งอยู่ทางตะวันตกเฉียงเหนือของแทนซาเนีย โดยพื้นที่ทะเลสาบถูกแบ่งระหว่างประเทศแทนซาเนีย ยูกันดา และเคนยา (มีพื้นที่ทะเลสาบอยู่ในอาณาเขตแทนซาเนียประมาณ 35,100 ตร.กม.) และศูนย์กลางของอุตสาหกรรมอยู่ที่เมืองมwanza
- **ทะเลสาบแทนกันยิกา (Lake Tanganyika)** – มีพื้นที่ 32,900 ตร.กม. ตั้งอยู่ทางตะวันตกของแทนซาเนีย พื้นที่ของทะเลสาบถูกแบ่งกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยคองโก บัวร์ดี และแซมเบีย
- **ทะเลสาบมาลาวี (Lake Malawi)** – ตั้งอยู่ในทิศตะวันตกเฉียงใต้ของประเทศ มีพื้นที่ประมาณ 30,800 ตร.กม. พื้นที่ทะเลสาบถูกแบ่งกับประเทศมาลาวีและโมซัมบิก (มีพื้นที่ทะเลสาบอยู่ในอาณาเขตแทนซาเนียประมาณ 6,160 ตร.กม.)

ในปี 2557 อุตสาหกรรมประมงน้ำจืดมีชาวประมงประมาณ 147,479 คน เพิ่มขึ้นจาก 80,704 ในปี 2543 และมีเรือจับปลาประมาณ 49,627 ลำ เพิ่มขึ้นจาก 24,014 ลำในปี 2543 ทั้งนี้ร้อยละ 94 ของรายได้จากการประมงน้ำจืดในแผ่นดินมาจากทะเลสาบวิกตอเรียและแทนกันยิกา โดยปริมาณสัตว์น้ำจืดที่จับได้เฉลี่ยต่อปีในช่วงปี 2543 ถึง 2558 อยู่ที่ 296,370 ตัน โดยมีสินค้าสำคัญดังต่อไปนี้

- **ปลาลิ้น (Dagaa)** – Ministry of Agriculture, Livestock and Fisheries ประมาณการว่ามีสัตว์น้ำชนิดนี้อาศัยอยู่ในทะเลสาบวิกตอเรียถึง 1.3 ล้านตัน เป็นสัตว์น้ำจืดที่มีการจับมากที่สุด หรือประมาณ 130,000 ตันในปี 2557 คิดสัดส่วนประมาณร้อยละ 42 เทียบกับปริมาณสัตว์น้ำจืดทุกชนิด โดยส่วนใหญ่เป็นการประมงริมชายฝั่งทะเลสาบ ชาวประมงรายย่อยใช้อวนทับตลิ่ง (Beach Seine Net) หรืออวนช้อน (Lift Nets) ในการจับปลาชนิดนี้ และในด้านการแปรรูปปลาลิ้นที่จับได้จะถูกนำมาตากแห้งด้วยแสงอาทิตย์ และบรรจุใส่ถุง (Sack) ก่อนขายหรือส่งออก นอกจากนี้ ปลาลิ้นคุณภาพต่ำบางส่วนถูกนำไปใช้เป็นอาหารสัตว์

- **ปลากะพงแม่น้ำไนล์ (Nile Perch)** – ในปี 2557 แทนซาเนียจับปลากะพงแม่น้ำไนล์ได้ 112,000 ตัน คิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 36 เทียบกับปริมาณสัตว์น้ำจืดทุกชนิด โดยชาวประมงรายย่อยส่วนใหญ่มีเรือแคนูไม้ขนาดเล็กใช้วนติดตา (Gillnet) หรือเบ็ดราว (Long Lines) และส่งสัตว์น้ำที่จับได้ให้กับเรือรับสินค้า ซึ่งจะส่งมอบสินค้าให้กับผู้รับซื้อหรือผู้แปรรูป ทั้งนี้ ผู้ประกอบการรายใหม่จะไม่ได้รับใบอนุญาตให้จับปลาชนิดนี้อีกต่อไป เนื่องจากความกังวลต่อการประมงเกินขนาด
- **ปลาไนล์ (Nile Tilapia)** – เป็นสัตว์น้ำที่มีการบริโภคมากที่สุดในแทนซาเนีย ปลาที่จับได้จะถูกนำมารมควันหรือหมักเกลือก่อนขาย โดยราคาขายจะอยู่ที่ประมาณ 3 – 5 ดอลลาร์สหรัฐต่อกิโลกรัม สูงกว่าปลากะพงแม่น้ำไนล์ประมาณ 1 – 2.5 ดอลลาร์สหรัฐ กล่าวได้ว่ามีความสำคัญต่อความมั่นคงทางอาหารค่อนข้างมาก รัฐบาลจึงสั่งห้ามการส่งออกปลาชนิดนี้ ทั้งนี้ ในระยะหลังปลาชนิดนี้ถูกนำเข้ามามากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะจากประเทศจีน

7.3.3 อุตสาหกรรมการประมงทะเล

การประมงทะเลในแทนซาเนียแบ่งได้เป็น 3 ส่วน ได้แก่ การลากอวนกุ้ง (Prawn Trawl Fishery) ประมงพื้นบ้าน (Artisanal Fisheries) ในทะเลอาณาเขต และการประมงในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ (Exclusive Economic Zone: EEZ) โดยสัตว์น้ำทะเลประมาณร้อยละ 90 จับได้มาจากการประมงในทะเลอาณาเขต ริมชายฝั่งแทนซาเนีย

การลากอวนกุ้ง (Prawn Trawl Fishery)

ก่อนปี 2550 มีการลากอวนกุ้งริมชายฝั่งแทนซาเนียอย่างแพร่หลาย จนเกิดสภาวะการประมงเกินขนาด รัฐบาลจึงออกกฎหมายห้ามการลากอวนกุ้งซึ่งยังมีผลบังคับใช้มาจนถึงปัจจุบัน ถึงแม้จะยังมีชาวประมงรายย่อยออกหากุ้งอยู่บ้างในปัจจุบัน

ประมงพื้นบ้าน (Artisanal Fisheries)

ในปี 2559 มีชาวประมงกลุ่มนี้ประมาณ 47,000 คน มีเรือจับปลาประมาณ 7,700 ลำ ส่วนใหญ่เป็นเรือขนาดเล็กที่มีความยาวระหว่าง 3 ถึง 15 เมตร ส่วนใหญ่เป็นเรือไม่มีเครื่องยนต์

(ร้อยละ 10 มีเครื่องยนต์แบบ Outboard และอีกร้อยละ 1 มีเครื่องยนต์แบบ Inboard) มีสะพานปลาประมาณ 260 แห่ง และอุปกรณ์หลักที่ใช้คือ อวนติดตา (Gillnets) และเบ็ดตวัด (Line Fishing) ทั้งนี้ อุตสาหกรรมการประมงพื้นบ้านมีแนวโน้มที่จะเติบโตขึ้น โดยหากพิจารณาจำนวนเรือทั้งหมด พบว่าเพิ่มขึ้นปีละประมาณ 280 ลำต่อปี

ชาวประมงกลุ่มนี้ออกหาสัตว์น้ำในพื้นที่ทะเลอาณาเขต ปริมาณสัตว์น้ำที่จับต่อปีอยู่ที่ประมาณ 43,000 ถึง 55,000 ตันต่อปี ส่วนใหญ่เป็นสัตว์น้ำมูลค่าสูง เช่น ปู กุ้งมังกร ปลาหมึก และกุ้ง โดยจะถูกขายให้กับผู้แปรรูปในดาร์เอสซาลาม และส่งออกต่างประเทศ หรือส่งให้กับร้านอาหารหรือโรงแรม

อย่างไรก็ตาม องค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization of the United Nations) ได้รายงานว่ามีการประมงเกินขนาดในทะเลอาณาเขต โดยปริมาณสัตว์น้ำที่จับได้ในทะเลอาณาเขตมีสัดส่วนลดลงในระหว่างปี 2539 กับปี 2557 จากร้อยละ 19 เป็นร้อยละ 14 เมื่อเทียบกับปริมาณสัตว์น้ำทุกชนิดที่จับได้ (รวมแหล่งประมงอื่นๆ ในแทนซาเนีย) ซึ่งบ่งชี้ว่าการประมงทะเลมีการเติบโตช้ากว่าประมงน้ำจืด

การประมงในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ (Exclusive Economic Zone: EEZ)

เขตเศรษฐกิจจำเพาะ (Exclusive Economic Zone: EEZ) หรือพื้นที่ที่แนวทะเลอาณาเขตจรดเส้น 200 ไมล์ทะเลจากชายฝั่ง ยังมีการประมงค่อนข้างน้อย เป็นพื้นที่ที่สามารถพบทูน่าครีบน้ำเงิน ทูน่าครีบลีง ทูน่าพันธุ์ทองแถบ หรือปลากะโทงดาบ โดยฤดูที่ดีที่สุดสำหรับการประมงในเขต EEZ ของแทนซาเนีย คือระหว่างเดือนพฤศจิกายนถึงมีนาคม หากพิจารณาจากทิศทางการอพยพของสัตว์น้ำในมหาสมุทรอินเดีย

การทำประมงในพื้นที่ EEZ ต้องได้รับอนุญาตจาก Deep Sea Fishing Authority (DSFA)⁴ โดยในปี 2559 DSFA ออกใบอนุญาตให้กับเรือ 96 ลำ (เป็นใบอนุญาตเฉพาะเรือแต่ละลำ บริษัทต้องได้รับใบอนุญาตตามจำนวนเรือที่ใช้) ส่วนมากเป็นเรือจากประเทศในทวีปยุโรป จีน และไต้หวัน ทั้งนี้ DSFA ไม่มีการกำหนด Zoning หรือพื้นที่ที่เรือประมงสามารถจับสัตว์น้ำได้ เรือประมงสามารถเคลื่อนที่ได้ตามความต้องการ อย่างไรก็ตาม หากเป็นการจับปลาทูน่า ต้องมีลูกเรือเป็นชาวแทนซาเนียอย่างน้อย 3 คนต่อเรือ 1 ลำ

⁴ สำนักงานของ DSFA ตั้งอยู่บนเกาะแซนชิบาร์

ปริมาณสัตว์น้ำที่เรือที่จดทะเบียนกับ DSFA จับได้ในปี 2559 อยู่ที่ประมาณ 8,000 ตัน โดยถ้าเป็นเรือประเภท Longliner จะจับได้ประมาณ 300 ตันในระยะเวลา 3 – 4 เดือน ส่วนหากเป็นเรือ Seiners จะจับได้ประมาณ 700 – 800 ตันในระยะเวลา 1 – 2 เดือน (ณ เดือนกรกฎาคม 2560 DSFA จะให้ใบอนุญาตกับเรือประมงสองประเภทนี้เท่านั้น ส่วนเรือประเภท Trawler กำลังอยู่ระหว่างการพิจารณา) ทั้งนี้ เรือที่จดทะเบียนกับ DSFA มีหน้าที่ต้องรายงานข้อมูลเหล่านี้ และต้องติดตั้งระบบติดตามตำแหน่งการเดินเรืออีกด้วย

โอกาสการลงทุนสำหรับการประมงในแซนชิบาร์ อาจเป็นไปได้ทั้งการประมงและการแปรรูปสินค้าประมง ทั้งนี้ แซนชิบาร์ยังไม่มีสะพานปลา (Fish Landing Site) จึงอาจต้องมีการลงทุนในส่วนนี้ก่อนจะสามารถดำเนินกิจการแปรรูปได้อย่างเต็มรูปแบบ

7.3.4 อุตสาหกรรมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

ภาพรวมของอุตสาหกรรมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

อุตสาหกรรมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในแทนซาเนียยังอยู่ในระยะเริ่มแรก ในปี 2558 แทนซาเนียผลิตสัตว์น้ำเพาะเลี้ยงและพืชน้ำเพาะเลี้ยงได้ 4,179.8 ตัน โดยปลาทิลาเปีย (Tilapia) เป็นสัตว์น้ำที่มีการเพาะเลี้ยงมากที่สุด หากพิจารณาจากปริมาณที่ผลิตได้ หรือประมาณ 3,118 ตัน คิดเป็นร้อยละ 75 ของการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและพืชน้ำทั้งหมด รองลงมาเป็นปลานวลจันทร์ (Milkfish) กุ้งน้ำเค็ม (Prawn) และสาหร่าย ที่ 442.8, 396 และ 223 ตัน ตามลำดับ โดยถึงแม้สาหร่ายทะเลเพาะเลี้ยงจะมีปริมาณน้อยที่สุด แต่กลับเป็นภาคส่วนที่มีการว่าจ้างแรงงานมากที่สุด หรือประมาณ 15,000 – 20,000 คน (ส่วนมากเป็นธุรกิจการเพาะเลี้ยงสาหร่ายในเกาะแซนชิบาร์) เทียบกับจำนวนแรงงานที่ถูกว่าจ้างโดยธุรกิจเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด (ปลาทิลาเปีย) ที่ประมาณ 14,100 คน ส่วนการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเค็ม มีการว่าจ้างงานประมาณ 3,000 คน

หากเทียบปริมาณสัตว์น้ำเพาะเลี้ยงที่ผลิตได้ต่อปริมาณการบริโภคปลาในประเทศ พบว่า มีสัดส่วนเพียงร้อยละ 0.2 เท่านั้น ซึ่งค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับประเทศอื่นๆ ในทวีปแอฟริกา เช่น เคนย่า (ร้อยละ 0.2) ยูกันดา (ร้อยละ 6.5) และอียิปต์ (ร้อยละ 80) ซึ่งข้อมูลนี้บ่งชี้ว่าการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในแทนซาเนียยังต้องได้รับการพัฒนาอีกพอสมควร

สัตว์น้ำและพืชน้ำส่วนใหญ่ถูกเพาะเลี้ยงในบ่อขนาดเล็ก เป็นการผลิตเพื่อยังชีพหรือธุรกิจครอบครัวขนาดเล็ก ผลผลิตจำนวนน้อยและยังขาดผลิตภาพ โดยมีบ่อเลี้ยงสาหร่ายขนาด

เล็กจำนวนมากอยู่ในพื้นที่ชายฝั่ง เช่น เมืองแทงกา (Tanga) เมืองมัทวาร่า (Mtwara) รวมถึงเกาะมาเฟีย (Mafia) และแซนชิบาร์

สำหรับฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำขนาดใหญ่ พบว่ามีบ่อกึ่งในพื้นที่ชายฝั่งที่ติดกับมหาสมุทรอินเดีย และมีกระชังปลาไหลทดลองในทะเลสาบวิกตอเรีย ที่ริมชายฝั่งของเมืองมวันช่า บุนดา (Bunda) และบุโกบา (Bukoba) โดยผู้ประกอบการเอกชนทั้งที่เป็นบริษัทแทนซาเนียและบริษัทต่างชาติ และการทดลองการเพาะเลี้ยงโดย Fisheries Education and Training Agency (FETA) ซึ่งเป็นสถาบันวิชาการในแทนซาเนีย ที่มีบทบาทการให้ความรู้ชาวประมง และการเพิ่มผลผลิตการผลิตของอุตสาหกรรมประมงในแทนซาเนีย อย่างไรก็ตาม การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเพื่อการพาณิชย์ (Commercial Aquaculture) ในทะเลสาบวิกตอเรียยังไม่สามารถดำเนินการได้มีเต็มที่นัก เนื่องจากต้องได้รับใบอนุญาตจากหลายหน่วยงาน รวมถึง National Environment Management Council, Ministry of Environment และ Ministry of Agriculture, Livestock and Fishery

อย่างไรก็ตาม ยังมีอุปสรรคบางประการที่ทำให้ธุรกิจการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในแทนซาเนียเติบโตได้ช้า ประเด็นแรกคือความสามารถในการผลิตลูกปลา (Fingerling) โดยแทนซาเนียมีสถานที่ฟักไข่ (Hatchery) 9 แห่ง สามารถผลิตลูกปลาได้ประมาณ 5 ล้านตัวต่อปี ซึ่งน้อยกว่าความต้องการของอุตสาหกรรมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ที่ประมาณ 30 ล้านตัวต่อปี ส่วนอุปสรรคอีกประการหนึ่งคือปริมาณอาหารสัตว์น้ำ (Feed) ที่มีขายในประเทศไม่เพียงพอ โดยแทนซาเนียมีบริษัทผู้ผลิตอาหารปลาจำนวนไม่มากนัก มีบริษัทขนาดใหญ่เพียงแห่งเดียวในดาร์เอสซาลาม ส่วนผู้ผลิตรายอื่นๆ มักเป็นผู้แปรรูปปลาแห้ง ที่นำผลผลิตมาแปรรูปและผสมกับถั่วเหลือง น้ำมันจากเมล็ดทานตะวัน แป้งมันสำปะหลัง และแป้ง เพื่อเพิ่มคุณค่าทางอาหาร นอกจากนั้นจะเป็นการนำเข้าจากต่างประเทศ

ผู้เล่นในอุตสาหกรรม

รายชื่อบริษัทในห่วงโซ่อุตสาหกรรมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในแทนซาเนียเป็นดังที่ปรากฏในตารางที่ 7-3

ตารางที่ 7-3 บริษัทในห่วงโซ่อุตสาหกรรมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในแทนซาเนีย

ชื่อบริษัท	ผลิตภัณฑ์และสินค้า
Jan Aqua Centre	สถานที่ฟักไข่
Eden Agri	อาหารปลา
Ruvu Fish Farm	สถานที่ฟักไข่ (ปลานิล)
Alphakrust	การเพาะเลี้ยงกุ้ง (Shrimp)

ที่มา: The Tanzanian Fisheries Sector Challenges and Opportunities (September 2016)

7.3.5 อุตสาหกรรมการแปรรูปสินค้าประมง

โรงงานแปรรูปสินค้าประมงในแทนซาเนียส่วนใหญ่เป็นของบริษัทต่างๆ โดยหากพิจารณารวมทั้งการแปรรูปสัตว์น้ำจืดและน้ำเค็ม พบว่า โรงงานเหล่านี้สามารถแปรรูปสินค้าประมงได้ประมาณ 500 ตันต่อวัน โดยในส่วนต่อไปจะเป็นการนำเสนอรายละเอียดและรายชื่อบริษัทที่ประกอบธุรกิจในอุตสาหกรรมนี้

การแปรรูปประมงน้ำจืด

สำหรับการแปรรูปประมงน้ำจืด เนื่องด้วยปริมาณสัตว์น้ำที่ลดลงและผู้ประกอบการที่มีจำนวนเพิ่มขึ้น จึงเป็นธุรกิจที่ทำกำไรได้น้อยลง และจากการลงพื้นที่ศึกษาข้อมูลจริงในเมืองมวินซา พบว่า ผู้ประกอบการรายหลายได้เริ่มปิดตัวลง โดยในปี 2559 มีบริษัทแปรรูปสินค้าประมงรอบทะเลสาบวิกตอเรีย 10 โดยทั้งหมดเป็นบริษัทต่างชาติ มีสะพานปลาและห้องเย็นของตัวเอง และทุกแห่งได้รับการรับรองมาตรฐาน HACCP และมาตรฐานสุขอนามัยจากสหภาพยุโรป ผลิตภัณฑ์ของบริษัทเหล่านี้จึงสามารถส่งออกได้

สัตว์น้ำที่ชาวประมงจับจะถูกส่งมอบให้เรือรับสินค้า (Collector) ที่จะนำสัตว์น้ำมาส่งให้กับผู้แปรรูปที่มีโรงงานตั้งอยู่รอบพื้นที่ทะเลสาบวิกตอเรีย ปลาที่ผู้แปรรูปได้รับจะถูกล้างไส้ (Gutted) และเลาะกระดูก ถูกคัดกรองคุณภาพเพื่อการส่งออก แล่ตามยาว (Fillet) หรือตามขวาง (Steak) แล้วจึงนำมาแช่เย็น (Chilled) เพื่อส่งออกไปยังประเทศในตะวันออกกลาง ยุโรป เอเชีย ตะวันออก และสหรัฐฯ

**ตารางที่ 7-4 บริษัทแปรรูปสินค้าประมง
ที่ได้รับมาตรการส่งออกสินค้าไปยังสหภาพยุโรป (การประมงน้ำจืด)**

ชื่อบริษัท	ที่ตั้งโรงงาน	ผลิตภัณฑ์และสินค้า
Tanperch Ltd	มวันซา	ปลากะพงแม่น้ำไนล์แล่นเนื้อ
Nile Perch Ltd	มวันซา	
Tanzania Fish Processors Ltd	มวันซา	
Mwanza Fishing Industries Ltd	มวันซา	
Omega Fish Ltd	มวันซา	
Vic Fish Ltd	มวันซา	
Prime Catch Exporters Ltd	มุโซมา	
Musoma Fish Processors	มุโซมา	
Kagera Fish Company Ltd	บูโกบา	
Vicfish Ltd – Bukoba	บูโกบา	

ที่มา: The Tanzanian Fisheries Sector Challenges and Opportunities (September 2016)

การแปรรูปประมงทะเล

ในดาร์เอสซาลาม มีบริษัทแปรรูปสินค้าประมงทะเลขนาดเล็กประมาณ 35 ราย และผู้ประกอบการรายใหญ่ 4 ราย ตั้งอยู่ในดาร์เอสซาลาม เมืองแทงกา (Tanga) และเกาะมาเฟีย (ทางตอนเหนือของเกาะแซนชิบาร์) โดยผู้ประกอบการรายใหญ่ทั้ง 4 รายได้รับการรับรองมาตรฐาน HACCP และมาตรฐานสุขอนามัยจากสหภาพยุโรป

รายชื่อบริษัทแปรรูปสินค้าประมงทะเลเป็นดังที่ปรากฏในตารางที่ 7-5 และตารางที่ 7-6

ตารางที่ 7-5 บริษัทแปรรูปสินค้าประมงขนาดเล็ก

ชื่อบริษัท	ที่ตั้งโรงงาน	ผลิตภัณฑ์และสินค้า
ABDL High Quality Seafood	ดาร์เอสซาลาม	กุ้งแช่แข็ง ปูสด และกุ้งมังกรสด
AB Marine Product Ltd.	ดาร์เอสซาลาม	กุ้งแช่แข็ง ปูสด และกุ้งมังกรสด
CODEX Seafood Co.	ดาร์เอสซาลาม	ปูสด และกุ้งมังกรสด
A.L.I. General Company	ดาร์เอสซาลาม	ปูสด และกุ้งมังกรสด
Aba juko Enterprises	ดาร์เอสซาลาม	ปูสด
E.M.Sea Foods	ดาร์เอสซาลาม	ปูสด และกุ้งมังกรสด
Kassanda Enterprises Ltd.	ดาร์เอสซาลาม	ปูสด และกุ้งมังกรสด
Masaki Sea Products	ดาร์เอสซาลาม	ปูสดและแช่แข็ง และกุ้งมังกรสด

ชื่อบริษัท	ที่ตั้งโรงงาน	ผลิตภัณฑ์และสินค้า
N.F. Trading Co. Limited	ดาร์เอสซาลาม	ปูสด และกุ้งมังกรสด
K.N. Marine Enterprises	ดาร์เอสซาลาม	ปูสด และกุ้งมังกรสด
J.S.Marine	ดาร์เอสซาลาม	ปูสด
Marine Food Products Ltd	ดาร์เอสซาลาม	ปูสด และกุ้งมังกรสด
Kayuyu Co Ltd	ดาร์เอสซาลาม	กุ้งมังกรสด
Lim Trading Co. Ltd.	ดาร์เอสซาลาม	ปูสด และกุ้งมังกรสด
Royal Ventures Ltd.	ดาร์เอสซาลาม	ปูสด และกุ้งมังกรสด
Sasha Marine Ent Ltd.	ดาร์เอสซาลาม	ปูสด และกุ้งมังกรสด
Zatafsco Co. Ltd.	ดาร์เอสซาลาม	กุ้งมังกรสด
Codex Sea Food	ดาร์เอสซาลาม	ปูสด และกุ้งมังกรสด
The Idom Ocean Foods	ดาร์เอสซาลาม	ปูสด และกุ้งมังกรสด
Dar Agro & Mineral Commodities Resources Ltd	ดาร์เอสซาลาม	เปลือกหอย
Dunstan litopile Mkundi	ดาร์เอสซาลาม	ปูสด และกุ้งมังกรสด
Joseph Mpepo	ดาร์เอสซาลาม	ปูสด และกุ้งมังกรสด
Kassanda Ent. Limited	ดาร์เอสซาลาม	ปูสด และกุ้งมังกรสด
Helic Sea Products	ดาร์เอสซาลาม	ปูสด และกุ้งมังกรสด
Diamex Co. Ltd.	ดาร์เอสซาลาม	ปูสด และกุ้งมังกรสด
C.K. Anderson	ดาร์เอสซาลาม	กุ้งแช่แข็ง และกุ้งมังกรแช่แข็ง
Dege Business Index	ดาร์เอสซาลาม	ปูสด และกุ้งมังกรสด

ที่มา: The Tanzanian Fisheries Sector Challenges and Opportunities (September 2016)

ตารางที่ 7-6 บริษัทแปรรูปสินค้าประมงโดยการตากแห้ง

ชื่อบริษัท	ที่ตั้งโรงงาน	ผลิตภัณฑ์และสินค้า
Kassim Abeid Ngozoma	เกาะมาเฟีย	สาหร่ายตากแห้ง
Mwani Mariculture Ltd.	ดาร์เอสซาลาม	สาหร่ายตากแห้ง
Nova Associates	ดาร์เอสซาลาม	หอย
Aqeel Traders Ltd	ดาร์เอสซาลาม	หอย
Fida Hussein Co. Ltd	ดาร์เอสซาลาม	หอย
Tambuli Co. Ltd.	ดาร์เอสซาลาม	หอย
Safari Agencies Co. Ltd.	ดาร์เอสซาลาม	หอย

ที่มา: The Tanzanian Fisheries Sector Challenges and Opportunities (September 2016)

**ตารางที่ 7-7 บริษัทแปรรูปสินค้าประมง
ที่ได้รับมาตรการส่งออกสินค้าไปยังสหภาพยุโรป (การประมงทะเล)**

ชื่อบริษัท	ที่ตั้งโรงงาน	ผลิตภัณฑ์และสินค้า
Fruits De La Mer Ltd	ดาร์เอสซาลาม	ปลาหมึก กุ้ง หิน และกุ้งกระดอง
Alphakrust Ltd	ดาร์เอสซาลาม	ปลาหมึก กุ้ง หมึกกระดอง ปลาหมึก ปู กุ้ง หิน และกุ้งกระดอง
Tanpesca Ltd Tanga	แทงกา	ปลาหมึก กุ้ง หมึกกระดอง ปลาหมึก ปู และกุ้งมังกร
Bahari Foods Ltd	ดาร์เอสซาลาม	ปลาหมึก กุ้ง หมึก ปลาหมึก ปู และกุ้งมังกร
TanP.esca Mafa Plant Ltd	เกาะมาเฟีย	ปลาหมึก กุ้ง หมึก ปลาหมึก ปู และกุ้งมังกร
Kawther Sea Food Co.	ดาร์เอสซาลาม	ปลาหมึก กุ้ง หมึก ปลาหมึก ปู และกุ้งมังกร

ที่มา: The Tanzanian Fisheries Sector Challenges and Opportunities (September 2016)

7.3.6 การนำเข้าสินค้าประมง

ราคาขายปลานิล (Tilapia) ในแทนซาเนียค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับประเทศอื่นๆ ส่งผลให้บริษัทหลายแห่งนำเข้าสินค้ามาขายในแทนซาเนีย โดยรายนามบริษัทเหล่านั้นเป็นดังที่ปรากฏในตารางที่ 7-8

ตารางที่ 7-8 บริษัทผู้นำเข้าสินค้าประมง

ชื่อบริษัท	
Alpha Krust Co. Ltd.	Ithaca Ent Co. Ltd.
Shishi Zhengua Trading Co. Ltd.	N.F. Trading Co. Ltd.
Erythia Trading Co. Ltd.	Muki Sea Food Co. Ltd.
Ocean Fresh Foods Production (T) Ltd.	Samaki Distributors Ltd.
Amasa Fish Traders Co.	Kawther Sea Food Ltd.
Sunrise Food Co.	Fruits De La Mer Ltd
AB Marine Products Co.	Mshafshco Investment
Lake Bounty Co. Ltd.	LimFa Co. Ltd.

ที่มา: The Tanzanian Fisheries Sector Challenges and Opportunities (September 2016)

7.3.7 กรณีศึกษา

เนื่องจากการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในแทนซาเนียยังอยู่ในระยะเริ่มแรก เนื้อหาในส่วนนี้จึงไม่สามารถนำเสนอกรณีศึกษาของบริษัทที่ประสบความสำเร็จได้ แต่ในขณะนี้ แทนซาเนียได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลออสเตรเลียเพื่อพัฒนาห่วงโซ่อุปทานของอุตสาหกรรม โดยเฉพาะการผลิตอาหารเลี้ยงสัตว์น้ำ โดยมีความพยายามที่จะส่งเสริมให้บริษัทผู้ผลิตวัตถุดิบเข้ามาลงทุนหรือนำสินค้ามาขายในแทนซาเนีย ดังต่อไปนี้

➤ The Recycler

ผู้บริหารของบริษัทกล่าวว่า อาหารสำหรับสัตว์น้ำเพาะเลี้ยงส่วนใหญ่ถูกผลิตมาจากสัตว์น้ำที่จับได้ตามธรรมชาติ (ในแทนซาเนีย ปลาลิ้นคุณภาพต่ำที่จับได้ในทะเลน้ำจืดถูกนำมาแปรรูปเป็นอาหารสำหรับสัตว์น้ำเพาะเลี้ยง) โดยอาจมีส่วนเร่งให้เกิดสภาวะการประมงเกินขนาดและทำลายแหล่งอาหารของมนุษย์ The Recycler จึงผลิตอาหารสำหรับสัตว์น้ำเพาะเลี้ยง ที่ทำมาจากหนอนแมลงวันลาย (Black Soldier Fly Larvae) และขยะชีวภาพ (Biowaste) ซึ่งมีโปรตีนที่จำเป็นต่อการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำคุณภาพสูง และยังช่วยลดปริมาณขยะได้อีกด้วย

➤ World Fish / CSIRO

World Fish / CSIRO เป็นผู้ผลิตสารเสริมเพิ่มเติมที่ใช้ในอาหารสัตว์น้ำ (Fish Feed Additive) ที่ทำมาจากขยะจากการเกษตร ซึ่งจะมีส่วนช่วยเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการผลิตและสัตว์น้ำที่เพาะเลี้ยงมีคุณค่าทางโภชนาการต่อการบริโภคมากขึ้น โดยบริษัทมุ่งหมายที่จะส่งเสริมการใช้สารเสริมเพิ่มเติมในแทนซาเนีย โดยเฉพาะกับผู้เพาะเลี้ยงรายย่อย

7.4 พื้นที่เป้าหมายสำหรับการลงทุนประมงในสหสาธารณรัฐแทนซาเนีย

พื้นที่การลงทุนสำหรับอุตสาหกรรมในแทนซาเนียเป็นดังที่ปรากฏในภาพที่ 7-8 โดยรายละเอียดของแต่ละพื้นที่ที่จะได้รับการนำเสนอในลำดับต่อไป

ภาพที่ 7-8 พื้นที่การลงทุนอุตสาหกรรมประมงในแทนซาเนีย

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจากแหล่งข้อมูล

7.4.1 การแปรรูปสินค้าประมงน้ำจืด

หากนักลงทุนจะลงทุนเปิดโรงงานแปรรูปสินค้าประมงน้ำจืด ควรเลือกพื้นที่ริมแหล่งที่อยู่ของสัตว์น้ำเป้าหมาย อันได้แก่พื้นที่ริมทะเลสาบ ทั้งนี้ เมืองทะเลสาบวิกตอเรียมีความพร้อมรองรับการลงทุนมากที่สุด เนื่องจากมีอุตสาหกรรมประมงน้ำจืดและแปรรูปที่มีพัฒนาการมาเป็นเวลานานแล้ว มีชาวประมงในพื้นที่เป็นจำนวนมาก จึงมั่นใจได้ว่าจะไม่ประสบปัญหาขาดแคลนวัตถุดิบ

นอกจากเมืองวันชาที่เป็นแหล่งที่ตั้งของโรงงานแปรรูปสินค้าประมงน้ำจืดหลายแห่ง เมืองบุนดา (Bunda) และบูโกบา (Bukoba) ซึ่งเป็นเมืองชายฝั่งทะเลสาบวิกตอเรียทางตะวันออกและทางตะวันตก ตามลำดับ เป็นเมืองที่มีความเหมาะสมด้านการลงทุนเช่นกัน และยังตั้งอยู่ใกล้ชายแดนประเทศแทนซาเนีย ทำให้การส่งออกไปยังประเทศยูกันดาและเคนยาเป็นไปได้ง่ายยิ่งขึ้น

7.4.2 การแปรรูปสินค้าประมงทะเล

7.4.2.1 ดาร์เอสซาลาม

ดาร์เอสซาลามเป็นพื้นที่ที่พร้อมรองรับการลงทุนมากที่สุดในแทนซาเนีย บริษัทต่างชาติที่ได้รับหนังสือการรับรองการลงทุนจาก Tanzania Investment Center (TIC) ส่วนมากจดทะเบียนการลงทุนในดาร์เอสซาลาม เป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ การเงิน และอุตสาหกรรมการผลิตของประเทศ

นอกจากนี้ ดาร์เอสซาลามเป็นพื้นที่ที่รายได้ประชากรต่อหัวสูงที่สุดในประเทศ มีอำนาจการซื้อค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับพื้นที่อื่น ๆ ในประเทศ โดยอัตราความยากจนของประชากรอยู่ที่ร้อยละ 4.1 เทียบกับร้อยละ 33.3 ในพื้นที่ชนบท จึงเหมาะต่อการลงทุนแปรรูปสินค้าประมง เพื่อรองรับความต้องการสินค้าอุปโภคบริโภคที่มีมูลค่าสูง

โครงสร้างพื้นฐานในดาร์เอสซาลาม

ดาร์เอสซาลามมีโครงสร้างพื้นฐานที่เอื้ออำนวยต่อการจัดตั้งโรงงาน และมีระบบการขนส่งทั้งทางน้ำและทางอากาศที่มีคุณภาพ ซึ่งทำให้การขนส่งสินค้าระหว่างประเทศมีความสะดวก มีต้นทุนไม่สูงนักเมื่อเทียบกับเมืองอื่น ๆ ในแทนซาเนีย

- **เขตส่งเสริมการส่งออก Global Industrial Park และ Millenium Business Park** – เป็นนิคมอุตสาหกรรมที่ดึงดูดการลงทุนเพื่อการส่งออก ผู้ลงทุนสามารถขอรับสิทธิประโยชน์ทางการลงทุนได้จาก Export Processing Zone Authority (EPZA)
- **ท่าอากาศยานนานาชาติจูเลียส นายเรเร (Julius Nyerere International Airport)** – เป็นสนามบินประจำดาร์เอสซาลาม มีขนาดใหญ่ที่สุดในแทนซาเนีย หากพิจารณาจากจุดหมายที่มีให้บริการและจำนวนผู้โดยสาร มีเส้นทางขนส่ง

สินค้าและผู้โดยสารไปยังประเทศในทวีปแอฟริกา เอเชียตะวันออก ยุโรป และประเทศในตะวันออกกลาง

- **ท่าเรือดาร์เอสซาลาม** – เป็นท่าเรือบนชายฝั่งทวีปแอฟริกาด้านที่ติดกับมหาสมุทรอินเดียที่มีขนาดใหญ่ที่สุดอันดับที่ 4 ผู้ประกอบการที่ตั้งโรงงานในดาร์เอสซาลามจะสามารถส่งออกสินค้าไปต่างประเทศได้อย่างรวดเร็ว แปรภะการต้นทุนต่ำกว่าการตั้งโรงงานในพื้นที่อื่นๆ

ทั้งนี้ ดาร์เอสซาลามยังขาดท่าสะพานปลา (Dedicated Port for Industrial Fishing) ที่สามารถรองรับเรือประมงขนาดใหญ่ได้ อย่างไรก็ตาม รัฐบาลมีแผนที่จะพัฒนาท่าหนึ่งของท่าเรือดาร์เอสซาลามให้เป็นท่าเทียบเรือขนส่งสัตว์น้ำและตู้คอนเทนเนอร์ควบคุมอุณหภูมิ และก่อสร้างห้องเย็นในพื้นที่ใกล้เคียงอีกด้วย

7.4.2.2 แชนชิบาร์

พื้นที่แชนชิบาร์เหมาะสมต่อผู้ประกอบการที่จะแปรรูปสินค้าจากเขตเศรษฐกิจจำเพาะ เนื่องจากมีข้อได้เปรียบด้านระยะทางการขนส่ง โดยแชนชิบาร์ตั้งอยู่ริมพื้นที่เขตเศรษฐกิจจำเพาะ ทำให้ต้นทุนการขนส่งต่ำกว่า เมื่อเทียบกับการขนส่งไปยังดาร์เอสซาลาม ทั้งนี้ โครงสร้างพื้นฐานในแชนชิบาร์ยังไม่มีความพร้อมนัก ยังขาดสะพานปลา ท่าเทียบเรือประมง ผู้ให้บริการห้องเย็น รวมถึงผู้ให้บริการการขนส่งสินค้าแบบควบคุมอุณหภูมิ ซึ่งเป็นภาระด้านต้นทุนที่ผู้ประกอบการต้องแบกรับมากยิ่งขึ้น

7.4.3 การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

อุตสาหกรรมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในแทนซาเนียและแชนชิบาร์ยังอยู่ในระยะเริ่มแรก ทั้งการเพาะเลี้ยงในบ่อ ในพื้นที่ชายฝั่งของประเทศ (เมืองมัทวาร่า เกาเมาเฟีย และอรุชา) และการเพาะเลี้ยงในกระชังที่ทะเลสาบวิกตอเรีย ทั้งนี้ นักลงทุนควรเลือกลงทุนในพื้นที่ที่ใกล้เคียงดาร์เอสซาลาม เนื่องจากวัตถุดิบที่จำเป็นต่อการเลี้ยง (อาหารปลา อุปกรณ์ประมง และลูกปลา) ส่วนใหญ่หาได้จากในพื้นที่นี้ เพื่อเป็นการประหยัดต้นทุนด้านการขนส่ง

7.5 นโยบาย กฎหมาย และกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมประมงในสหสาธารณรัฐแทนซาเนีย

7.5.1 นโยบาย กฎหมาย และกฎระเบียบด้านการลงทุนภายในประเทศ

การประมงเป็นอุตสาหกรรมที่รัฐบาลให้การสนับสนุน (Priority Sector) ทั้งที่เป็นการลงทุนในพื้นที่เขตส่งเสริมการส่งออก (Export Processing Zone: EPZ) และการลงทุนนอกพื้นที่ดังกล่าว นักลงทุนจึงสามารถขอรับสิทธิประโยชน์ทางการลงทุนได้⁵ โดยเฉพาะการลงทุนดังต่อไปนี้

- การแปรรูปและเพิ่มมูลค่าสินค้าประมงน้ำจืดและประมงทะเล
- การลงทุนเพื่อปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมประมง เช่น สะพานปลา ท่าเทียบเรือประมง ท่าเทียบเรือขนส่งสินค้าประมง ท่าเทียบเรือขนส่งคอนเทนเนอร์ควบคุมอุณหภูมิ ซึ่งจะกระตุ้นให้มีการลงทุนด้านการแปรรูปสินค้าในแทนซาเนียมากยิ่งขึ้น
- การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

ทั้งนี้ แต่ละภาคส่วนของอุตสาหกรรมประมงมีกฎระเบียบที่แตกต่างกัน โดยจะได้รับการนำเสนอในลำดับต่อไป

การประมงน้ำจืด

แทนซาเนียอนุญาตให้ชาวต่างชาติลงทุนในธุรกิจการแปรรูปประมงน้ำจืดได้อย่างเสรี มิได้จำกัดการสัดส่วนถือหุ้นต่างชาติ อย่างไรก็ตาม อุตสาหกรรมนี้อาจจะไม่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลแทนซาเนียมากนัก เนื่องจากมีผู้ประกอบการอยู่แล้วหลายราย และหากจะว่าจ้างแรงงานชาวต่างชาติ คาดว่าจะได้รับอนุญาตเฉพาะตำแหน่งที่ใช้งานเครื่องจักรเท่านั้น (ตำแหน่งงานที่ต้องใช้ทักษะที่หาไม่ได้ในหมู่ประชากรแทนซาเนีย) ส่วนตำแหน่งชาวประมงอาจไม่ได้รับอนุญาต เนื่องจากเป็นงานหลักของประชากรในพื้นที่ นอกจากนี้ รัฐบาลยังห้ามผู้ประกอบการรายใหม่เข้ามาจับปลากะพงแม่น้ำไนล์ (Nile Perch) ในทะเลสาบวิกตอเรียเนื่องจากความกังวลต่อการประมงเกินขนาด

⁵ สิทธิประโยชน์ทางการลงทุนในแทนซาเนีย ทั้งสิทธิประโยชน์สำหรับการลงทุนทั่วไป และการลงทุนในเขตส่งเสริมการส่งออก (Export Processing Zone: EPZ) ได้รับการนำเสนอไว้ในบทที่ 4

การประมงทะเลในพื้นที่ทะเลอาณาเขต

แทนซาเนียไม่อนุญาตให้บริษัทต่างชาติจับสัตว์น้ำในพื้นที่ทะเลอาณาเขต เนื่องจากเป็นแหล่งงานของชาวแทนซาเนียจำนวนมาก แต่ข้อห้ามนี้ไม่ได้ครอบคลุมถึงธุรกิจการแปรรูปสินค้าประมง ซึ่งแทนซาเนียมิได้กำหนดข้อห้ามใดๆ ไว้

การประมงทะเลในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ

Deep Sea Fishing Authority Regulation (2009) ผู้ประกอบการที่ทำการประมงในเขตเศรษฐกิจจำเพาะจะต้องได้รับใบอนุญาต (License) จาก Deep Sea Fishing Authority (DSFA) โดยในลำดับแรกผู้ขอใบอนุญาตต้องลงทะเบียนธุรกิจประมงกับ Ministry of Agriculture, Livestock and Fishery และ Zanzibar Maritime Authority ก่อนยื่นคำขอใบอนุญาตการประมงน้ำลึกกับ DSFA ทั้งนี้ ผู้ยื่นคำขอเป็นบริษัทต่างชาติได้ (รวมถึงบริษัทต่างชาติที่จดทะเบียนในแทนซาเนีย) แต่ต้องให้ตัวแทนที่เป็นชาวแทนซาเนียดำเนินการให้ เพื่อให้การติดต่อประสานงานรวดเร็วยิ่งขึ้น โดยอาจเป็นร่วมทุนกับบริษัทประมงในประเทศ หรือบริษัทที่ปรึกษา/สำนักกฎหมายที่คุ้นเคยกับอุตสาหกรรมประมงน้ำลึก ทั้งนี้ บริษัทผู้ยื่นขอใบอนุญาตต้องแจ้งลักษณะของเรือที่จะใช้ประกอบกิจการและชนิดสัตว์น้ำเป้าหมาย ส่วนธงที่ติดบนเรือจะต้องเป็นตามสัญชาติของบริษัทที่ขอใบอนุญาต

การแปรรูปสินค้าประมง

ชาวต่างชาติสามารถลงทุนในธุรกิจแปรรูปสินค้าประมงได้อย่างเสรี ไม่มีข้อห้ามด้านสัดส่วนการถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ มีขั้นตอนการประกอบธุรกิจเหมือนกับการลงทุนทั่วไป กล่าวคือสามารถเริ่มได้โดยไม่ต้องจดทะเบียนการลงทุนกับ Tanzania Investment Center (TIC) หรือจดทะเบียนกับ TIC เพื่อขอรับสิทธิประโยชน์ทางการลงทุน

ทั้งนี้ หากนักลงทุนจะตั้งโรงงานแปรรูปสินค้า โรงงานดังกล่าวต้องมีลักษณะและมาตรฐานความปลอดภัยตามที่กฎหมายแทนซาเนียกำหนดไว้ใน Occupational Health and Safety Act (2003) โดยผู้ตรวจสอบจาก Occupational Safety and Health Authority (OSHA) จะเป็นผู้บังคับใช้กฎหมายและออกใบรับรอง (Certificate of Compliance) ให้กับนักลงทุน

การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

Environmental Management Act (2004) ได้กำหนดไว้ว่า โครงการใดๆ ที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอย่างรุนแรงและชัดเจน (*“Project is Likely to Have Significant Adverse Environmental Impacts”*) จะต้องทำการประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเต็มรูปแบบ (Environment Impact Assessment: EIA) แต่ถ้าหากโครงการดังกล่าวจะมีผลกระทบในวงจำกัดหรือยังไม่สามารถรู้ได้ว่าผลกระทบนั้นจะรุนแรงมากน้อยแค่ไหน (*“Project is Likely to Have Some Significant Adverse Environmental Impacts But That the Magnitude of the Impacts Are Not Well-Known”*) จะต้องทำการประเมินผลกระทบเบื้องต้นต่อสิ่งแวดล้อม (Preliminary Environmental Assessment: PEA) โดยภาคผนวกของกฎหมายฉบับดังกล่าวได้ระบุไว้อย่างชัดเจนว่ากิจกรรมประมงดังต่อไปนี้ ต้องทำรายงานผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเต็มรูปแบบ

- การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (Aquaculture) สัตว์ที่มีเปลือกหุ้มตัวลำตัวเป็นปล้อง (Crustaceans) เช่น กุ้ง ปู กุ้ง หรือกุ้งมังกร เป็นต้น และสาหร่าย
- การเลี้ยงหรือการแพร่พันธุ์สัตว์น้ำสายพันธุ์ใหม่ในแหล่งน้ำที่ได้มีสัตว์ชนิดนี้อยู่แต่เดิม
- ฟาร์มปลาหรือกุ้งขนาดใหญ่
- การเลี้ยงหรือการแพร่พันธุ์สัตว์น้ำที่มีการดัดแปลงพันธุกรรมในแหล่งน้ำที่ได้มีสัตว์ชนิดนี้อยู่แต่เดิม

ส่วนกิจกรรมดังต่อไปนี้ต้องมีการประเมินผลกระทบเบื้องต้นต่อสิ่งแวดล้อม (Preliminary Environmental Assessment: PEA)

- ฟาร์มปลาขนาดเล็ก (Fish Culture)
- ฟาร์มสาหร่าย (Seaweed Farming)

ทั้งนี้ Environmental Management Act (2004) จะมีผลบังคับต่อกิจกรรมที่นำเสนอไปในแทนซาเนีย (แผ่นดินใหญ่เท่านั้น) แต่หากเป็นการลงทุนในแซนชิบาร์ Environmental Management for Sustainable Development Act (1996) มิได้ระบุไว้อย่างชัดเจนว่ากิจกรรมใดบ้างต้องมีการประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม นักลงทุนควรสอบถามเพิ่มเติมจาก Zanzibar Investment Promotion Authority (ZIPA) ก่อนเริ่มการลงทุนจริง

7.5.2 มาตรการด้านการค้าระหว่างประเทศ

แทนซาเนียมีการจัดทำข้อตกลงทางการค้ากับหลายประเทศในทวีปแอฟริกา ผ่านความตกลง East African Community (EAC) Customs Union (มีสมาชิก 5 ประเทศ) และ Southern African Development Community (SADC) FTA (มีสมาชิก 14 ประเทศ) ซึ่งทำให้แทนซาเนียสามารถส่งสินค้าประมงไปยังประเทศเหล่านี้ได้โดยไม่เสียอากรนำเข้าหรือเสียอากรนำเข้าในอัตราที่ต่ำเมื่อเทียบกับประเทศอื่น

ทั้งนี้ อัตราอากรนำเข้าสินค้าประมงจากแทนซาเนียในตลาดสำคัญ เป็นดังที่ปรากฏในตารางที่ 7-9 ส่วนค่าอริบายรหัสสินค้าชนิดต่างๆ จะได้รับการนำเสนอไว้ในตารางที่ 7-10

ตารางที่ 7-9 อัตราอากรนำเข้าสินค้าประมงจากแทนซาเนีย

ประเทศ	03.01	03.02	03.03	03.04	03.05	03.06	03.07	03.08
อเมริกาเหนือ								
แคนาดา	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
คิวบา	0.0%	0.0%	0.0%	10.0%	1.8%	28.8%	5.0%	5.0%
สหรัฐ	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
อเมริกาใต้								
บราซิล	9.8%	10.0%	9.7%	10.0%	8.1%	10.0%	10.0%	10.0%
นิการากัว	14.6%	11.4%	4.4%	15.0%	15.0%	12.0%	11.1%	12.0%
ปารากวัย	9.8%	10.0%	9.7%	10.0%	8.1%	10.0%	10.0%	10.0%
ยุโรป								
อาร์เมเนีย	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	6.5%	0.0%	0.0%	0.0%
ออสเตรีย	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
เบลเยียม	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
บัลแกเรีย	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
โครเอเชีย	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
สาธารณรัฐเช็ก	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
เดนมาร์ก	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
เอสโตเนีย	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
ฟินแลนด์	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
ฝรั่งเศส	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
เยอรมนี	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
กรีซ	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%

ประเทศ	03.01	03.02	03.03	03.04	03.05	03.06	03.07	03.08
อังกฤษ	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
ไอซ์แลนด์	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
ไอร์แลนด์	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
อิตาลี	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
ลักเซมเบิร์ก	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
ลิทัวเนีย	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
ลักเซมเบิร์ก	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
มาซิโดเนีย	1.6%	2.5%	2.9%	3.4%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
มอลตา	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
มอลโดวา	10.0%	10.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	5.0%
เนเธอร์แลนด์	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
นอร์เวย์	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
โปแลนด์	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
โปรตุเกส	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
โรมาเนีย	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
เซอร์เบีย	9.1%	7.3%	8.7%	10.0%	10.0%	9.6%	9.4%	10.0%
สโลวาเกีย	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
สโลวีเนีย	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
สเปน	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
สวีเดน	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
สวิตเซอร์แลนด์	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
ตุรกี	4.0%	30.0%	24.4%	29.8%	37.1%	37.5%	37.5%	37.5%
สหราชอาณาจักร	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
เอเชียแปซิฟิก								
ออสเตรเลีย	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
นิวซีแลนด์	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
ตะวันออกกลาง								
บาห์เรน	0.0%	0.0%	5.0%	5.0%	5.0%	0.0%	5.0%	5.0%
อิสราเอล	1.8%	3.3%	5.2%	9.7%	0.0%	15.0%	13.4%	5.1%
คูเวต	0.0%	0.0%	5.0%	5.0%	5.0%	0.0%	5.0%	5.0%
อียิปต์	11.6%	2.5%	0.0%	0.0%	6.9%	20.0%	20.0%	20.0%
ปาเลสไตน์	4.6%	5.3%	2.3%	9.8%	0.0%	16.7%	13.1%	5.6%
กาตาร์	0.0%	0.0%	5.0%	5.0%	5.0%	0.0%	5.0%	5.0%
สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์	0.0%	0.0%	5.0%	5.0%	5.0%	0.0%	5.0%	5.0%

ประเทศ	03.01	03.02	03.03	03.04	03.05	03.06	03.07	03.08
เยเมน	25.0%	25.0%	25.0%	25.0%	25.0%	25.0%	25.0%	25.0%
เอเชีย								
บังกลาเทศ	16.6%	25.0%	25.0%	25.0%	25.0%	22.1%	25.0%	25.0%
บรูไน	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
จีน	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
อินเดีย	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
ญี่ปุ่น	0.2%	1.0%	1.7%	2.0%	4.4%	0.0%	2.4%	0.0%
ลาว	12.0%	10.0%	10.0%	10.0%	10.0%	10.0%	10.0%	10.0%
เนปาล	10.0%	10.0%	10.0%	10.0%	10.0%	10.0%	10.0%	10.0%
โอมาน	0.0%	0.0%	5.0%	5.0%	5.0%	0.0%	5.0%	5.0%
ปากีสถาน	11.0%	11.0%	20.0%	11.0%	11.0%	11.0%	3.0%	3.0%
รัสเซีย	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	6.5%	0.0%	0.0%	0.0%
เวียดนาม	17.5%	14.0%	14.4%	15.0%	16.3%	5.7%	11.3%	8.5%
แอฟริกา								
เบลีซ	23.7%	29.0%	29.8%	40.0%	22.8%	43.4%	39.9%	40.0%
เบนิน	8.7%	10.0%	10.0%	20.0%	19.4%	18.9%	20.0%	20.0%
บอตสวานา	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
บูร์นดี	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
สาธารณรัฐแอฟริกากลาง	30.0%	20.0%	20.0%	30.0%	20.0%	30.0%	30.0%	30.0%
โกตดิวัวร์	8.7%	10.0%	10.0%	20.0%	19.4%	18.9%	20.0%	20.0%
กานา	8.7%	10.0%	10.0%	20.0%	19.4%	18.9%	20.0%	20.0%
เคนยา	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
เลโซโท	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
มาลาวี	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
มาลี	8.7%	10.0%	10.0%	20.0%	19.4%	18.9%	20.0%	20.0%
มอริเชียส	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
โมร็อกโก	10.0%	10.0%	4.8%	10.0%	8.9%	16.2%	18.0%	21.4%
นามิเบีย	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
ไนเจอร์	8.7%	10.0%	10.0%	20.0%	19.4%	18.9%	20.0%	20.0%
ไนจีเรีย	8.7%	10.0%	10.0%	20.0%	19.4%	18.9%	20.0%	20.0%
รวันดา	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
เซเนกัล	8.7%	10.0%	10.0%	20.0%	19.4%	18.9%	20.0%	20.0%
แอฟริกาใต้	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
สวาซิแลนด์	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%

ประเทศ	03.01	03.02	03.03	03.04	03.05	03.06	03.07	03.08
โตโก	8.7%	10.0%	10.0%	20.0%	19.4%	18.9%	20.0%	20.0%
ยูกันดา	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%

ที่มา: International Trade Center (ITC) Market Access Map

ตารางที่ 7-10 คำอธิบายรหัสสินค้าประมง

รหัส	คำอธิบาย
03.01	ปลามีชีวิต
03.02	ปลา สดหรือแช่เย็น ไม่รวมถึงเนื้อปลาแบบฟิลเล และเนื้อปลาแบบอื่นตามประเภท 03.04
03.03	ปลา แช่เย็นจนแข็ง ไม่รวมถึงเนื้อปลาแบบฟิลเล และเนื้อปลาแบบอื่นตามประเภท 03.04
03.04	เนื้อปลาแบบฟิลเล และเนื้อปลาแบบอื่น (จะบดหรือไม่ก็ตาม) สด แช่เย็น หรือแช่เย็นจนแข็ง
03.05	ปลาแห้ง ใสเกลือหรือแช่น้ำเกลือ ปลารมควัน จะทำให้สุกก่อนรมควันหรือในขณะรมควันหรือไม่ก็ตาม รวมทั้งปลาที่ป่นและที่ทำเป็นเฟลเลตซึ่งเหมาะสำหรับมนุษย์บริโภค
03.06	สัตว์น้ำจำพวกครัสตาเซียจะเอาเปลือกออกหรือไม่ก็ตามมีชีวิต สด แช่เย็น แช่เย็นจนแข็งแห้ง ใสเกลือหรือแช่น้ำเกลือสัตว์น้ำจำพวกครัสตาเซียรมควัน จะเอาเปลือกออกหรือไม่ก็ตาม จะทำให้สุกก่อนรมควันหรือในขณะรมควันหรือไม่ก็ตาม สัตว์น้ำจำพวกครัสตาเซียที่ยังไม่เอาเปลือกออกซึ่งทำให้สุกโดยการนึ่งหรือต้ม จะแช่เย็น แช่เย็นจนแข็งแห้ง ใสเกลือหรือแช่น้ำเกลือหรือไม่ก็ตาม รวมทั้งสัตว์น้ำจำพวกครัสตาเซียที่ป่นและที่ทำเป็นเฟลเลตซึ่งเหมาะสำหรับมนุษย์บริโภค
03.07	สัตว์น้ำจำพวกโมลลัสก์จะเอาเปลือกออกหรือไม่ก็ตามมีชีวิต สด แช่เย็น แช่เย็นจนแข็งแห้ง ใสเกลือหรือแช่น้ำเกลือสัตว์น้ำจำพวกโมลลัสก์รมควัน จะเอาเปลือกออกหรือไม่ก็ตามจะทำให้สุกก่อนรมควันหรือในขณะรมควันหรือไม่ก็ตามรวมทั้งสัตว์น้ำจำพวกโมลลัสก์ที่ป่น และที่ทำเป็นเฟลเลตซึ่งเหมาะสำหรับมนุษย์บริโภค
03.08	สัตว์น้ำที่ไม่มีกระดูกสันหลังนอกจากสัตว์น้ำจำพวกครัสตาเซียและโมลลัสก์ มีชีวิต สด แช่เย็น แช่เย็นจนแข็งแห้ง ใสเกลือหรือแช่น้ำเกลือ และสัตว์น้ำที่ไม่มีกระดูกสันหลัง(นอกจากสัตว์น้ำจำพวกครัสตาเซียและโมลลัสก์) รมควันจะทำให้สุกก่อนรมควันหรือในขณะรมควันหรือไม่ก็ตามรวมทั้งสัตว์น้ำที่ไม่มีกระดูกสันหลังนอกจากสัตว์น้ำจำพวกครัสตาเซียและโมลลัสก์ที่ป่นและที่ทำเป็นเฟลเลตซึ่งเหมาะสำหรับมนุษย์บริโภค

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจากฐานข้อมูลของ International Trade Center (ITC)

จากที่นำเสนอไป จะพบว่า เกือบทุกประเทศในทวีปยุโรปสามารถนำเข้าสินค้าประมงจากแทนซาเนียได้โดยไม่ต้องเสียอากรนำเข้า เช่นเดียวกับแคนาดาและสหรัฐฯ รวมถึงตลาดขนาดใหญ่อย่างอินเดียด้วย

7.6 ปัญหาและอุปสรรคที่อาจพบในการลงทุนในอุตสาหกรรมประมงในสหราชอาณาจักรแทนซาเนีย

7.6.1 ปัญหาและอุปสรรคในปัจจุบัน

■ ความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐาน

โครงสร้างพื้นฐาน และธุรกิจสนับสนุนบางประเภทยังไม่พร้อมรองรับการเติบโตของธุรกิจประมง เช่น แชนชิบาร์ยั้งขาดสะพานปลา (Fish Landing Site) ที่สามารถรองรับเรือประมงขนาดกลางและขนาดใหญ่ และผู้ให้บริการห้องเย็นหรือบริษัทผู้ผลิตน้ำแข็งจำนวนไม่มากนัก ซึ่งปัจจัยเหล่านี้จะส่งผลให้ต้นทุนทางธุรกิจสูงขึ้น ผู้ประกอบการอาจต้องลงทุนสร้างโครงสร้างเหล่านี้ด้วยตนเอง

■ ความพร้อมของโครงข่ายไฟฟ้า

ความต้องการไฟฟ้าในแทนซาเนียเพิ่มขึ้นตามอุตสาหกรรมการผลิตที่กำลังเติบโต ในปี 2560 แทนซาเนียนำเข้าไฟฟ้าประมาณร้อยละ 10 เมื่อเทียบกับปริมาณการใช้งานทั้งหมด โดยมีกำลังการผลิตไฟฟ้าในประเทศอยู่ที่ประมาณ 1,483 เมกะวัตต์ นอกจากนี้ ในอดีต ปัญหาไฟดับเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นบ่อยและอาจมีความรุนแรงได้ในบางครั้ง แม้กระทั่งในเมืองใหญ่ เช่น ดาร์เอสซาลาม อรุชา หรือเกาะแชนชิบาร์ โดยในปี 2552 เกาะแชนชิบาร์ต้องเผชิญกับสภาวะไฟดับเป็นเวลาติดต่อกันถึง 3 เดือน (สาเหตุเกิดจากไฟกระชาก ซึ่งสร้างความเสียหายต่อสายไฟใต้น้ำระหว่างแทนซาเนียและแชนชิบาร์) ทั้งนี้ เพื่อรองรับความต้องการที่เพิ่มขึ้น รัฐบาลมีแผนที่จะสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังน้ำ Stiegler's Gorge (STIGO) ในพื้นที่ของเขตป่าสงวน Selous Park ห่างจากดาร์เอสซาลามไปทางตะวันตกประมาณ 200 กม. ซึ่งเมื่อก่อสร้างเสร็จสิ้น คาดว่า STIGO จะสามารถผลิตไฟฟ้าได้ประมาณ 2,100 เมกะวัตต์ ซึ่งมากกว่าเท่าตัวของกำลังการผลิตปัจจุบัน

■ มุมมองของประชาชนในพื้นที่ต่อธุรกิจและชาวต่างชาติ

แทนซาเนียในอดีตมีระบอบการปกครองแบบคอมมิวนิสต์ ที่รัฐบาลกลางเป็นผู้ควบคุมการค้าขาย การลงทุน ภาคการเกษตรและอุตสาหกรรมของประเทศ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ยังมีผลกระทบต่อมุมมอง ความคิด และความรู้สึกของประชาชนมาจนถึงปัจจุบัน ประชาชนบางส่วน โดยเฉพาะที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ชนบท ยังไม่

คุ้นเคยกับระบบตลาด (Market Economy) อีกทั้งพืชเศรษฐกิจ (Cash Crop) หลายชนิดยังถูกกำหนดให้ซื้อขายผ่านคณะกรรมการกึ่งภาครัฐ ไม่สามารถทำการซื้อขายระหว่างประชาชนกับธุรกิจได้โดยตรง

- **รัฐบาลยังมีนโยบายที่เอื้อประโยชน์กับประชาชนท้องถิ่น**
อัตราการว่างงานในแทนซาเนียยังอยู่ในระดับสูง (ร้อยละ 10.3 ในปี 2557) รัฐบาลจึงพยายามส่งเสริมการว่าจ้างงานของแรงงานในประเทศ ซึ่งส่งผลมายังนโยบายแรงงานต่างชาติ การขอใบอนุญาตทำงาน (Work Permit) จึงเป็นกระบวนการที่มีความซับซ้อนและใช้เวลานาน นักลงทุนต้องแสดงหลักฐานว่าไม่สามารถว่าจ้างแรงงานที่มีทักษะตามที่ต้องการได้ในแทนซาเนีย (การประกาศจ้างงานในสื่อท้องถิ่น เป็นต้น) อีกทั้งการขอต่ออายุใบอนุญาตทำงานเป็นไปได้ค่อนข้างยาก
- **การต่อต้านจากอุตสาหกรรมดั้งเดิมในพื้นที่**
หลังจากเริ่มมีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในทะเลสาบวิกตอเรีย ผู้ประกอบการดั้งเดิมในพื้นที่แสดงความกังวลต่อผลกระทบของสัตว์น้ำเพาะเลี้ยงต่อระบบนิเวศของทะเลสาบ และเรียกร้องให้มีการศึกษาอย่างถี่ถ้วนก่อนจะผลักดันให้เป็นธุรกิจขนาดใหญ่

7.6.2 ความเสี่ยงในขนาด

- **นโยบายรัฐบาลเปลี่ยนแปลงบ่อยครั้ง**
ก่อนปี 2558 แทนซาเนียยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มที่เก็บกินสินค้าเกษตรทุกประเภท เพื่อสนับสนุนอุตสาหกรรมเกษตรและเกษตรกรในประเทศ แต่ในปีต่อมากลับให้การยกเว้นเฉพาะสินค้าเกษตรที่ยังไม่ได้แปรรูปเท่านั้น โดยถึงแม้แทนซาเนียจะมีเสถียรภาพทางการเมืองค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับประเทศอื่นในทวีปแอฟริกา แต่เนื่องด้วยทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก อาจทำให้เกิดกระแสการคุ้มครองทางการค้าได้ง่าย ซึ่งอาจสร้างกระแสกดดันทางการเมืองให้รัฐบาลมีนโยบายที่เข้มงวดขึ้น โดยเฉพาะกับอุตสาหกรรมเหมือง การขุดเจาะแร่ธาตุ ประมง และเกษตร

- **อันตรายจากโจรสลัดในทะเลลึก (การประมงในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ)**
ระหว่างปี 2554 ถึง 2555 ไม่มีเรือประมงต่างชาติจากประเทศใดออกหาสินค้าในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ เนื่องจากได้รับคำขู่จากสลัดโซมาเลีย ทั้งนี้ ในหลายปีที่ผ่านมา ความเสี่ยงในประเด็นนี้ได้ลดลงอย่างมีนัยแล้ว ถึงกระนั้น สถานการณ์อาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ในอนาคต

7.7 ข้อเสนอแนะสำหรับนักลงทุนไทยในการลงทุนในอุตสาหกรรมประมงในสหราชอาณาจักรแทนซาเนีย

7.7.1 รูปแบบธุรกิจที่เหมาะสมสำหรับนักลงทุนไทย

ภาคส่วนของอุตสาหกรรมที่เหมาะสมต่อการลงทุน

จากข้อมูลที่น่าเสนอไปก่อนหน้านี้ อาจสรุปได้ว่า อุตสาหกรรมประมงแทนซาเนียในแต่ละภาคส่วนมีพัฒนาการไม่เท่ากัน โดยการประมงน้ำจืดในแผ่นดิน (In-Land Fisheries) และอุตสาหกรรมแปรรูป ในแหล่งน้ำจืดขนาดใหญ่ของประเทศ เช่น ทะเลสาบวิกตอเรีย เป็นภาคส่วนที่มีพัฒนาการแล้ว มีผู้เล่นรายใหญ่หลายราย มีตลาดส่งออกเป้าหมายที่มีความต้องการต่อเนื่อง การแข่งขันค่อนข้างรุนแรง อีกทั้งเริ่มประสบปัญหาการประมงเกินขนาด จึงอาจสรุปได้ว่าโอกาสทางการลงทุนในภาคส่วนนี้ไม่เด่นชัดแล้ว

สำหรับการแปรรูปสินค้าจากทะเลอาณาเขต เช่น กุ้ง กุ้ง หรือกุ้งมังกร เป็นโอกาสการลงทุนหนึ่งของผู้แปรรูปสินค้าประมงชาวไทย อย่างไรก็ตาม ภาคส่วนนี้ของอุตสาหกรรมมีผู้เล่นอยู่แล้วหลายราย ทั้งรายย่อยที่เน้นการขายผลิตภัณฑ์สดในประเทศ และบริษัทขนาดใหญ่ที่สามารถส่งออกสินค้าแปรรูปได้ นักลงทุนรายใหม่จะต้องเผชิญกับการแข่งขันที่ค่อนข้างรุนแรง

ทั้งนี้ การประมงในพื้นที่เขตเศรษฐกิจจำเพาะและการแปรรูปเป็นภาคส่วนที่ธุรกิจที่นักลงทุนไทยมีโอกาสมากที่สุด เนื่องจากรัฐบาลแทนซาเนียและแซนชิบาร์มีนโยบายที่เปิดกว้างต่อชาวต่างชาติ และยังมีผู้ประกอบการจำนวนไม่มากนัก นอกจากนี้ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเป็นอีกภาคส่วนหนึ่งที่มีผู้ประกอบการไทยมีโอกาส เนื่องจากยังเป็นอุตสาหกรรมเริ่มแรก ยังขาดองค์ความรู้และความเชี่ยวชาญที่จำเป็นต่อการผลิตสินค้าที่มีคุณภาพสูง

อนึ่ง มีหลายปัจจัยที่อาจเกื้อหนุนให้การลงทุนประมงแปรรูปในแทนซาเนียประสบความสำเร็จ ดังต่อไปนี้

- **ช่องทางการขนส่งสินค้าระหว่างประเทศ** – แทนซาเนียเป็นประเทศที่มีชายฝั่งติดกับมหาสมุทรอินเดีย และมีชายแดนติดกับประเทศในแถบทวีปแอฟริกาตะวันออกและตอนกลางหลายประเทศ เหมาะสมต่อการเป็นช่องทางการส่งออกและนำเข้าสินค้าระหว่างประเทศในทวีปแอฟริกากับประเทศในทวีปเอเชีย ยุโรป และประเทศในตะวันออกกลาง ซึ่งจะโอกาสการเข้าถึงตลาดส่งออกขนาดใหญ่หลายแห่ง
- **ประชากรที่กำลังเติบโต และชนชั้นกลางที่มีสัดส่วนเพิ่มขึ้น** – เศรษฐกิจแทนซาเนียเติบโตสูงเป็นอันดับต้นๆ ของโลก (มีอัตราการเติบโตจริงร้อยละ 7.2 ในปี 2559 สูงเป็นอันดับที่ 8 ของโลก) และประชากรเติบโตร้อยละ 2.7 ในปี 2599 (สูงเป็นอันดับที่ 11 ของโลก) ซึ่งบ่งชี้ถึงปัจจัยดึงดูดการลงทุน 2 ประการ ได้แก่ (1) แทนซาเนียจะมีความต้องการอาหารเพิ่มสูงขึ้นตามจำนวนประชากร โดยประชากรแทนซาเนียบริโภคปลาหรือหอยเฉลี่ยปีละ 5.5 กก. และ (2) ประชากรที่ต้องการผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น โดยรายงานของ Oxford Economics ในปี 2556 กล่าวว่า ดาร์เอสซาลามจะมีประชากรชนชั้นกลางมากที่สุด⁶ เมื่อเทียบกับเมืองอื่นๆ ในทวีปแอฟริกาภายในปี 2573 เป็นโอกาสสำหรับธุรกิจการแปรรูปและเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรและประมง
- **รัฐบาลให้ความสำคัญกับอุตสาหกรรมประมง** – ด้วยประชากรที่มีจำนวนค่อนข้างมาก รัฐบาลจึงให้ความสำคัญกับความมั่นคงทางอาหาร ซึ่งรวมถึงการเกษตร การปศุสัตว์ และการประมง ซึ่งล้วนเป็นอุตสาหกรรมที่ได้รับการส่งเสริม (Priority Sector) และนักลงทุนมีโอกาสได้รับสิทธิประโยชน์

รูปแบบการจัดทะเบียนบริษัทที่เหมาะสม

นักลงทุนต่างชาติสามารถเป็นเจ้าของธุรกิจประมง การแปรรูปสินค้าประมง และการเลี้ยงสัตว์น้ำได้แต่เพียงผู้เดียว รัฐบาลไม่มีข้อกำหนดใดๆ เกี่ยวกับสัดส่วนการถือครองหุ้น รูปแบบการจัดทะเบียนธุรกิจที่เหมาะสมที่สุด คือบริษัทจำกัด (Private Limited Liability Company)

⁶ ประชากรที่มีรายได้ในช่วง 5,000 ถึง 20,000 ดอลลาร์สหรัฐต่อปี

ไม่ควรจดทะเบียนเป็นสำนักงานตัวแทน (Representative Office) เนื่องจากจะไม่สามารถขอรับสิทธิประโยชน์ทางการลงทุนจาก Tanzania Investment Center (TIC) ได้⁷

การเช่าที่ดิน

นักลงทุนที่จะเปิดธุรกิจแปรรูปสินค้าประมงหรือเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ควรเช่าที่ดินผ่าน TIC แทนการติดต่อขอเช่าโดยตรงจากเจ้าของที่ดินชาวแทนซาเนีย เพราะมักจะได้รับสัญญาเช่ามีเวลายาวนานกว่า และมีกระบวนการขอเช่าที่รวดเร็วกว่า อีกทั้ง TIC ยังสามารถให้คำแนะนำด้านพื้นที่การลงทุนที่เหมาะสมได้อีกด้วย

7.7.2 สินค้าหรือกิจกรรมเป้าหมายสำหรับการลงทุน

การประมงทะเลและการแปรรูป – พื้นที่เขตเศรษฐกิจจำเพาะ (EEZ) ยังมีสัตว์น้ำมูลค่าสูงอีกเป็นจำนวนมาก ซึ่งเป็นโอกาสสำหรับนักธุรกิจประมงไทย เช่น ปลาทูน่าครีบน้ำเงิน ทูน่าครีบน้ำเงิน หูน้ำพันซ์ทองแถบ หรือปลากะโทงดาบ โดยอาจแปรรูป เลาะกระดูก แล่นเนื้อ ตากแห้ง หรือเพิ่มมูลค่าโดยทำเป็นผลิตภัณฑ์กระป๋องหรือซีล (Sealed) ทั้งนี้ การตั้งโรงงานแปรรูปในแซนชิบาร์อาจไม่เหมาะสมนัก เนื่องจากโครงสร้างพื้นฐานและอุตสาหกรรมสนับสนุนยังไม่มีความพร้อมมากเพียงพอ (สะพานปลา ห้องเย็น การผลิตน้ำแข็ง และโครงข่ายไฟฟ้าควรมีการพัฒนามากกว่านี้) ผู้ประกอบการจึงอาจเลือกลงทุนในดาร์เอสซาลามแทน

ช่องทางการตลาดสำหรับการประมงในเขตเศรษฐกิจจำเพาะควรเป็นการส่งออกนอกทวีปแอฟริกาเป็นหลัก เนื่องจากสินค้าที่จับได้มีมูลค่าสูง ตลาดในประเทศหรือประเทศในทวีปแอฟริกาตะวันออกอาจยังไม่มีขนาดหรือกำลังซื้อที่น่าดึงดูดพอ

การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ – ธุรกิจการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำยังมีช่องว่างให้พัฒนาอีกมากในแทนซาเนีย ยังมีการทดลองในวงจำกัดเท่านั้น ลำดับต่อไปจึงควรเป็นการปรับปรุงผลิตภาพทางการผลิตและคุณภาพของผลผลิต ซึ่งนักลงทุนชาวไทยมีความเชี่ยวชาญอยู่แล้ว ทั้งในส่วนการเพาะเลี้ยงในกระชังและการเลี้ยงในบ่อ โดยสินค้าเป้าหมายได้แก่ ปลาทิลapia (Tilapia) กุ้งหรือสาหร่าย ทั้งนี้ หากผู้ประกอบการไทยจะนำสัตว์น้ำสายพันธุ์ใหม่เข้าไปเพาะเลี้ยง ควร

⁷ บริษัทที่มีสิทธิขอรับสิทธิประโยชน์ทางการลงทุนกับ Tanzania Investment Center (TIC) ต้องเป็นบริษัทที่จดทะเบียนในแทนซาเนีย (เป็นได้ทั้งบริษัทที่ชาวแทนซาเนียเป็นเจ้าของ และบริษัทที่ชาวต่างชาติเป็นเจ้าของ)

ระมัดระวังถึงผลกระทบต่อสัตว์น้ำดั้งเดิมที่อาศัยอยู่ ซึ่งอาจเป็นแหล่งรายได้ของประชากรในพื้นที่ และศึกษากฎหมายการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำอย่างถี่ถ้วนก่อนเริ่มเพาะเลี้ยง

การลงทุนปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานในแซนชิบาร์ – แซนชิบาร์ยังขาดสะพานเรือ (Fish Landing Site) อยู่แห้ง (Dry Dock) และมีผู้ให้บริการห้องเย็นและผู้ผลิตน้ำแข็งจำนวนน้อย ซึ่งโครงสร้างและธุรกิจสนับสนุนเหล่านี้เป็นรากฐานสำคัญของอุตสาหกรรมประมง จึงจำเป็นต้องมีการลงทุนมากขึ้น

การลงทุนปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานในดาร์เอสซาลาม – ดาร์เอสซาลามยังขาดสะพานเรือ (Fish Landing Site) ที่สามารถรองรับเรือประมงขนาดใหญ่ได้ ซึ่งเป็นปัจจัยที่จำกัดการเติบโตของอุตสาหกรรมแปรรูปประมงในดาร์เอสซาลาม

7.7.3 สรุปรูปแบบธุรกิจที่เหมาะสมสำหรับนักลงทุนไทย

จากการวิเคราะห์ทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปรูปแบบธุรกิจที่เหมาะสมได้ดังที่ปรากฏในตารางที่ 7-11

ตารางที่ 7-11 สรุปรูปแบบธุรกิจที่เหมาะสมสำหรับนักลงทุนไทย

ประเด็นพิจารณา	รูปแบบการลงทุนที่เหมาะสม
ห่วงโซ่การลงทุนที่เหมาะสม	<ul style="list-style-type: none"> การแปรรูปสินค้าประมงทะเล (ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ) การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในบ่อและกระชัง การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานอุตสาหกรรมประมง
รูปแบบการจัดระเบียบธุรกิจ	<ul style="list-style-type: none"> การลงทุนแต่เพียงผู้เดียว โดยจัดระเบียบเป็นบริษัทจำกัด ร่วมทุนกับผู้ประกอบการชาวแทนซาเนีย เพื่อแบ่งปันเทคโนโลยีและองค์ความรู้ (แนะนำให้ผู้ที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำร่วมทุนกับชาวแทนซาเนีย เนื่องจากกฎหมายสิ่งแวดล้อมกำหนดให้มีการทำการประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม จึงควรมีผู้เชี่ยวชาญที่สามารถให้คำแนะนำเกี่ยวกับพื้นที่เป้าหมายได้)
สินค้าและพื้นที่เป้าหมาย	<ul style="list-style-type: none"> การแปรรูปปลาชนิดต่างๆ ที่จับได้จากเขตเศรษฐกิจจำเพาะ การเพาะเลี้ยงปลานิลในกระชังในทะเลสาบน้ำจืด การเพาะเลี้ยงกุ้ง หรือสัตว์น้ำเค็มชนิดอื่นๆ ในพื้นที่ชายฝั่งของแทนซาเนียหรือบนเกาะแซนชิบาร์ การลงทุนโครงสร้างพื้นฐานอุตสาหกรรมประมงบนชายฝั่งของแทนซาเนียหรือบนเกาะแซนชิบาร์ เช่น ท่าเทียบเรือประมง สะพาน

ประเด็นพิจารณา	รูปแบบการลงทุนที่เหมาะสม
	<p>ปลา ห้องเย็น หรือท่าเรือขนส่งคอนเทนเนอร์ควบคุมอุณหภูมิ เป็นต้น</p>
ตลาดเป้าหมาย	<ul style="list-style-type: none"> ● ตลาดในประเทศที่มีกำลังซื้อสูงเมื่อเทียบกับพื้นที่อื่นๆ ได้แก่ ดาร์เอสซาลาม ● ประเทศในตะวันออกกลาง ทวีปยุโรป และเอเชียตะวันออก
ประเด็นที่ควรพิจารณาก่อนการตัดสินใจลงทุน	<ul style="list-style-type: none"> ● อุปกรณ์ประมงส่วนใหญ่สามารถหาซื้อได้ในดาร์เอสซาลาม หรือมวินซา การตั้งโรงงานพื้นที่นี้จึงมีความได้เปรียบในเชิงต้นทุน ● การสร้างมูลค่าให้กับสินค้าเพื่อรองรับความต้องการของชนชั้นกลางที่เริ่มมีกำลังซื้อมากยิ่งขึ้น ● การทำรายงานการประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (หากเป็นการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ)

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด

บทที่ 8

โอกาสและศักยภาพการลงทุนไทยในอุตสาหกรรมพืชกรรมสวน ในสหภาพรัฐแทนซาเนีย

สาระสำคัญ

พืชกรรมสวน ได้แก่ ผัก ผลไม้ ถั่ว เครื่องเทศ และดอกไม้ เป็นภาคส่วนของอุตสาหกรรมเกษตรที่มีการเติบโตเร็วที่สุดในแทนซาเนีย มีอัตราการเติบโตเฉลี่ยประมาณร้อยละ 9 ถึง 12 ต่อปี ส่วนในด้านการส่งออกเติบโตเฉลี่ยร้อยละ 45.4 ต่อปี ระหว่างปี 2554 – 2558 ทั้งนี้ ปัจจุบันผู้เพาะปลูกส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายย่อย ไม่มีการใช้เทคโนโลยีในการผลิต ส่วนผู้เพาะปลูกเชิงพาณิชย์มีน้อยราย ยังมีช่องว่างที่ผู้ประกอบการไทยสามารถเข้าสู่ตลาดได้ ทั้งในมิติด้านการเพาะปลูกและการแปรรูป

รัฐบาลแทนซาเนียตระหนักถึงศักยภาพของอุตสาหกรรมพืชกรรมสวน ต่อการเป็นแหล่งรายได้ส่งออกขนาดใหญ่ของประเทศ จึงมีนโยบายที่จะลดการส่งออกสินค้าสด และส่งเสริมการแปรรูปและสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้า ทิศทางของนโยบายดังกล่าวจะเป็นการสร้างงานให้กับประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งอาจเป็นโอกาสการลงทุนของผู้ประกอบการไทย ที่อาจจะเข้ามาทำฟาร์มเพาะปลูกพืชกรรมสวน และนำเทคโนโลยีการผลิตที่ช่วยยืดอายุผักและผลไม้เข้ามาสร้างมูลค่าให้กับสินค้า รวมถึงแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์อื่นๆ เช่น น้ำผัก น้ำผลไม้ น้ำผลไม้เข้มข้น ผลไม้อบแห้ง ฯลฯ

8.1 ภาพรวมของอุตสาหกรรม

แทนซาเนียมีพื้นที่ประมาณ 947,300 ตารางกิโลเมตร โดยเป็นพื้นที่ทางการเกษตร (Agriculture Land) ประมาณร้อยละ 46 หรือประมาณ 435,700 ตารางกิโลเมตร อย่างไรก็ตาม มีพื้นที่เพียงบางส่วนเท่านั้นที่เหมาะสมแก่การทำเกษตรเมื่อพิจารณาปัจจัยอื่นๆ ประกอบ เช่น ความอุดมสมบูรณ์ของดิน ความแห้งแล้ง และภูมิอากาศ ทั้งนี้ รายงานของรัฐบาลแทนซาเนียระบุว่า ประมาณร้อยละ 32 ของพื้นที่การเกษตรถูกเพาะปลูกแล้ว (ข้อมูลปี 2558)

ภาคเกษตรกรรมมีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อเศรษฐกิจของประเทศ โดยมีสัดส่วนประมาณร้อยละ 25 ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ อีกทั้งชาวแทนซาเนียร้อยละ 66.9 ทำประกอบอาชีพเกษตรกร (ข้อมูลจาก CIA World Factbook ล่าสุดปี 2557) อนึ่ง สำหรับการศึกษานี้ จะมุ่งเน้นศึกษาภาคส่วนย่อยของอุตสาหกรรมเกษตร ได้แก่ พืชกรรมสวน (Horticulture) ซึ่งประกอบไปด้วยการปลูกผลไม้ ผัก ดอกไม้ และเครื่องเทศ

พืชกรรมสวนของแทนซาเนียนับเป็นภาคส่วนของอุตสาหกรรมเกษตรที่มีการเติบโตเร็วที่สุด ประมาณร้อยละ 9 ถึง 12 ต่อปี โดยในปี 2558 อุตสาหกรรมพืชกรรมสวนสร้างรายได้จากการส่งออกคิดเป็นร้อยละ 38 ของรายได้จากการส่งออกของอุตสาหกรรมเกษตรทั้งหมด ทั้งนี้ อุตสาหกรรมพืชกรรมสวนว่าจ้างแรงงานประมาณ 2.5 ล้านคน (Match Maker Associates, 2017) หรือประมาณร้อยละ 4.8 ของประเทศ

ด้วยที่ตั้งของแทนซาเนีย ซึ่งอยู่ใกล้เส้นศูนย์สูตร ทำให้พื้นที่ส่วนมากมีภูมิอากาศแบบร้อนชื้น แต่ด้วยลักษณะภูมิประเทศที่มีความสูงไม่เสมอกันในแต่ละพื้นที่ ลักษณะภูมิอากาศในบางพื้นที่จึงแปรผันไปตามระดับความสูง ส่วนบริเวณชายฝั่งมหาสมุทรอินเดียมีอากาศแบบอบอุ่นชื้น แทนซาเนียมีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยต่อปีอยู่ที่ 1,100 มิลลิเมตร น้อยกว่าประเทศไทยเล็กน้อยที่ประมาณ 1,572.5 มิลลิเมตรต่อปี และสภาพอากาศที่มีความหลากหลายนี้ส่งผลให้แทนซาเนียสามารถปลูกพืชได้หลายชนิด ทั้งผลไม้เขตร้อน ผลไม้เขตอบอุ่น ผักหลายชนิด รวมถึงเครื่องเทศ

ที่ราบสูงตอนเหนือ (Northern Highlands) เป็นพื้นที่ที่มีการปลูกพืชกรรมสวนอย่างแพร่หลายมากที่สุด ด้วยสภาพอากาศแบบเมดิเตอร์เรเนียน (Temperate Mediterranean) ดินที่เหมาะสม จึงเหมาะสมสามารถปลูกดอกไม้ ตลอดจนผักและผลไม้เขตร้อนและเขตอบอุ่นได้ตลอดทั้งปี โดยศูนย์กลางของอุตสาหกรรมนี้อยู่ที่เมืองคิลิมันจาโร

เกษตรกรในอุตสาหกรรมพืชกรรมสวนส่วนมากมักเป็นเกษตรกรรายย่อยที่มีพื้นที่เพาะปลูกน้อยกว่า 2 เฮกตาร์ (Smallholding Farm) โดยเฉพาะเกษตรกรรายย่อยที่ปลูกผักคิดเป็นร้อยละ 70 ของผู้ปลูกผักทั้งหมด ทั้งนี้ เกษตรกรรายย่อยส่วนใหญ่ไม่ได้ค้าขายในตลาดระดับภูมิภาคและนานาชาติ ในขณะที่บางรายรวมตัวกันเพื่อทำการเกษตรแบบมีสัญญา (Contract Farming¹) กับบริษัทส่งออกขนาดใหญ่ โดยบริษัทส่งออกขนาดใหญ่ในอุตสาหกรรมพืชกรรมสวนมีจำนวนประมาณ 40 บริษัท โดยส่วนใหญ่ตั้งอยู่ทางตอนเหนือของประเทศ

ในด้านการส่งออก อินเดียเป็นตลาดส่งออกสำคัญที่สุดของแทนซาเนีย โดยหากพิจารณาในปี 2554 – 2558 พบว่า มีสัดส่วนการส่งออกร้อยละ 52.3 เทียบกับการส่งออกทั้งหมดของอุตสาหกรรม รองลงมาเป็นเคนยา โคลโมรส และสหรัฐอเมริกาหรับเอมิเรตส์

โอกาสการลงทุนของผู้ประกอบการไทยในอุตสาหกรรมพืชกรรมสวน อาจเป็นไปได้ทั้งการเข้ามาลงทุนทำฟาร์มเพาะปลูก (หรือการทำ Contract Farming กับเกษตรกรในพื้นที่) และแปรรูปสินค้าเพื่อขายในประเทศหรือส่งออก หรืออาจเป็นการลงทุนเกี่ยวกับโครงสร้างสนับสนุนของอุตสาหกรรม ซึ่งรวมถึง ห้องเก็บสินค้าควบคุมอุณหภูมิ หรือบริการขนส่งสินค้าแช่เย็น

8.2 สถิติด้านการค้าในอุตสาหกรรมพืชกรรมสวนของสหสาธารณรัฐแทนซาเนีย

➤ สถิติการส่งออก

ในปี 2558 แทนซาเนียส่งออกสินค้าพืชกรรมสวนคิดเป็นมูลค่า 493.1 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นจากปี 2554 ที่มีมูลค่าการส่งออกที่ 110.2 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยอัตราการเติบโตเฉลี่ยสะสมต่อปีในช่วงปี 2554 – 2558 อยู่ที่ร้อยละ 45.4 ดังที่นำเสนอในภาพที่ 8-1

¹ คณะผู้วิจัยได้รับทราบจากการเดินทางศึกษาข้อมูลเชิงลึก (Fact Finding) ณ สาธารณรัฐแทนซาเนีย ระหว่างวันที่ 17 – 21 กรกฎาคม 2560 ว่าการทำ Contract Farming มะเขือเทศในแซนชิบาร์เป็นไปอย่างยากลำบาก เนื่องจากเกษตรกรรายย่อยและผู้ซื้อขาดการสื่อสารระหว่างกัน การบังคับสัญญาและการชำระเงินเป็นไปอย่างยากลำบาก และทำให้ Contract Farming ในแซนชิบาร์ไม่ประสบความสำเร็จ นอกจากนี้ จากการศึกษาเรื่องการทำ Contract Farming ในการผลิตฝ้ายในภูมิภาคมารา (Mara Region) พบว่ามีปัญหาในลักษณะเดียวกัน ดังนั้น ชาวไทยที่จะเข้าไปลงทุนเกี่ยวกับพืชกรรมสวนควรสร้างความเข้าใจกับเกษตรกรที่เข้าทำสัญญาด้วย และมีการสื่อสารระหว่างกันเป็นประจำ เพื่อป้องกันปัญหาดังกล่าว อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการที่จะลงทุนด้านการแปรรูปสินค้าพืชกรรมสวนในแทนซาเนียไม่ควรพึ่งพาผลผลิตจากการทำ Contract Farming เพียงอย่างเดียว แต่ควรทำฟาร์มเพาะปลูกของตัวเองด้วย

ภาพที่ 8-1 มูลค่าการส่งออกสินค้าพืชกรรมสวนแทนซาเนีย ปี 2554 – 2558

ที่มา: International Trade Center (ITC)

หากพิจารณาลงในรายสินค้า แทนซาเนียส่งออกถั่วแระ (คางานัสคาจัน) มากที่สุดโดยเฉลี่ยในช่วงปี 2554 – 2558 คิดเป็นส่วนแบ่งตลาดร้อยละ 18.88 ของการส่งออกทั้งหมดในอุตสาหกรรม รองลงมาเป็นถั่วลันเตา ถั่วมะแฮะ และหอมหัวใหญ่ ที่ร้อยละ 17.05, 7.17 และ 6.98 ตามลำดับ ดังที่เสนอไว้ในตารางที่ 8-1

ตารางที่ 8-1 สินค้าส่งออกหลัก 10 อันดับแรก
ของอุตสาหกรรมพืชกรรมสวนแทนซาเนีย ปี 2554 – 2558

อันดับ	รหัสพิกัด ศุลกากร	รายการสินค้า	มูลค่าส่งออกเฉลี่ย ปี 2554 – 2558	ส่วนแบ่งมูลค่าส่งออก ปี 2554 – 2558
		รายการสินค้าทั้งหมดในอุตสาหกรรม	258,012	
1	HS071360	ถั่วแระ (คางานัสคาจัน) แห้งและเอาเปลือกออก จะลอกเยื่อหรือทำให้แยกจากกันหรือไม่ก็ตาม	48,719.6	18.88%
2	HS071310	ถั่วลันเตา (พิซุมซาติวุม) แห้งและเอาเปลือกออก จะลอกเยื่อหรือทำให้แยกจากกันหรือไม่ก็ตาม	43,996.2	17.05%

อันดับ	รหัสพิกัด ศุลกากร	รายการสินค้า	มูลค่าส่งออกเฉลี่ย ปี 2554 – 2558	ส่วนแบ่งมูลค่าส่งออก ปี 2554 – 2558
3	HS071320	ถั่วมะแสะ (การ์แบนโซ) แห้งและเอาเปลือกออก จะลอกเยื่อหรือทำให้แยกจากกันหรือไม่ก็ตาม	18,486.6	7.17%
4	HS071220	หอมหัวใหญ่ทั้งต้นหรือทั้งหัว ตัด ผาน ทำให้แตก หรือเป็นผง แต่ต้องไม่จัดทำมากไปกว่านี้	18,019	6.98%
5	HS071390	พืชผักตระกูลถั่วชนิดอื่นๆ แห้งและเอาเปลือก ออก จะลอกเยื่อหรือทำให้แยกจากกันหรือไม่ก็ตาม	15,678	6.08%
6	HS090710	กานพลู (ผล ดอกและก้านดอก) ไม่บดและไม่ป่น	15,348.4	5.95%
7	HS071080	พืชผักอื่นๆ (ดิบหรือทำให้สุกโดยการนึ่งหรือต้ม) แช่เย็นจนแข็ง	12,438.6	4.82%
8	HS080510	ผลไม้จำพวกส้มสด	9,941.8	3.85%
9	HS071331	ถั่วป็นชนิดวิกนา มังโกเฮปเปอร์ หรือชนิดวิก นาราติอาตาวิลเช็ก	7,030.2	2.72%
10	HS070820	ถั่วป็น (ชนิดวิกนาและชนิดฟาซีโอลิส) สดหรือ แช่เย็น	5,702	2.21%

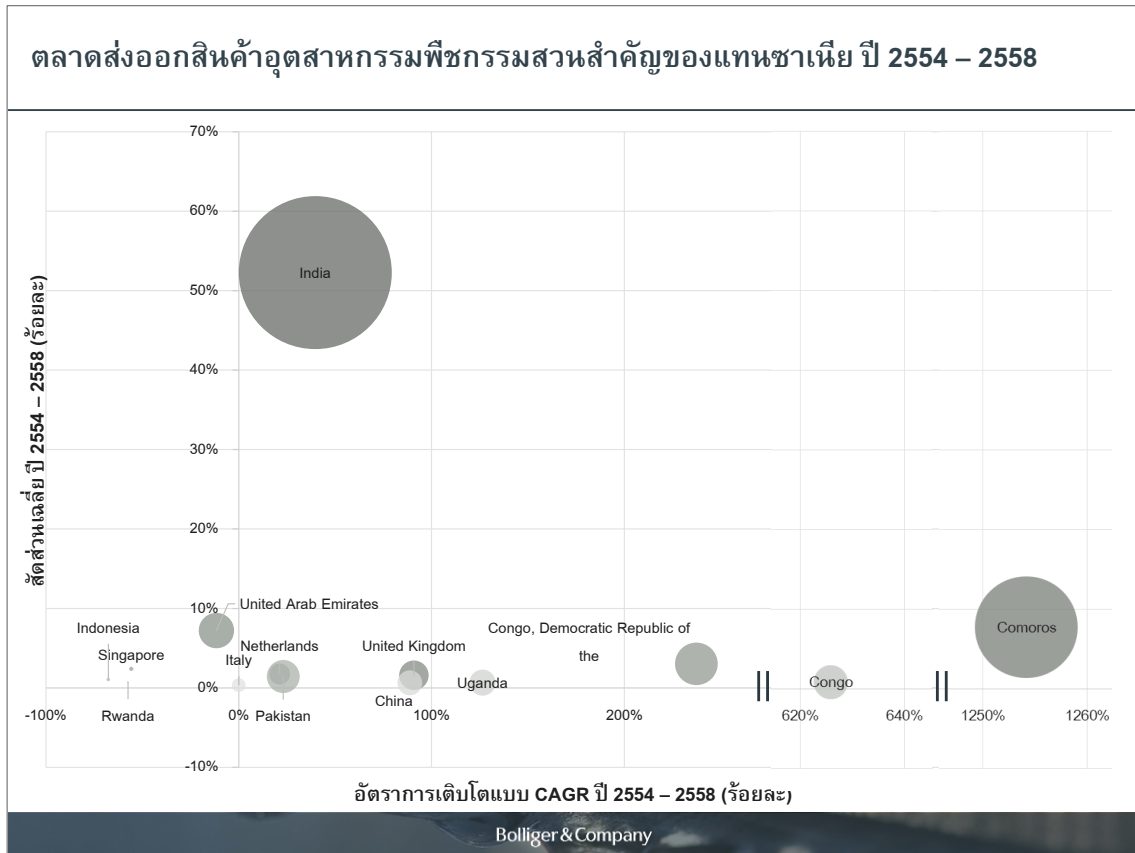
ที่มา: International Trade Center (ITC)

หมายเหตุ: หน่วยของมูลค่าส่งออกเฉลี่ย ปี 2554 – 2558 เป็นต่อพันดอลลาร์สหรัฐ

ตลาดส่งออกสินค้าพืชกรรมสวนที่สำคัญของแทนซาเนีย ได้แก่ อินเดีย (ร้อยละ 52.3) เคนยา (ร้อยละ 15.4) โคลโมรอส (ร้อยละ 7.8) สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ (ร้อยละ 7.2) และสาธารณรัฐประชาธิปไตยคองโก (ร้อยละ 3) ตามลำดับ ดังที่ปรากฏในภาพที่ 8-2

ภาพที่ 8-2 ตลาดส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมพีชกรรมสวนของแทนซาเนีย ปี 2554 – 2558

➤ สถิติการนำเข้า

ในปี 2558 แทนซาเนียนำเข้าสินค้าพีชกรรมสวนคิดเป็นมูลค่า 52.7 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นจากปี 2554 ที่มีมูลค่าการส่งออกที่ 3.9 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยอัตราการเติบโตเฉลี่ยสะสมต่อปีในช่วงปี 2554 – 2558 อยู่ที่ร้อยละ 92 ดังที่นำเสนอในภาพที่ 8-3

ภาพที่ 8-3 มูลค่าการนำเข้าสินค้าพืชกรรมสวนแทนซาเนีย ปี 2554 – 2558

ที่มา: International Trade Center (ITC)

หากพิจารณาลงในรายสินค้า แทนซาเนียนำเข้ากานพลูมากที่สุดโดยเฉลี่ยในช่วงปี 2554 – 2558 คิดเป็นส่วนแบ่งตลาดร้อยละ 40.06 ของการส่งออกทั้งหมดในอุตสาหกรรม รองลงมาเป็น (1) ผลไม้จำพวกส้มสด (2) เครื่องเทศอื่นๆ ที่ไม่ใช่ขิง หญ้าฝรั่ง ขมิ้น ไทม์ ใบเบย์ และหอมแขก และ (3) พริกในตระกูลไปเปอร์ รวมทั้งพริกในตระกูลแคปซิกัม หรือตระกูลพิเมินตา ที่แห้ง หรือไม่บดและไม่ป่น ที่ร้อยละ 25.95, 11 และ 8.39 ตามลำดับ ดังที่เสนอไว้ในตารางที่ 8-2

ตารางที่ 8-2 สินค้านำเข้าหลัก 10 อันดับแรก
ของอุตสาหกรรมพืชกรรมสวนแทนซาเนีย ปี 2554 – 2558

อันดับ	รหัสพิกัด ศุลกากร	รายการสินค้า	มูลค่านำเข้าเฉลี่ย ปี 2554 – 2558	ส่วนแบ่งมูลค่านำเข้า ปี 2554 – 2558
		รายการสินค้าทั้งหมดในอุตสาหกรรม	38,313.2	
1	HS090710	กานพลู (ผล ดอกและก้านดอก) ไม่บดและไม่ป่น	15,348.4	40.06%
2	HS080510	ผลไม้จำพวกส้มสด	9,941.8	25.95%

อันดับ	รหัสพิกัด ศุลกากร	รายการสินค้า	มูลค่านำเข้าเฉลี่ย ปี 2554 – 2558	ส่วนแบ่งมูลค่านำเข้า ปี 2554 – 2558
3	HS091099	เครื่องเทศอื่นๆ ที่ไม่ใช่ขิง หญ้าฝรั่น ขมิ้น ไทม์ ไบเบย์ และหอมแขก	4,212.6	11.00%
4	HS090411	พริกในตระกูลไปเปอร์ รวมทั้งพริกในตระกูลแคป ซิกัม หรือตระกูลพิเมนตา ที่แห้ง หรือไม่บดและ ไม่ปน	3,216	8.39%
5	HS071310	ถั่วลิ้นเตา (พืชมุขชาติวูม) แห้งและเอาเปลือกออก จะลอกเยื่อหรือทำให้แยกจากกันหรือไม่ก็ตาม	978.8	2.55%
6	HS080440	อโวคาโด	910	2.38%
7	HS070190	มันฝรั่ง สดหรือแช่เย็น	481.6	1.26%
8	HS071010	มันฝรั่งดิบ	335	0.87%
9	HS070320	กระเทียม สดหรือแช่เย็น	258.4	0.67%
10	HS071331	ถั่วปิ่นชนิดวิกนา มังโกเฮปเปอร์ หรือชนิดวิก นาราติอาตาวิลเช็ก แห้งและเอาเปลือกออก จะ ลอกเยื่อหรือทำให้แยกจากกันหรือไม่ก็ตาม	257.2	0.67%

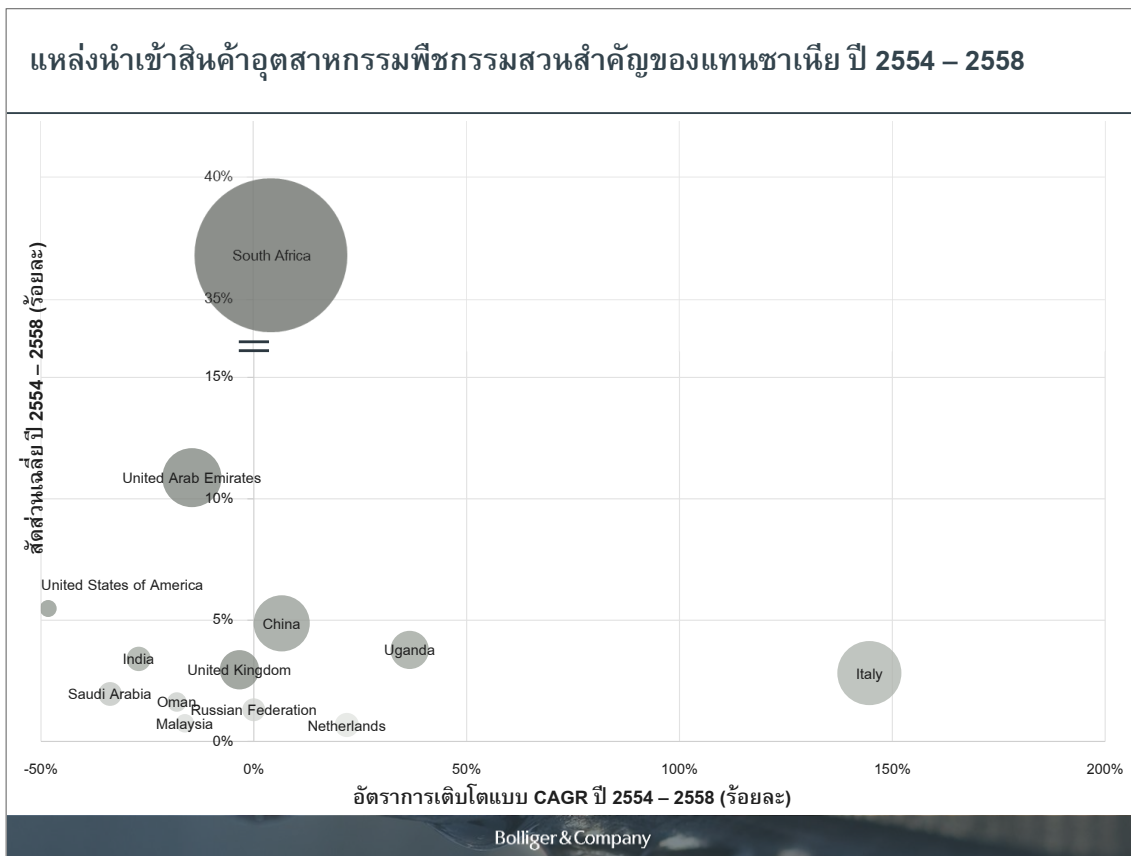
ที่มา: International Trade Center (ITC)

หมายเหตุ: หน่วยของมูลค่าส่งออกเฉลี่ย ปี 2554 – 2558 เป็นต่อพันดอลลาร์สหรัฐ

แหล่งนำเข้าสินค้าพืชมุขชาติวูมที่สำคัญของแทนซาเนีย ได้แก่ แอฟริกาใต้ (ร้อยละ 36.8) เคนยา (ร้อยละ 15) สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ (ร้อยละ 10.9) สหรัฐฯ (ร้อยละ 5.5) และจีน (ร้อยละ 4.9) ตามลำดับ ดังที่ปรากฏในภาพที่ 8-4

ภาพที่ 8-4 แหล่งนำเข้าสินค้าอุตสาหกรรมปิโตรเคมีของแทนซาเนีย ปี 2554 – 2558

ที่มา: International Trade Center (ITC)

8.3 การวิเคราะห์ห่วงโซ่มูลค่าการผลิตอุตสาหกรรมปิโตรเคมีในสหภาพรัฐแทนซาเนีย

8.3.1 ห่วงโซ่มูลค่าของอุตสาหกรรมปิโตรเคมี

อุตสาหกรรมปิโตรเคมีของแทนซาเนียอาจพิจารณาแยกได้เป็นสามส่วน ตามห่วงโซ่มูลค่าการผลิตในระดับต่างๆ ดังต่อไปนี้

- ห่วงโซ่มูลค่าระดับต้นน้ำ ได้แก่ การเพาะเมล็ดพันธุ์ รวมถึงการจัดซื้อเครื่องมือ และผลิตภัณฑ์ตั้งต้น
- ห่วงโซ่มูลค่าระดับกลางน้ำ ได้แก่ การปลูกและการแปรรูปผลผลิต

- **ห่วงโซ่มูลค่าระดับปลายน้ำ** ได้แก่ การขนส่งสินค้าเพื่อการบริโภคในประเทศ หรือส่งออกไปยังต่างประเทศ

ภาพที่ 8-5 สรุปห่วงโซ่อุตสาหกรรมพืชกรรมสวนในแทนซาเนีย

ภาพที่ 8-5 ห่วงโซ่อุตสาหกรรมพืชกรรมสวนในแทนซาเนีย

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) รวบรวมจากหลายแหล่งข้อมูล

8.3.1.1 ห่วงโซ่มูลค่าระดับต้นน้ำ: การเพาะเมล็ดพันธุ์ เครื่องมือ ผลิตภัณฑ์ตั้งต้น

การปลูกพืชกรรมสวนในแทนซาเนียพึ่งพาปัจจัยการผลิตและวัตถุดิบจากต่างประเทศ โดยส่วนใหญ่นำเข้าจากประเทศเคนยา ซึ่งเป็นที่ตั้งสำนักงานใหญ่ประจำภูมิภาคของบริษัทต่างชาติหลายแห่งที่เข้ามาทำธุรกิจการเกษตรในทวีปแอฟริกาตะวันออก โดยปัจจัยการผลิตที่นำเข้า ได้แก่ ปุย ผลิตภัณฑ์ดูแลพืช สารกำจัดศัตรูพืช การควบคุมทางชีวภาพ สารตั้งต้น กระถาง ถาด รวมถึงบรรจุภัณฑ์ โดยบริษัทดังต่อไปนี้จัดจำหน่ายปัจจัยการผลิตทางการเกษตรในแทนซาเนีย

- ปุ๋ย – Yara Tanzania Limited (นอร์เวย์) และ Elgon Kenya Limited (เคนยา)
- ผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ – Syngenta (สวิตเซอร์แลนด์) Monsanto (สหรัฐฯ) และ Rijk Swaan ซึ่งเป็นบริษัทจากเนเธอร์แลนด์ เป็นต้น นอกจากนี้
- ผลิตภัณฑ์อารักขาพืช (Crop Protection Product) – Monsanto (สหรัฐฯ) และ Syngenta (สวิตเซอร์แลนด์)
- ชีวภัณฑ์ควบคุมศัตรูพืช (Biological Control Product) – Koppert Kenya (เคนยา) และ Dudutech (เคนยา)
- สารเร่งชีวภาพ (Biostimulants) และผลิตภัณฑ์ดูแลพืชอื่น ๆ – Dudutech (เคนยา)

อย่างไรก็ดี แทนซาเนียยังมีผู้ผลิตปัจจัยการผลิตรายใหญ่ 1 ราย ได้แก่ Balton Tanzania (เป็นบริษัทย่อยของบริษัทจากสหราชอาณาจักร) ซึ่งมีการจำหน่ายสินค้าและบริการทั้งในระดับประเทศและภูมิภาคแอฟริกา โดยสินค้าที่บริษัทจำหน่าย ได้แก่ เมล็ดพันธุ์ ปุ๋ย สารกำจัดศัตรูพืช

การเพาะเมล็ดพันธุ์

สภาพภูมิอากาศในบริเวณตอนเหนือของประเทศเหมาะสมต่อการเพาะพันธุ์เมล็ดตลอดทั้งปี ด้วยเหตุนี้จึงมีบริษัทเพาะเมล็ดจำนวนมากมาตั้งโรงเรือนเพาะเมล็ดพันธุ์ที่บริเวณเมืองอรุชา และคิลิมันจาโร โดยส่วนใหญ่จะเป็นบริษัทจากประเทศเนเธอร์แลนด์ไม่ว่าจะเป็น Rijk Zwaan, Enza Seeds, East West Seeds และ Korfovouni Seedpro

8.3.1.2 ห่วงโซ่มูลค่าระดับกลางน้ำ: การปลูกและการแปรรูปผลผลิต

พื้นที่ในการทำเกษตรกรรมพืชกรรมสวนของประเทศแทนซาเนีย สามารถแบ่งออกเป็น 6 พื้นที่ ซึ่งแต่ละพื้นที่ก็มีความเหมาะสมในการปลูกพืชกรรมสวนแตกต่างกันไป ดังนี้

- **พื้นที่ราบสูงทางตอนเหนือ (Northern Highlands)** – ครอบคลุมพื้นที่เมืองอรุชา (Arusha) คิลิมันจาโร (Kilimanjaro) มันยารา (Manyara) และแทงกา (Tanga) เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพมากที่สุดในการลงทุนในอุตสาหกรรมพืชกรรมสวน ด้วยสภาพอากาศและดินที่เหมาะสม พื้นที่นี้จึงสามารถปลูกดอกไม้ ผัก และผลไม้เขตร้อนและเขตอบอุ่นได้ตลอดทั้งปี

- **พื้นที่ชายฝั่ง (Coastal Zone)** – ครอบคลุมพื้นที่เมืองโมโรโกโร (Morogoro) นครดาร์เอสซาลาม และปวานี (Pwani) เป็นพื้นที่ที่เหมาะสมกับการปลูกผลไม้เขตร้อนนอกฤดูกาล นอกจากนี้ยังมีการปลูกเครื่องเทศ และผักอีกหลากหลายชนิด
- **พื้นที่ราบสูงทางตอนใต้ (Southern Highlands)** – ครอบคลุมพื้นที่เมืองอีริงกา (Iringa) มเบยา (Mbeya) จอมเบ (Njombe) และรูวูมา (Ruvuma) โดยพื้นที่นี้สามารถปลูกผัก ผลไม้เขตร้อน และผลไม้เขตอบอุ่นได้ โดยเป็นแหล่งปลูกอะโวคาโด มะเขือเทศ และมันฝรั่งขนาดใหญ่
- **พื้นที่ตอนกลาง (Central Zone)** – ครอบคลุมพื้นที่กรุงโดโดมา (Dodoma) มันยารา (Manyara) และซินกิด้า (Sindiga)
- **พื้นที่ทะเลสาบ (Lake Zone)** – ครอบคลุมพื้นที่เมืองมวันชา เป็นพื้นที่ที่มีการปลูกผักและพริกเป็นหลัก
- **เกาะแซนซิบาร์ (Zanzibar) และเกาะเพมบา (Pemba)** – เป็นพื้นที่ที่มีการปลูกเครื่องเทศเป็นหลัก นอกจากนี้ยังมีการปลูกผลไม้เขตร้อน และผักต่างๆ อีกด้วย

พื้นที่การเพาะปลูกพืชกรรมสวนในแทนซาเนียเป็นดังที่ปรากฏในภาพที่ 8-6

ภาพที่ 8-6 ประเภทพืชกรรมสวนในพื้นที่ต่าง ๆ ของแทนซาเนีย

ที่มา: Tanzania Horticulture Sector Outlook: Opportunities and Challenges (2015)

เกษตรกรในอุตสาหกรรมพืชกรรมสวนส่วนมากมักเป็นเกษตรกรรายย่อยซึ่งมีพื้นที่เพาะปลูกน้อยกว่า 2 เฮกเตอร์ ส่วนเกษตรกรรายใหญ่ที่มีที่ดินเพาะปลูกมากกว่า 12 เฮกเตอร์ พบว่ามีอยู่ประมาณ 30 รายเท่านั้น ในขณะที่บริษัทขนาดใหญ่ที่มีการส่งออกด้วยมีอยู่ประมาณ 25 บริษัท ซึ่งส่วนมากเป็นบริษัทจากประเทศเนเธอร์แลนด์ ตั้งอยู่ในเมืองอรุชา

เนื่องจากเกษตรกรรายย่อยส่วนใหญ่มีกำลังการซื้อน้อย จึงไม่สามารถซื้อวัตถุดิบตั้งต้นที่มีคุณภาพ ซึ่งทำให้ผลผลิตขายได้เฉพาะในประเทศเท่านั้น และบริษัทต่างชาติมักมีผลิตภัณฑ์ที่ไม่หลากหลายนัก ส่วนใหญ่ปลูกดอกกุหลาบ เพาะเมล็ดพันธุ์ และถั่ว อุตสาหกรรมพืชกรรมสวนในประเทศจึงถือว่ามีความค่อนข้างเล็ก ไม่สามารถดึงดูดให้บริษัทขนาดใหญ่นำเทคโนโลยีการผลิตขั้นสูงเข้ามาใช้ในแทนซาเนีย ซึ่งจำกัดการเติบโตของอุตสาหกรรม

ผู้เพาะปลูกที่ใช้เรือนกระจกยังมีจำนวนน้อย ส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะบริษัทผู้ผลิตเรือนกระจกส่วนใหญ่ไม่มีกิจการในแทนซาเนีย ทำให้การนำเข้าเทคโนโลยีเหล่านี้มีต้นทุนค่อนข้างสูง

มีเพียง Balton ซึ่งเป็นบริษัทแทนซาเนียแห่งเดียวที่จำหน่ายเทคโนโลยีเรือนกระจกและระบบชลประทาน ส่วนบริษัทต่างชาติเช่น Vanderhoeven BV และ Bosman International BV ไม่มีสำนักงานในแทนซาเนีย ต้องสั่งซื้อสินค้าผ่านสำนักงานในประเทศเคนยาเท่านั้น

➤ สินค้าพืชกรรมสวนในที่มีการปลูกในแทนซาเนีย

ผัก และผลไม้

พื้นที่ที่มีการปลูกผักมากในแทนซาเนีย ได้แก่ บริเวณที่ราบสูงทางตอนใต้และที่ราบสูงทางตอนเหนือ ประมาณร้อยละ 70 ของผู้ผลิตเป็นเกษตรกรรายย่อย ผักที่ปลูกได้ในแทนซาเนียมีหลายชนิด เช่น ข้าวโพดฝักอ่อน บีตรูต ถั่ว กะหล่ำปลี แคร้รอต กะหล่ำดอก มะเขือเทศ มะเขือยาว และผักกาดขาว เป็นต้น โดยในพื้นที่เมืองอรุชาและเมืองคิลิมันจาโร เกษตรกรบางส่วนทำ Contract Farming กับบริษัทขนาดเล็กในพื้นที่ เช่น บริษัท HomeVeg และเมื่อรับสินค้าจากเกษตรกรรายย่อยแล้ว HomeVeg จะส่งต่อผลิตผลดังกล่าวไปยังบริษัทอื่นๆ เช่น Serengeti Fresh และ Flamingo ซึ่งเป็นผู้ส่งออกสินค้า ทั้งนี้ นอกจากรับซื้อผลผลิตแล้ว ทั้ง Serengeti Fresh และ Flamingo ยังมีการเพาะปลูกผักเองอีกด้วย

สำหรับการปลูกผลไม้ แทนซาเนียสามารถปลูกได้ทั้งผลไม้เขตร้อน เช่น กล้วย ส้ม มะม่วง สับปะรด อะโวคาโด ขนุน ฝรั่ง โดยมีการปลูกมากที่สุดในบริเวณชายฝั่งและพื้นที่ราบสูงทางตอนเหนือและตอนใต้ ผลไม้เขตอบอุ่น เช่น แอปเปิ้ล ลูกแพร์ ลูกพีช พลัม แบล็คเบอร์รี่ สตรอเบอร์รี่ ปลูกมากในที่ราบสูงทางตอนใต้

อะโวคาโดซึ่งเป็นผลไม้ปลูกมากขึ้นในช่วงหลายปีที่ผ่านมา โดยความต้องการหลักอยู่ในต่างประเทศ บริษัทที่เกี่ยวข้องกับการผลิตผลไม้ เช่น East Africa Fruits ซึ่งรับซื้อผักและผลไม้สดจากเกษตรกรรายย่อย จากนั้นนำผลผลิตเหล่านั้นมาทำความสะอาด คัดขนาด บรรจุหีบห่อ และนำเข้าสู่ตลาดต่อไป นอกจากการบริโภคผลไม้สด ๆ แล้ว ผลไม้บางส่วนยังถูกนำไปเข้าสู่กระบวนการเพื่อผลิตเป็นน้ำผลไม้

ทั้งนี้ ปริมาณการปลูกผักและผลไม้ในแทนซาเนีย เป็นดังที่ปรากฏในตารางที่ 8-3 และตารางที่ 8-4 ตามลำดับ

ตารางที่ 8-3 ปริมาณการปลูกผักในแทนซาเนีย

ชนิดผัก	2548/49	2549/50	2550/51	2551/52	2552/53	2553/54	2554/55	2555/56	อัตราการเติบโต
มะเขือเทศ	451,750	506,595	607,914	664,773	739,251	813,729	888,207	962,684	11.40%
กะหล่ำปลี	294,515	314,273	377,128	367,009	389,544	412,080	434,616	457,151	6.50%
หัวหอม	143,948	147,601	177,121	150,718	150,600	150,484	150,367	150,249	0.60%
ผักโขม	22,619	24,669	29,603	29,769	32,132	34,495	36,858	39,220	8.20%
ผักกาดขาวปลี	5,408	5,962	7,154	8,172	9,129	10,085	11,042	11,999	12.10%
ถั่วแขก	4,809	5,488	6,586	6,984	7,755	8,526	9,297	10,068	11.10%
พริกยักษ์	5,286	5,694	6,833	6,937	7,473	8,010	8,547	9,083	8.00%
มะเขือม่วง	4,276	4,714	4,900	5,576	6,086	6,595	7,105	7,615	8.60%
ถั่วเขียว	3,050	3,128	3,754	4,513	4,990	5,467	5,944	6,421	11.20%
แคโรท	3,408	3,762	4,514	4,679	5,109	5,538	5,967	6,397	9.40%
กระเจี๊ยบเขียว	678	736	883	995	1,102	1,210	1,318	1,425	11.20%
ผักสวิสชาร์ด	657	674	809	767	795	824	852	880	4.30%

ที่มา: Ministry of Agriculture, Livestock and Fisheries (Tanzania)

หมายเหตุ: อัตราการเติบโตที่น่าเสนอ เป็นอัตราการเติบโตต่อปีเฉลี่ย (อัตราการเติบโตแบบ CAGR) ระหว่างฤดูกาลเพาะปลูก 2548/2549 ถึง 2555/2556

ตารางที่ 8-4 ปริมาณการปลูกผลไม้ในแทนซาเนีย

ชนิดผลไม้	2548/49	2549/50	2550/51	2551/52	2552/53	2553/54	2554/55	2555/56	อัตราการเติบโต
กล้วย	717,204	823,305	987,966	1,008,390	1,104,308	-	-	617,008	-2.10%
มะม่วง	309,174	334,986	300,000	371,525	401,252	430,979	460,707	490,434	6.80%
ส้ม	177,881	181,550	210,000	217,362	221,299	230,746	240,194	249,641	5.00%
สับปะรด	207,284	211,560	245,600	225,121	229,049	232,977	236,905	240,832	2.20%
ส้มเขียวหวาน	2,636	2,690	271,000	137,422	160,016	182,611	205,206	227,800	89.10%
พลัม	19,193	19,589	20,800	20,995	21,576	22,158	22,739	23,321	2.80%
มะนาว (Lemon)	9,331	9,500	10,500	13,002	14,534	16,066	17,598	19,130	10.80%
แอปเปิล	5,751	6,066	7,279	7,255	7,727	8,198	8,670	9,154	6.90%
ถั่ว	3,000	3,200	3,840	4,056	4,387	8,198	6,315	9,141	17.30%
อาโวคาโด	6,124	6,250	7,500	7,241	7,539	7,836	8,134	8,431	4.70%
พาวพาว	4,930	5,032	6,038	6,425	6,880	7,335	7,790	8,244	7.60%
พีช	5,347	5,458	6,200	6,540	6,913	7,286	7,659	8,031	6.00%

ที่มา: Ministry of Agriculture, Livestock and Fisheries (Tanzania)

หมายเหตุ: อัตราการเติบโตที่น่าเสนอ เป็นอัตราการเติบโตต่อปีเฉลี่ย (อัตราการเติบโตแบบ CAGR) ระหว่างฤดูกาลเพาะปลูก 2548/2549 ถึง 2555/2556

เครื่องเทศ

เครื่องเทศ ไม่ว่าจะเป็น ขิง กานพลู และพริกไทย มีการปลูกมากที่เกาะแซนชิบาร์ และบริเวณพื้นที่ชายฝั่ง โดยสถานะการปลูกเครื่องเทศแต่ละชนิดเป็นดังที่ปรากฏในตารางที่ 8-5

ตารางที่ 8-5 เครื่องเทศที่มีการปลูกในแทนซาเนีย สถานะและปริมาณการเพาะปลูก

ประเภทเครื่องเทศ	สถานะการเพาะปลูก	ปริมาณการปลูก (ตัน)
กานพลู	มีการปลูกอย่างแพร่หลายในแซนชิบาร์และเพมบา ² ทั้งนี้ การส่งออกสินค้าชนิดนี้ต้องได้รับอนุญาตจาก Zanzibar State Trading Corporation (ZSTC)	2556: 5,500 2557: 2,800 2558: 3,500
พริกไทย	มีการปลูกแบบพืชเดี่ยวบนต้นไม้ขนาดใหญ่ แต่มีจำนวนไม่มากนัก	2553: 2,000 2557: 3,000
ขิง	มีการปลูกแบบพืชเดี่ยวบนต้นไม้ขนาดใหญ่ และประมาณร้อยละ 80 ถูกขายในประเทศ	2557: 7,000
ลูกกระวานเขียว	ส่วนใหญ่เป็นผลผลิตที่หาได้ตามธรรมชาติ แต่ในระยะหลังเกษตรกรเริ่มนำมาปลูกมากยิ่งขึ้น	2553: 500 2557: 1,000
อบเชย	มีการปลูกแบบผสมผสานกับพืชชนิดอื่นๆ ในโมโรโกโร	2553: 600 2557: 1,500
พริก	มีการปลูกแบบพืชเดี่ยวบนต้นไม้โดยรับน้ำฝนจากธรรมชาติ หรือน้ำจากระบบชลประทาน	2553: 7,000 2557: 9,000
ผักชี	มีการปลูกแบบพืชเดี่ยวบนต้นไม้โดยรับน้ำฝนจากธรรมชาติ ในบริเวณอากาศกึ่งแห้งแล้ง	2553: 1,000 2557: 800
ตะไคร้	เป็นพืชหลายฤดู ใช้การปลูกแบบ Split Planting	2553: 10 2557: 15
จันทน์เทศ	เป็นพืชที่ขึ้นตามธรรมชาติในบางพื้นที่	ปริมาณน้อยมาก
วานิลลา	ปลูกร่วมกับกล้วยหรือกาแฟ	2553: 103 2557: 40

ที่มา: Tanzania Spices Road Map Report

² เพมบาเป็นเกาะที่อยู่ภายใต้การปกครองของรัฐบาลแซนชิบาร์ อยู่ห่างจากทางตอนเหนือของแซนชิบาร์ไปประมาณ 50 กม.

ดอกไม้

สภาพอากาศและดินในเมืองอรุชาและคิลิมันจาโรเหมาะสำหรับการปลูกดอกไม้ตลอดทั้งปี โดยพื้นที่นี้ถือเป็นศูนย์กลางของอุตสาหกรรมการปลูกดอกไม้ตั้งแต่ปี 2533 ทั้งนี้ดอกไม้ที่มีการปลูกมากที่สุดในแทนซาเนีย ได้แก่ ดอกกุหลาบ รองลงมาคือดอกเบญจมาศ

หลังจากปี 2543 การส่งออกดอกไม้รวมถึงผู้ประกอบการธุรกิจปลูกดอกไม้ในแทนซาเนียนั้นมีจำนวนเพิ่มขึ้น ส่วนใหญ่จะเป็นนักลงทุนจากยุโรป โดยเฉพาะเนเธอร์แลนด์ อย่างไรก็ตาม ในช่วงปี 2551 – 2552 การลงทุนด้านการปลูกดอกไม้ได้ชะลอตัวลง ไม่มีการลงทุนใหม่จากต่างประเทศในขณะที่นักลงทุนในประเทศก็น้อยเช่นกัน

การแข่งขันในตลาดส่งออกดอกไม้เข้มข้นขึ้นหลังจากวิกฤตการณ์ทางการเงินโลกเมื่อปี 2551 โดยผู้บริโภควุโรปต่างก็เปลี่ยนความสนใจไปยังดอกไม้ที่ราคาถูกลงกว่าเดิม ส่งผลให้ผู้ผลิตดอกไม้ต้องพยายามลดต้นทุนการผลิต ดอกกุหลาบเป็นสินค้าชนิดหนึ่งที่มีการแข่งขันสูง ทั้งนี้ ผู้เล่นสำคัญในธุรกิจปลูกดอกไม้ของแทนซาเนีย ได้แก่ Kiliflora และ Mount Meru Flowers โดยทั้งสองอยู่ในเมืองอรุชา และเน้นการปลูกและส่งออกดอกกุหลาบเป็นหลัก

➤ การแปรรูปสินค้า

ในส่วนของการแปรรูปสินค้า มีเพียงไม่กี่บริษัทเท่านั้นที่มีโรงงานแปรรูปสินค้าในแทนซาเนีย เช่น บริษัท Canned French Bean มีผลิตภัณฑ์เป็นถั่วแขก (French Bean) บรรจุกระป๋อง และบริษัท East Africa Fruits ซึ่งผลิตน้ำอาโวคาโด

ในปี 2559 เครือ Bakhresa ซึ่งเป็นกลุ่มบริษัทแทนซาเนียที่มีธุรกิจทั้งในด้านการผลิตอาหารแปรรูป เครื่องดื่มอัดลม น้ำดื่ม รวมถึงบริการด้านการขนส่งสินค้าทางบกและทางเรือ ได้ประกาศที่จะลงทุนโรงงานผลิตน้ำผลไม้ในดาร์เอสซาลาม และโรงงานผลิตน้ำผลไม้เข้มข้นในเมืองมวันซา โดยจะรับซื้อสินค้าผลไม้จากเกษตรกรในพื้นที่ใกล้ทะเลสาบวิกตอเรีย แปรรูปเป็นน้ำผลไม้เข้มข้น แล้วจึงนำมาแปรรูปต่อเป็นน้ำผลไม้พร้อมรับประทานในดาร์เอสซาลาม

การแปรรูปสินค้าเกษตร เป็นกิจกรรมที่รัฐบาลแทนซาเนียและแชนชิบาร์ให้การสนับสนุนให้มีการลงทุนมากยิ่งขึ้น โดยแนวคิดของรัฐบาล คือลดการส่งออกสินค้าสด ที่ไม่สร้าง

มูลค่าเพิ่มให้กับห่วงโซ่อุตสาหกรรมในประเทศ และกระตุ้นให้มีการลงทุนด้านการแปรรูปสินค้าเกษตร ซึ่งจะสร้างงานให้กับประชากรชาวแทนซาเนีย

หนึ่งในรูปแบบการลงทุนที่ผู้ประกอบการไทยมีโอกาส คือ การลงทุนกับเทคโนโลยีการผลิตที่ช่วยยืดอายุสินค้าได้ เนื่องจากเกษตรกรรายย่อยของแทนซาเนียเพาะปลูกผักและผลไม้ในช่วงเวลาสั้นๆ ของปี และเนื่องจากพื้นที่จัดเก็บผลผลิต (Storage Facility) ยังขาดแคลน จึงทำให้สูญเสียพืชหลังเก็บเกี่ยวไปค่อนข้างมาก (Post-Harvest loss) นอกจากนี้ แทนซาเนียยังมีผู้ผลิตสินค้าประเภทผักและผลไม้แปรรูปจำนวนไม่มากนัก จึงอาจเป็นโอกาสสำหรับนักลงทุนไทยในการผลิตน้ำผัก น้ำผลไม้ น้ำผลไม้เข้มข้น (Concentrates) ผลไม้อบแห้ง รวมทั้งการถนอมอาหารแบบอื่นๆ เช่น ผักผลไม้ดอง เครื่องแกง และซอส เป็นต้น

ณ ปัจจุบัน ผู้ประกอบการควรพิจารณาส่งออกสินค้าเกษตรแปรรูปเหล่านี้เป็นหลัก เนื่องจากตลาดในประเทศอาจยังไม่มีพร้อมนัก ตลาดเป้าหมายควรมีกำลังซื้อปานกลางถึงสูง เช่น ประเทศในแถบตะวันออกกลาง หรือเอเชียใต้

ทั้งนี้ ผู้ประกอบการควรลงทุนจัดตั้งโรงงานในพื้นที่ที่ใกล้แหล่งเพาะปลูกหรือแหล่งวัตถุดิบ เพราะว่ามีผู้ให้บริการขนส่งสินค้าทางบกแบบควบคุมอุณหภูมิน้อยรายในแทนซาเนีย ซึ่งอาจทำให้อัตราค่าขนส่งค่อนข้างสูง หากเลือกตั้งโรงงานในพื้นที่ที่พร้อมรองรับการลงทุน แต่อยู่ห่างไกลจากแหล่งวัตถุดิบ

อนึ่ง ผู้ประกอบการที่จะแปรรูปสินค้าพืชกรรมสวนเพื่อขายในแทนซาเนีย สินค้าต้องได้รับการรับรองคุณภาพจาก Tanzania Bureau of Standards (TBS) และได้รับการรับรองด้านความปลอดภัยและสุขอนามัยจาก Tanzania Food and Drugs Authority (TFDA)

8.3.1.3 ห่วงโซ่มูลค่าระดับปลายน้ำ: การขนส่งและการค้า

การจัดการผลผลิตหลังเก็บเกี่ยวในแทนซาเนียยังไม่ค่อยดีเนื่องจากยังขาดพื้นที่เก็บผลผลิต และรถบรรทุกเย็น ส่งผลให้เกิดความสูญเสียหลังจากเก็บเกี่ยว (Post-Harvest Loss) แทนซาเนียมีการเสียผลผลิตหลังเก็บเกี่ยวอยู่ในระดับใกล้เคียงกับเคนยาคิดประมาณร้อยละ 20 ถึง 50 ของผลผลิตทั้งหมด

อย่างไรก็ดี บริษัทส่งออกผักและดอกไม้ขนาดใหญ่มักจะมีพื้นที่จัดเก็บผลผลิตหลังเก็บเกี่ยวของตัวเอง และสามารถบริหารจัดการด้านการขนส่งได้ โดยมีพื้นที่จัดเก็บผลผลิตอยู่ที่ท่าอากาศยานดาร์เอสซาลาม และท่าอากาศยานคิลิมันจาโร ทั้งนี้ ผู้ผลิตดอกไม้ส่วนใหญ่มักจะส่งออกดอกไม้ที่ท่าอากาศยานกรุงไนโรบี ประเทศเคนยา เนื่องจากปริมาณการส่งออกดอกไม้ของแทนซาเนียยังไม่มากพอ จึงไม่คุ้มค่าที่บริษัทขนส่งทางอากาศจะให้บริการแก่ผู้ส่งออกดอกไม้ อย่างไรก็ตาม ท่าอากาศยานกรุงไนโรบีก็อยู่ไม่ไกลจากอูซามาโดยคิดเป็นระยะทาง 260 กิโลเมตร ผู้เล่นที่มีบทบาทในการขนส่งผลผลิตพืชกรรมสวน ได้แก่ TAHA Fresh Logistics Company ซึ่งอำนวยความสะดวกแก่ผู้ส่งออกผัก ผลไม้ และดอกไม้ไปยังตลาดต่างๆ โดยมีการให้บริการที่สนามบินที่กล่าวถึงทั้ง 3 แห่ง

ผักเป็นพืชที่มีการส่งออกสูงขึ้นทุกปี โดยผักที่มีการส่งออกรวมจะเป็นพืชผักจำพวกกล้วย ส่วนผักอื่นๆ เช่น มะเขือเทศ หัวหอม และกะหล่ำปลี ส่วนใหญ่จะใช้เพื่อการบริโภคในประเทศ ส่วนผลไม้ที่มีการส่งออกรวม ได้แก่ อะโวคาโด การผลิตดอกไม้มีวัตถุประสงค์เพื่อการส่งออกเป็นหลัก โดยตลาดส่งออกสำคัญจะอยู่ในทวีปยุโรป ส่วนการเพาะเมล็ดพันธุ์ซึ่งเป็นธุรกิจเริ่มแรก จะขายเฉพาะตลาดในประเทศเป็นหลัก

ทั้งนี้ อินเดียเป็นตลาดส่งออกอันดับหนึ่ง โดยสินค้าสำคัญ ได้แก่ ถั่ว ถั่วฝัก เคื่องเทศ เนเธอร์แลนด์เป็นตลาดส่งออกหลักอันดับสอง โดยสินค้าส่งออกสำคัญ ได้แก่ ดอกไม้ เมล็ดผัก ผัก และอะโวคาโด ตลาดส่งออกอื่น ๆ ได้แก่ สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ รวมทั้งประเทศเพื่อนบ้าน เช่น รวันดา บรูไนดี เคนยา ก็เป็นตลาดที่มีความสำคัญมากขึ้น

8.3.2 ผู้เล่นสำคัญในอุตสาหกรรมพืชกรรมสวน

ปัจจุบันไม่มีผู้ประกอบการไทยที่เข้าไปลงทุนในอุตสาหกรรมพืชกรรมสวนของแทนซาเนีย โดยผู้เล่นสำคัญในอุตสาหกรรมพืชกรรมสวนจะแบ่งเป็นผู้ประกอบการในประเทศและผู้ประกอบการต่างชาติ ดังต่อไปนี้

8.3.2.1 ผู้ประกอบการในประเทศรายสำคัญ

➤ Serengeti Fresh Limited

Serengeti Fresh Limited มีสำนักงานใหญ่ในเมืองอรุชา เป็นบริษัทผู้ผลิตและส่งออก ผักสดและผลไม้ต่างประเทศ (Exotic Fruit) บริษัทมีพื้นที่เพาะปลูกตั้งอยู่บนทางลาดของภูเขา คิลิมันจาโร สินค้าส่งออกส่วนใหญ่ ได้แก่ ถั่วแขก (French Beans) ถั่วลันเตาหวาน (Sugar Snap) ข้าวโพดอ่อน บล๊อคโคลี่ ถั่วเหลือง และกระเจี๊ยบ เป็นต้น

➤ Kiliflora

Kiliflora เป็นบริษัทผู้ปลูกดอกกุหลาบที่ใหญ่ที่สุดในแทนซาเนีย มีสำนักงานใหญ่และพื้นที่เพาะปลูกที่เมืองอรุชา มีพื้นที่รวมประมาณ 50 เฮกเตอร์ ตั้งอยู่ที่ทางลาดของภูเขาเมรุ (Mount Meru) แบ่งออกเป็น 2 ฟาร์ม ได้แก่ ฟาร์ม Loliondo ซึ่งมีพื้นที่ 30 เฮกเตอร์ และฟาร์ม Nduruma ขนาด 20 เฮกตาร์ บริษัทมีการจ้างงานกว่า 1,100 คน สินค้าสำคัญของบริษัทคือดอกกุหลาบ (Fresh Cut Rose) และไม้ดอกแต่งเติม (Filler Flower) ไปยังตลาดทั่วโลก

➤ Mount Meru Flowers

Mount Meru Flowers เป็นบริษัทผู้ปลูกดอกไม้ ตั้งอยู่ใกล้ภูเขาเมรุ ใกล้เมืองอรุชา โดยพื้นที่บริเวณนี้มีสภาพแวดล้อมเหมาะสมแก่การปลูกดอกไม้เนื่องจากมีแสงแดดตลอดวันและมีลมเย็นพัดในเวลากลางวัน บริษัทใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีที่ทันสมัยจากเนเธอร์แลนด์

➤ TAHA Fresh Logistics Company

TAHA Fresh Logistics Company เป็นบริษัทในสังกัดของ Tanzania Horticulture Association (TAHA) ให้บริการการขนส่งสินค้าพืชกรรมสวนแบบครบวงจร สามารถให้บริการได้ทั้งการขนส่งสินค้าทางบก ทางเรือ และทางอากาศ รวมถึงให้ความช่วยเหลือด้านพิธีการศุลกากร และประกันผลผลิต โดยบริษัทส่งสินค้าผ่าน 3 ท่าอากาศยานหลัก ได้แก่ ท่าอากาศยาน นครดาร์เอสซาลาม ท่าอากาศยานคิลิมันจาโร และท่าอากาศยานไนโรบี

➤ **HomeVeg**

HomeVeg เป็นบริษัทส่งออกสินค้าพืชกรรมสวน ให้การสนับสนุนการรวมกลุ่มของเกษตรกรในเมืองอรุชาและเมืองคิลิมันจาโร โดยธุรกิจของ HomeVeg ดำเนินการผ่านการทำ Contract Farming กับเกษตรกรในพื้นที่ 2 เมืองดังกล่าว แต่ HomeVeg ไม่มีเครือข่ายผู้รับซื้อสินค้าในต่างประเทศ ดังนั้น HomeVeg จะรับซื้อสินค้าจากเกษตรกร และส่งต่อผลผลิตไปยังบริษัทอื่นเพื่อส่งออกต่อไป

➤ **Tanzania Horticultural Association (TAHA)**

Tanzania Horticultural Association (TAHA) เป็นสมาคมผู้ผลิตพืชกรรมสวนและบริษัทที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการอุตสาหกรรมพืชกรรมสวนในแทนซาเนีย TAHA ให้การสนับสนุนผู้ผลิตผัก ผลไม้ ดอกไม้ และเมล็ดพันธุ์ รวมถึงผู้เพาะเมล็ด ผู้แปรรูป และผู้ค้าพืชกรรมสวนในประเทศ TAHA ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี 2547 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมพืชสวนในแทนซาเนีย รวมถึงตอบสนองความต้องการของสมาชิกในด้านต่าง ๆ ในช่วงแรก TAHA ถูกก่อตั้งขึ้นเพื่อสนับสนุนการส่งออกสินค้าพืชกรรมสวนเป็นสำคัญ โดยเฉพาะผู้ส่งออกดอกไม้ แต่ในระยะหลัง TAHA เริ่มให้ความสำคัญกับการพัฒนาการเกษตรกรรายย่อย และผู้ผลิตในท้องถิ่นหรือภูมิภาคมากขึ้น

ในมิติด้านการพัฒนาเกษตรกรรายย่อย TAHA มีสมาชิกเป็นเกษตรกรประมาณ 30,000 ราย มีบทบาทในด้านการฝึกสอน การให้ความรู้ด้านการปลูกพืชกรรมสวน การตลาด โลจิสติกส์ การเงิน เพื่อลดการสูญเสียของพืชหลังการเก็บเกี่ยว นอกจากนี้ ยังให้การเสนอแนะนโยบายและกฎหมาย พัฒนาสภาพแวดล้อมการลงทุนและดำเนินธุรกิจให้อุตสาหกรรมพืชกรรมสวน เพื่อสร้างมาตรฐานของอุตสาหกรรมให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ได้รับการยอมรับในต่างประเทศ ทั้งนี้ TAHA มีเป้าหมายที่จะให้อุตสาหกรรมพืชกรรมสวนของแทนซาเนียมีมูลค่า 1 พันล้านดอลลาร์สหรัฐภายในปี 2561

8.3.2.2 ผู้ประกอบการต่างชาติรายสำคัญ

➤ Rijk Swaan

Rijk Swaan เป็นบริษัทเพาะพันธุ์เมล็ดจากประเทศเนเธอร์แลนด์ โดยเพาะพันธุ์เมล็ดผักหลากหลายชนิด และส่งไปยัง 30 ประเทศทั่วโลก บริษัทมีสำนักงานย่อยที่แทนซาเนีย 2 แห่ง ได้แก่ Rijk Zwaan Q-Sem และ Rijk Zwaan Afrisem โดยทั้ง 2 แห่งตั้งอยู่ในเมืองอรุชา ดำเนินการเพาะพันธุ์เมล็ดรวมทั้งพัฒนาและปรับปรุงเมล็ดพันธุ์ นอกจากนี้บริษัทยังมีบริการให้คำปรึกษาในการทำฟาร์มผักและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ บริษัทให้ความสำคัญกับการวิจัยและพัฒนาเพื่อเพิ่มคุณภาพของเมล็ดที่ส่งขาย โดยพนักงานกว่าร้อยละ 40 ของบริษัทปฏิบัติงานด้านการวิจัยและพัฒนา

➤ East West Seed

East West Seed เป็นบริษัทเพาะพันธุ์เมล็ด ก่อตั้งขึ้นเป็นครั้งแรกในฟิลิปปินส์โดยชาวเนเธอร์แลนด์ ปัจจุบันมีสำนักงานใหญ่อยู่ที่ประเทศไทย East West Seed ขยายการลงทุนมายัง Tanzania ภายใต้บริษัทชื่อ East West Seed Tanzania Limited ซึ่งมีสำนักงานใหญ่อยู่ในเมืองคิลิมันจาโร โดยบริษัทเป็นผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ชั้นนำ โดยเฉพาะเมล็ดผักเขตร้อน เช่น แตงกวามะเขือยาว และถั่วฝักยาว

➤ Balton Tanzania

Balton Tanzania เป็นผู้ผลิตวัตถุดิบและให้บริการทางการเกษตรในประเทศ มีสำนักงานใหญ่อยู่ที่นครดาร์เอสซาลาม โดยเป็นบริษัทย่อยของ Balton CP Group ซึ่งเป็นบริษัทข้ามชาติของอังกฤษ ทั้งนี้ Balton Tanzania มีการดำเนินการทั้งในระดับประเทศและระดับภูมิภาคแอฟริกา โดยส่วนมากบริษัทให้บริการเมล็ดพันธุ์ ปุ๋ย สารกำจัดศัตรูพืช เทคโนโลยีการปลูกผักในโรงเรือน กระจก และระบบชลประทาน

➤ Yara Tanzania Limited

Yara Tanzania Limited เป็นบริษัทผลิตปุ๋ยที่มีชื่อเสียงจากประเทศนอร์เวย์ (Yara International) มีสำนักงานอยู่นครดาร์เอสซาลาม ลูกค้านของ Yara มีทั้งเกษตรกรผู้ปลูกธัญพืช ชา

กาแฟ ดอกทานตะวัน และผักต่าง ๆ ทั่วทั้งแทนซาเนีย รวันดา และบุรุนดี ในเดือนกันยายน ปี 2558 บริษัทได้ลงทุนสร้างสถานีขนส่งปุ๋ยที่ทำเรือนครดาร์เอสซาลาม โดยได้รับการสนับสนุนการลงทุนจาก SAGCOT สถานีขนส่งนี้จะกลายเป็นศูนย์กลางการกระจายสินค้าทั้งในระดับประเทศและภูมิภาคต่อไป

➤ Enza Zaden

Enza Zaden เป็นบริษัทจากประเทศเนเธอร์แลนด์ ตั้งอยู่ ณ เมืองอรูชา ของแทนซาเนีย บริษัททำธุรกิจผลิตเมล็ดพันธุ์ลูกผสม (Hybrid seed) โดยผลิตเมล็ดแตงกวา เมล่อน มะเขือเทศ และพริกหยวก เป็นส่วนมาก ด้วยสภาพอากาศของพื้นที่ตั้งที่ค่อนข้างคงที่ ทำให้บริษัทสามารถผลิตเมล็ดพันธุ์ได้ตลอดทั้งปี และตอบสนองต่อความต้องการในตลาดได้

8.3.3 บริษัทกรณีศึกษา

➤ East Africa Fruits Farm & Company Limited

East Africa Fruits Farm & Company Limited เป็นบริษัทซื้อขายสินค้าพืชกรรมสวน มีที่ตั้งสำนักงานอยู่ในดาร์เอสซาลาม เป็นบริษัทที่ได้รับการสนับสนุนจาก AgDevCo ที่ให้การสนับสนุนเงินลงทุนด้านการเกษตร แนวคิดของบริษัทในการดำเนินธุรกิจ คือการช่วยเกษตรกรรายย่อยลดอัตราการสูญเสียผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยว โดยบริษัทซื้อพืชกรรมสวนจากเกษตรกรโดยตรง นำมาคัดคุณภาพและบรรจุ จัดเก็บในห้องเย็นของบริษัท และขนส่งผ่านโซ่ความเย็น (Cold Chain Logistics) ซึ่งบริษัทบริหารจัดการด้วยตนเองทั้งหมด สินค้าที่บริษัทขายได้ถูกขายต่อให้กับตลาดในพื้นที่ และทั้งหมดเป็นสินค้าเพื่อการบริโภคในประเทศ

ในปี 2559 บริษัทขายพืชกรรมสวนได้ทั้งหมด 913 ตัน เพิ่มขึ้นเท่าตัวจากปริมาณสินค้าที่ขายได้ในปี 2557 มีเกษตรกรที่เป็นขายสินค้าให้บริษัทมีประมาณ 144 ราย โดยเกษตรกรรายย่อยเหล่านี้ปลูกพืชในที่ดินของตนเอง (ส่วนใหญ่มีพื้นที่เพาะปลูกประมาณ 0.5 ถึง 1 เฮกเตอร์) ผ่านระบบแฟรนไชส์ ซึ่งคือการทำสัญญาล่วงหน้ากับ East Africa Fruits Farm & Company แต่ภายใต้ระบบนี้ เกษตรกรสามารถเลือกได้ว่าจะปลูกพืชชนิดใด ไม่มีข้อผูกมัดใดๆ กับบริษัท โดยในเดือนเมษายน 2559 บริษัทมีจตุรับสินค้าจากเกษตรกรทั้งหมด 6 แห่งทั่วแทนซาเนียในพื้นที่ราบสูงทางตอนใต้และตอนเหนือ

ปริมาณพืชกรรมสวนที่มีการซื้อขายผ่านบริษัทอาจมีปริมาณไม่สูงนัก อย่างไรก็ตาม ประเด็นที่ผู้ประกอบการท่านอื่นๆ อาจนำมาใช้เป็นตัวอย่างได้ คือความสามารถของบริษัทในการสร้างความสัมพันธ์กับเกษตรกรรายย่อย ซึ่งอาจเป็นซัพพลายเออร์สำคัญกลุ่มหนึ่ง สำหรับนักลงทุนการแปรรูปสินค้าเกษตร กรรมการผู้จัดการของบริษัท Elia Timotheo กล่าวว่าบริษัทพร้อมที่จะให้ราคาสูงกว่าราคาตลาด เพื่อสร้างความไว้วางใจระหว่างกัน และกระตุ้นให้เกษตรกรใช้ผลิตภัณฑ์บำรุงพืชที่มีคุณภาพสูง ซึ่งจะทำให้ผลผลิตมีคุณภาพสูง เป็นที่ต้องการของกลุ่มชนชั้นกลางที่กำลังเติบโตในแทนซาเนีย

8.4 พื้นที่เป้าหมายสำหรับการลงทุนในอุตสาหกรรมพืชกรรมสวนในสหสาธารณรัฐแทนซาเนีย

อูรูชา

เมืองอูรูชา มีพื้นที่ 37,576 ตารางกิโลเมตร อยู่ทางตอนเหนือของประเทศแทนซาเนีย อยู่ในบริเวณ Northern Highlands ซึ่งครอบคลุมเมืองอูรูชา คิลิมันจาโร มันยารา และแทงกา อูรูชาตั้งอยู่เทือกเมรุ ซึ่งเป็นเทือกเขาที่สูงเป็นอันดับที่ 5 ของแอฟริกา ด้วยความสูงเช่นนี้ทำให้อูรูชามีสภาพอากาศที่เหมาะสมแก่การปลูกพืช โดยเฉพาะดอกไม้ นอกจากนี้ยังการปลูกผัก เช่น มะเขือเทศ กะหล่ำปลี พริกหยวก มะเขือยาว ถั่วลันเตา มันฝรั่ง ผลไม้เขตร้อน เช่น สับปะรด มะม่วงกล้วย มะละกอ และผลไม้เขตอบอุ่น เช่น แอปเปิ้ล เบอร์รี่ พืช พลัม ใต้ตลอดทั้งปี

ด้วยสภาพอากาศและดินที่เหมาะสม พื้นที่นี้จึงเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพมากที่สุดในการลงทุนในอุตสาหกรรมพืชกรรมสวน อีกทั้งยังมีโครงสร้างพื้นฐานที่เพียงพอ อยู่ใกล้กับประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ เคนยา ซึ่งนอกจากจะเป็นแหล่งนำเข้าปัจจัยการผลิตแล้ว ยังเป็นตลาดส่งออกสำคัญ อูรูชาอยู่ใกล้สนามบิน KIA และอยู่ไม่ไกลจากสนามบิน JKIA ของเคนยาก็ ทำให้เป็นพื้นที่ที่มีความสะดวกต่อการส่งออกพืชกรรมสวน และเป็นแหล่งดึงดูดการลงทุนทั้งจากในประเทศ และต่างประเทศ อันจะเห็นได้จากบริษัทส่งออกขนาดใหญ่ที่กระจุกกันอยู่ในพื้นที่นี้

นครดาร์เอสซาลาม และพื้นที่อื่นๆ ในเขตชายฝั่ง (Coastal Zone)

นครดาร์เอสซาลามมีพื้นที่ 1,393 ตารางกิโลเมตร มีบริเวณชายฝั่งติดกับมหาสมุทรอินเดีย ดาร์เอสซาลามเป็นพื้นที่ที่มีประชากรหนาแน่นที่สุดในแทนซาเนีย เป็นเมืองหลวงเก่า อีก

ทั้งยังเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศ นอกจากนี้ บริเวณ Coastal Zone ยังครอบคลุมเมืองโมโรโกโร และปวานี พื้นที่นี้เหมาะกับการปลูกผลไม้เขตร้อนนอกฤดูกาล เช่น สับปะรด มะม่วง กัลยัย มะละกอ และผลไม้อื่น ๆ เช่น มะนาว ส้ม แอปเปิ้ล พลัม นอกจากนี้ยังมีการปลูกเครื่องเทศ เช่น กานพลู พริกไทย และผักอีกหลากหลายชนิด เช่น มะเขือเทศ กะหล่ำปลี พริกหยวก มะเขือยาว กะหล่ำดอก แคร้รอต

พื้นที่นี้มีข้อได้เปรียบคือมีตลาดในประเทศรองรับ ส่วนด้านโครงสร้างพื้นฐาน มีถนนเส้นหลักที่เชื่อมต่อทั่วประเทศ มีระบบรถไฟที่เชื่อมต่อไปยังประเทศแซมเบีย อยู่ติดกับท่าอากาศยาน ดาร์เอสซาลามและมีท่าเรือดาร์เอสซาลาม ซึ่งขนส่งสินค้าร้อยละ 90 ของประเทศ จึงมีโอกาขยายการผลิตและตลาดส่งออกไปยังประเทศตะวันออกกลาง และอินเดีย

พื้นที่ราบสูงทางตอนใต้

ครอบคลุมพื้นที่อีริงกา มเบยา จอมเบ และรูจุม่า พื้นที่นี้เป็นแหล่งปลูกอะโวคาโด ซึ่งเป็นผลไม้ที่มีการส่งออกมาก และยังมีการปลูกผลไม้อื่น ๆ เช่น ส้ม แอปเปิ้ล พีช พลัม กัลยัย สับปะรด ส่วนผักที่ปลูกมาก ได้แก่ มะเขือเทศ และมันฝรั่ง นอกจากนี้ยังมีผักอื่น ๆ เช่น กะหล่ำปลี พริกหยวก มะเขือยาว กะหล่ำดอก แคร้รอต สาระแหน่ หอม เป็นต้น

ทั้งนี้การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานนอกจากที่มีอยู่แล้ว เช่น สนามบินในมเบยา ถนนเส้นหลัก ทางรถไฟ รวมถึงระบบจัดการผลผลิตให้ดีขึ้นจะทำให้พื้นที่นี้เป็นแหล่งส่งออกพืชกรรมสวนที่สำคัญ

มวันชา

มวันชามีพื้นที่ 9,467 ตารางกิโลเมตร อยู่ติดกับทะเลสาบวิกตอเรีย เป็นพื้นที่ที่มีการปลูกผักเป็นหลัก เช่น มะเขือเทศ กะหล่ำปลี ผักกาดขาว ผักเคล กระเจี๊ยบเขียว แคร้รอต มะเขือยาว เป็นต้น และยังมีการปลูกผลไม้บางชนิด เช่น มะม่วง สับปะรด และกัลยัย เป็นต้น

ทั้งนี้ บริเวณ Lake Zone มีการปลูกพืชกรรมสวนเพื่อขายในตลาดในประเทศและตลาดระดับภูมิภาคเป็นหลัก ระบบโครงสร้างพื้นฐานของพื้นที่นี้เชื่อมต่อกันอย่างดี ทั้งถนน รถไฟ และการขนส่งทางอากาศ โดยมีการพัฒนาสนามบินในกรุงโดโดมาและมวันชา อีกทั้งมีถนนที่เชื่อมต่อกับประเทศในกลุ่มแอฟริกาตะวันออก (EAC) ทำให้พื้นที่นี้เป็นพื้นที่หลักในการส่งออกพืชกรรมสวนได้

แซนชิบาร์

แซนชิบาร์หมู่เกาะในมหาสมุทรอินเดีย มีพื้นที่ 2,461 ตารางกิโลเมตร พื้นที่นี้มีชื่อเสียงเรื่องการปลูกเครื่องเทศเป็นหลัก เครื่องเทศที่ปลูกมากในบริเวณนี้ ได้แก่ กานพลู พริกไทย และขิง นอกจากนี้ยังมีการปลูกผลไม้เขตร้อน เช่น สับปะรด และผักต่าง ๆ เช่น มะเขือเทศ แครร์รอด

แซนชิบาร์มีถนนยาวกว่า 1,600 กิโลเมตร และยังมีท่าอากาศยานแซนชิบาร์เป็นสนามบินหลักที่ขนส่งทั้งผู้โดยสารและสินค้า นอกจากนี้ยังมีการขนส่งทางท่าเรือ โดยท่าเรือสำคัญอยู่ที่ Malindi ซึ่งรับผิดชอบการค้าร้อยละ 90 ของแซนชิบาร์

8.5 นโยบาย กฎหมาย และกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรม พืชกรรมสวนในสหสาธารณรัฐแทนซาเนีย

8.5.1 นโยบาย กฎหมาย และกฎระเบียบด้านการลงทุนภายในประเทศ

ทั้งแทนซาเนียและแซนชิบาร์จัดพืชกรรมสวนให้เป็นอุตสาหกรรมที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน กล่าวคือถูกจัดเป็น Priority Sector จึงอาจได้รับสิทธิประโยชน์ทางการลงทุน ตามที่ Tanzania Investment Center (TIC) และ Zanzibar Investment Promotion Authority (ZIPA) ได้กำหนดไว้ โดยหน่วยงานส่งเสริมการลงทุนทั้ง 2 แห่งได้ระบุกิจกรรมที่เกี่ยวข้องไว้ดังต่อไปนี้

- การเพาะปลูกพืชกรรมสวนในเชิงพาณิชย์
- การเพิ่มมูลค่า

➤ นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมพืชกรรมสวน

ในปี 2550 มีการออกแผนพัฒนาภาคเกษตรกรรมของแทนซาเนียที่ชื่อว่า Agricultural Sector Development Plan (ASDP) ซึ่งกำหนดให้มีการพัฒนาแบบ Kilimo Kwanza ซึ่งแปลว่า เกษตรกรรมที่เปลี่ยนไป มีวัตถุประสงค์หลักคือการส่งเสริมให้ผู้ผลิตขนาดเล็ก กลาง ไปจนถึงใหญ่ มีการผลิตที่ทันสมัยและเน้นผลิตเชิงพาณิชย์มากขึ้น

หน่วยงานสำคัญที่เป็นตัวการหลักในการปฏิบัติตามแผน Kilimo Kwanza คือ Southern Agricultural Growth Corridor of Tanzania (SAGCOT) ซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อเพิ่มโอกาสการค้าสินค้าเกษตรในหมู่เกษตรกรรายย่อย ดำเนินการโดยสร้างความเชื่อมโยงระหว่างเกษตรกรรายย่อยและผู้ประกอบการรายใหญ่ (ผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรเชิงพาณิชย์) และสนับสนุนให้เกษตรกรรายย่อยเข้าถึงปัจจัยการผลิต บริการที่เกี่ยวข้อง และมีเครื่องมือทางการตลาดที่ดียิ่งขึ้น อีกทั้งส่งเสริมความร่วมมือทางด้านการค้าขายระหว่างเกษตรกรรายย่อยและบริษัทแปรรูปและส่งออก

ปฏิบัติการของ SAGCOT ครอบคลุมพื้นที่ประมาณ 1 ใน 3 ของแทนซาเนีย โดยเฉพาะในที่ราบสูงทางตอนใต้ (Southern Highland) นอกจากนี้ รัฐบาลแทนซาเนียยังให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบการขนส่ง มีการลงทุนด้านถนน ทางรถไฟ และสาธารณูปโภค ซึ่งทำให้ที่ราบสูงทางตอนใต้เป็นพื้นที่ที่น่าสนใจต่อการลงทุนในธุรกิจเกษตรกรรม

ภายในเขต SAGCOT คาดว่าจะมีการลงทุนจากภาคเอกชนกว่า 2.1 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ในอีก 20 ปีข้างหน้า และจะมีการซื้อที่ดินกว่า 350,000 เฮกเตอร์ เพื่อเปลี่ยนเป็นพื้นที่เพาะปลูกที่ทำกำไร โดยส่วนมากจะดำเนินการโดยเกษตรกรรายย่อย

อีกหนึ่งนโยบาย ได้แก่ Agricultural Climate Resilience Plan (ACRP) ซึ่งเป็นของ Ministry of Agriculture Food Security and Cooperatives (MAFC) เป็นแผนกลยุทธ์ที่จะรวมปัญหาการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศเข้ามาในนโยบายด้านการเกษตรในปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาเรื่องการขาดแคลนน้ำและการจัดการน้ำ ACRP มีการวางแผนดำเนินมาตรการ เช่น พัฒนาที่ดินที่ใช้ทำการเกษตรและการจัดการน้ำ เสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการทำเกษตรกรรมที่เป็นมิตรต่อสภาพอากาศ และลดผลกระทบของปัญหาสภาพอากาศด้วยการบริหารจัดการความเสี่ยง

นอกจากนี้ ยังมีแผนพัฒนาอุตสาหกรรมพืชกรรมสวนของ Horticultural Development Council of Tanzania (HODECT) ซึ่งได้ออก **National Horticulture Development Strategy 2012 – 2021** เพื่อวางแนวทางในการเปลี่ยนแปลงอุตสาหกรรมพืชกรรมสวนให้บรรลุ 7 เสาหลักของแผนงาน อันได้แก่

- สร้างระบบนิเวศทางธุรกิจที่เอื้ออำนวยต่อการลงทุนจากต่างประเทศ

- ส่งเสริมเกษตรกรรายย่อยขยายผ่านการให้เงินกู้ระยะยาว ที่คิดอัตราดอกเบี้ยในระดับที่สมเหตุสมผล
- สร้างตลาดค้าขายสินค้ากรรมสวน ที่เป็นตัวกลางระหว่างเกษตรกรรายย่อยกับผู้ซื้อ/ผู้แปรรูป
- ศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของตลาด รสนิยมของผู้บริโภคและรูปแบบการบริโภค
- ปรับปรุงคุณภาพของผลผลิต โดยสร้างความร่วมมือระหว่างรัฐบาลและภาคเอกชนเพื่อสนับสนุนการเข้าถึงอุปกรณ์ และเทคโนโลยี
- พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อให้การเชื่อมต่อระหว่างผู้เล่นในห่วงโซ่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
- เพิ่มจำนวนผู้เชี่ยวชาญอุตสาหกรรม ผ่านการฝึกฝน และส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา

ในด้านกฎหมายและกฎระเบียบ นอกเหนือจากกฎหมายการลงทุน การถือครองที่ดิน การจัดตั้งบริษัทที่ได้กล่าวไปแล้ว ในอุตสาหกรรมพืชกรรมสวนยังมีกฎระเบียบเกี่ยวกับสุขอนามัยพืช (Phytosanitary regulation) สำหรับการส่งออกผัก ผลไม้ และพืชผลทางการเกษตร โดยหน่วยงานผู้รับผิดชอบในการควบคุมการรับรองปลอดศัตรูพืช คือ Plant Quarantine & Phytosanitary Services and the Tropical Pesticide Research Institute ซึ่งตั้งอยู่ที่เมืองอรุชา

➤ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมพืชกรรมสวน

กฎหมายที่ดินในแทนซาเนีย

ประชากรแทนซาเนีย รวมถึงชาวต่างชาติ ไม่สามารถมีกรรมสิทธิ์เหนือที่ดินได้ กล่าวคือ บุคคลทั่วไปไม่สามารถซื้อขายที่ดินระหว่างกันได้ โดยรัฐบาลแทนซาเนียเป็นผู้ถือครองที่ดินทั้งหมดในประเทศ และจะจัดสรรให้ประชาชนหรือนักลงทุนตามความเหมาะสม ทั้งนี้ Land Act (1991) จำแนกประเภทที่ดินออกเป็น 3 แบบ ได้แก่ ที่ดินทั่วไป (General Land) ที่ดินหมู่บ้าน (Village Land)³ และที่ดินสงวน (Reserved Land)⁴ ซึ่งที่ดินที่นักลงทุนสามารถเช่าเพื่อตั้งโรงงานได้

³ ที่ดินหมู่บ้าน (Village Area) คือพื้นที่ที่ชนเผ่าท้องถิ่นอาศัยอยู่มาเป็นเวลานาน โดยผู้ที่อยู่อาศัยสามารถใช้ประโยชน์ในที่ดินได้ตามความเหมาะสม

⁴ ที่ดินที่ถูกสงวนไว้สำหรับการจัดสรรเป็นอุทยานแห่งชาติหรือเขตสงวนพันธุ์สัตว์ (Game Reserves)

คือที่ดินทั่วไป ซึ่งชาวต่างชาติสามารถเช่าได้เป็นเวลาสูงสุด 99 ปี⁵ โดยอาจเป็นการรับสิทธิ (Derivative Rights) ในที่ดินที่ Tanzania Investment Centre (TIC) ได้จัดสรรไว้แล้วเพื่อรองรับการลงทุนโดยเฉพาะ หรืออาจจะเป็นการเช่าต่อผู้ถือกรรมสิทธิ์ที่ดินที่ได้รับการจัดสรรแล้ว (Lease)⁶ หรือเช่าที่ดินที่ยังไม่ได้รับการจัดสรร⁷ (Government-Granted Rights of Occupancy)

ทั้งนี้ ระหว่างการเดินทางศึกษาข้อมูลเชิงลึก (Fact Finding) ในแทนซาเนีย คณะเดินทางได้รับคำแนะนำจากบริษัทที่ปรึกษา EY Tanzania ว่าการขอเช่าที่ดินจาก Tanzania Investment Center (TIC) เป็นช่องทางที่ดีที่สุดสำหรับนักลงทุนชาวต่างชาติ เนื่องจากมีกระบวนการที่มีความชัดเจน กระบวนการซับซ้อนน้อยกว่า และใช้เวลาน้อยกว่าการเช่าที่ดินรูปแบบอื่นๆ ทั้งนี้ นักลงทุนจะต้องจดทะเบียนการลงทุนและได้รับหนังสือรับรองการลงทุน (Certificate of Investment) ก่อนที่จะสามารถรับความช่วยเหลือด้านการจัดหาที่ดินกับ TIC ได้

กฎหมายการควบคุมยาฆ่าแมลงในแทนซาเนีย

Plant Protection Act (1997) กำหนดไว้ว่า ผู้ที่จะนำเข้าหรือใช้ยาฆ่าแมลงในแทนซาเนีย ต้องจดทะเบียนสินค้ากับ Tropical Pesticides Research Institute (TPRI) ซึ่งเป็นหน่วยงานในสังกัดของ Ministry of Agriculture, Livestock and Fisheries โดยต้องให้ตัวอย่างสินค้าเพื่อการตรวจสอบกับ TPRI เพื่อการทดสอบในห้องทดลองและภายใต้สภาวะการใช้งานจริง

ทั้งนี้ กระบวนการทดสอบยาฆ่าแมลงแต่ละชนิดใช้เวลาแตกต่างกันไป สำหรับยาฆ่าแมลงที่ใช้กับดอกไม้ (Floriculture Pesticides) หรือสารกำจัดไร (Acaricide) จะใช้เวลาค่อนข้างสั้น แต่หากเป็นยาฆ่าแมลงที่ใช้กับสินค้าเกษตร (Agriculture Pesticides) จะต้องทดสอบผ่าน 3 ช่วงฤดูฝน หรือใช้เวลารวมทั้งหมดประมาณ 3 ปี

ในลำดับต่อมา สินค้าจะได้รับการประเมินต่อโดย National Plant Protection Advisory Committee (NPAAC) ซึ่งหากผ่านการทดสอบ NPAAC จะอนุญาตให้สินค้าได้ใบอนุญาตชั่วคราว (Provisional Registration) หรือใบอนุญาตที่ควบคุม (Restricted Registration) ซึ่งหากเป็นใบอนุญาตประเภทแรก จะสามารถใช้สินค้านั้นในแทนซาเนียได้เป็นเวลา 2 ปี ก่อนปรับเป็นใบอนุญาตเต็ม (Full Registration) ซึ่งจะมีอายุ 5 ปี อย่างไรก็ตาม หากได้รับใบอนุญาตแบบกึ่ง

⁵ ระยะเวลาการใช้งานพื้นที่จริงจะน้อยกว่าที่ระบุไว้ในสัญญาเช่า 1 ปี

⁶ การเช่าต่ออาจเป็นวิธีที่รวดเร็วที่สุดในการเข้ามาใช้ที่ดิน อย่างไรก็ตาม ระยะเวลาการเช่ามักไม่ยาวนานถึง 99 ปี

⁷ ที่ดินที่ยังไม่ได้รับการจัดสรร คือที่ดินที่รัฐบาลแทนซาเนียยังมีได้มอบสิทธิการใช้ประโยชน์ให้กับผู้ใด หากนักลงทุนจะเช่าที่ดินประเภทนี้เพื่อลงทุน ให้ติดต่อกับ Ministry of Lands, Housing and Human Settlement Development

ควบคุม การใช้งานสินค้านั้นต้องอยู่ภายใต้การควบคุมของผู้เชี่ยวชาญ และมีได้มีการกำหนดไว้ว่าจะได้รับการปรับเป็นใบอนุญาตเต็มภายในระยะเวลาเท่าใด

8.5.2 มาตรการด้านการค้าระหว่างประเทศ

แทนซาเนียทำความตกลงทางการค้ากับประเทศในกลุ่มแอฟริกากลาง ได้แก่ East African Community (EAC) และประเทศทางตอนใต้ของทวีปแอฟริกา หรือ Southern African Development Community (SADC) นอกจากนี้ แทนซาเนียยังมีการเจรจาข้อตกลงทางการค้าภายใต้กรอบของ EAC โดยได้ลงนามในข้อตกลง Trade and Investment Framework Agreement (TIFA) กับประเทศสหรัฐอเมริกา และ Economic Partnership Agreement between the EU and the Eastern African Community (EU-EAC EPA) กับสหภาพยุโรป (European Union)

อัตราอากรนำเข้าสินค้าพืชกรรมสวนจากแทนซาเนียไปยังตลาดสำคัญในทวีปต่างๆ ของโลก เป็นดังที่ปรากฏในตารางที่ 8-6 ส่วนคำอธิบายประเภทสินค้าเป็นดังที่ปรากฏในตารางที่ 8-7

ตารางที่ 8-6 อัตราอากรการนำเข้าสินค้าพืชกรรมสวนจากแทนซาเนีย

รหัสสินค้า	07	08	09
อเมริกาเหนือ			
แคนาดา	0.0%	0.0%	0.0%
คิวบา	9.5%	6.1%	17.6%
สหรัฐ	0.1%	0.0%	0.0%
อเมริกาใต้			
บราซิล	9.0%	10.4%	9.6%
นิการากัว	14.3%	13.1%	12.5%
ปารากวัย	6.5%	9.9%	10.0%
ยุโรป			
อาร์เมเนีย	0.0%	0.0%	0.0%
ออสเตรีย	0.0%	0.0%	0.0%
เบลเยียม	0.0%	0.0%	0.0%
บัลแกเรีย	0.0%	0.0%	0.0%
โครเอเชีย	0.0%	0.0%	0.0%
สาธารณรัฐเช็ก	0.0%	0.0%	0.0%
เดนมาร์ก	0.0%	0.0%	0.0%
เอสโตเนีย	0.0%	0.0%	0.0%

รหัสสินค้า	07	08	09
ฟินแลนด์	0.0%	0.0%	0.0%
ฝรั่งเศส	0.0%	0.0%	0.0%
เยอรมนี	0.0%	0.0%	0.0%
กรีซ	0.0%	0.0%	0.0%
ฮังการี	0.0%	0.0%	0.0%
ไอซ์แลนด์	22.2%	0.0%	0.0%
ไอร์แลนด์	0.0%	0.0%	0.0%
อิตาลี	0.0%	0.0%	0.0%
ลิทัวเนีย	0.0%	0.0%	0.0%
ลักเซมเบิร์ก	0.0%	0.0%	0.0%
มาซิโดเนีย	34.9%	20.8%	9.2%
มอลตา	0.0%	0.0%	0.0%
มอลโดวา	13.2%	11.0%	9.3%
เนเธอร์แลนด์	0.0%	0.0%	0.0%
นอร์เวย์	0.0%	0.0%	0.0%
โปแลนด์	0.0%	0.0%	0.0%
โปรตุเกส	0.0%	0.0%	0.0%
โรมาเนีย	0.0%	0.0%	0.0%
เซอร์เบีย	19.7%	12.7%	5.8%
สโลวาเกีย	0.0%	0.0%	0.0%
สโลวีเนีย	0.0%	0.0%	0.0%
สเปน	0.0%	0.0%	0.0%
สวีเดน	0.0%	0.0%	0.0%
สวิตเซอร์แลนด์	0.4%	0.1%	0.0%
ตุรกี	26.9%	65.4%	43.0%
สหราชอาณาจักร	0.0%	0.0%	0.0%
เอเชียแปซิฟิก			
ออสเตรเลีย	0.0%	0.0%	0.0%
นิวซีแลนด์	0.0%	0.0%	0.0%
ตะวันออกกลาง			
บาห์เรน	2.4%	1.4%	1.2%
อิสราเอล	31.3%	24.2%	1.2%
คูเวต	2.4%	1.4%	1.2%
อียิปต์	2.9%	28.2%	1.8%
ปาเลสไตน์	20.1%	19.8%	2.9%

รหัสสินค้า	07	08	09
กาตาร์	2.4%	1.4%	1.2%
สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์	2.4%	1.4%	1.2%
เยเมน	19.4%	23.1%	5.4%
เอเชีย			
บังกลาเทศ	9.9%	22.3%	24.1%
บรูไน	0.0%	0.0%	0.9%
จีน	0.0%	0.0%	0.0%
ฮ่องกง	0.0%	0.0%	0.0%
อินเดีย	5.1%	17.0%	72.2%
ญี่ปุ่น	0.0%	0.2%	0.0%
ลาว	10.0%	12.9%	30.2%
เนปาล	10.0%	10.9%	22.0%
โอมาน	2.4%	1.4%	1.2%
ปากีสถาน	3.5%	17.6%	10.0%
รัสเซีย	0.0%	0.0%	0.0%
สิงคโปร์	0.0%	0.0%	0.0%
เวียดนาม	15.4%	17.4%	20.5%
แอฟริกา			
เบลีซ	14.3%	42.5%	18.2%
เบนิน	23.9%	19.1%	13.1%
บอตสวานา	0.0%	0.0%	0.0%
บูร์นดี	0.0%	0.0%	0.0%
สาธารณรัฐแอฟริกากลาง	29.9%	30.0%	30.0%
โกตดิวัวร์	23.9%	19.1%	13.1%
กานา	23.9%	19.1%	13.1%
เคนยา	0.0%	0.0%	0.0%
เลโซโท	0.0%	0.0%	0.0%
มาลาวี	0.0%	0.0%	0.0%
มาลี	23.9%	19.1%	13.1%
มอริเชียส	0.0%	0.0%	0.0%
โมร็อกโก	27.4%	27.5%	0.8%
นามิเบีย	0.0%	0.0%	0.0%
ไนเจอร์	23.9%	19.1%	13.1%
ไนจีเรีย	23.9%	19.1%	10.9%
รวันดา	0.0%	0.0%	0.0%

รหัสสินค้า	07	08	09
เซเนกัล	23.9%	19.1%	13.1%
แอฟริกาใต้	0.0%	0.0%	0.0%
สวาซิแลนด์	0.0%	0.0%	0.0%
โตโก	23.9%	19.1%	13.1%
ยูกันดา	0.0%	0.0%	0.0%

ที่มา: International Trade Center (ITC) Market Access Map

ตารางที่ 8-7 คำอธิบายรหัสสินค้าพืชกรรมสวน

รหัส	คำอธิบาย
07	พืชผักรวมทั้งรากและหัวบางชนิดที่บริโภคได้
08	ผลไม้และลูกนัตที่บริโภคได้ เปลือกผลไม้จำพวกส้มหรือเปลือกแดง
09	กาแฟ ชา ชามาเต้ และเครื่องเทศ

ที่มา: International Trade Center (ITC) Market Access Map

8.6 ปัญหาและอุปสรรคที่อาจพบในการลงทุนในอุตสาหกรรมพืชกรรมสวนในสหสาธารณรัฐแทนซาเนีย

- **บรรยากาศในการดำเนินธุรกิจยังไม่เอื้ออำนวยต่อการลงทุน** – บรรยากาศทางธุรกิจยังไม่เป็นมิตรต่อการดำเนินธุรกิจและการลงทุนภาคเอกชนเท่าใดนัก การทุจริตในหมู่เจ้าหน้าที่ของภาครัฐยังเป็นปัญหาสำคัญที่ภาคเอกชนแสดงความกังวล ระบบราชการมีความล่าช้า โดยเฉพาะในระดับรัฐบาลส่วนภูมิภาคหรือท้องถิ่น ซึ่งก่อให้เกิดข้อขัดแย้งกับนโยบายของรัฐบาลกลาง ที่พยายามเปิดกว้างและดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศมากยิ่งขึ้น
- **การติดต่อกับราชการมีความล่าช้า** – ระบบการจัดเก็บภาษี กระบวนการทางศุลกากรใช้ระยะเวลาค่อนข้างนาน กฎระเบียบมีความซับซ้อน โดยเฉพาะในด้านที่เกี่ยวกับการเป็นเจ้าของที่ดินและการถือครองที่ดินระยะยาว ซึ่งผลกระทบต่อการลงทุนการปลูกพืชสวนในเรือนกระจกเป็นอย่างมาก

- **ห่วงโซ่อุตสาหกรรมยังต้องได้รับการพัฒนาต่อไป** – แทนซาเนียยังขาดผู้ให้บริการการตรวจสอบคุณภาพสินค้า บริการทางการเงิน การเก็บสินค้าแบบควบคุม อุณหภูมิ การประกันผลผลิต และระบบชลประทานที่มีคุณภาพ ซึ่งล้วนส่งผลกระทบต่อผลิตภาพการผลิต และมีส่วนช่วยลดการสูญเสียพืชผลหลังเก็บเกี่ยว ประกอบกับการขนส่งที่ยังมีผู้ให้บริการจำนวนไม่มากนัก ทั้งการขนส่งทางที่ ต้องมีการควบคุมอุณหภูมิ และการขนส่งทางอากาศ อีกทั้งพื้นที่จัดเก็บสินค้าที่ทำอากาศยานคิลิมันจาโร และทำอากาศนครดาร์เอสซาลาม ซึ่งเป็นช่องทางสำคัญในการส่งออกสินค้ายังมีขนาดไม่เพียงพอ ส่งผลให้บริษัทที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ทางตอนเหนือของประเทศต้องบรรทุกสินค้าไปยังท่าอากาศยานกรุงไนโรบีในประเทศเคนยา ซึ่งเพิ่มต้นทุนการดำเนินธุรกิจ และจากข้อมูลทางสถิติ ต้นทุนค่าขนส่งจากแทนซาเนียมีสัดส่วนต่อมูลค่าของสินค้าส่งออกประมาณร้อยละ 46 ซึ่งเป็นระดับที่ค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับประเทศอื่นๆ ในทวีปแอฟริกา
- **การแข่งขันระหว่างประเทศที่เริ่มเข้มข้นยิ่งขึ้น** – การแข่งขันในอุตสาหกรรมมีแนวโน้มรุนแรงยิ่งขึ้น โดยคู่แข่งสำคัญของแทนซาเนีย ได้แก่ เอิริโอเปีย เคนยา และประเทศแถบละตินอเมริกา ประกอบกับความต้องการสินค้าในตลาดยุโรปซบเซาลงในช่วง 2 ถึง 3 ปีที่ผ่านมา
- **ทักษะและความสามารถของแรงงาน** – ข้อจำกัดสำคัญในการพัฒนาอุตสาหกรรมพีชกรรมสวนของแทนซาเนียคือการขาดแรงงานฝีมือและผู้เชี่ยวชาญด้านพีชกรรมสวน โดยความรู้และความชำนาญในด้านนี้ยังอยู่ในระดับต่ำโดยเฉพาะในระดับท้องถิ่น เห็นได้จากบริษัทส่วนมากต้องฝึกพนักงานโดยเริ่มจากระดับพื้นฐาน นอกจากนี้ การศึกษาด้านเกษตรกรรมและพีชกรรมสวนในประเทศยังไม่เป็นที่นิยม และยังขาดการพัฒนาหลักสูตรและพื้นที่ในการฝึกอบรม ซึ่งต้องได้รับการพัฒนาต่อไปเพื่อเพิ่มผลิตภาพของแรงงานในอุตสาหกรรมพีชกรรมสวน
- **การว่าจ้างแรงงานต่างชาติ** – แทนซาเนียมีนโยบายด้านการว่าจ้างแรงงานชาวต่างชาติที่ค่อนข้างเข้มงวด ในการขอใบอนุญาตทำงาน (Work Permit) ผู้ว่าจ้างต้องแสดงหลักฐานที่บ่งชี้ว่าไม่สามารถว่าจ้างแรงงานในประเทศได้ และมีกระบวนการที่ใช้เวลานาน อีกทั้งการขอต่ออายุใบอนุญาตทำงานเป็นไปได้ค่อนข้างยาก

- **การทำ Contract Farming ในแทนซาเนียเป็นไปได้ค่อนข้างยาก** – ในอดีตมีความพยายามทดลองกับการปลูกฝ้าย ซึ่งไม่ประสบความสำเร็จ โดยเกษตรกรไม่ขายสินค้าให้กับผู้ซื้อตามที่ให้สัญญาไว้ รวมถึงค้างจ่ายวัตถุดิบตั้งต้นที่ได้รับจากผู้ซื้อ ส่วนผู้ซื้อมิได้ให้วัตถุดิบตั้งต้นในปริมาณหรือคุณภาพตามที่ตกลงไว้ ส่วนในแซนชิบาร์ได้มีการทดลองกับการปลูกมะเขือเทศ ซึ่งไม่ประสบความสำเร็จในลักษณะเดียวกัน⁸ โดยสาเหตุหลักของทั้งสองเหตุการณ์นี้ คือเกษตรกรรายย่อยและผู้ซื้อขาดการสื่อสารระหว่างกัน การตกลงส่วนใหญ่ทำผ่านบุคคลที่สาม และแทนซาเนียยังขาดกฎหมายที่กำกับการธุรกรรมระหว่างเกษตรกรรายย่อยและผู้ซื้อ อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาผู้ประกอบการในแทนซาเนีย พบว่าหลายรายประสบความสำเร็จในการทำ Contract Farming โดยหากผู้ประกอบการไทยจะดำเนินกิจการในรูปแบบนี้ ควรให้ความสำคัญกับการสื่อสารกับเกษตรกรรายย่อย และลงเจรจาสัญญาด้วยตนเองทุกครั้ง อีกทั้งไม่ควรพึ่งพาการรับผลผลิตจากเกษตรกรเพียงช่องทางเดียว แต่ควรผลิตสินค้าจากฟาร์มของตนเองด้วย
- **ความขัดแย้งที่ดินกับประชากรในพื้นที่** – ด้วยระบบการบันทึกโฉนดที่ดินที่ยังมีความคลุมเครือ ข้อมูลขาดความครบถ้วน ทำให้การระบุผู้ถือสิทธิการใช้งานที่ดิน (Derivative Rights) เป็นไปได้ยาก ประชากรจึงมีความกังวลต่อการใช้พื้นที่โดยกลุ่มนักลงทุน และอาจเป็นต้นเหตุให้เกิดข้อขัดแย้งได้ ดังนั้น นักลงทุนที่จะใช้พื้นที่ขนาดใหญ่ เช่น การทำฟาร์มเพาะปลูก ควรตรวจสอบประเภทที่ดินและสถานะความเป็นเจ้าของอย่างละเอียด เข้าพูดคุยหารือและสร้างความสัมพันธ์กับประชากรในพื้นที่ ก่อนที่จะเริ่มประกอบธุรกิจ จะมีส่วนช่วยบรรเทาหรือลดโอกาสการเกิดข้อขัดแย้งได้

⁸ ข้อมูลเกี่ยวกับการทำ Contract Farming ได้รับทราบมาจากการประชุมกับ Tanzania Horticulture Association (TAHA) ระหว่างการเดินทางไปศึกษาข้อมูลเชิงลึก (Fact-Finding) ณ ประเทศแทนซาเนีย ระหว่างวันที่ 17 – 21 กรกฎาคม 2560

8.7 ข้อเสนอแนะสำหรับนักลงทุนไทยในการลงทุนในอุตสาหกรรมพืชกรรมสวนในสหสาธารณรัฐแทนซาเนีย

8.7.1 รูปแบบธุรกิจที่เหมาะสมสำหรับนักลงทุนไทย

แทนซาเนียมีได้จำกัดสัดส่วนการถือครองหุ้นสำหรับการทำธุรกิจแปรรูปสินค้าเกษตร ผู้ประกอบการไทยจึงมีทางเลือกที่จะลงทุนแต่เพียงผู้เดียวหรือร่วมทุนกับชาวแทนซาเนีย ทั้งนี้ หากเป็นการร่วมทุน ชาวแทนซาเนียที่จะเข้าร่วมเป็นหุ้นส่วนด้วยควรมีที่ดินพร้อมลงทุน และ/หรือ มีความรู้ด้านกระบวนการนำเข้าสารเคมี หรือเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการทำพืชกรรมสวน เช่น เรือนกระจก อุปกรณ์ควบคุมอุณหภูมิ หรือชิ้นส่วนระบบชลประทาน เพราะดังที่ได้นำเสนอไป กระบวนการนำเข้าสินค้าในแทนซาเนียเป็นกระบวนการที่มีความซับซ้อนและใช้เวลาค่อนข้างนาน

สำหรับผู้ประกอบการที่จะทำการแปรรูปพืชกรรมสวน แนะนำว่าไม่ควรพึ่งพาสินค้าจากการทำ Contract Farming มากนัก เนื่องจากการทำ Contract Farming ยังไม่เป็นที่คุ้นเคยในหมู่เกษตรกรชาวแทนซาเนีย มีโอกาสที่จะไม่ได้ผลผลิตตามปริมาณที่ต้องการ จึงควรทำฟาร์มเพาะปลูกด้วยตนเอง

ผู้ประกอบการที่จะแปรรูปและเพิ่มมูลค่าสินค้าพืชกรรมสวน ควรมุ่งเน้นไปที่ตลาดส่งออก โดยเฉพาะประเทศในตะวันออกกลางและเอเชียใต้ เนื่องจากผู้บริโภคในแทนซาเนียยังมีกำลังซื้อไม่สูงนักเมื่อเทียบกับตลาดดังกล่าว อย่างไรก็ตาม คาดว่าตลาดในประเทศจะมีความน่าดึงดูดมากขึ้นในอนาคต เนื่องจากประชากรชนชั้นกลางในประเทศกำลังเติบโต

ทั้งนี้ เนื่องจากบริการการจัดเก็บสินค้าเกษตรและโลจิสติกส์ของแทนซาเนียมีผู้ประกอบการน้อยราย หรือมีพื้นที่ให้บริการไม่ครอบคลุม นักลงทุนจึงอาจต้องแบกรับค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ด้วยตนเอง

8.7.2 สินค้าเป้าหมาย

- การทำฟาร์มผัก ผลไม้ และเครื่องเทศ และการแปรรูป – ควรมุ่งเน้นกลุ่มสินค้าที่ชาวไทยมีความเชี่ยวชาญด้านการยืดอายุสินค้า ซึ่งจะช่วยลดอัตราการสูญเสียผลผลิตหลักเก็บเกี่ยว และการสร้างมูลค่าเพิ่ม เช่น การนำผลไม้ เป็นต้น

8.7.3 สรุปรูปแบบธุรกิจที่เหมาะสมสำหรับนักลงทุนไทย

ตารางที่ 8-8 สรุปรูปแบบธุรกิจที่เหมาะสมสำหรับนักลงทุนไทย

ประเด็นพิจารณา	รูปแบบการลงทุนที่เหมาะสม
ห่วงโซ่การลงทุนที่เหมาะสม	<ul style="list-style-type: none"> ▪ การทำฟาร์มเพาะปลูกพืชกรรมสวน ควบคู่ไปกับการทำ Contract Farming ▪ การแปรรูปสินค้าและเพิ่มมูลค่า
รูปแบบการจดทะเบียนธุรกิจ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ เป็นเจ้าของแต่เพียงผู้เดียว โดยจดทะเบียนเป็นบริษัทจำกัด ▪ ร่วมทุนกับชาวแทนซาเนียที่มีที่ดินพร้อมลงทุน หรือสามารถให้ความช่วยเหลือด้านการนำเข้าสินค้า และการติดต่อหน่วยงานราชการ
สินค้าและพื้นที่เป้าหมาย	<ul style="list-style-type: none"> ▪ การทำฟาร์มผัก ผลไม้ และเครื่องเทศ และการแปรรูป ในพื้นที่ที่ราบสูงทางตอนเหนือ (กรุงอรุชา) พื้นที่ราบสูงทางตอนใต้ พื้นที่รอบนครดาร์เอสซาลาม พื้นที่รอบทะเลสาบวิกตอเรีย (กรุงมวันซา) และเกาะแซนชิบาร์ ▪ การให้บริการสนับสนุนในอุตสาหกรรม
ตลาดเป้าหมาย	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ขายในประเทศ มุ่งเน้นที่เมืองขนาดใหญ่ เช่น นครดาร์เอสซาลาม ซึ่งเป็นที่อยู่ของประชากรที่มีรายได้ปานกลางถึงสูงที่เริ่มมีจำนวนมากยิ่งขึ้น ▪ ส่งออกต่างประเทศ ตลาดเป้าหมายสำคัญได้แก่ อินเดีย และตะวันออกกลาง
ประเด็นที่ควรพิจารณาก่อนการตัดสินใจลงทุน	<ul style="list-style-type: none"> ▪ อุปสรรคทางการเกษตร เช่น ปุ๋ย ยาฆ่าแมลง เมล็ดพันธุ์ ผลิตภัณฑ์อารักขาพืช ต้องนำเข้าจากต่างประเทศ ทำให้สินค้าเหล่านี้มีต้นทุนค่อนข้างสูง และเนื่องจากกระบวนการขอใบอนุญาตยาฆ่าแมลงใช้เวลาดำเนินการ และอาจใช้เวลาถึง 3 ปี ในบางกรณี ทำให้ประเภทสินค้าที่ใช้ได้มีค่อนข้างจำกัด ▪ โครงสร้างพื้นฐานของอุตสาหกรรม เช่น ห้องเก็บสินค้าควบคุมอุณหภูมิ หรือบริการขนส่งสินค้าแช่เย็น ยังไม่มีความพร้อมนัก มีผู้ให้บริการน้อยราย จึงมีค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด

บทที่ 9

สรุปผลการเดินทางศึกษาข้อมูลเชิงลึก (Fact Finding)

ณ สหสาธารณรัฐแทนซาเนีย

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (สำนักงานฯ) ร่วมกับบริษัท โบลีเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ได้ดำเนินการศึกษาภายใต้โครงการศึกษาระเบียบการลงทุนและเส้นทางในการดำเนินธุรกิจในประเทศตลาดใหม่ ประจำปี 2560 โดยหนึ่งในขอบเขตการศึกษา คือการเดินทางไปศึกษาและสำรวจข้อมูลเชิงลึก (Fact Finding) ณ ประเทศตลาดใหม่ที่ทำการศึกษาทั้ง 5 ประเทศ เพื่อศึกษาอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพ สำรวจพื้นที่การลงทุนจริง รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อนักลงทุนไทย

ในการนี้ สำนักงานฯ และคณะผู้วิจัยจากบริษัท โบลีเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด (คณะผู้วิจัย) ได้เดินทางไปยังสหสาธารณรัฐแทนซาเนีย ในช่วงวันที่ 17 – 21 กรกฎาคม 2560 โดยการเดินทางดังกล่าวมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษาและรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมจากการศึกษาข้อมูลทั่วไปผ่านแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ สำนักงานฯ และคณะผู้วิจัยได้เข้าพบกับตัวแทนจากทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ซึ่งข้อมูลที่ได้รับจากการเดินทาง ได้ถูกนำมาใช้ประกอบการวิเคราะห์โอกาสและศักยภาพการลงทุนไทยในแทนซาเนีย นอกจากนี้ การเดินทางดังกล่าวได้รับการคาดหวังว่าจะมีส่วนในการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างทั้งสองประเทศ โดยเฉพาะระหว่างสำนักงานฯ และหน่วยงานสำคัญที่มีความเกี่ยวข้องด้านการค้า และการลงทุนของแทนซาเนีย อันจะเป็นการสร้างโอกาสและเส้นทางด้านการค้าและการลงทุนระหว่างทั้งสองประเทศต่อไปในอนาคต

9.1 สรุปการเตรียมการเดินทาง

การเตรียมการเดินทางเริ่มต้นจากสำนักงานฯ และคณะผู้วิจัยได้ขอรับความอนุเคราะห์จากสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงไนโรบี เพื่อติดต่อประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐในแทนซาเนีย และทำการนัดหมายเข้าพบตามที่ได้วางกำหนดการไว้ โดยในขั้นตอนนี้ สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงไนโรบี ได้ขอความร่วมมือไปยัง Ministry of Foreign Affairs and East African Cooperation ในนครดาร์เอสซาลาม สหสาธารณรัฐแทนซาเนีย ในการนัดหมายหน่วยงานภาครัฐที่หมายจะ

เข้าพบ ส่วนบริษัทเอกชนหรือสมาคมผู้ประกอบการ ทางสำนักงานฯ และคณะผู้วิจัย ได้จัดทำหนังสือขอความร่วมมือจากหน่วยงานเหล่านั้น และส่งหนังสือดังกล่าวโดยตรง

สำหรับปัญหาหรืออุปสรรคที่พบในการเตรียมการเดินทาง พบว่า การติดต่อหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในแทนซาเนียอาจต้องใช้เวลาานาน ดังนั้น ผู้ที่ต้องการติดต่อกับหน่วยงานต่างๆ จึงควรเผื่อเวลาตามสมควรในการดำเนินการเรื่อง อย่างไรก็ตาม ในการเดินทางไปศึกษาข้อมูลเชิงลึกครั้งนี้ คณะผู้เดินทางได้แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้นเป็นที่เรียบร้อย และภารกิจการเดินทางในครั้งนี้ได้ดำเนินไปอย่างราบรื่น

9.2 สรุปผลการหารือ

คณะผู้เดินทางได้เข้าพบกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งจากภาครัฐและภาคเอกชนในแทนซาเนียเพื่อประชุมหารือและรวบรวมข้อมูลเชิงลึกที่จำเป็นต่อการศึกษา โดยหน่วยงานที่นัดหมายเข้าพบต่างเป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญ และ/หรือมีความเกี่ยวข้องในด้านเศรษฐกิจและ/หรือการลงทุนรายละเอียดของบทบาทและหน้าที่รับผิดชอบของหน่วยงานที่นัดหมายเข้าพบ รวมถึงวัตถุประสงค์ของการนัดหมายเข้าพบ แสดงไว้ดังตารางที่ 9-1

ตารางที่ 9-1 หน่วยงานที่นัดหมายเข้าพบ บทบาทหน้าที่รับผิดชอบ และประเด็นการหารือ

Organizations	Roles and Responsibility	Discussion Points
Government Agencies		
Tanzania Export Processing Zone Authority (EPZA)	<p>EPZA's mission is to attract investment in Tanzania's Special Economic Zones by creating a suitable business environment through the development of world class industrial and commercial infrastructure as well as the provision of competitive investment incentives and efficient investor facilitation services. Its functions are as follows:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● To promote investments in designated Special Economic Zones ● To attract and encourage transfer of new technologies ● To promote processing of local raw materials 	<ul style="list-style-type: none"> ● Why to invest in the Export Processing Zone ● Incentives provided for investing in the EPZ ● Cost of doing business in the EPZ ● Investor facilitation and support provided by EPZA ● Available infrastructure in EPZ

Organizations	Roles and Responsibility	Discussion Points
	<ul style="list-style-type: none"> ● To create and increase employment opportunities ● To increase foreign exchange earnings 	
Ministry of Foreign Affairs and East African Cooperation	Ministry of Foreign Affairs and East African Cooperation is the foreign diplomatic arm of the Tanzanian Government. Its mission is to conduct an effective diplomacy which will generate economic activity and facilitate Tanzania's rapid transformation and sustainable development.	<ul style="list-style-type: none"> ● Thailand-Tanzania cooperation in economic, trade and investment ● Future plan for deepened ties between Thailand and Tanzania
Tanzania Investment Centre (TIC)	The Tanzania Investment Centre (TIC) was established to be "the Primary Agency of the Government to coordinate, encourage, promote and facilitate investment in Tanzania and to advise the Government on investment policy and related matters."	<ul style="list-style-type: none"> ● Reason to invest in Tanzania ● Sectorial investment opportunity in Tanzania ● Investor facilitation and support provided by the TIC ● Investment incentives offered by the TIC, and other area-based incentives ● Laws and regulations related to investment, land, business registration and intellectual property ● Cost of doing business in Tanzania
Mwanza Regional Commissioner's Office	Mwanza Regional Commissioner's Office is a regional administrative body. Its roles are to implement economic policies from the central government. One of which include attracting investment in Mwanza region.	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanza investment profile: high potential industry, suitable areas for investment, available infrastructure, cost of doing business ● Investor facilitation and support provided by the Commissioner's Office ● Incentives provided by the Commissioner's Office
Deep Sea Fishing Authority (DSFA)	The Deep Sea Fishing Authority (DSFA) aims to promote responsible fisheries that provide economic opportunities while ensuring the conservation of marine living resources and the protection of marine biodiversity by ensuring the long term conservation and sustainable use of marine living resources in the deep sea and	<ul style="list-style-type: none"> ● Current development of aquatic fishery industry in the Exclusive Economic Zone of Tanzania and Zanzibar ● Infrastructure readiness: availability of landing area, cold storage facility, logistic services, etc.

Organizations	Roles and Responsibility	Discussion Points
	preventing significant adverse impacts on vulnerable marine ecosystem.	<ul style="list-style-type: none"> ● Support provided by the DSFA to fishery operator and processor
Zanzibar Investment Promotion Authority (ZIPA)	<p>Zanzibar Investment Promotion Authority (ZIPA)'s role and responsibility are identical to that of Tanzania Investment Center, which include:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Establishing, administering and simplified procedures of approving investment projects. ● Facilitating foreign and local investments. ● Assisting investors in solving regulatory problems. ● Identifying new markets or opportunities for the expansion of business. ● Assisting in acquiring land for investments. ● Facilitating the speedy acquisition of all due incentives, necessary authorization and decisions required by investors including work and resident permits, land leases and other infrastructure services. ● Playing advisory role to the Government in all investment matters. ● Overseeing the formation and effective functioning of Business Council. ● Stimulating and supporting the growth of Entrepreneurship and SMEs. 	<ul style="list-style-type: none"> ● Reason to invest in Zanzibar ● Sectorial investment opportunity in Tanzania ● Investor facilitation and support provided by the ZIPA ● Investment incentives offered by the ZIPA, and other area-based incentives ● Laws and regulations related to investment, land, business registration and intellectual property ● Cost of doing business in Zanzibar
Other Agencies		
Gromack (T) Ltd.	Gromack (T) Ltd. is a Thai-owned company specialized in gem trading. Founded by Mr. Prayoon Pongtrakul, Gromack conducts business operation in several countries in Eastern Africa, including Tanzania, Madagascar and Mozambique.	<ul style="list-style-type: none"> ● General guideline, recommendation and suggestion of doing business in Tanzania: contacting government, export/import related permits and procedure, etc. ● Cost of doing business in Tanzania ● Business culture in Tanzania
Al-Hashoom Investment (T) Ltd	Al-hushoom Investment (T) Ltd provides logistic services within East, Central and Southern Africa.	<ul style="list-style-type: none"> ● Cost of maritime transportation in Tanzania ● Customs clearance process in Tanzania

Organizations	Roles and Responsibility	Discussion Points
	Its services include ICD, storing, containerized cargo and land transport.	<ul style="list-style-type: none"> ● Comparative analysis of ports in Eastern Africa
Omega Fish Limited	Omega fish Limited is a leading processor of quality fresh chilled & frozen Nile Perch for decades. The company's processing plant is located on the shores of Lake Victoria in Mwanza, Tanzania, this guarantees an immediate and efficient processing on daily basis and ensures the characteristic flavour and freshness of the products.	<ul style="list-style-type: none"> ● Brief company background ● Current outlook and future trend of fishery industry in Tanzania and other countries in Eastern Africa ● Opportunity in Tanzania fishery industry – both inland and aquatic ● Current development of fishery infrastructure in the Lake Zone
Tanzania Horticulture Association (TAHA) Zanzibar Branch	The Tanzania Horticultural Association (TAHA) is association of companies engaging in horticulture-related business. It advocates for the growth and competitiveness of the horticultural industry in Tanzania. Its members are producers, traders, exporters and processors of the horticultural products mainly; flowers, fruits, vegetables, horticultural seeds and spices. The Association safeguards the interest of the private sector and ensures the industry issues are well mainstreamed at the national and international agenda.	<ul style="list-style-type: none"> ● Current situation of agriculture and horticulture in Tanzania ● Current condition and development of smallholding agriculture in Tanzania ● TAHA's current agriculture and horticulture development project in Tanzania ● Support currently provided by TAHA to its member

ที่มา: บริษัท โบลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด รวบรวมจากแหล่งข้อมูลของหน่วยงานต่างๆ

➤ **สรุปผลการหารือกับ Export Processing Zone Authority (EPZA)**

ในวันจันทร์ที่ 17 กรกฎาคม 2560 ณ เวลา 9.00 น. คณะเดินทางเข้าพบตัวแทนของ Tanzania Export Processing Zone Authority (EPZA) ในนครดาร์เอสซาลาม โดยสรุปประเด็นหารือได้ดังต่อไปนี้

รัฐบาลแทนซาเนียมียุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจสองด้าน ได้แก่ การพัฒนาอุตสาหกรรมเบา (Light Manufacturing) และการส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ โครงการ Special Economic Zones (SEZ) หรือเขตเศรษฐกิจพิเศษ จึงได้ถูกจัดตั้งขึ้นเพื่อสนองต่อวัตถุประสงค์ที่นำเสนอไป โดย SEZ มีด้วยกันหลายประเภท แต่ละแห่งมีอุตสาหกรรมและกลุ่มนักลงทุน

เป้าหมายแตกต่างกัน สำหรับเขตส่งเสริมการส่งออก (Export Processing Zone: EPZ) มีวัตถุประสงค์เพื่อดึงดูดการลงทุนในอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงาน (Labor Intensive Industry) ใช้วัตถุดิบที่หาได้ในประเทศ มีการนำเทคโนโลยีเข้ามาสร้างประสิทธิภาพทางการผลิต แต่ยังไม่ใช้เทคโนโลยีอัตโนมัติทั้งหมด เพื่อสร้างรายได้จากการส่งออกสินค้า

Export Processing Zone Authority (EPZA) ได้รับการจัดตั้งขึ้นเพื่อบริหารจัดการเขตส่งเสริมการส่งออก ดึงดูดและอำนวยความสะดวกการลงทุน และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการลงทุน ทั้งนี้ ในการพัฒนาพื้นที่ บริษัทเอกชนอาจมีส่วนร่วมได้ เช่นในด้านการพัฒนาระบบไฟฟ้าหรือระบบสาธารณูปโภค เป็นต้น

ในปัจจุบัน แทนซาเนียมีเขตเศรษฐกิจพิเศษที่พร้อมรองรับการลงทุนทั้งหมด 3 แห่ง ได้แก่ เขตเศรษฐกิจพิเศษ Benjamin William Mkapa ในนครดาร์เอสซาลาม เขตเศรษฐกิจพิเศษ บากาโมโย (Bagamoyo SEZ) ในเมืองบากาโมโย ทางตอนเหนือของนครดาร์เอสซาลาม และเขตเศรษฐกิจพิเศษมัทวารา (Mtwara SEZ) ซึ่งเป็นเมืองชายฝั่งทางตอนใต้ของประเทศ

เขตเศรษฐกิจพิเศษบากาโมโย (Bagamoyo SEZ) ได้รับการพัฒนาโดยบริษัท CMHI ของประเทศจีน โดยโครงการนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะสร้างเมืองอุตสาหกรรมใหม่ ที่มีทั้งพื้นที่อยู่อาศัย พื้นที่ลงทุนอุตสาหกรรมขนส่ง (Logistics Park) พื้นที่ท่องเที่ยว (Tourist Park) พื้นที่ค้าขาย (Commercial Zone) ท่าเรือแห่งใหม่ และพื้นที่ที่พร้อมรองรับการลงทุนในอุตสาหกรรมการผลิต และอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ส่วนเขตส่งเสริมการส่งออก ปัจจุบันมีทั้งหมด 5 แห่ง ได้แก่ Hifadhi EPZ, Kisango EPZ ทั้งคู่ตั้งอยู่ใกล้กรุงอรุชา Kamal Industrial Park ในเมืองบากาโมโย Global Industrial Park และ Millenium Business Park ในนครดาร์เอสซาลาม

นอกจากนี้ รัฐบาลยังมีแผนที่จะพัฒนาเขตท่าเสรี (Free Port Zone) ในเมืองมัทวารา ให้เป็นศูนย์ด้านการขนส่งทางเรือของแทนซาเนีย โดยกำหนดให้มีบริเวณที่อยู่ภายใต้การควบคุมทางศุลกากร (Customs Controlled Area) ซึ่งจะทำให้สินค้าสามารถส่งผ่านท่าเรือได้โดยไม่เสียอากรนำเข้า และรองรับการเติบโตของอุตสาหกรรมปิโตรเลียมและก๊าซธรรมชาติ

สิทธิประโยชน์ทางการลงทุนใน Export Processing Zones

การลงทุนในพื้นที่เขตส่งเสริมการส่งออกจะได้รับพิจารณาสิทธิประโยชน์ทางการลงทุนดังต่อไปนี้

- ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นเวลา 10 ปี นับตั้งแต่วันที่ได้รับสัมปทานการลงทุนจาก EPZA (ในกรณีนี้จะรวมเวลาที่ใช้ก่อสร้างโรงงานด้วย)
- การยกเว้นภาษีหัก ณ ที่จ่าย (Withholding Tax) เป็นเวลา 10 ปี
- การยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม (Value-Added Tax: VAT) และอากรนำเข้าเครื่องจักร เครื่องมือ และวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต
- การยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มที่เก็บกับค่าสาธารณูปโภคและค่าบริการท่าเรือ (Wharfage Charge)

ทั้งนี้ การลงทุนที่มีสามารถรับสิทธิประโยชน์ทางการลงทุนในเขตส่งเสริมการส่งออกจะต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

- ต้องเป็นการลงทุนใหม่ (Greenfield Investment) ที่มีมูลค่าไม่ต่ำกว่า 5 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และต้องเป็นบริษัทจดทะเบียนใหม่
- ร้อยละ 80 ของสินค้าที่ผลิตได้ต้องได้รับการส่งออก
- มีรายได้จากการส่งออกไม่ต่ำกว่า 500,000 ดอลลาร์สหรัฐต่อปี โดย EPZA จะประเมินรายได้ก่อนอนุมัติให้สิทธิประโยชน์ (ไม่มีบทลงโทษหากรายได้ไม่เป็นไปตามเป้า)

ต้นทุนการเข้าพื้นที่ในเขตส่งเสริมการส่งออก และขั้นตอนการขออนุญาตลงทุน

ค่าเช่าที่ดินในเขตส่งเสริมการส่งออกอยู่ที่ประมาณ 0.6 ดอลลาร์สหรัฐต่อ ตร.ม. ต่อปี โดยนักลงทุนที่ประสงค์จะเช่าพื้นที่สามารถยื่นขอเสนอโครงการกับ EPZA ได้โดยตรง (สามารถยื่นข้อเสนอได้ก่อนจดทะเบียนธุรกิจ) และเมื่อได้รับใบอนุญาตลงทุน (EPZ License) สามารถเริ่มการก่อสร้างได้ทันที

➤ สรุปผลการหารือกับ Gromack (T) Ltd.

ในวันจันทร์ที่ 17 กรกฎาคม เวลา 11.00 น. คณะเดินทางเข้าพบกับคุณประยูร พงษ์ตระกูล ผู้บริหารบริษัท Gromack (T) Ltd. โดยสรุปประเด็นการหารือได้ดังต่อไปนี้

คุณประยูร เป็นคนไทยกลุ่มแรกๆ ที่เข้ามาประกอบธุรกิจในแทนซาเนีย เดินทางเข้ามาครั้งแรกเมื่อประมาณ 30 ปีที่แล้ว โดยแต่ก่อนแทนซาเนียเป็นประเทศคอมมิวนิสต์ รัฐบาลไม่อนุญาตให้มีการค้าขายระหว่างบริษัทเอกชนหรือประชาชนทั่วไป การติดต่อซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศต้องดำเนินการผ่านรัฐบาลกลางเท่านั้น (ในขณะนั้น เกือบทุกประเทศในแอฟริกาตะวันออกมีระบอบการปกครองแบบคอมมิวนิสต์ ยกเว้นเคนยา) ปัจจุบัน บริษัท Gromack ประกอบธุรกิจด้านการค้าขายเพชรและอัญมณี โดยเน้นการขุดพลอยดิบ โดยเฉพาะไพไลนและทับทิม ส่งออกกลับไปยังประเทศไทยเพื่อเจียรไนและขายในประเทศ ทั้งนี้ มีผู้ประกอบการไทยจำนวนไม่มากนักในแทนซาเนีย ส่วนใหญ่ประกอบกิจการค้าขายเพชรพลอยและอัญมณี

ปัจจัยหนึ่งที่มีผลกระทบต่อการตัดสินใจลงทุนในแทนซาเนีย คือนโยบายรัฐบาลที่มีการเปลี่ยนแปลงบ่อย สิทธิประโยชน์การลงทุนที่นักลงทุนได้รับอนุมัติแล้วอาจถูกเพิกถอนได้ แล้วแต่สภาพเศรษฐกิจและแรงกดดันทางการเมืองที่รัฐบาลต้องเผชิญ

รัฐบาลแทนซาเนียมีกฎหมายที่เข้มงวดต่อการส่งออกเพชรพลอยและอัญมณี โดยผู้ส่งออกต้องแจ้งถึงชนิด ปริมาณ มูลค่า และชำระภาษีมูลค่าเพิ่ม (VAT) และภาษีหัก ณ ที่จ่ายตามที่รัฐบาลระบุ ก่อนที่จะสามารถส่งออกได้ ทั้งนี้ พลอยแทนซาไนท์ (Tanzanite) ซึ่งเป็นพลอยที่หายาก ที่พบได้ในประเทศแทนซาเนียเท่านั้น รัฐบาลจะไม่อนุญาตให้ส่งออกพลอยชนิดนี้ในรูปแบบดิบ ต้องได้รับเจียรไนก่อนส่งออก อย่างไรก็ตาม ธุรกิจเจียรไนเพชรพลอยในแทนซาเนียยังขาดความเชี่ยวชาญ ไม่สามารถผลิตเครื่องเพชรที่มีคุณภาพสูง เหมือนที่ผู้ประกอบการไทยทำได้ มูลค่าเพิ่มจากพลอยแทนซาไนท์หรือเพชรพลอยชนิดอื่นๆ จึงยังไม่สูงนัก

อุตสาหกรรมเกษตรและเกษตรแปรรูปมีศักยภาพสูง โดยเมืองอรุชาในทางตอนเหนือของประเทศ รวมถึงพื้นที่ในประเทศเคนยาและเอธิโอเปีย มีพื้นที่ที่เหมาะสมต่อการเพาะปลูก และอาจเป็นโอกาสในการตั้งโรงงานแปรรูปสินค้าเกษตร ส่วนการประมงทะเล ปัจจุบันมีผู้ประกอบการจำนวนไม่มากนัก จึงเป็นโอกาสการลงทุนที่ดีประการหนึ่ง แต่ผู้ที่จะเข้ามาดำเนินธุรกิจนี้ควรมีความคุ้นเคยกับการทำประมงในพื้นที่ที่มีคลื่นรุนแรง ซึ่งเป็นลักษณะหนึ่งของทะเลแทนซาเนีย

ปัจจัยดึงดูดการลงทุนของแทนซาเนียคือความปลอดภัย เป็นหนึ่งในประเทศที่มีเสถียรภาพทางการเมืองสูงที่สุดในทวีปแอฟริกาตะวันออก อย่างไรก็ตาม ยังมีความท้าทายอีกจำนวนหนึ่งที่นักลงทุนชาวไทยอาจต้องเผชิญ เช่น อัตราการเปลี่ยนงานที่อยู่ในระดับสูง ระบบราชการที่ยังมีความล่าช้า และระบบตลาด (Market Economy) ที่ยังมีพัฒนาการไม่สูงนัก

➤ **สรุปผลการหารือกับ Ministry of Foreign Affairs and East African Cooperation**

ในวันจันทร์ที่ 17 กรกฎาคม เวลา 11.00 น. คณะเดินทางเข้าพบกับ Director of Asia and Australasia, Ministry of Foreign Affairs and East African Cooperation โดยสรุปประเด็นการหารือได้ดังต่อไปนี้

ประเทศไทยและแทนซาเนียมีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน ถึงแม้แต่ละประเทศจะยังไม่มีสถานเอกอัครราชทูตในอาณาเขตของอีกประเทศหนึ่ง ในระยะต่อไป รัฐบาลแทนซาเนียมุ่งหมายจะสานความสัมพันธ์ที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในด้านเศรษฐกิจ การค้า และการลงทุน และมีแผนที่จะจัดตั้งคณะกรรมการร่วม Joint Commission (JC) เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ต่อการสร้างความร่วมมือในประเด็นดังกล่าว

นอกจากนี้ ได้มีตัวแทนจาก Ministry of Foreign Affairs and East African Cooperation เข้าร่วมประชุมและติดตามคณะเดินทางตลอดการเดินทาง

➤ **สรุปผลการหารือกับ Tanzania Investment Center**

ในวันอังคารที่ 18 กรกฎาคม เวลา 09.00 น. คณะเดินทางเข้าพบกับตัวแทนของ Tanzania Investment Center (TIC) ในนครดาร์เอสซาลาม โดยสรุปประเด็นการหารือได้ดังต่อไปนี้

Tanzania Investment Center (TIC) ได้รับมอบหมายบทบาทหน้าที่ในการดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ อำนวยความสะดวกกระบวนการจัดตั้งธุรกิจและการขอใบอนุญาตต่างๆ ให้กับนักลงทุน การขอใบอนุญาตทำงาน การขอใบอนุญาตธุรกิจ (Business Permit) การจัดหาที่ดินเพื่อลงทุน และเป็นผู้พิจารณาอนุมัติสิทธิประโยชน์ทางการลงทุน ทั้งนี้ บริษัทที่จะขอรับสิทธิประโยชน์ต้องขึ้นทะเบียนการลงทุนกับ TIC โดยต้องมีมูลค่าอย่างน้อย 500,000 ดอลลาร์สหรัฐ

(บริษัทต่างชาติสามารถลงทุนและประกอบธุรกิจในแทนซาเนียได้โดยไม่ต้องได้รับอนุญาตจาก TIC แต่จะไม่มีสิทธิขอรับสิทธิประโยชน์)

ในปี 2558 แทนซาเนียมีการลงทุนจากต่างประเทศสูงที่สุดเมื่อเทียบกับประเทศอื่นๆ ในแถบแอฟริกาตะวันออก มีมูลค่าการลงทุนประมาณ 1,500 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยส่วนใหญ่เป็น นักลงทุนจากสหราชอาณาจักร สหรัฐฯ มอริเชียส จีน และอินเดีย และสำหรับประเทศไทย มีการลงทุนที่ได้ TIC รับรองทั้งหมด 4 โครงการ โดยเป็นการลงทุนในอุตสาหกรรมเกี่ยวกับแร่ธาตุ (Mineral) พลาสติก และฟาร์มผสม (Mixed Farming)

สำหรับอุตสาหกรรมที่รัฐบาลให้ความสำคัญในปี 2560 คือ 4 อุตสาหกรรมดังต่อไปนี้

1) อุตสาหกรรมเบา (**Light Manufacturing**) – ส่งเสริมให้ลงทุนในพื้นที่เขตส่งเสริมการส่งออก (EPZA) และเขตเศรษฐกิจพิเศษ (SEZ) เพื่อการส่งออกและตลาดในประเทศ ตามลำดับ โดยเฉพาะอุตสาหกรรมดังต่อไปนี้

- **ชิ้นส่วนยานยนต์** – ยานยนต์ส่วนใหญ่ในแทนซาเนียเป็นสินค้ามือสองที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ และรัฐบาลแทนซาเนียมุ่งหมายที่จะลดการนำเข้าและใช้ชิ้นส่วนที่ผลิตในประเทศมากยิ่งขึ้น โดยการดึงดูดบริษัทผู้ผลิตยานยนต์ให้เข้ามาตั้งโรงงานในประเทศภายในปี 2564 และสร้างอุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์ไว้รองรับความต้องการชิ้นส่วนของผู้ผลิตยานยนต์เหล่านี้
- **ปิโตรเคมี เคมีภัณฑ์ แก๊ส และก๊าซธรรมชาติเหลว** – โดยเฉพาะพื้นที่บนชายฝั่งเมืองมัทวารา (Mtwara) และนอกชายฝั่งทางตอนใต้ของประเทศ ที่มีการขุดเจาะก๊าซธรรมชาติ
- **ผลิตภัณฑ์ยา** – ร้อยละ 80 ของยาในประเทศได้รับการนำเข้ามาจากต่างประเทศ รัฐบาลจึงพยายามส่งเสริมให้มีการผลิตในประเทศมากยิ่งขึ้น และยังคงหวังให้แทนซาเนียเป็นฐานการผลิตเพื่อส่งออกไปยังประเทศในแถบแอฟริกาตะวันออก
- **การแปรรูปสินค้าเกษตร** – การเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าเกษตร ปศุสัตว์ ป่าไม้ ประมง น้ำตาล และการผลิตน้ำมันเพื่อการบริโภค

2) อุตสาหกรรมเหมืองและโลหะ (**Mining and Metals**) – ทองแดง ทอง และเงิน เป็นแร่ธาตุหลักที่ขุดเจาะได้ในแทนซาเนีย โดยส่วนใหญ่สามารถพบได้ในพื้นที่แถบ Lake Zone ทางตอนเหนือของประเทศ

3) **อุตสาหกรรมเกษตร (Agriculture)** – สินค้าเกษตรส่วนใหญ่ในประเทศถูกผลิตโดยเกษตรกรรายย่อย เป็นการผลิตเพื่อการยังชีพ มิใช่การผลิตในเชิงพาณิชย์ รัฐบาลจึงมีเป้าหมายที่จะปรับปรุงวิธีการปลูกและการเก็บเกี่ยวให้มีความทันสมัยและเพิ่มผลิตภาพทางการเกษตรโดยผลิตภัณฑ์เป้าหมายที่มีการกล่าวถึง เป็นดังต่อไปนี้

- **เส้นใยฝ้าย** – รัฐบาลจะห้ามนำเข้าเครื่องนุ่งห่มใช้แล้วในปี 2562 จึงมีความจำเป็นต้องเพิ่มปริมาณที่ผลิตได้ในประเทศ โดยมีหน่วยงาน Textile Development Unit (เป็นหน่วยงานในสังกัดของ Ministry of Industry and Trade) ที่มีหน้าที่ดึงดูดการลงทุนในทุกส่วนของห่วงโซ่อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม
- **อ้อย** – พื้นดินแทนซาเนียให้ผลผลิตอ้อยได้ดีเป็นอันดับต้นๆ ของโลก รัฐบาลจึงประสงค์จะสนับสนุนการผลิตน้ำตาล โดย ณ เดือนกรกฎาคม 2560 มีโรงงานประมาณ 5 แห่งในแทนซาเนีย
- **การประมง** – ส่งเสริมทั้งการประมงน้ำจืดและน้ำเค็ม รวมถึงการเลี้ยงสัตว์น้ำ (กลุ่มหลักที่ได้รับการสนับสนุนในขณะนี้คือการประมงทะเล โดยเฉพาะการจับปลาในพื้นที่เขตเศรษฐกิจจำเพาะ ที่รัฐบาลแทนซาเนียได้เปิดให้มีการลงทุนเมื่อไม่นานมานี้) นอกจากนี้ ยังมีแนวคิดจะส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เพื่อรองรับการเติบโตของอุตสาหกรรมประมงอีกด้วย

4) **อุตสาหกรรมท่องเที่ยว (Tourism)** – แทนซาเนียมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สามารถดึงดูดชาวต่างชาติได้ดี ทั้งอุทยานแห่งชาติ (National Park) เขตสงวนล่าสัตว์ (Game Reserve) และชายหาดหลายแห่ง ในการพัฒนาอุตสาหกรรมนี้ รัฐบาลมุ่งหวังให้มีการลงทุนในธุรกิจนำเที่ยว (Tour Operator) การขนส่ง รวมถึงเป็นหุ้นส่วนลงทุนร่วมกับรัฐบาลเพื่อปรับปรุงที่พักในอุทยานให้พร้อมรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มที่มีการใช้จ่ายสูง

สิทธิประโยชน์ทางการลงทุน

สิทธิประโยชน์ทางการลงทุนที่ TIC ให้ แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ สิทธิประโยชน์ทางการเงิน (Financial Incentive) สิทธิประโยชน์อื่นๆ (Non-Financial Incentive) และสถานะนักลงทุนแบบ Strategic Investors ดังต่อไปนี้

- **สิทธิประโยชน์ทางการเงิน** – การยกเว้นอากรนำเข้าเครื่องจักร (Capital Goods) การลดหย่อนรายได้ตามมูลค่าการลงทุนเครื่องจักร (Capital Allowance) และการลดหย่อนรายได้ตามค่าเสื่อมเครื่องจักร (Depreciation Allowance)
- **สิทธิประโยชน์อื่น ๆ** – โควต้าแรงงานชาวต่างชาติ การรับรองเงินชดเชยในกรณีที่เกิดการถูกโอนมาเป็นของรัฐ (Nationalization) และสิทธิในการโอนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศอย่างเสรี
- **สถานะ Strategic Investor** – โครงการที่จะได้สถานะนี้ต้องได้รับการอนุมัติจากนายกรัฐมนตรี อีกทั้งมีมูลค่าการลงทุนไม่น้อยกว่า 50 ล้านดอลลาร์สหรัฐ มีการสร้างงานจำนวนมาก มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ และตั้งอยู่ในพื้นที่ที่ยังขาดโอกาส (Disadvantaged Area) ทั้งนี้ โครงการที่จะได้รับสถานะนี้ไม่จำเป็นต้องมีคุณสมบัติดังที่กล่าวไปทั้งหมด แต่เป็นหนึ่งในปัจจัยที่จะได้รับการพิจารณา

ที่นำเสนอในที่ส่วนนี้ เป็นสิทธิประโยชน์สำหรับการลงทุนนอกพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ (SEZ) และเขตส่งเสริมการส่งออก (EPZ) เท่านั้น แต่ถ้เป็นการลงทุนใน 2 พื้นที่ดังกล่าว จะมีสิทธิประโยชน์เฉพาะพื้นที่เหล่านั้น และหน่วยงานที่เป็นผู้พิจารณาคือ Export Processing Zone Authority

ส่วนการหาที่ดิน แทนซาเนียไม่อนุญาตให้ชาวต่างชาติถือครองที่ดินในประเทศ แต่ TIC อนุญาตให้เช่าที่ดินได้เป็นเวลา 33, 66 หรือ 99 ปี แล้วแต่ประเภทอุตสาหกรรมที่ลงทุน โดยอาจเป็นการเช่าจากชาวแทนซาเนียผู้ถือครองที่ดิน หรือเช่าพื้นที่ที่ TIC ได้เตรียมพร้อมไว้รองรับการตั้งโรงงานโดยเฉพาะ

แทนซาเนียไม่อนุญาตให้ชาวต่างชาติเป็นเจ้าของธุรกิจด้านการท่องเที่ยวในแทนซาเนีย ซึ่งรวมถึง บริการนำเที่ยว เช่ารถ การล่าสัตว์ ส่วนธุรกิจเหมืองแร่และการค้าแร่ ต้องมีสัดส่วนการถือหุ้นโดยชาวต่างชาติไม่เกินร้อยละ 50 และสำหรับธุรกิจโทรคมนาคม ชาวต่างชาติสามารถถือหุ้นได้ไม่เกินร้อยละ 25

➤ สรุปผลการหารือกับ AI-Hashoom Investment

ในวันอังคารที่ 18 กรกฎาคม เวลา 14.00 น. คณะเดินทางเข้าพบกับตัวแทนของ AI-Hashoom Investment ในนครดาร์เอสซาลาม โดยสรุปประเด็นการหารือได้ดังต่อไปนี้

AI-Hashoom Investment เป็นบริษัทในเครือของ OILCOM Tanzania เป็นผู้ให้บริการขนส่งสินค้าทางบกและทางเรือ มีกิจการในแทนซาเนีย ประเทศแถบแอฟริกาตะวันออกและแอฟริกากลาง บริษัทมีสถานีบรรจุและแยกสินค้ากล่อง (Inland Container Depot: ICD) เป็นของตนเอง ตั้งอยู่ใกล้ท่าเรือดาร์เอสซาลาม เป็น ICD ที่มีสถานะเป็นบริเวณที่อยู่ภายใต้การควบคุมทางศุลกากร (Customs Controlled Area) จึงสามารถให้บริการจัดเก็บสินค้าเพื่อส่งกลับออกนอกประเทศ (Re-Export) ได้ บริษัทสามารถขนส่งได้ทั้งสินค้าทั่วไป (General Cargo) สินค้าบรรจุคอนเทนเนอร์ (Containerized Cargo) สินค้ารวมกอง (Bulk) สินค้าหีบห่อ (Breal Bulk) รวมถึงสินค้าอันตราย (Dangerous Cargo) เช่น สารเคมี นอกจากนี้ บริษัทยังมีรถบรรทุกอีกประมาณ 300 คัน ที่ใช้ส่งสินค้าไปยังประเทศยูกันดา รวันดา บุรุนดี และสาธารณรัฐประชาธิปไตยคองโก

ในปี 2559 AI-Hashoom Investment ขนส่งสินค้าผ่าน ICD ของบริษัทประมาณ 2,500 TEU ต่อเดือน ส่วนในปี 2560 พบว่า ปริมาณสินค้าขนผ่านปรับตัวลงเล็กน้อย เหลือประมาณ 750 ถึง 1,000 TEU จากราคาสินค้า (Commodity) ในประเทศอื่นที่ปรับตัวลดลงเล็กน้อย บริษัทมีวิสัยทัศน์จะพัฒนา

ในการส่งสินค้ากลับออกนอกประเทศ (Re-Export) ผ่าน ICD ของบริษัท ผู้ส่งควรระบุไว้อย่างชัดเจนถึงจุดหมายปลายทางของสินค้าและ ICD ที่ขนส่งผ่าน เพื่อป้องกันความล่าช้าที่อาจเกิดขึ้นระหว่างขั้นตอนศุลกากร โดยสามารถจัดเก็บสินค้าไว้ที่ ICD ได้ไม่นานเกิน 30 วัน (สามารถขยายเวลาได้อีก 30 หากมีความจำเป็น โดยต้องแจ้งกับศุลกากรแทนซาเนียก่อนหมดระยะเวลาที่อนุญาตไว้ตอนแรก)

สำหรับอัตราค่าบริการ จะคิดโดยพิจารณาจาก 3 ปัจจัย ได้แก่ (1) ระยะทาง (2) ประเทศ และ (3) ปัจจัยเฉพาะพื้นที่อื่นๆ โดยการขนส่งสินค้าไปยังสาธารณรัฐประชาธิปไตยคองโกจะมีค่าบริการค่อนข้างสูง เนื่องจากถนนในประเทศมีสภาพไม่ดีนัก ส่วนการขนส่งระหว่างดาร์เอสซาลามและมวันซา ในอนาคตจะเป็นไปได้ง่ายขึ้นและมีต้นทุนลดน้อยลง โดยเส้นทางรถไฟขนส่งสินค้าระหว่างสองเมืองนี้อยู่ระหว่างการก่อสร้าง

➤ สรุปผลการหารือกับ Tanzania Investment Center สาขา Mwanza

ในวันอังคารที่ 19 กรกฎาคม เวลา 10.00 น. คณะเดินทางเข้าพบกับตัวแทนของ Tanzania Investment Center สาขา Mwanza ในเมืองมวันซา โดยสรุปประเด็นการหารือได้ดังต่อไปนี้

ในลำดับแรก เป็นการนำเสนอภาพรวมสภาวะเศรษฐกิจและการลงทุนของเมืองมวันซา และพื้นที่พื้นที่ Lake Zone (พื้นที่ในแถบทะเลสาบวิกตอเรีย) โดยสรุปประเด็นสำคัญได้ดังต่อไปนี้

- พื้นที่ Lake Zone เต็มไปด้วยทรัพยากรทางน้ำและทางบก มีพื้นดินที่สามารถปลูกพืชได้หลายชนิด ทางตอนใต้ของเมืองมวันซาเป็นแหล่งเพชรและทอง มีบริษัทต่างชาติหลายแห่งเข้ามาทำกิจการเหมือง ส่วนทะเลสาบวิกตอเรียเป็นแหล่งประมงน้ำจืดขนาดใหญ่ โดยอาณาเขตแทนซาเนียครอบคลุมพื้นที่ประมาณร้อยละ 49 ของน่านน้ำทะเลสาบ
- อุตสาหกรรมประมงและแปรรูปเป็นแหล่งรายได้หลักของประชากรในพื้นที่ โดยปลากระพงแม่น้ำไนล์ (Nile Perch) เป็นสัตว์น้ำที่จับได้มากที่สุดในพื้นที่ทะเลสาบ และเป็นสินค้าส่งออกสำคัญของแทนซาเนีย รองลงมาเป็นปลาซาร์ดีน (Sardine) และปลานิล (Nile Tilapia) ทั้งนี้ รัฐบาลไม่อนุญาตให้ส่งออกส่วนปลาชนิดอื่นๆ ที่จับได้ตามธรรมชาติ (สามารถส่งออกสัตว์น้ำเพาะเลี้ยงได้)

เมื่อกล่าวถึงโอกาสทางการลงทุนในพื้นที่ Lake Zone อาจสรุปได้ดังนี้

- **การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (Aquaculture)** – อุตสาหกรรมประมงที่เติบโตอย่างรวดเร็วส่งผลให้ปริมาณสัตว์น้ำตามธรรมชาติลดลงอย่างรวดเร็ว รัฐบาลจึงพยายามส่งเสริมธุรกิจการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ โดยในขณะนี้ยังมีผู้ประกอบการจำนวนไม่มากนัก ส่วนใหญ่เป็นการเลี้ยงในบ่อ (Pond Aquaculture) แต่การเลี้ยงในกระชัง (Cage Aquaculture) ยังไม่เป็นที่แพร่หลายนัก
- **การประมงน้ำจืดและแปรรูป** – มีบริษัทแปรรูปสินค้าประมงน้ำจืดในพื้นที่อยู่แล้วหลายราย โดยทั้งหมดมีเจ้าของเป็นชาวต่างชาติ (ส่วนใหญ่เป็นชาวอินเดีย) เช่น Omega Fish, Nile Perch Industry, Victoria Perch, VicFish และ Tanperch

เป็นต้น ผลิตภัณฑ์หลักของบริษัทเหล่านี้คือปลากะพงแม่น้ำไนล์ (Nile Perch) ทั้งนี้ ผู้ประกอบการรายใหม่จะไม่ได้รับใบอนุญาตให้จับปลาชนิดนี้อีกต่อไป แต่จะยังได้รับอนุญาตให้จับและแปรรูปปลาซาร์ดีน

- **การทำฟาร์มปศุสัตว์** – แทนซาเนียมีจำนวนปศุสัตว์สูงที่สุดเป็นอันดับ 2 ของทวีปแอฟริกา ส่วนใหญ่เป็นฟาร์มของผู้เลี้ยงรายย่อย ผลิตภัณฑ์ยังขาดมาตรฐาน จึงอาจเป็นโอกาสของธุรกิจการแปรรูปเนื้อสัตว์ที่จะเข้ามาปรับปรุงวิธีการผลิต
- **การขนส่งทางน้ำ** – ทะเลสาบวิกตอเรียเป็นเส้นทางเชื่อมต่อกับประเทศเคนยาและยูกันดา แต่ ณ เดือนกรกฎาคม 2560 แทนซาเนียมีผู้ให้บริการขนส่งสินค้าและผู้โดยสารในทะเลสาบวิกตอเรียเพียงรายเดียวเท่านั้น (เป็นรัฐวิสาหกิจที่รัฐบาลเป็นเจ้าของทั้งหมด)
- **ซีเมนต์และก่อสร้าง** – เมืองมwanza¹ มีประชากรมากที่สุดเป็นอันดับสองของแทนซาเนีย มีประชากรประมาณ 1.5 ล้านคน และยังมีโอกาสในการเติบโตอีกมาก คาดได้ว่าจะมีความต้องการซีเมนต์ ปูน และวัสดุก่อสร้างเพิ่มขึ้นในอนาคต

นักธุรกิจที่จะเข้ามาลงทุนในพื้นที่ Lake Zone สามารถมาขอรับคำปรึกษาด้านการลงทุน การหาพื้นที่ลงทุน ขอรับหนังสือรับรองการลงทุนและใบอนุญาตต่างๆ ได้จากสำนักงาน TIC สาขามwanza¹ ได้โดยตรง เว้นแต่จะประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเหมืองแร่ ซึ่งจะต้องได้รับอนุญาตจาก Ministry of Energy and Minerals

ตามที่ได้เสนอไปก่อนหน้านี้ TIC กำหนดปริมาณการลงทุนขั้นต่ำที่สามารถของหนังสือรับรองการลงทุนได้ไว้ที่ 500,000 ดอลลาร์สหรัฐ โดยมูลค่านี้จะพิจารณาจากมูลค่าการลงทุนทั้งหมด มิใช่การลงทุนครั้งแรก (Initial Investment)

¹ เมืองมwanzaตั้งอยู่ในพื้นที่ของเขตการปกครองมwanza (Mwanza Region) ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ชายฝั่งทางตอนใต้ของทะเลสาบวิกตอเรีย

➤ สรุปผลการหารือกับ Mwanza Regional Commissioner's Office

ในวันอังคารที่ 19 กรกฎาคม เวลา 13.30 น. คณะเดินทางเข้าพบกับตัวแทนของ Mwanza Regional Commissioner's Office² ในเมืองมวันซ่า โดยสรุปการหารือได้ดังต่อไปนี้

ภาพรวมทางเศรษฐกิจและการลงทุนของแทนซาเนีย

ด้วยตำแหน่งที่ตั้งและอาณาเขต แทนซาเนียมีศักยภาพที่จะเป็นศูนย์กลางการค้าขายของประเทศในแถบแอฟริกาตะวันออก โดยมีชายฝั่งติดกับมหาสมุทรอินเดียและมีชายแดนติดกับอีก 8 ประเทศ ได้แก่ เคนยา ยูกันดา รวันดา บูร์นดี สาธารณรัฐประชาธิปไตยคองโก แซมเบีย มาลาวี และโมซัมบิก ซึ่ง 6 จาก 8 ประเทศที่นำเสนอนี้ (ยกเว้นเคนยาและโมซัมบิก) เป็นประเทศที่ไม่มีทางเข้าออกทะเล (Landlocked Country)

ทรัพยากรธรรมชาติเป็นปัจจัยหนึ่งที่ดึงดูดการลงทุนในแทนซาเนีย โดยมีทั้งแร่ธาตุ (ทอง เพชร และแทนซาไนท์) เชื้อเพลิงฟอสซิล (น้ำมันและก๊าซธรรมชาติ) และดินที่สามารถปลูกพืชได้หลากหลายชนิด

ภาพรวมทางเศรษฐกิจและการลงทุนของเขตการปกครองมวันซ่า (Mwanza Region)

เขตการปกครองมวันซ่า (Mwanza Region) มีประชากรประมาณ 3.2 ล้านคนในปี 2558 มีอัตราการเติบโตของประชากรประมาณร้อยละ 3 ต่อปี โดยเมืองมวันซ่าเป็นเมืองที่มีขนาดใหญ่ที่สุดเป็นอันดับสองของประเทศ ตั้งอยู่ริมฝั่งทางตอนใต้ของทะเลสาบวิกตอเรีย ซึ่งครอบคลุมอาณาเขตของประเทศแทนซาเนีย ยูกันดา และเคนยา การขนส่งสินค้าไปยัง 2 ประเทศนี้จึงสามารถทำได้ทั้งทางบกและทางน้ำ

Regional Commissioner's Office สนับสนุนการลงทุนในอุตสาหกรรมดังต่อไปนี้

- การแปรรูปสินค้าเกษตร
- การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (ทั้งการเลี้ยงในบ่อและเลี้ยงในกระชัง)
- การทำฟาร์มเพาะปลูกแบบใช้ระบบชลประทาน (Irrigation Farming)

² Regional Commissioner เปรียบเหมือนผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นตำแหน่งที่ได้รับการแต่งตั้งจากประธานาธิบดีแทนซาเนีย ให้บริหารจัดการราชการในพื้นที่

- การทำเหมืองและการแปรรูปแร่ธาตุ
- โทรคมนาคม และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- การท่องเที่ยว (กิจกรรมทางน้ำ และการประชุม)
- การพัฒนาพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมและเขตเศรษฐกิจพิเศษ (มีสถานะเป็นผู้พัฒนาพื้นที่ (Developer) และลงทะเบียนกับ Export Processing Zone Authority)
- การขนส่งสินค้า
- การก่อสร้างและอสังหาริมทรัพย์
- การผลิตเครื่องหนัง
- การแปรรูปเนื้อสัตว์

➤ สรุปผลการหารือกับ Omega Fish

ในวันพุธที่ 19 กรกฎาคม 2560 เวลา 15.30 น. คณะเดินทางเข้าพบผู้บริหารของ Omega Fish ในเมืองมwanza โดยสรุปประเด็นหารือได้ดังต่อไปนี้

Omega Fish เป็นบริษัทแปรรูปสินค้าประมงที่ดำเนินการกิจการมาแล้วประมาณ 20 ปี เจ้าของและผู้บริหารมีประสบการณ์กับอุตสาหกรรมประมงน้ำจืดในทะเลสาบวิกตอเรียเป็นอย่างดี โดยในอดีตมีโรงงานแปรรูปสินค้าตั้งอยู่บนชายฝั่งในประเทศเคนยาและยูกันดา ในปัจจุบัน Omega Fish รับซื้อสินค้าจากชาวประมงท้องถิ่น ส่วนใหญ่เป็นปลานิล (Nile Tilapia) และปลากะพงแม่น้ำไนล์ (Nile Perch) แล้วจึงนำมาแลเนื้อ เลาะก้าง และตัดเป็นชิ้นตามขวางหรือตัดตามยาว (Fillet) โดยผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่ถูกแช่เย็น (Chilled) เพื่อตลาดส่งออกเป็นหลัก

สำหรับอุตสาหกรรมประมงน้ำจืดในพื้นที่ ในหลายปีที่ผ่านมา พบว่า ผู้ประกอบการมีรายได้น้อยลง โดยสาเหตุเป็นเพราะการประมงเกินขนาด (Overfishing) ทำให้ปริมาณผลผลิตลดลง จนส่งผลให้บริษัทหลายแปรรูปสินค้าหลายแห่งในพื้นที่ต้องปิดตัวไป

เมื่อสอบถามถึงความเป็นไปได้ในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในทะเลสาบวิกตอเรีย ผู้บริหารของ Omega Fish กล่าวว่า การเลี้ยงประมงน้ำจืดอาจมีผลเสียต่อระบบนิเวศ และสมดุลของสัตว์น้ำที่เกิดตามธรรมชาติ จึงยังไม่แนะนำให้มีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

➤ สรุปผลการหารือกับ Deep Sea Fishing Authority

ในวันพฤหัสบดีที่ 20 กรกฎาคม คณะได้เดินทางไปยังเกาะแซนซิบาร์และเข้าพบกับตัวแทนของ Deep Sea Fishing Authority (DSFA) เมื่อเวลา 13.30 น. โดยสรุปผลการหารือได้ดังต่อไปนี้

Deep Sea Fishing Authority (DSFA) กำกับดูแลการประมงในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ (Exclusive Economic Zone: EEZ) หรือพื้นที่ทะเลจากชายฝั่ง 200 กม. รวมพื้นที่ที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ DSFA ทั้งหมด 223,000 ตร.กม. โดยการประมงในพื้นที่นี้ต้องได้รับใบอนุญาตจาก DSFA ซึ่งใบอนุญาตนี้จะมีอายุไม่เกิน 1 ปี (อาจเป็นใบอนุญาต 3 เดือน 6 เดือน หรือ 1 ปี แล้วแต่การพิจารณาของ DSFA) ส่วนการประมงในพื้นที่ทะเลอาณาเขต (Territorial Water) ซึ่งเป็นพื้นที่กว้าง 12 ไมล์ทะเลจากชายฝั่งแทนซาเนีย ผู้ประกอบการจะต้องได้รับอนุญาตจาก Ministry of Agriculture, Livestock and Fisheries

ในปี 2559 DSFA ออกใบอนุญาตการประมงน้ำลึกให้กับเรือประมง 96 ลำ ส่วนใหญ่เป็นเรือจากประเทศไต้หวัน จีน และประเทศในทวีปยุโรป (เป็นใบอนุญาตเฉพาะเรือแต่ละลำ บริษัทต้องได้รับใบอนุญาตตามจำนวนเรือที่ใช้) โดยลำดับแรกบริษัทผู้ขอใบอนุญาตต้องลงทะเบียนธุรกิจประมงกับ Ministry of Agriculture, Livestock and Fishery และ Zanzibar Maritime Authority ก่อนยื่นคำขอใบอนุญาตการประมงน้ำลึกกับ DSFA ทั้งนี้ ผู้ยื่นคำขอเป็นบริษัทต่างชาติได้ (รวมถึงบริษัทต่างชาติที่จดทะเบียนในแทนซาเนีย) แต่ต้องให้ตัวแทนที่เป็นชาวแทนซาเนียดำเนินการให้ เพื่อให้การติดต่อประสานงานรวดเร็วยิ่งขึ้น โดยอาจเป็นร่วมทุนกับบริษัทประมงในประเทศหรือบริษัทที่ปรึกษา/สำนักกฎหมายที่คุ้นเคยกับอุตสาหกรรมประมงน้ำลึก โดยต้องแจ้งชนิดและลักษณะของเรือที่จะใช้ประกอบกิจการ และชนิดสัตว์น้ำเป้าหมาย ส่วนธงที่ติดบนเรือจะต้องเป็นตามสัญชาติของบริษัทที่ขอใบอนุญาต

DSFA ไม่มีการกำหนด Zoning หรือพื้นที่ที่เรือประมงสามารถจับสัตว์น้ำได้ เรือประมงสามารถเคลื่อนที่ได้ตามความต้องการ อย่างไรก็ตาม หากเป็นการจับปลาทูน่า ต้องมีลูกเรือเป็นชาวแทนซาเนียอย่างน้อย 3 คนต่อเรือ 1 ลำ

ปริมาณสัตว์น้ำที่เรือที่จดทะเบียนกับ DSFA จับได้ในปี 2559 อยู่ที่ประมาณ 8,000 ตัน โดยถ้าเป็นเรือประเภท Longliner จะจับได้ประมาณ 300 ตันในระยะเวลา 3 – 4 เดือน ส่วนหากเป็นเรือ Seiners จะจับได้ประมาณ 700 – 800 ตันในระยะเวลา 1 – 2 เดือน (ณ เดือนกรกฎาคม

2560 DSFA จะให้ใบอนุญาตกับเรือประมงสองประเภทนี้เท่านั้น ส่วนเรือประเภท Trawler กำลังอยู่ระหว่างการพิจารณา) ทั้งนี้ เรือที่จดทะเบียนกับ DSFA มีหน้าต้องรายงานข้อมูลเหล่านี้ และต้องติดตั้งระบบติดตามตำแหน่งการเดินทางเรืออีกด้วย

โอกาสการลงทุนสำหรับการประมงในแซนชิบาร์ อาจเป็นไปได้ทั้งการประมงและการแปรรูปสินค้าประมง ทั้งนี้ แซนชิบาร์ยังไม่มีสะพานปลา (Fish Landing Site) จึงอาจต้องมีการลงทุนในส่วนนี้ก่อนจะสามารถดำเนินกิจการแปรรูปได้อย่างเต็มรูปแบบ

➤ สรุปผลการหารือกับ Zanzibar Investment Promotion Authority (ZIPA)

ในวันพฤหัสบดีที่ 20 กรกฎาคม เวลา 15.30 น. คณะได้เข้าพบกับตัวแทนของ Zanzibar Investment Promotion Authority (ZIPA) โดยสรุปผลการหารือได้ดังต่อไปนี้

Zanzibar Investment Promotion Authority (ZIPA) เป็นหน่วยงานส่งเสริมการลงทุนของเกาะแซนชิบาร์ มีบทบาทหน้าที่เดียวกับ Tanzania Investment Center (TIC) ที่คณะได้เข้าไปเมื่อวันจันทร์ที่ 17 กรกฎาคม แต่มีอาณาเขตที่รับผิดชอบเฉพาะเกาะแซนชิบาร์และหมู่เกาะขนาดเล็กอื่นๆ อยู่ภายใต้การปกครองของรัฐบาลแซนชิบาร์ (Revolutionary Government of Zanzibar) เท่านั้น

แซนชิบาร์เป็นเกาะที่ตั้งอยู่ห่างจากแผ่นดินใหญ่แทนซาเนียไปทางตะวันออกเฉียงใต้ประมาณ 20 กม. ใช้เวลาเดินทางโดยเรือจากนครดาร์เอสซาลามประมาณ 2 ชม. มีประชากรประมาณ 1.5 ล้านคน เศรษฐกิจมีการเติบโตในปี 2559 ที่ร้อยละ 6.6 โดยมีอุตสาหกรรมเกษตรและการท่องเที่ยวเป็นรายได้หลัก

ในด้านการลงทุน ปัจจัยดึงดูดการลงทุนของแซนชิบาร์คือ เสถียรภาพทางการเมืองและความเชื่อมโยงทางการค้ากับประเทศในกลุ่ม East African Community โดย ZIPA มีเป้าหมายที่จะพัฒนาอุตสาหกรรมดังต่อไปนี้

- **การประมง** – โดยเฉพาะการประมงในพื้นที่เขตเศรษฐกิจจำเพาะ (EEZ) ที่ได้เริ่มอนุญาตให้ชาวต่างชาติเข้ามาจับสัตว์น้ำเมื่อไม่นานมานี้ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

(Fish Farming) และการลงทุนอื่นๆ ที่สนับสนุนอุตสาหกรรมนี้ เช่น การก่อสร้างสะพานปลา (Fish Landing Site)

- **การลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน** – ได้แก่ ถนน และโครงสร้างระบบขนส่งทางน้ำ และการพัฒนานิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่ Free Economic Zone ผ่านความร่วมมือภาครัฐ-ภาคเอกชน (Public Private Partnership: PPP)
- **การพัฒนาพื้นที่เมือง** – รัฐบาลแซนชิบาร์มุ่งหมายที่จะพัฒนาพื้นที่เขต Fumba ทางตอนใต้ของเกาะ ให้เป็นเมืองอุตสาหกรรม ซึ่งอาจเป็นโอกาสของนักลงทุนไทย ในอุตสาหกรรมก่อสร้าง รวมถึงอุตสาหกรรมการผลิตไฟฟ้า เนื่องจากแซนชิบาร์ยังคงพึ่งพาไฟฟ้าจากแทนซาเนียเป็นหลัก และเพื่อเตรียมพร้อมรองรับการเติบโตของอุตสาหกรรมที่จะนำมาซึ่งปริมาณการใช้ไฟฟ้าที่เพิ่มขึ้น
- **เกษตรและเกษตรแปรรูป** – ได้แก่ กลุ่มพืชกรรมสวน (Horticulture) โดยมุ่งหมายให้มีการใช้เทคโนโลยีที่เร่งผลผลิต เช่น การปลูกพืชแบบไฮโดรพอนิกส์ (Hydroponics) หรือการปลูกพืชโดยไม่ใช้ดิน เป็นต้น

ที่กล่าวไปข้างต้นเป็นอุตสาหกรรมที่ ZIPA ให้ความสำคัญเป็นพิเศษ มีพัฒนาการอยู่พอสมควรแล้ว สามารถต่อยอดเพิ่มมูลค่าได้เร็วกว่าอุตสาหกรรมอื่นๆ แต่มีใช้กลุ่มอุตสาหกรรมเดียวที่ได้รับการสนับสนุน เพราะนอกจากที่กล่าวไป ZIPA ยังส่งเสริมให้มีการลงทุนในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ที่ทำจากนม การเลี้ยงและแปรรูปสัตว์ปีก กระดาษ พลาสติก วัสดุก่อสร้าง และการต่อเรือ

สิทธิประโยชน์ทางการลงทุน

การลงทุนจากต่างประเทศที่มีสิทธิได้รับการพิจารณาสิทธิประโยชน์จะต้องมีมูลค่าอย่างน้อย 300,000 ดอลลาร์สหรัฐ (ยกเว้นอุตสาหกรรมโรงแรม ต้องมีมูลค่าขั้นต่ำที่ 2.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) และอุตสาหกรรมการผลิต (Manufacturing) จะได้รับการพิจารณาเป็นพิเศษ เนื่องจากมีผลกระทบเชิงบวกต่อการว่าจ้างงานในแซนชิบาร์ โดยสิทธิประโยชน์ที่ ZIPA กำหนดไว้ แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ สิทธิประโยชน์การลงทุนในเขตเศรษฐกิจเสรี (Free Economic Zone) เขตท่าเสรี (Free Port Zone) และสิทธิประโยชน์ทางการลงทุนในพื้นที่อื่นๆ

แนวคิดด้านการพัฒนาอุตสาหกรรมของแซนชิบาร์ มุ่งเน้นอุตสาหกรรมเบาที่ใช้แรงงานในประเทศเพื่อผลิตสินค้าส่งออก อันจะเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชากร ดังนั้น ไม่ว่าจะเป็นการลงทุนในพื้นที่ใด สิทธิประโยชน์จะรวมถึงการยกเว้นหรือลดหย่อนอากรนำเข้าเครื่องจักรและวัตถุดิบ รวมถึงการยกเว้นหรือลดหย่อนภาษีมูลค่าเพิ่ม

➤ **สรุปผลการหารือกับ Tanzania Horticulture Association (TAHA) สาขาแซนชิบาร์**

ในวันศุกร์ที่ 20 กรกฎาคม คณะได้เดินทางเข้าพบตัวแทนของ Tanzania Horticulture Association (TAHA) สาขาแซนชิบาร์ เมื่อเวลา 9.30 น. และสรุปผลการหารือได้ดังต่อไปนี้

Tanzania Horticulture Association (TAHA) เป็นสมาคมผู้ประกอบการธุรกิจพืชกรรมสวน (Horticulture) มีเป้าหมายในการพัฒนาอุตสาหกรรมพืชกรรมสวนทั้งในระดับเกษตรกรรายย่อยและผู้ประกอบการขนาดใหญ่ โดยบทบาทหลักขององค์กรประกอบไปด้วย 3 กิจกรรมหลักดังต่อไปนี้

- การให้ความช่วยเหลือเกษตรกรรายย่อยเพิ่มอัตราการให้ผลผลิตและปรับปรุงคุณภาพสินค้า และป้องกันการปลูกเกินความต้องการ (Oversupply) ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นบ่อยในช่วงหลังฤดูฝน (ระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงสิงหาคม)
- การเชื่อมโยงระหว่างเกษตรกรรายย่อยกับบริษัทแปรรูปสินค้า
- การศึกษาห่วงโซ่อุปทานและการคาดการณ์ปริมาณการผลิต
- การพัฒนาเกษตรอินทรีย์ (Organic Farming) และการปลูกพืชโดยไม่ใช้ดิน (Hydroponics)

สำหรับ TAHA สาขาแซนชิบาร์ ปัจจุบันมีเกษตรกรเป็นสมาชิกประมาณ 700 ราย ส่วนมากเป็นเกษตรกรที่ปลูกและขายโดยตรงกับผู้ซื้อรายย่อยหรือบริโภคนครวเร็วอื่น อีกส่วนหนึ่งเป็นเกษตรกรที่มีกิจการแปรรูปขนาดเล็ก หรือขายให้กับโรงแรมในพื้นที่ โดยสินค้าที่มีการผลิตมากที่สุด ได้แก่ มะเขือเทศ (มีปริมาณการปลูกประมาณ 20 ตันต่อเฮกเตอร์ ในบางปีมีการปลูกเกินความต้องการของตลาด) รองลงมาเป็น เมล็ดพริกไทย แดงโม มะเขือ และแตงกวา ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีความต้องการเพิ่มสูงขึ้นในช่วงหลายปีที่ผ่านมา อาจเหมาะต่อการลงทุนเพื่อแปรรูปสินค้า ส่วนหัวหอม แครอท และมะม่วง เริ่มมีการปลูกมากขึ้น แต่ยังไม่แพร่หลายนัก

ปัญหาที่พบเจอในการปลูกพืชกรรมสวนในแซนชิบาร์

การพัฒนาอุตสาหกรรมพืชกรรมสวนในแซนชิบาร์ประสบกับความท้าทายเหล่านี้ในช่วงเวลาที่ผ่านมา

- **ปัญหาการขาดแคลนน้ำ** – แซนชิบาร์ยังขาดระบบชลประทานที่มีคุณภาพ ไม่สามารถกักเก็บน้ำได้เพียงพอในฤดูหลังฤดูฝน
- **เกษตรกรยังขาดความรู้** – ผลผลิตประมาณร้อยละ 65 ถึง 70 เน่าเสียก่อนการขาย ซึ่งสะท้อนว่าเกษตรกรยังขาดความรู้เรื่องการยืดอายุสินค้า การเก็บและการบรรจุสินค้า เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรบรรเทาปัญหานี้ ทีมงานของ TAHA ลงพื้นที่ให้ความรู้ในมิติต่างๆ ที่นำเสนอไป โดยกิจกรรมนี้ประสบความสำเร็จค่อนข้างมากในหมู่เกษตรกรขนาดกลาง (Midholder Farmer) และ TAHA ยังช่วยแบ่งเบาภาระค่าปุ๋ย ซึ่งมีราคาค่อนข้างสูงในแซนชิบาร์
- **ยังไม่สามารถเข้าถึงผู้ซื้อได้** – เกษตรกรรายย่อยที่เป็นสมาชิกกับ TAHA จะได้รับข้อมูลเกี่ยวกับราคา ปริมาณเสนอซื้อ และวิธีการจัดส่งสินค้าผ่านข้อความในโทรศัพท์ที่สื่อสารเคลื่อนที่ ซึ่งจะส่งผลให้เกษตรกรเชื่อมต่อกับห่วงโซ่อุตสาหกรรมได้ดีขึ้น
- **การทำ Contract Farming มีความยากลำบาก** – ในอดีตเคยมีการทดลองทำ Contract Farming แต่เนื่องจากการสื่อสารระหว่างผู้ซื้อและเกษตรกรเป็นไปได้ยาก จนส่งผลให้การชำระเงินมีความล่าช้า

ในขณะนี้ TAHA พยายามพัฒนาอุตสาหกรรมแปรรูปพืชกรรมสวนในแซนชิบาร์ รวมถึงการดูแลพืชหลังเก็บเกี่ยว การบรรจุสินค้า และการขนส่งสินค้า ซึ่งเป็นโอกาสการลงทุนสำหรับผู้ประกอบการไทย ที่มีความเชี่ยวชาญในผลิตภัณฑ์กลุ่มนี้อยู่แล้ว นอกจากนี้ TAHA ยังพยายามส่งเสริมให้มีการปลูกพืชชนิดอื่นๆ มากยิ่งขึ้น ได้แก่ สับปะรด เสาวรส และมะม่วง เป็นต้น

➤ สรุปผลการหารือกับ EY Tanzania

ในวันศุกร์ที่ 20 กรกฎาคม คณะได้เดินทางเข้าพบตัวแทนของ EY Tanzania ในสำนักงานนครดาร์เอสซาลาม เมื่อเวลา 15.30 น. และสรุปผลการหารือได้ดังต่อไปนี้

ภาพรวมเศรษฐกิจแทนซาเนีย

นับตั้งแต่แทนซาเนียเปิดรับการลงทุนจากต่างประเทศเป็นครั้งแรกในปี 2538 เศรษฐกิจในประเทศได้มีการเติบโตอย่างรวดเร็ว มีอัตราการเติบโตที่ร้อยละ 7 ในปี 2559 อย่างไรก็ตาม แทนซาเนียยังมีประชากรอีกเป็นจำนวนมากที่ยังว่างงาน ดังนั้น ยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจของรัฐบาลปัจจุบัน คือเร่งการเติบโตของเศรษฐกิจโดยการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน โดยเฉพาะเส้นทางถนนและรถไฟ พัฒนาอุตสาหกรรมการผลิต (Manufacturing) และแก้ปัญหาคอร์รัปชัน ซึ่งจะมีส่วนช่วยลดต้นทุนซ่อนเร้นที่ภาคเอกชนต้องแบกรับ ซึ่งคาดว่าจะส่งผลให้ชาวต่างชาติมีความมั่นใจต่อการลงทุนในแทนซาเนียมากยิ่งขึ้น

ในช่วงที่ผ่านมา แทนซาเนียเปิดกว้างต่อการลงทุนจากต่างประเทศในอุตสาหกรรมทรัพยากรธรรมชาติมากยิ่งขึ้น ทั้งอุตสาหกรรมประมงทะเลและการทำเหมือง ส่วนระบบการขนส่งในประเทศและระหว่างประเทศก็ได้พัฒนาขึ้นเช่นกัน อย่างไรก็ตาม แทนซาเนียในอดีตมีระบบการปกครองแบบคอมมิวนิสต์ ระบบตลาด (Market Economy) ในประเทศจึงยังมีพัฒนาการไม่สูงเท่าประเทศอื่นๆ อีกความท้าทายหนึ่งคือทักษะแรงงาน แต่ก็มีการพัฒนาการอย่างต่อเนื่องทุกปี

หากพิจารณาในระดับอุตสาหกรรม แทนซาเนียมีโรงพยาบาลเอกชนจำนวนไม่มากนัก โดยที่มีอยู่ส่วนใหญ่เป็นเครือโรงพยาบาลจากประเทศอินเดีย ในส่วนโรงงานผลิตเลนส์แว่นตา (Specialized Optical Factory) ยังมีจำนวนไม่มากเช่นกัน

เมื่อเร็วนี้มีการค้นพบแหล่งก๊าซธรรมชาตินอกชายฝั่งทางตอนใต้ของแทนซาเนีย ซึ่งมีบริษัทหลายแห่งให้ความสนใจ รวมถึง BP และ ExxonMobil และอยู่ระหว่างการเจรจาสัมปทานกับรัฐบาลแทนซาเนีย

การเกษตรและเกษตรแปรรูปเป็นอีกอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพสูง โดยมีสัดส่วนต่อ GDP ที่ร้อยละ 8 ในปี 2559 และห่วงโซ่อุตสาหกรรมมีการพัฒนาอย่างเด่นชัด ทั้งในกระบวนการแปรรูป การบรรจุ และการขนส่งสินค้า โดยนักลงทุนที่สนใจจะเข้ามาทำธุรกิจเพาะปลูกในแทนซาเนียสามารถติดต่อขอเช่าที่ดินได้ผ่าน Tanzania Investment Center (TIC) หรือเช่าจากที่ดินชาวแทนซาเนีย อย่างไรก็ตาม การเช่าที่ดินผ่าน TIC มักจะได้รับสัญญาเช่ามีเวลายาวนานกว่าและมีกระบวนการขอเช่าที่รวดเร็วกว่า ทั้งนี้ โอกาสของนักธุรกิจไทยในอุตสาหกรรมนี้คือการแปรรูปสินค้าเกษตร เพื่อเพิ่มมูลค่าของสินค้าก่อนการส่งออก

ในด้านการจัดเก็บภาษี ภาษีเงินได้นิติบุคคล (Corporate Tax) ของแทนซาเนียในปี 2560 อยู่ที่ร้อยละ 30 ส่วนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่มีการจัดเก็บเป็นอัตราขั้นบันได ระหว่าง ร้อยละ 9 ถึง 30 นอกจากนี้ แทนซาเนียยังจัดเก็บภาษีทางอ้อมอีกจำนวนหนึ่ง รวมถึง Skill Development Levy (SDL) และ Municipality Levy ที่รัฐบาลนำไปใช้จ่ายกับโครงการพัฒนาฝีมือแรงงาน การพัฒนาท้องถิ่น ตามลำดับ และสำหรับแซนชิบาร์ มีการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคล และบุคคลธรรมดาเท่ากับแทนซาเนีย เช่นเดียวกับอัตราภาษีมูลค่าเพิ่ม เพียงแต่มีหน่วยงานจัดเก็บรายได้ที่เป็นเอกเทศต่อกัน

ทั้งนี้ นโยบายด้านการจัดเก็บภาษีอาจเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งส่งผลต่อการตัดสินใจลงทุนเป็นอย่างมาก โดยก่อนหน้าปี 2558 สินค้าเกษตรทุกชนิดได้รับการยกเว้น ภาษีมูลค่าเพิ่ม แต่ในปีต่อมารัฐบาลกำหนดให้จัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มกับสินค้าเกษตรที่ไม่ได้รับการแปรรูป

ตัวแทนของ EY ยังแนะนำให้ให้นักลงทุนจดทะเบียนธุรกิจกับ Tanzania Investment Center (TIC) และขอใบรับรองการลงทุน (Certificate of Investment) เพราะจะได้รับโควตาการว่าจ้างชาวต่างชาติ 5 ตำแหน่งในทันที (ในทางปฏิบัติ การขอใบอนุญาตทำงานสำหรับแรงงานกลุ่มนี้ยังต้องทำผ่านช่องทางปกติ ซึ่งใช้เวลาค่อนข้างนาน นอกจากนี้ การขอต่อใบอนุญาตเป็นไป ได้ค่อนข้างยาก)

ประเด็นสุดท้ายที่มีการหารือกันคือการลงทุนในพื้นที่เขตส่งเสริมการส่งออก (EPZ) โดยพบว่า นักลงทุนต้องชำระภาษีมูลค่าตามปกติไปก่อน แล้วจึงค่อยขอคืนภายหลัง โดยจะได้รับคืนในรูปแบบเงินสด ซึ่งขั้นตอนนี้ใช้เวลาค่อนข้างนาน (ประมาณ 6 เดือน ถึงแม้กฎหมายจะได้ระบุไว้ว่าต้องดำเนินการให้เสร็จภายใน 90 วัน)

บรรณานุกรม

ภาษาอังกฤษ

- BMIResearch. 2017. Tanzania Telecommunications Report Executive Summary.
- BMIResearch. 2017. Tanzania Trade and Investment Risk Report Executive Summary.
- Clyde&Co. 2013. Structure of the construction industry in Tanzania.
- Clyde&Co. 2014. Export Processing and Special Economic Zones in Tanzania.
- Deloitte. 2016. Tanzania Budget Insight 2016 the Story Behind the Numbers.
- Export Processing Zones Authority. 2016. Investment Opportunities in Tanzania (EPZs & SEZs).
- KPMG. 2016. Africa Incentive Survey 2016.
- Match Maker Associates. 2017. Horticulture Study Phase 1: Mapping of Production of Fruits and Vegetables in Tanzania.
- Ministry of Agriculture, Livestock and Fisheries. 2016. The Tanzanian Fisheries Sector - Challenges and Opportunities
- Ministry of Economic Affairs of the Kingdom of Netherlands. 2015. Tanzania Horticulture Sector Outlook Opportunities and Challenges
- Nugent, C. 2009. Review of Environmental Impact Assessment and Monitoring in Aquaculture in Africa.
- OECD. 2013. OECD Investment Policy Reviews: Tanzania 2013.
- PKF. 2017. Tanzania Tax Guide 2016/17.
- PWC. 2016. Investment in Tanzania Overview of Economy, Business Environment and Taxation.

Tanzania Investment Center. 2015. Tanzania Investment Guide 2014-15.

The Oakland Institute. 2011. Understanding Land Investment Deals in Africa Country
Report: Tanzania

The United Republic of Tanzania. 2004. Tanzania Mini-Tiger Plan 2020.

Wageningen University & Research. 2017. Mission Report Tanzania Scoping Mission
Marine Fisheries Tanzania.

World Bank. 2017. Doing Business 2017: Economy Profile 2017 Tanzania.

Zanzibar Investment Promotion Authority. 2017. Zanzibar Investment Guide 2017.

เว็บไซต์

Tanzania Investment Center. <http://www.tic.co.tz/>

Zanzibar Investment Promotion Authority. <http://www.zanzibarinvest.org/>

Export Processing Zone Authority. www.epza.go.tz/

